

**KIBRIS MUTASARRIFLIĞI 30 NUMARALI DEFTER
TRANSKRİPSİYON VE TAHLİLİ
(H. 1287–1289/ M. 1870–1872)**

Demet KIZILTAŞ

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü

Tarih Anabilim Dalı
Yakınçağ Tarihi Bilim Dalı
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Eskişehir
Ağustos, 2007

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Bu çalışma jürimiz tarafından Tarih Anabilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

(imza)

Başkan: Yard. Doç. Dr. Cezmi KARASU

(imza)

Üye: Yard. Doç. Dr. Mehmet TOPAL
(Danışman)

(imza)

Üye: Yard. Doç. Dr. İsmet ŞANLI

(imza)

Üye: Yard. Doç. Dr. Kamil ÇOLAK

(imza)

Üye: Yard. Doç. Dr. Meryem KAÇAN ERDOĞAN

(imza)

Yedek: Yard. Doç. Dr. Numan ELİBOL

(imza)

Yedek: Yar. Doç. Dr. Sema ALTUNAN

ONAY
01/10/2007

(imza)
Prof. Dr. F. Münevver YILANCI
Enstitü Müdürü

ÖZET

KIBRIS MUTASARRIFLIĞI 30 NUMARALI DEFTER TRANSKRİPSİYON VE TAHLİLİ

(H. 1287–1289/ M. 1870–1872)

KIZILTAŞ, Demet
Yüksek Lisans- 2007
Yakınçağ Tarihi Bilim Dalı

Danışman: Yard. Doç. Dr. Mehmet TOPAL

Bu çalışma, Osmanlı Devleti'nin mutasarrıflık kayıtlarını kapsayan Kıbrıs'a ait 30 numaralı defterin transkribe edilmesi ve değerlendirilmesi amacıyla yapılmış, bu sayede çok kıymetli bir defter istifadeye sunulmuştur.

Kıbrıs Mutasarrıflığı 30 Numaralı Defter, T.C. Başbakanlık Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı'nda mevcut olup, mikrofilmleri Tarih Bölümü Öğretim üyesi Yard. Doç. Dr. Mehmet TOPAL tarafından üniversitemize kazandırılmıştır. Defterin bugünkü alfabe ile yazımı sırasında basit transkripsiyon kuralları uygulanmıştır. Konuyu tamamlamak amacıyla Kıbrıs'ın tarihi geçmişine de çalışma içerisinde yer verilmiştir.

Çeşitli konularda 205 adet hükmün yer aldığı defter, o döneme ait siyasi, sosyal, ekonomik ve askeri durum hakkında bilgi vermektedir. Bu bilgiler ışığında Osmanlı Devleti'nin Kıbrıs Bölgesi'ndeki uygulamaları ve Osmanlı Tarihi'ndeki önemi de ortaya çıkmaktadır.

ABSTRACT**TRANSCRIPTION AND ANALYSIS OF THE CYPRUS MUTASARRIFLIK
REGISTER RECORDED WITH FILE NUMBER: 30
(Muslim Calender 1287–1289/ Gregorian Calender 1870–1872)**

KIZILTAŞ, Demet
Master-2007
Contemporary History

Tutor: Assistant Professor Mehmet TOPAL

This study has been done in aim to make the transcription and evaluation of 30 numbered file regarding cyprus that is covering the Mutasarrıflık records of Otoman Empire, thanks to this an inestimable inventory has been submitted into gain.

Cyprus Mutasarrıflık File Number 30 is in existence at Otoman Archives Office Chairmanship of Turkish Republic Office of Prime Minister, microfilms of them are brought into our university by History Department lecturer Assistant Professor Mehmet Topal. Simple transcription rules are applied during current alphabet notation of the file. In order to accomplish the subject historical past of Cyprus is also placed within the study additionally.

File which 205 units of decree are placed in various subjects, gives information relevant with political, social, economic and military aspects. Under light of these informations Executions of Otoman Empire at Cyprus Section and importance of it within the Otoman Empire comes into scene.

EKLER LİSTESİ

Ek-1: Kıbrıs Mutasarrıflığı 30. Defteri 2. Sayfa

Ek-2: Kıbrıs Mutasarrıflığı 30. Defteri 49. Sayfa

Ek-3: Kıbrıs Mutasarrıflığı 30. Defteri 53. Sayfa

KISALTMALAR

BOA	: Başbakanlık Osmanlı Arşivi
H.	: hicri
M.	: miladi
s.	: sayfa

ÖNSÖZ

Devletlerin temel kurumlarından birisi olan Arşivler; toplumların geçmişine ışık tutan, onlara bir millete ait olma bilinci kazandıran, dün ve bugün arasında bağ kurma imkânı sağlayan belgelerin muhafaza edildiği bir yerdir.

Kıbrıs Tarihi ile ilgili arşiv kaynaklarının tasnifi konusunda çeşitli projeler dahilinde, belgelerin Türkçeye çevrilmesi, hükümlerin düzenlenmesi ve katalog sıralamaları yapılmış, böylece belgeler arşivlerde hem koruma altına alınmış hem de araştırmacılara Kıbrıs Tarihi hakkında daha geniş belge sunma imkanı sağlanmıştır.

Osmanlı Devleti'nin Kıbrıs'a egemen olması ile birlikte yaşanan tarihi süreçte yapılan değişikliklerle Ada farklı bir yüze kavuşmuş ve önemi giderek artmıştır. İngiltere'ye devredilmeden önceki altı senelik dönemde Osmanlı Devleti'ne bağlı bir mutasarrıflık olarak varlığını sürdüren Kıbrıs Adası ile ilgili çalışmamızda, Ada'nın gerek ekonomik ve sosyal yapısı gerekse siyasal durumu hakkında, değerlendirilen hükümler dahilinde bilgi verilmiştir.

Çalışmalarım boyunca desteğini esirgemeyen, hem Lisans hem de Yüksek Lisans yaşamım boyunca bana kazandırdıkları için Kıymetli Hocam Yard.Doç.Dr. Mehmet TOPAL'a ve ihtiyaç duyduğum her an yanımda olan aileme ve arkadaşlarıma en derin minnet ve teşekkürlerimi sunarım.

Eskişehir, Ağustos 2007

Demet KIZILTAŞ

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
EKLER LİSTESİ	iii
KISALTMALAR	iv
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vi
I. BÖLÜM: GİRİŞ	1
1.1. KIBRIS TARİHİ GEÇMİŞİ'NE GENEL BİR BAKIŞ	3
1.1.1. Coğrafi Konumu	3
1.1.2. Kıbrıs Adının Menşei	4
1.2. OSMANLI DEVLETİ ÖNCESİ KIBRIS TARİHİ	4
1.3. OSMANLI DEVLETİ'NİN ADAYI FETHİ VE SONRASINDA YAŞANAN GELİŞMELER	5
II. BÖLÜM: KIBRIS MUTASARRIFLIĞI 30 NUMARALI DEFTER'İN TANITIMI	8
2.1. DEFTERİN FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ	8
2.2. KIBRIS MUTASARRIFLIĞI 30 NUMARALI DEFTERİN TAHLİLİ	9
2.3. DEFTERİN HÜKÜM ÖZETLERİ	14
III. BÖLÜM: SONUÇ	29
IV. BÖLÜM: METNİN TRANSKRİPSİYONU	31
BİBLİYOGRAFYA	186
EKLER	188

I. BÖLÜM: GİRİŞ

Tarihçi, belgeler aracılığıyla geçmişten aldığı bilgiyi yorumlayan, geçmişle bugün ve gelecek arasında bağ kuran bir bilim adamıdır. Dolayısıyla onun ele aldığı konu, her ne kadar geçmişte gerçekleşmiş olsa da hala yaşayan, dinamik bir olaydır. Bu noktada tarihçiye düşen görev de, aydınlattığı dönemin bilgilerini birinci el kaynaklar ışığında aslına riayet ederek, döneminin özelliklerine sadık kalarak açıklamaktır.

Osmanlı Devleti Arşiv kaynakları yukarıda belirttiğimiz bilgiler ışığında gerek Türk Tarihçilerine gerekse yabancı tarihçilere oldukça geniş belge imkânı sunmaktadır. Osmanlı Devleti'ne ait belgelerin büyük çoğunluğu ele alınmamış olup, bünyesinde barındırdığı tarihsel bilgilerle gün yüzüne çıkmayı beklemektedir.

1870–1872 dönemleri arasını kapsayan defter kayıtlarından edindiğimiz bilgiler doğrultusunda çalışmamızın konusunu oluşturan Kıbrıs Mutasarrıflığı 30 Numaralı Defteri, Kıbrıs'ın idari geçmişine, o döneme ait sosyal ve siyasal yapıya ışık tutmakta ve pek çok bilgiyi ihtiva etmektedir.

Kıbrıs Adası konumunun taşıdığı jeopolitik ve stratejik değerle de tarihsel süreçte pek çok devletin egemenlik sağlayıp, hüküm sürmek istediği bir yer olmuştur. Osmanlı Devleti'nin fethine kadar geçen sürede Ada ve ahalisi, yönetim değişikliğine hep ayak uydurmak zorunda kalmış, bazıları idarenin katı tutumundan dolayı istemeyerek de olsa asimilasyona uğramış ve Osmanlı Devleti'nin adil olarak düşündüğü politikasına güvenerek bu devlete tâbi olmuşlardır.

Osmanlı Devleti'nin Gerileme Dönemi'nde Ada'da yapılan bir takım değişiklikler ve adli konulardaki uygulamalar da zaman zaman çalışmamız içinde yer almıştır. Örneğin; Lefkoşa ahalisinin vergi tahsilâtına ait arzuhalin ilgili mercilere iletilmesi hususuna 30-b numaralı varakta değinilirken, 29-b numaralı varakta Magosa ve Girne Kalesi'ne hapsedilen hükümlülerin taşkınlıkları ve bunun engellenmesi ile ilgili açıklama bulunmaktadır. 34-b numaralı bir başka varakta da

vergi usulsüzlüğünden dolayı cezaya tabii tutulan bir rahip ile ilgili hüküm yer almıştır.

Defterin sayfa numaralarının sıralanması hususunda ilk sayfada ve sağ tarafta bulunan sayfa (0) olarak belirtilmiş, varak numarasının verildiği kısımdaki numara (1-a) olarak değiştirilmiştir. Diğer sayfalarda da yine aynı tutum sergilenmiş ve defter kayıtları (1-a) dan sonra (1-b) şeklinde artarak devam etmiştir. 35. varaktan sonra 35/1 olarak numaralandırılan varak ek belge olarak araya koyulmuş, 36. varaktan önceki iki sayfa 35a ve 35b şeklinde düzenlenmiştir.

Metinde basit transkripsiyon kuralları uygulanmış, ayın (‘), hemze (’), uzun sesli harfler (^), apostrof (') işaretleri kullanılarak kelimenin aslına uygun değerlerinde olmasına özen gösterilmiştir. Okunamayan kelimeler (...) şeklinde gösterilirken, açıklama gereken konularda sayfa altına dip not eklenmiştir.

Çalışmamız genel itibariyle giriş, iki ana bölüm, sonuç, metin ve ekler bölümlerinden oluşmaktadır. Giriş bölümünden sonra Kıbrıs'ın tarihi geçmişi hakkında genel hatlarıyla bilgi verilmiştir. İkinci bölümde ise defterin fiziksel özellikleri, hükümlerin konularına göre tasnifi ve hükümlerin tahlili yapılmıştır. Metin kısmında ise Kıbrıs Mutasarrıflığı 30 numaralı Defter'in Transkripsiyonu yer almıştır. Ekler bölümünde ise 2. , 49. ve 53. sayfaların orijinal halleri bulunmaktadır.

1.1. KIBRIS TARİHİ GEÇMİŞİ'NE GENEL BİR BAKIŞ

1.1.1. Coğrafi Konumu

Coğrafi açıdan bir ülkenin konumu, diğer ülkelerle olan her türlü askeri, iktisadi, sosyal ve siyasal ilişkilerini düzenlemesi açısından büyük bir önem teşkil eder. Dünya ülkelerinin egemenlik anlayışı ile şekillenen jeopolitik iktidar savaşında adaların rolü yadsınamayacak kadar önemlidir.

Kıbrıs adası yüz ölçümü açısından ne kadar küçük olursa olsun Akdeniz'de stratejik bir konuma sahiptir. Bu yüzden pek çok devlete geçmişinde ev sahipliği yapmış, önemli ticaret yollarını ihtiva etmesi ile de değerini artırmıştır.

Yüzölçümü 9,251 km² olan Kıbrıs Adası Türkiye'den 70km uzaklıkta bulunmakla birlikte girintili çıkıntılı bir özelliğe sahip sahilleri ile limanlara elverişli kendine özgü yapısını korumaktadır (BOA, 2000, 3).

4. Jeolojik Devirde (Kuaterner) Anadolu'dan ayrılan ve deprem kuşağının üstünde yer alan Kıbrıs, yeraltı zenginlikleri ve Akdeniz ikliminin etkisi ile değerlendirilse de zaman zaman yağışların az olmasıyla yaşanan kuraklık Kıbrıs Adası halkı için sıkıntı verici bir özellik olarak görülebilir (Çevikel, 2000, 1).

Yeryüzü şekilleri itibariyle Anadolu ile benzerlikler gösteren adanın hem jeopolitik hem de stratejik konumu, tarihi süreçte irdelenecek maksatların açığa çıkmasında bizlere yardımcı olacaktır.

1.1.2. Kıbrıs Adının Menşei

Kıbrıs Adası'nın ismi konusunda çeşitli görüşlerde bulunulmakla birlikte, köken olarak bu adın nerden geldiği konusunda kesin bir bilgi yoktur. Türkçe telaffuzu "Kıbrıs" olan adanın Arapçada ismi "Kubrus", Batı dillerinde ise "Cyprus", "Gipros", "Cypren" olarak geçmektedir. Hitit ve Mısır kaynaklarında "Alaşya" olarak ifade edilen Kıbrıs, Asurlularda "Yatnana", İbranilerde ise "Kittim" şeklinde söylenmiştir. Bununla birlikte tarihinde daha pek çok isimle anılan Kıbrıs, iklimi ve konumu açısından da değişik isimlerle anılmıştır (BOA, 2000, 4-5).

1.2. OSMANLI DEVLETİ ÖNCESİ KIBRIS TARİHİ

Kıbrıs Adası'na ilk yerleşen insanların Anadolu'dan olduğu konusu ile ilgili kesin yargılara, Adanın kuzeyinde yapılan kazı çalışmaları sonucunda Anadolu'nun ilk çağdaki yerleşim alanlarından elde edilen bulguların benzemesi ile varılmıştır (Atun, 2003, 90).

Sonraki dönemlerde Anadolu'dan yoğun iskân hareketlerinin görüldüğü ada bir süre bağımsız bir hayat sürmüştür daha sonra siyasi ilişkilerinin güçlendiği Mısır Devleti'nin egemenliğine girmiştir. Geçici bir sürede Hititler tarafından yönetilen ada M.Ö 1200 yıllarında tekrar Mısır'ın himayesine alınmıştır. M.Ö 1000 yıllarında Fenikelilerin, M.Ö 709 yılında Asurluların, M.Ö 333 yılında Makedonya'nın hâkimiyetini tanıyan Kıbrıs, M.Ö 58 yılında Roma İmparatorluğu tarafından idare edilmeye başlanmış ve M.S 394- 395'te Bizans İmparatorluğu'na bağlanmıştır.

Bizans İmparatorluğu ile birlikte pek çok değişikliğin yaşandığı Ada dini açıdan mezhep çatışmasına şahitlik etmiş, azınlık olarak tabir edilen kimselerin asimilasyona uğramışlardır.

Üçüncü Haçlı Seferi'nden sonra hüsrana uğrayan Bizans İmparatorluğu dönemini Lusignanlar dönemi takip etmiştir (Alaysa, 1977, 25). Feodal bir düzenin kurulduğu Lusignanlar döneminden sonra idare 1484'te Venediklilere bırakılmıştır. Bu tarihlerde güçlü bir devlet olarak görülen Osmanlı Devleti Kıbrıs'a akınlar düzenlemiş ve Memlük Devleti'ne verilen vergi artık Osmanlı Devleti'ne verilmeye başlanmıştır. Venedikliler artık Osmanlı Devleti'nin adayı istediğini fark etmişler, savunma hazırlığı yapmaya başlamışlar, ayrıca Kıbrıs Adası halkına da çeşitli zulümlerde bulunarak mezhep değişikliğine dahi çalışmışlardır. Bu sırada Osmanlı Devleti adayı ele geçirmek için fetih hazırlıklarına başlamıştır (Zeki, 1974, 64).

1.3. OSMANLI DEVLETİ'NİN ADAYI FETHİ VE SONRASINDA YAŞANAN GELİŞMELER

Osmanlı Devleti'nin Kıbrıs Adası ile münasebetleri Fatih Sultan Mehmet Dönemi'ne dayansa da, adanın fethi II. Selim Dönemi'nde uygun şartların bir araya gelmesiyle gerçekleşmiştir (Gazioğlu, 2000, 12).

Suriye ve Mısır'ın Osmanlı Devleti'ne katılmasıyla, Doğu Akdeniz'de kurulacak hâkimiyetin önemi kavranmış ve Venediklilerin idaresinde bulunan Ada halkının da çektiği eziyeti Osmanlı Devleti'ne bildirmesi ve hâkimiyeti altına girmek istemesi ile de fetih zorunlu hale gelmiştir (İlgürel, 1992 386–387).

Kıbrıs'ın fethedilmesine karar verildikten sonra askeri ve siyasi yönden hazırlık safhası başlamıştır. II. Selim'in padişahlığı döneminde Kıbrıs Adası'nın fethedilmesiyle ilgili görüşmeler başlamış ve uygun zemin hazırlanmıştır; fakat Baş Vezir Sokullu Mehmet Paşa, Venediklilerle yapılmış olan barış antlaşmasının iptal edilmesinin aleyhde bir durum yaratacağı görüşünü savunmuş ve bu fethi karşı çıkmıştır. Bunun üzerine II. Selim Lala Mustafa Paşa'yı Kıbrıs Serdarı, Vezir Piyale Paşayı da Donanma Komutanı olarak göreve atamıştır (Zeki, 1974, 65).

Dönemin şeyhülislamı Ebussuud Efendi'ye durum arz edilince, fetih konusunda bir ferman hazırlamıştır. Fermanın içeriğinde şu konulardan söz edilmiştir: “Eğer ki düşmanlarla barış yapılmış ve bu Müslümanların yararına olmuşsa bu barış uygundur. Fakat barışın bozulması gerekliyse ve yararlı olacaksa bozmak vaciptir” demiştir (Peçevi İbrahim Efendi, 1981–1982, 343).

Osmanlı Donanması 1570 yılında toplanarak haziran ayında Fenike Limanı'na gelmiştir (BOA, 2000, 16) Hıristiyan Avrupa'dan gelecek yardıma güvenen Venedikliler, savaş hazırlıklarını tamamlasa da, ilk saldırının Magosa Şehri'ne olacağını düşünerek esas kuvvetlerini burada yoğunlaştırmışlar; fakat Osmanlı Devleti ilk saldırı emrini Lefkoşa üzerine vermiştir. 9 Eylül 1570'de Lefkoşa, daha sonra savaşız bir şekilde Girne ve diğer kaleler alınmış, büyük kayıplar verilerek 1 Temmuz 1571'de de Magosa Kalesi ele geçirilmiştir. Fetih tamamlandıktan sonra Kıbrıs “Beylerbeyilik” yapılmış ve idari, içtimai ve askeri müesseseler oluşturulmuş, yerli halk için yeni düzenlemeler getirilmiştir (Gazioğlu, 2000, 57–64).

Anadolu'dan yapılan planlı göçlerle de boş olan köy ve kasabalara, bazı bölgelerden Müslümanlar sevk edilerek Müslümanların lehine bir durum yaratılmış, günümüze dek sürecek Türk toplumunun temelleri atılmıştır (Ateşin, 1996, 66).

Kıbrıs'ın fethinden sonra Venediklilerin isteği üzerine Avrupa devletleri ile Venedikliler arasında kurulan kutsal ittifak sonucunda İnebahtı Deniz Savaşı'nın zuhur etmesi, Osmanlı Devleti'ne ağır kayıplar verdirse de Sokullu Mehmet Paşa ve diğer kıymetli denizcilerden Uluç Ali Paşa'nın da gayretleriyle durum Osmanlı Devleti'nin lehine çevrilmiştir. Venedikliler bu süreçten sonra barış isteme çabasına girişmişler ve ayrıca Osmanlı Devleti'ne ağır savaş tazminatı ödemek zorunda kalmışlardır (Ahmet Rasim, 1968, 84). Ada İngiltere'nin yönetimi devralmasına kadar geçen sürede yönetim açısından değişikliklere uğrasa da, 1861- 1878 yılları arasında İstanbul'a bağlı bir mutasarrıflık olarak varlığını sürdürmüştür.

1877–1878 yıllarında yapılan Osmanlı-Rus Savaşı'nda yenilgiye uğrayan Osmanlı Devleti ile Ayastefanos Antlaşması yapılmış; fakat bu durum İngiltere'nin Ortadoğu'daki maksadını gerçekleştirmesine ket vurmuştur. Dönemin padişahı II. Abdülhamit'e, Rusya'ya karşı Osmanlı Devleti'nin yanında yer almak istediğini belirten çeşitli temaslarda bulunan İngiltere Devleti, bu amacını kısa sürede gerçekleştirmiş ve Kıbrıs Adası'nın geçici olarak kendilerine kiralanması fikrini kabul ettirmiştir. Her ne kadar Osmanlı Devleti'nin ada üzerindeki mülkiyet hakkı ortadan kalkmasa da, bu husus kağıt üzerinde kalmış ve İngilizler yönetimi devralmıştır. Osmanlı Devleti'nin fethinden sonra 308 yıllık bir dönemde Kıbrıs Adası pek çok yönden değişikliğe uğramış, Ada'nın fethiyle birlikte geleneksel Osmanlı Eyalet Yönetim Sistemi uygulanmış, 1785 yılında Divan-ı Hümayun'a bağlı bir muhassıllık haline getirilmiştir. 1861 yılından 1878 yılına dek İstanbul'a bağlı bir mutasarrıflık olarak kalmıştır (BOA, 2000, 20–21).

II. BÖLÜM: KIBRIS MUTASARRIFLIĞI 30 NUMARALI DEFTER'İN TANITIMI

2.1. DEFTERİN FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ

H. 1287 – 1289/ M. 1870 – 1872 tarihleri arasını ihtiva eden ve Abdülaziz Dönemi'ne ait olan bu defter, T.C. Başbakanlık Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Koleksiyonu'nda bulunmaktadır. Elimizdeki nüshalar mikrofilmden A3 kâğıda çoğaltılmıştır. Defterin ilk sayfasındaki bilgiler ışığında, ebatlarının 35 x 23, toplam sayfa sayısının 198 olduğu anlaşılmaktadır.

Çalışmamızı oluşturan defterin ilk 53 varağı elimizde olup, toplam 106 sayfası transkribe edilmiştir. İlk sayfanın sağ tarafındaki hüküm numaraları (0)'dan başlatılmış ve varak numarasının yazdığı yer (1-a) şeklinde ifade edilmiştir.

1.varaktan 53.varağa değin toplam 205 hükmün yer aldığı Kıbrıs Mutasarrıflığı'nın Meclis-i İdare Karar Defteri'nde 35.varaktan sonra gelen 35/1 numaralı ek belge olarak belirtilmiştir. 36. ve 37. sayfalar boş olduğundan, hüküm numaraları bu sayfalardan sonra tekrar düzenlenmiş ve gerekli yerlere dipnot eklenerek bu durum açıklanmıştır. Defterde Kıbrıs Adası'na bağlı kaza, nahiye ve köylerin ihtiyaçları ve bu ihtiyaçların giderilmesi hususunda verilen gerek müsbet gerekse menfî olan kararlar yer almaktadır.

Üzerinde çalıştığımız defterde yazı türü olarak rika kullanılmıştır. Ayrıca 17. ve 18. varaklarda Batı Dilleri'nde yazılan iki adet hüküm bulunmaktadır.

2.2. KIBRIS MUTASARRIFLIĞI 30 NUMARALI DEFTERİN TAHLİLİ

Ada'da devletin uygulamalarının teferruatıyla aktarıldığı ve konu yelpazesi oldukça geniş olan defterin giriş kısmında Kıbrıs Adası'ndan Hacı Rıfat Efendi'nin maaşının ödenmesi ile ilgili hükme yer verilmiştir. Ayrıca Tuzla Kasabası'nda görev yapan memurların maaşları, kâtiplerin, kitabet ve sandık emaneti hizmetlerinde bulunan memurların maaşları, Tuzla, Magosa, Girne ve Limason, Baf ve Değirmenlik Kaymakamlıkları'nda çalışan memurların maaşlarının ödenmesi ile ilgili değerlendirmeler yapılmıştır. Ayrıca vefat eden bir kişiden kalan maaşın eşine bağlanması ile ilgili tutanak da mevcuttur.(0-1a,11a-5-6, 11b-2, 35a-5, 42b-3, 44b-1, 50a-5-6-7)

Senetler: 0-1a, 18a-3 numaralı hükümlerde adada yaşayan gayrimüslim tebadan olan Hristo Kaki ve Andonaki Russo'nun senetlerinin teslim edilmesi ile ilgili kayıtlar bulunmaktadır.

Tamirler ve masraflar: Adada yapılması gereken tamirler ve masraflarla ilgili pek çok hüküm bulunmaktadır. Bunlardan Lefkoşa şehri Silahtar Suyu Kuyuları'nın tamiri konusuna önem verilmiştir. (Kıbrıs Adası'nın su ihtiyacının karşılanması, verimin yüksek olması için su yollarının tamiri ile ilgili hükümler yoğun olarak karşımıza çıkmaktadır; çünkü su ile ilgili o dönemlerde yaşanan sıkıntı halkın başlıca sorunları arasındadır. Bununla ilgili hüküm numaraları şunlardır: 30b-3, 32b-2, 49a-4). Ayrıca adadaki ahalinin sorunlarının giderilmesi için kuyu tamirleri ve sel yüzünden hasar gören yerlerin tamir edilmesi gerektiğine karar verilip, bu konu için para ayrılması hususunda tutanak tutulmuştur. (Burada 288 yılı muharrem ayında sel felaketi yaşandığı için insanların zor durumda olduğundan bahsedilmiştir). Bunun dışında halkın günlük ihtiyaçlarını karşılamak içinde bir takım inşa ve tamirlerde bulunmuşlardır. (Hamamların tamir edilmesi 9a-3) Ayrıca Tuzla Kasabası dışında yapılacak yolun masraf ve tamirleri ile yapılacak inşaatla ilgili hükümlerde bulunmaktadır. Hükümet konağında yapılacak tamirlerle ilgili (18b-3 ve 18b-4) hükümlerde de tamirin bir an önce yapılması gerektiğiyle ilgili kayıt tutulmuştur.

35b (36) 4 numaralı hükümde Girit Vilayeti'nde bulunan Sure Tersanesi'nin inşası için gerekli paranın nakil olması konusunun aciliyeti belirtilmiştir. Tamir konusuyla ilgili hükümler arasında hapishanelerde yapılacak düzeltilmelerde yer almaktadır. (41a-3, 44a-6, 45b-2) Lefkoşa'da bulunan Ömeriye Camii'nin çatısının tamir edilmesi (47b/48a-4-5), köprü ve çeşme yapımı gibi konularda hükümler içinde değerlendirilmiştir.

Buğday: Defterde kayıtlı hükümlerden bazıları buğday ihtiyacının karşılanması ile ilgilidir. Kıbrıs Adası halkının temel geçim kaynaklarından biri olan buğdaydan belli senelerde verim alınamaması sebebiyle, ada dışından buğday getirilmiştir. Limason, Lefkoşa ve Baf kazası halkı için buğday alınması, halkın ihtiyacı doğrultusunda Antalya'dan Tuzla İskelesi'ne buğday depolanması, Tuzla İskelesi tüccarlarından Mösyö Ezmeyan'ın Karadeniz taraflarından getirttiği buğday numunesinin incelenmesi konusunda hükümler bulunmaktadır. Ayrıca Mösyö Vilhelm Ridel tarafından yurtdışından getirilen buğdayın ambara konulması, Andonaki Russo'dan alınan buğday masraflarının saman akçesinden ödenmesi ve mahsül kıtlığı yaşandığı için temin edilmesi gereken buğday ile ilgili hükümler değerlendirilmiştir. (2a-1, 6a-4, 7b-1, 8b-1, 12b-2, 13a-4, 13b-3, 17a-1-2, 18a-4-5, 18b-2, 23b-1, 25b-2, 31a-1, 31a-2, 38b-1).

Tütün Öşürü: Limason Kaymakamlığı'nda 1287 tarihinde yapılan ihale hakkında 35-1 numaralı varakta bilgi verilmekle birlikte, fiyatın önceki seneden 850 kuruş düşük olduğu belirtilmektedir. 41-a numaralı hükümde Kıbrıs'ta 1287 senesinde yapılan ihalelerde Magosa ve Limason Kaymakamlıkları'nda 3900 kuruş fiyat belirlenmiştir. Tuzla, Baf, Girinye Kaymakamlıkları'nda tütün öşürü ile ilgili talip çıkmadığı için fiyat 1114 kıyye 200 dirhem olarak belirlenmiştir. Tuzla Kaymakamlığı tütün öşürünün 1287 yılında yapılan ihalesinde 1000 kuruş bedel belirlenmiş ve ihale Hacı Mustafa Ağa'da kalmıştır. Bu bedelin peşin verilmesi kararına varılsa da o sene yağmur yağmadığı için öşür alınamamış ve fiyat düşürülmüştür (27a-1). Baf Kaymakamlığı'nda 1287 yılında yapılan ihalede Çapur Ağa kefil olmuştur ve 2000 kuruş bedel kabul edilmiştir. Ancak ihalenin sahibi

olmadığından bir kez daha ihalenin tekrarına karar verilmiştir. 30a-3 numaralı varakta ise Limason Kaymakamığı'nda yapılan ihalede tütün öşrü 2000 kuruş bedel kabul edilmiştir. Yine 1287 yılında Magosa Kaymakamlığı'nda tütün öşrü ile ilgili ihalede fiyat 1800 kuruş belirlenmiştir (30b-1).

Tayin ve Atamalar: Tuzla ve İskele Kasabaları'na atanan barutçu ve kolcuların tayinleri, mektep hocası Hafız Ali Efendi'nin görevini düzgün bir şekilde yerine getirememesi yüzünden başka bir yere atanması ile ilgili hükümler defterde yer almaktadır. Ayrıca Kıbrıs'ta bulunan kaza ve nahiyelerdeki atamaları yapılacak memurlar ile ilgili hükümler, Girne Kaymakamlığı'na kâtip tayin edilmesi, Hıristiyan ve Müslüman memurların yer değiştirmesi, Limason Kazası mal müdürü Besim ve Kâtip Efendi'nin uygunsuz davranışlarından dolayı yerlerine yeni memurların atanması gibi hükümler de bulunmaktadır. (2a-4, 2b-2, 9a-4, 9b-1-2, 11a-3-4, 11b-12a-3-4-5, 32b-1, 34b-3, 35/1b-1)

Hayvanlardan alınan vergi ve avlanma vergisi: Kıbrıs Adası'nda yetiştirilen büyükbaş ve küçükbaş hayvanlardan alınan vergilerin düzenlenerek temin edilmesi hususunda beş adet hüküm bulunmaktadır. Av vergisi ile ilgili olarak da yedi adet hüküm özeti çıkartılmıştır. Bunlardan bazıları av vergisinin artırılması konusunda varılan kararlarla ilgilidir. (7a-4, 10a-10b-3 ve 4, 11a-1-2, 50b-1)

Çekirge itlafı ve çekirge akçesi: 30 Numaralı Kıbrıs Mutasarrıflığı Defteri'nde 1871 yılında zuhur eden çekirge istilasına ile halkın büyük bir sıkıntı yaşadığı ve bu hayvanların ekinlere verdiği zarardan ötürü toplatılması gerektiği ile ilgili hükümler bulunmaktadır. Ayrıca çekirgelerin toplatılmasında görevlendirilecek kişilere de belli miktarda para verileceği söylenmiş ve paraya çekirge akçesi denilmiştir. Çekirge itlafından elde edilen paranın bir kısmının daha sonra kullanılmak için ayrılması ile hususunda hükümler yer almaktadır. (7a-5, 24a-2, 24a-3-4-5, 24a-6, 24b-1, 24b-2, 25a-7, 48b-3)

Yol yapımı: Tuzla ve İskele Kasabaları'nda yapılacak yolun masraflarının doküman halinde sunulması, Magosa'dan Tuzla Kasabası'na kadar yapılacak yolun

masraflarının karşılanması, Lefkoşa'dan Yebruyu Köyü'ne kadar yapılması düşünülen yolun tamir masrafları, 11a-3, 11a/12a-3-4-5, 12-1, 35a-4, 48b-1 numaralı hükümlerde belirtilmiştir. (Bu hükümler doğrultusunda imar faaliyetlerinin sistemli bir şekilde işletilmeye çalışıldığı söylenebilir).

Müzayedeler ve değirmen satışı: Omorfe'de bulunan Balık Gölü ve Sazlığın fiyatının müzayedede belirlenmesi ve fiyatın düşürülmesi ile ilgili hüküm 14a-4 de açıklanmıştır. Ayrıca Değirmenlik Kaymakamlığı'na bağlı nahiyelerde bulunan üç adet değirmenin sahibi olmadığından, satışa çıkarılması ile ilgili işlemler de belirtilmiştir. (14a-4, 14b-2, 39b-2)

İpek Öşrü: Kıbrıs Adası'nda ipek mahsulünden de belli bir gelir elde edildiğini görmekteyiz. Örneğin 15b/16a-2 numaralı hükümde Hicri 1288 senesinde tohumluk olarak ayrılan kozalardan elde edilen ipeklerin kaliteleri düşük çıkınca fiyatlarda indirimle gidilmiştir. Bunun dışında ipekten alınacak verginin de fiyatı belirlenmiştir.

Kiralar: Baf ve Omorfe Kazaları'nda hazineye ait olan bina ve mağazaların kiraları ile masraflarını içeren hükümler ile birlikte, vakfa ait olan çiftliğin kiraya verilmesi, Lapta'da bulunan bir hanın tamiri yapılmazsa kiraya verilmeyip boş duracağından, tamir masraflarının hemen çıkartılması ile ilgili hükümler de bulunmaktadır. (18a-18b-6, 19b-1, 25b-1, 34a-2, 41a-6, 35b(36)3)

İzinsiz barut satılması: Defter hükümlerinden 42b-1 numaralı hükümde Berta Köyü'nden olan Foko Veled Hacı Vasilin'in mağazasında barut satıldığı haber alınmıştır. Bu olay üzerine Foko Veled Hacı Vasilin hakkında soruşturma başlatılmış ve dükkânı kapatılmış, buradan alınan barutlar Topçu Askeri Nizamiyesi'ne gönderilmiştir. Lefkoşalı bakkal Mehmet Ağa'nın da dükkânında barut satıldığı öğrenilmiş ve Mehmet Ağa sorgulandıktan sonra, dükkânda bulunan barutun fiyatının iki katını ödemeye mecbur bırakılmıştır. (42b-1, 51a-1-2)

Asayiş sağlama: Girne Kaymakamlığı Sandık Emni Mustafa Efendi'nin ve Askeri Zaptiye Hesap Emni Osman Efendi'nin, ahalinin ihtiyaçları için ayrılan paradan zimmetine para geçirildiğinin anlaşılması üzerine bazı tedbirler alınmıştır. Ayrıca Suriye'den gönderilmiş yirmi beş kişinin iş bulamayıp hamallık yapmaları; fakat kazançları az geldiği için uygunsuz yollardan para kazandıkları ile ilgili hükümler, dükkân, mağaza ve gazinoların belli saatten sonra kapatılması ile ilgili alınan tedbirler de bizlere o dönemde Adada yaşanan sıkıntıların nasıl engellendiğini göstermesi açısından önem arzetmektedir. (29-1, 39a-3, 44b- 3- 4-5, 46b-1, 46b-2, 47b-1-2)

Mahkumların İhtiyaçları: Kimseleri olmayan mahkumların ihtiyaçlarının karşılanması ve Omorfe Köyü'ndeki manastırda vefat eden keşişin katillerinin kimsesi olmadığından ihtiyaçlarının karşılanması ile ilgili hükümler 43-b, 45a-6-7, 45a-8, 47b-3 numaralı hükümlerde belirtilmiştir. (43b-5, 45a-6-7, 45a-8 47b-3)

Genel olarak defterde kaydedilmiş hükümlerle ilgili olarak, 1870 ve 1872 yıllarında Kıbrıs Adası'nda yapılan gerek mimari alanda, gerekse askeri,siyasi ve sosyal alandaki değişiklikler, hüküm özetleri ve tahlil kısmında irdelendiği söylenebilir.

2.3 DEFTERİN HÜKÜM ÖZETLERİ

SIRA NO		VARAK NO	HÜKÜM NO
1	Hacı Rıfat Efendi'nin Şubat maaşının ödenmesi ile ilgili hükümdür.	0	1
2	Tornisya Manastırı'na bağlı İsvida Çiftliği senetlerinin idare meclisinden Hristo Kaki'ye teslimi.	0-1a	2
3	Nakliye ücretiyle birlikte taş yük, kireç okkası bahası ve Lefkoşa Şehri silahdar suyu kuyularının tamiri.	1b	1-2
4	Kıbrıs Adası'ndaki ahali ihtiyaçlarının karşılanması için alınan buğday ile ilgili hükümdür.	2a	1
5	Limason halkı için alınan buğday ile ilgili hükümdür.	2a	2
6	Lefkoşa halkı için alınan buğday ile ilgili hükümdür.	2a	3
7	Tuzla ve İskele Kasabaları'na atanan barutcu ve kolcuların tayinleri ile ilgili hükümdür.	2a	4
8	Baf Kazası ahalisinin yiyecek ihtiyaçlarının giderilmesi için buğday satın alınması ile ilgili hükümdür.	2b	1
9	Vakıf Müdüriyeti'nden havale olunmuş, Hafız Ali Efendi'nin yerine geçecek mektep hocası ile ilgili hükümdür.	2b	2
10	Magosa Kaymakamlığı İdare Meclisi, dava ve hazine odalarının tamir masrafları ile ilgili hükümdür.	2b	3
11	Girinye Kalesi içindeki cephanenin ve zabıta odasının tamir masrafları ile ilgili hükümdür.	3a	4-5
12	Tütün ihalesi ile ilgili hükümdür.	3b	1
13	Baf Kaymakamlığı Hırsoni Nahiyesi'nde bulunan tuzun taksimi ve bedeli ile ilgili hükümdür.	3b	2
14	Kıbrıs Adası'nın tütün öşrü ile ilgili müzayede.	4a	3

15	Değirmenlik Kaymakamlığı İdare Meclisi'nin kahve ve odalarının tamir edilmesi.	4a	4
16	Kıbrıs Adası'nda yağmurun az olması nedeniyle yaşanan sıkıntı ve samana ihtiyaç duyulması ve saman nakli.	4b	1
17	Tuzla İskelesi'nden gönderilen mazbatanın müsbet kararı.	4b	3
18	Kıbrıs Gümrük İdaresi'nden gelen resmi yazıdır.	4b	4
19	Magosa Kalesi'ndeki askerlerin lahm tayinatları.	5a	5
20	Üretilmesi ve satın alınması gereken elbise ve yorganların ilgili livadan karşılanması.	5b	1
21	Limason Kaymakamlığı'ndan gelen mazbataya göre yetiştirilen üzümün fi'at biçilmesi.	5b	2
22	Girinye Kaymakamlığı tutanağına göre zehirli olduğu belirlenen unların satışının yasaklanması.	6a	3
23	Tuzla Kaymakamlığı'na ihtiyaç sahiplerine yapılması istenen buğday yardımı ile ilgili yazı gönderilmesi.	6a	4
24	Kıbrıs Adası Kaymakamlıkları'nın hisseleri ve Lefkoşa hissesinin payını dağıtacak komisyon.	6b	1-2
25	Kıbrıs Adası'nda bulunan Kaymakamlıklardaki muhtaç ahalinin ihtiyaçlarının karşılanması için Aydın Vilayeti'nden gönderilen paranın taksimatı.	6b	3
26	Kıbrıs Adası'ndan alınan hayvan vergilerinin tatbiki.	7a	4
27	Kıbrıs Adası'na yayılan çekirgelerin toplatılması.	7a	5
28	Mösyö Ziton adına Antalya'dan Tuzla İskelesi'ne gelen buğdayın depolanması.	7b	1
29	Av vergisinin arttırılması ile ilgili hükümdür.	7b	2
30	Kuyu tamirleri ve selden hasar gören yerlerin tamirleri için ayrılan para ve maaşlar.	7b	3

31	Ahmet Beşir Suyu kuyularının tamir masrafları.	7b	4
32	Fakirlere verilecek akçenin miktarını belirten hüküm.	8a	5
33	Hıristiyan mahalleleri fakirlerine verilecek pare.	8a	6
34	Muhtaç idareler için Tuzla İskelesi'nde kurulan komisyon	8a	7
35	Kıbrıs'tan Girit Adası'na gidecek mallar.	8a	8
36	Tuzla İskelesi tüccarlarından Mösyö Ezmeyan'ın Karadeniz taraflarından getirttiği buğday numunesi.	8b	1
37	Av vergisinin arttırılması ile ilgili hükümdür.	8b	2
38	Tuzla Kasabası'nda yapılacak hamamın tamiri.	9a	3
39	Magosa Kazası, Karpas ve Mesayire Nahiyelerine iki memur tayin edilmesi hükümdür.	9a	4
40	Kıbrıs'taki kaza ve nahiyelerdeki ataması yapılacak memurların esâmileri ve ahali ihtiyaçlarını karşılamakla görevli memurlar ile ilgili hükümdür.	9b	1-2
41	Kıbrıs Adası'nın seksen yedi senesi hayvan vergilerinin toplanması ve yetkili memurlarla ilgili hükümdür.	10a/10b	3-4
42	Kıbrıs Adası ağnam rüsûmu ve gerekli memurların tayini ile ilgili hükümdür.	11a	1-2
43	Tuzla ve İskele Kasabaları'nda yapılacak yol masrafı ve masrafların dokümanlarına ait hüküm.	11a	3-4
44	Tuzla Kasabası seksen altı senesinin Şubat ayı itibariyle bildirilen masraflar ve memur maaşlarının hükümdür.	11a	5-6
45	Tuzla Kasabası dışından İskele Kasabası'na kadar yapılacak yolun ve Tuzla Kasabası'nda tamir gerektiren köşklerin	11b	1

	masrafları ile ilgili hükümdür.		
46	Memur tayini ve maaşları ve ayrıca tamir bedeli ile ilgili hükümdür.	11b	2
47	Tuzla Kasabası dışında yapılan yolun masrafları, bu icraatların giderleri, memur tayini ve maaşları ile yapılacak inşaatın masrafları ile ilgili hükümdür.	11b/12a	3-4-5
48	Tuzla'dan Birubi Karyesi'ne kadar yapılacak yolun masrafları.	12a	6
49	Magosa'dan Tuzla İskelesi'ne kadar yapılan yolun masraflarının karşılanması ile ilgili hükümdür.	12b	1
50	Mösyö Vilhelm Ridel tarafından yurt dışından getirilen buğdayın ambara konulması.	12b	2
51	Magosa Kaymakamlığı'ndan gelen mazbatada gösterilen avlanma ile ilgili tutar ve tahsili.	13a	3
52	Mösyö Ezmeyani'den alınan buğdayın masrafları.	13a	4
53	İstanbul ve Antalya'dan gelen buğday numuneleri.	13a	5
54	Baf Kaymakamlığı avlanma vergisinin arttırılması.	13b	1
55	Limason Kaymakamlığı avlanma vergisinin artışı.	13b	2
56	Tuzla İskelesi'nden gönderilen buğday numunelerinin uygun görülmesi.	13b	3
57	Omorfe Nahiyesi'ndeki müzayedenin hükmüdür.	14a	4
58	Kıbrıs Adası 'aded-i ağnam vergisinin arttırılması.	14a	5
59	Konturatoda belirtilen dört aded erzağın fi'at ları ile ilgili hükümdür.	14b	1

60	Değirmenlik Kaymakamlığı'na bağlı nahiyelerde bulunan üç adet değirmenin satışı ile ilgili hükmüdür.	14b	2
61	Magosa'da yaşanan bereketsizlik yüzünden tüccarlardan alınan borç ve geri ödenmesi hükmüdür.	15a	3
62	Kıbrıs'ta bulunan askerler için imal edilecek çizme ve galoşların masrafları ile ilgili hükmüdür.	15b	1
63	İpek mahsûlünden ayrılan tohumluk kozalardan elde edilen ipeklerin fi'ât larının değişik olması.	15b/16a	2
63	Limason Kaymakamlığı halkının yemek için satın aldığı buğday bedelinin bankaya ödenmesi ve emanetin bankaya yatırılması ile ilgili Fransızca metnin açıklamasıdır.	17a	1-2
64	Andonaki Ruso'dan alınan buğdayın masraflarının saman akçesinden ödenmesi.	17b	1
65	Orijinal metin aynen eklenmiştir.	17b	2
66	Tuzla İskelesi tüccarlarından Andonaki Ruso'nun seneti ile ilgili hükmüdür.	18a	3
67	Limason Kaymakamlığı'ndan gelen tahriratın sûreti ve Limason ahalisinin ihtiyaçları için alınan buğdayın masraflarının ödenmesi ile ilgili hükmüdür.	18a	4-5
68	Baf ve Omorfe Kazaları'nda Hazineye ait olan bina ve mağazaların kiralari ile masraflarını içeren hükmüdür.	18a/18b	6-1
69	Kudurzâde Mehmet Efendi'den alınacak buğday fi'ât ının belirlenmesi ile ilgili hükmüdür.	18b	2
70	Hükümet Konağı'nda bulunan Meclis Temyiz Odası'nın tamirat masraflarıyla ilgili defterin kaydı.	18b	3
71	Hükümet Konağı'ndaki tamiratın gerekliliği.	18b	4
72	Değirmenlik Kaymakamlığı'na bağlı Temriya Köyü ahalisinden olan kişilerin tarla taksimatı.	19a	5
73	Lala Mustafa Paşa vakfi'na ait olan Cenne Çiiftliği'nin kiralanması.	19b	1

74	Girne Kaymakamlığı balık avı ile ilgili verginin düşürülmesi hükmüdür.	19b	2
75	Hüseyin Tahsin Efendi'nin alacağı Osmanlı Lirası'nın Osmanlı Bankasından ödenmesi.	20a	3
76	Seksen beş senesi Teşrin-i Evvelinin on beşinci gününden itibaren ahali ihtiyaçlarının giderilmesi için alınan maddelerin masraflarının tutulduğu defter ve ilgili kayıtların hükmüdür.	21a	1-2
77	Mihail Şafallı isimli tüccarlardan alınan buğday miktarı ile İskeleli Salih Fevzî Ağa ve Andonaki Ruso'dan alınan buğday masrafı.	21b/22a	2-1
78	Zeytûne'den alınan buğdayın miktar ve sarfi'ât 1.	22a	2
79	Tüccarlardan on beş ay zarfında alınan zahirenin temettûları, devredilen miktar ve sarfi'ât 1.	22a	3
80	Nebako ve Evancilidi adlı memurların tütün alımı sonrasında yaptıkları masraflar.	22b	4-5
81	Kaptan Vilasto'dan ve Kaptan Nikola'dan alınan buğday miktarı ve sarfi'ât 1.	22b	6
82	Şafallı bâzergândan alınan buğday masrafı.	22b	7
83	Kudurzade Mehmet Efendi'den satın alınan buğday masrafı.	22b	8
84	Tüccar Belaşur'dan alınan buğday masrafı.	22b	9
85	Salih Fevzi ve Andonaki Ruso'dan alınan buğday masrafı.	22b	10
86	Ezmiyabez'den ve Zeytûne'den alınan buğday masrafı.	22b	11-12
87	Memur Osman Efendi'nin maaş hükmüdür.	23a	1
88	Kıbrıs Adası'nda buğdayın satın alınması hususunda yaşanan sıkıntı ile ilgili hükümdür.	23a	2

89	Buğday masraflarının tahsili ile ilgili hükümdür.	23b	1
90	Çekirge istilas4 için ayrılan pare ile ilgili hükümdür.	24a	2
91	Çekirge itlaf4 için kaza ve nahiyelerden ayrılan parelar.	24a	3-4-5
92	Çekirge itlafından temin edilen parenın artması ve on beş aylık faizi ile ilgili hükümdür.	24a	6
93	Canlı çekirge toplanması işinde çalışacak memur ve işçilere ödenecek ücretle ilgili hükümdür.	24b	1
94	Çekirge toplatılması ile ilgili hükümdür.	24b	2
95	Tuzla İskelesi'nde bulunan suyollarının tamiri.	24b	3
96	Evzengöl Köprüsü'nün tamiri.	24b	4
97	Silahdar Suyu Membaa Tamiri, Berusya Köprüsü, Enyamiya Köprüsü, Dumluru Çeşmesi için yapılan masraflar.	25a	5
98	Turna Çeşmesi'nin tamir masrafları hükümdür.	25a	6
99	Çekirge istilas4 için toplanan paredan artan kısmın daha sonra kullanılmak için ayrılması.	25a	7
100	Cenne Çiftliği'nin kiralanması ile ilgili hükümdür.	25b	1
101	Limason Kaymakamlığı ahalisi için alınacak buğday ile ilgili hükümdür.	25b	2
102	Eski Tuzla Kaymakamı Muhtar Bey'in görev yaptığı süreye dair hesapların kontrol edilmesi.	26a	3
103	Hükümet Konağı içinde bulunan Meclis Temyiz Odası'nın tamir masrafları için gerekli keşfin yapılması ve masraflar için tutanak defterinin tutulması ile ilgili hükümdür.	26b	1-2-3

104	Tuzla Kaymakamlığı tütün öşrü ile ilgili hükümdür.	27a	4
105	Girne Kaymakamlığı avlanma vergisi ile ilgili hükümdür.	27a	5
106	Magosa Kaymakamlığı'nda bulunan suçlulara ait olan hastane kapısının tamiri ile ilgili hükümdür.	27a	6
107	Tuzla Kazası Banul Kakre Köyü'nde mandıraların yakılması, ve bazı çobanların ahalinin mahsûlatına ve ağaçlarına verdiği tahribatın karşılanması hükümdür.	27b	1
108	Lefkoşa'da bulunan bir evin miras bırakılması ile ilgili hükümdür.	28a	2
109	Lefkoşa'daki Tahrirat Odası'nın mefruşatının yenilenmesi ile ilgili hükümdür.	28b	1
110	Baf Kaymakamlığı duhan öşrü ile ilgili hüküm.	28b	2
111	Girne Kazası'ndaki manastırın rahibi idaresinde bulunan arazi ve ağaçlardan alınacak öşür.	29a	3
112	Magosa ve Girne Kalesi'ne hapsedilen kişilerin taşkınlıklarının önlenmesi ile ilgili hükümdür.	29b	1
113	Baf Kaymakamlığı tütün öşrünün arttırılması ile ilgili hükümdür.	30a	2
114	Kıbrıs'ta bulunan askeri hastanenin tamir masraflarının karşılanması ile ilgili hükümdür.	30a	3
115	Limason Kaymakamlığı; tütün öşrünün müzayedesıyla ilgili hükümdür.	30a	4
116	Magosa Kaymakamlığı; tütün öşrünün müzayedesıyla ilgili hükümdür.	30b	1
117	Lefkoşa'daki mezbahalardaki kuzu ve oğlak fi'ât ları ile ilgili hükümdür.	30b	2
118	Arap Ahmet Beşe Suyu Kuyuları'na ilave edilen kuyu ve lağımların tamir masrafları.	30b	3

119	Lefkoşa kura ahalisinin arzuhâli ve vergilerin tahsilinin ertelenmesi ile ilgili hükümdür.	30b	4
120	Burçak, şair ve buğday miktarı hükmüdür.	31a	1
121	Kıbrıs Adası'nda mahsûlün kıtlığı ve temin edilecek buğday ve tohumluk ile ilgili hükümdür.	31a	2
122	Girne Kaymakamlığı tütün öşrünün müzayedesı.	32a	3
123	Girne Kazası'nda bulunan Dornısy'a bağı Aya Beraskoy Manastırı'nın idaresindeki arazilerin öşre tabii tutulması ile ilgili hükümdür.	32a	4
124	Girne Kaymakamlığı katip tayini ile ilgili hüküm.	32b	1
125	Kanlı Dere'ye inşa olunan bendin temizlik masraflarıyla ilgili hükümdür.	32b	2
126	Lefkoşa halkından vefat eden birinin evi ile ilgili miras işlemleri.	33a	3
127	Lapta ve Karave köylerinde bulunan vakıf arazileri ile ilgili öşrün hesaplanması.	33b	1
128	Lapta'da bulunan bir hanın durumu düzeltilmezse kiraya verilemeyip boş kalacağından tamir masraflarının keşfolunması ile ilgili hükümdür.	34a	2
129	Mahalli hükümette tetkikin yürütülmesi ile bulundurulan ipekten, alınması gereken öşrün saptanması.	34a	3
130	Vergi konusunda usûle uygun davranmayan bir rahibin elindeki koza ve ipekten alınması gereken öşrün saptanması.	34a	4
131	Koza ve harirden alınan öşür ile ilgili meclis kararı.	34a	5
132	Girid Ceziresi'ndeki birinci ve üçüncü taburun tahsilatları için Kıbrıs'tan havale edilen pare.	34b	1
133	Kıbrıs Adası'ndan ve Ermeni Milleti kadınlarından Merinos Binti'nin mülklerinin idaresinin oğullarına geçmesi ile ilgili hükümdür.	34b	2

134	Amasya ahalisinden olan ve Kıbrıs'ta ikâmet eden Hacı Salih Ağa'nın idare işleri için Eyyüb Efendi'yi tevkil etmesi ile ilgili hükmüdür.	34b	3
135	Lefkoşa'dan Yebruyu Köyü'ne kadar yapılan yolun tamir masrafları ile ilgili hükmüdür.	35a	4
136	Vefat eden Gemi Hocası Süleyman Efendi'nin eşi Emine Hanım başka biriyle evlenmediği için kocasından intikâl eden maaşın devamına dair dilekçesinin görüşülmesi.	35a	5
137	Limason Kazası Mal Müdürü Besim ve Katip Efendilerin uygunsuz hareketlerinden ötürü yerlerine atanacak memurlar ile ilgili hükmüdür.	35/1b	1
138	Vapur navlu, satın alınan torba ve ip ile ilgili hükümler.	35b (36) ¹	1
139	Kınnab ve yafta için verilen pare, bargir ve mauna ücreti.	35b (36)	2
140	Postaya verilen mektupların ücreti ve imal edilen sandıkların bahası, han ve hanelerin kirası.	35b (36)	3
141	Girit Vilayeti'ndeki Sure Tersanesinin inşası için gerekli olan parenin nakli.	35b (36)	4
142	Magrip ve Avakir göçmenlerinden Aydın'da bulunan 106 kişiden ibaret yirmi sekiz ailenin işsizlikten kurtulmaları ve topluca iskanları hakkında verilen karara ilişkin hükmüdür.	38a	1
143	Hakan Kalesi için hazine-i celileden mahsus olan ve mal sandığından vakfedilen pare ile her sene buğday ve bürülce satın alınması hükmüdür.	38b	1
144	Limason Kaymakamlığı; üzüm öşrünün her bir kıyyesine değer biçilmesi ile ilgili hükmüdür.	38b	2
145	Askeri Zaptiye Hesap Emini Osman Efendi'nin ahalinin ihtiyacı için ayrılan paradan zimmetine pare geçirdiği ile ilgili	39a	3

¹ Metinde 36 olarak numaralandırılmıştır.

	hükümdür.		
146	Birkaç aydan beri süren boğaz hastalığının çocuklar arasında yayılması ve bazılarının vefat etmesi aralarında karantina hekiminin de olduğu mevcut doktorlardan bir komisyon oluşturulması ile ilgili hükümdür.	39a	4
147	Limason Kaymakamlığı'nda bulunan Odim Nahiyesi müdürü Ali Atıf Bey'in istifası sonucu Mehmet Ali Ağa'nın tayininin lüzumuna ilişkin karardır.	39b	1
148	Omorfe Nahiyesi'nde bulunan üç adet değirmenin müzayedesini ile ilgili hükümdür.	39b	2
149	Tuzla, Magosa ve Değirmenlik Kaymakamlıkları dahilinde bulunan ahalinin 287 yılında aldıkları tohumlukları ettikleri halde köylerinde kıtlık yaşanması ve ahalinin müşkülâtının giderilmesi ile ilgili hükümdür.	40a	3
150	Girne Kaymakamlığı Sandık Emmini Mustafa Efendi'nin borçlarını ödemesi ile ilgili hükümdür.	40b	1
151	Lefkoşa Ahalisinden Haralmivandır ve Niko tarafından ödenmesi gereken öşrün geçen seneden kalması hususundaki hükümdür.	40b	2
152	Hükümet Konağı'nın çatısının ve hapisanenin tamir masraflarının karşılanması.	41a	3
153	Kıbrıs Adası'nda bulunan iskelelerin karayoluyla birbirine olan uzaklığının ölçülmesi.	41a	4
154	Vapur navlu için ayrılan para ve diğer giderlerin tutarları.	41a	5
155	Hamallara verilen ücretler, hanelerin kirası vs. ihtiyaçlar ile ilgili hükümdür.	41a	6
156	Girit Vilayeti için Kıbrıs'tan havale olan miktarın gönderilmesi ve nakledilirken ödenmesi icap eden vapur navlunun temini ile ilgili hükümdür.	41b	1
157	Ticaret Mahkemesi Reisi olan ve Fransa Konsolosluğu'nda tercüme yapan Cabbar Efendi'nin görevinden istifası ve yerine geçecek kişinin tayini.	41b	2

158	Tuzla ahalisinin ihtiyaçları doğrultusunda Mersin'den saman alınması ile ilgili hükümdür.	42a	3
159	Üzüm öşrü ile ilgili yapılan tetkikat ve belirlenen fi'ât hakkında Limason'dan gelen tutanak hükümdür.	42a	4
160	Berta Köyü'nden olan Foko Veled Hacı Vasilin'in mağazasında ecnebi barutu satmakta olduğunun haber alınması ve yapılması gerekenlerle ilgili hüküm.	42b	1
161	Kasaplardan alınan verginin tatbikine dair hüküm.	42b	2
162	Merkez Liva Belediye Dairesi Kâtiplerinden Mahmut Efendi'nin maaşına zam yapılması ile ilgili hükümdür.	42b	3
163	Baf Kazası'ndaki Cüyuba Köyü ahalisi tarafından verilen arzuhâl ve keçi boynuzu ağaçlarının gerekli anbarlara nakli ve tartılması ile ilgili hükümdür.	43a	4
164	Harsafî Nahiyesi Hükümet Konağı'nın tamiri için gerekli olan parenın temini ile çalışan işçilerin sayısı, ücretleri ve kullandıkları malzemelerle ilgili hükümdür.	43b	1-2
165	Limason Karantina Hanesi'nin tamir masraflarının liva mal sandığından karşılanması ve tamir için gerekli malzemelerle ilgili hükümdür.	43b	3-4
166	Limason'daki mahkumların giyecek ihtiyaçlarının karşılanması ile ilgili hükümdür.	43b	5
167	Limason'daki hapishanenin koğuşlarının tamiri ile ilgili hükümdür.	44a	6
168	Kitabet ve Sandık Emaneti hizmetlerinde bulunan Mustafa Efendi'nin belediyeden alacağı maaşın tatbiki ile ilgili hükümdür.	44b	1
169	Limason'daki şahısların köylerinde yakınlarının bulunması ve bunların maddi durumları ile ilgili Limason Kaymakamlığı'nın bilgi istemesi.	44b	2
170	Hapse gireceklerin köyünün belirlenmesi, hayvan hırsızlığından, katl maddesinden ve tecavüzden hapse çarptırılanlarla ilgili hüküm.	44b	3-4-5

171	Limason'daki mahkumlardan kimseleri olmadığından zor durumda olanların ihtiyaçlarının karşılanması ve bu kişilerin sorgularıyla ilgili hükümdür.	45a	6-7
172	Sorguda olan mahkumların ihtiyaçlarının karşılanması ile ilgili hükümdür.	45a	8
173	Ayastere Çiftliği Mutasarrıflarından gelen arzuhâlle, Lefkoşa'nın dışında bulunan Kanlı Dere'nin suyunun kullanılması ile ilgili hükümdür.	45b	1
174	Hükümet Konağı'nda buluna hapisanenin duvar ve kapılarının tamir masrafının Limason Belediye Sandığı'ndan karşılanması ile ilgili hükümdür.	45b	2
175	Müebbete mahkûm kişilerin yattığı hapisanenin kapı ve pencerelerine yapılacak parmaklıkların masrafları ve giderlerin tasnifi ile ilgili hükümdür.	46a	3-4
176	Kıbrıs Adası'ndan seçilen altı nefer azanın harcırahlarının belediye sandığından karşılanması ile ilgili hüküm.	46a	5
177	Suriye'den gönderilen yirmi beş kişinin bir iş bulamamalarından dolayı hamallık yapmaları ve kazanç sağlayamayıp, bazılarının suç işlemlerinden ötürü geri gönderilmeleri ile ilgili hükümdür.	46b	1
178	Bazı uygunsuzlukların giderilmesi için dükkan ve mağazaların, mahalle aralarındaki kahvehane ve gazinoların belli saatlerde kapatılması ile ilgili hüküm.	46b	2
179	Ayastere Çiftliği mutasarrıfının arzuhâli ve Kanlı Dere'deki bend ile suyun dağıtılması ile ilgili hükümdür.	46b	3
180	Baf Kazası'nda ruhsatsız olarak yapılan kazıda çıkartılan altınların ne yapılacağı ile ilgili hükümdür.	47a	1
181	Omorfe Karyesi'ndeki manastırda vefât eden keşişin katilleri ile adı geçen köyden olup, hırsızlıktan dolayı getirilen Cerbeko Veled Hacı Kiryako ile ilgili hüküm.	47b	1-2
182	İsimleri geçen kişilerin kimselerinin olmadığı ve ihtiyaçlarının karşılanması ile ilgili hükümdür.	47b	3

183	Lefkoşa'da bulunan Ömeriye Camii'nin çatısının tamir edilmesi ile zikredilen işin icraatı ile ilgili hükmüdür.	47b/48a	4-5
184	Bedesten ve dükkân tamiri için kullanılacak malzemeler ile ilgili hükmüdür.	48a	6
185	Lefkoşa'da bulunan bedesten ile yanındaki nalbant ve diğer dükkanların tamiri ile ilgili hükmüdür.	48a	7
186	Lefkoşa'dan Tuzla İskelesi'ne kadar yapılması düşünülen yol ile ilgili hükmüdür.	48b	1
187	Töhmüt vakasından dolayı hapsedilen Bulis Hevri hakkında, yakını olmaması cihetiyle ihtiyaçlarının karşılanması ile ilgili hükmüdür.	48b	2
188	Biga Sancağı'nda zuhûr eden çekirgenin itlafı için gerekli masrafların karşılanması ile ilgili hükmüdür.	48b	3
189	Tuzla'da vârid olan Karantinahane suyunun mecrası için gereken demir boruların fazla gelmesi ve nakli ile ilgili hükmüdür.	49a	4
190	Molla Mehmet ve Hacı Mehmet Ağa'ların çiftliklerinin dönüm miktarı ile ilgili hükmüdür.	49b	1
191	Sair çiftlik sahiplerinin arazileri ve yetiştirdikleri mamûller ile ilgili hükmüdür.	49b	2
192	Vakfa verilen tarlalar ile ilgili hükmüdür.	49b	3
193	Girne Kaymakamlığı Sandık Emîni Mustafa Efendi'nin ru'yet olunan muhasebesinde zimmetine pare geçirdiğinin anlaşılması ile ilgili hükmüdür.	49b	4
194	Tuzla ve Magosa Kaymakamlıkları memurlarının maaşları ile ilgili hükmüdür.	50a	5
195	Girne ve Limason Kaymakamlıkları memurlarının maaşları ile ilgili hükmüdür.	50a	6
196	Baf ve Değirmenlik Kaymakamlıkları memurlarının maaşları ile ilgili hükmüdür.	50a	7

197	Kıbrıs'ta bulunan ağnam ve keçilerin her biri için alınacak paranın artması ile ilgili hükümdür.	50b	1
198	Lefkoşalı Bakkal Mehmet Ağa'nın dükkânında gizlice barut satmakta olduğunun anlaşılması ile ilgili hükümdür.	51a	2
199	Magosa Kaymakamlığı zaptiyelerinden Mustafa Efendi tarafından, barut bulundurma suçu ile yakalanan Loka Veled Yorgi ile ilgili hükümdür.	51a	3
200	Kıbrıs'ta arazi yoklaması için alınacak paranın itâsı ile ilgili hükümdür.	51b	1
201	Seksen Dokuz Senesi Muharreminden itibaren İdare Meclisi'nden tanzim olan kararnâmeler ile ilgili hükümdür.	52b	1
202	Hıristiyan ve Müslüman memurların yerlerinin değişmesi ve tayinleri ile ilgili hükümdür.	52b	2
203	Değirmenlik Kaymakamlığı'na gelen masraflar ile ilgili hükümdür.	53a	3
204	Değirmenlik Kaymakamlığı'nın bazı yerel masrafları ile ilgili hükümdür.	53a	4
205	Değirmenlik Kaymakamlığı'nın masraflarının tutarı ile Zikredilen Kaymakamlıkta bulunan döşemelerin ve yünlerinin değiştirilme masraflarının belediye meclisine havalesi ile ilgili hükümdür.	53a	5-6

III. BÖLÜM: SONUÇ

Osmanlı Devleti'nin egemenliğine girinceye dek pek çok devlet tarafından idare edilen Kıbrıs tarihi geçmişi boyunca dini, askeri, kültürel, siyasal ve sosyal değişikliklere de maruz kalmıştır. 308 yıl Osmanlı Devleti'ne bağlı kalan Kıbrıs'ta, başlangıçta Geleneksel Osmanlı Eyalet Yönetim Sistemi uygulanmış, daha sonra 1785 yılında Divan-ı Hümayun'a bağlı bir Muhassıllık haline getirilmiş ve bu durum Tanzimat Fermanı'nın ilan edilmesine dek sürmüştür. Tanzimat'tan sonra Cezayir-i Bahr-i Sefid Eyaleti'ne bağlı bir Sancağa dönüştürülmüş, 1861'den 1878'e dek İstanbul'a bağlı bir Mutasarrıflık olarak kalmıştır.

Kıbrıs Mutasarrıflığı 30 Numaralı Defterde 0 numaralı varaktan, 53-a numaralı varağa kadar olan bölümde 205 adet hüküm yer almaktadır. Hükümler padişah Abdülâziz'in tahtta olduğu 1870 ve 1872 yılları arasında Kıbrıs Adası, kaza, nahiye ve köylerde bulunan halkın ihtiyaçları doğrultusunda alınan kararları içermektedir.

Defterde kayıtlı olan hükümlerin içeriği hakkında örneklemeler yapacak olursak: Lefkoşa Şehrinde bulunan su kuyularının tamir edilmesi ile ilgili hüküme ilk varakta değinilmiştir. Daha sonra 2-b numaralı sayfada Baf Kazası'nın ihtiyaçları doğrultusunda buğday alınması; 4-a numaralı sayfada Değirmenlik Kaymakamlığı'na bağlı İdare Meclisine ait yapıların tamir edilmesi; 4-b'de Kıbrıs'ta yağmurun az olması nedeniyle yaşanan sıkıntılar ve samana duyulan ihtiyaç; 6-a'da Girinye Kaymakamlığı tutanağına göre zehirli olduğu belirlenen unların satışının yasaklanması; 7-a'da Kıbrıs Adası'ndan alınan hayvan vergisi ile ilgili hüküm yer almaktadır. Yine 7-a, 24-a ve 24-b numaralı sayfalarda Kıbrıs Adası'na yayılan çekirgelerin toplatılması ve bu işte çalışanlarla ilgili hükümler bulunmaktadır. 43-b ve 44-a numaralı sayfada Limason'daki mahkûmların giyecek ihtiyaçlarının karşılanması ve hapisane koşullarının tamir edilmesi ile ilgili, aynı zamanda 44-b numaralı varakta hapse girecek kişilerin köylerinin belirlenmesi ile ilgili hükümler defterin kayıtları arasındadır.

Genel bir değerlendirme yaptığımızda; yukarıda açıkladığımız hükümler doğrultusunda miras, vakıflara bırakılan gayrimenkullerle ilgili hükümler, adada yapılan imar faaliyetleri ile asayişin sağlanması hususunda bilgiler, vergilerin tahsili ve ilgili müzayedeler, ayrıca gayrimüslimlerden alınan zaruri ihtiyaçlar da Kıbrıs Mutasarrıflığı 30 Numaralı Defteri'nde değinilen konuların ana hatlarını oluşturmaktadır. Örneğin, tayin ve atamalarla ilgili hükümlerden hareketle; Kıbrıs Adası'nda mevcut olan sosyal yaşantının düzenlenmesi hususunda alınan tedbirler ve işleyen devlet düzenini kötüye kullanmaya çalışan, üzerine düşen görevi yerine getirmeyen devlet memurlarının görevden men edildiğine dair genel bir yargıya varabiliriz. Ayrıca bahsedilen yıllarda Kıbrıs Adası'nda yaşanan su sıkıntısından dolayı ahalinin zor duruma düştüğü ve ekilen alanlardan elde edilen ürünlerin veriminde düşüklük yaşandığı görülmektedir. Bu yüzden buğday sarfiyatı konusu ile ilgili pek çok hüküm bulunmaktadır.

Kıbrıs Adası'ndaki yazışmalarla sosyal, siyasi, ekonomik hayat düzenlenmeye çalışılmış ve bunun yanı sıra alınan kararların işlerliği zaman zaman sekteye uğramış, aksaklıkların giderilmesi için tedbirler alınması yoluna gidilmiştir.

IV. BÖLÜM: METNİN TRANSKRİPSİYONU**(0)**

Hacı Rif'at Efendi'nin kazâ şubat bedelâtının sûret-i bedelâtının sûret-i tesviyesine dâ'ir mâliyeden gelen telgrafnâmeyi aldım

Tornisya Manastırı merbûtâtından İsvida Çiftliği'nin üç kıt'a senedâtı meclis-i idâre a'zasından rif 'atlı Hıristokaki Efendi'ye teslim olunmuşdur.

Fî 7 Ağustos 90

Hıristokaki Gorel

Mühür

(1-a)

Yorgaki Yovanidi

Hıristokaki Suri

Benako Todoridi

Bogos Artin

Hacı Refa Dimitri

Zida Baskasidi

(1-b)

Ma'a ücret-i nakliye taş yük 6000 bahâ 4000
 Kireç kıyye 30000 bahâ 2625 kıyye 3,5
 taşçı ustası nefer 480 bahâ 4800 beher yevmiyesi 10
 'amele 761 bahâ 3600 beher yevmiyesi 5
 timür künk zirâ' 400 bahâ 3000 beher zirâ' 7,5
 Künklerin vaz'ı için ustariye 1975
 Yekûn 20000 guruş

Lefkoşa Şehri'nde cereyân itmekde olan Silâhdâr Suyu'nun hâric-i kal'ada kâ'in kuyuları yıkılıb harâb olarak mukaddemâ emr-i tathîrine teşebbüs olundığı sırada müceddeden dokuz 'aded daha kuyu hazır ve ilâve olunarak mâ-i cârî-yi mezkûrun evvelkinden ziyâde teksîrine muvaffak olunmuş ise de dâhil-i şehirde kâ'in su mecrâlarının pek çok yeri su tutmayub dâ'imâ seyelân itmekde ve husûsiyle Magosa Kuyusu'ndan bed' ile Aya Andon Mahallesi'ne kadar olan Mahaller mecrâsının fevk'al-gâye harâbiyetinden dolayı mevcûd olan çeşmelere su gitmeyerek matlûb ve mültezim olan menâfi'-i 'umûmiye hâsıl olamamakda olduğu mahallât-ı merkûme ahâlîsinin mahrûmiyeti ise karîn-i cevâz olamayarak mahâll-i merkûmenin bu kere keşfine ibtidâr olundukda ber-makâl-i bâlâ yigirmi bin guruş masrafla vücûda geleceği anlaşılmiş ve bu emr-i hayrın ta'mîm-i menâfi'î lâzımeden bulunmuş olduğundan bu bâbda tasarrufât-ı mümkineye ri'âyetle mecârî-i merkûmenin hemân icrâ-yı emr-i ta'mîrine ve hitâmında masârifât-ı vâkı'asının mevcûd olan çekirge akçesiyle iştirâ ve sarf idilmekde olan hinta ticâretinden tesviye ve îfâ olunması lüzûmuna karâr virildi

Fî 10 Şa'bân 287

ve

Fî 22 Teşrîn-i evvel 286

(2-a)

Karârname-i Meclis-i İdâre

Cezîre-i Kıbrıs

Me'kûlât-ı ahâlîyçün ma'lûmü'l-mikyâl hintanın iştirâ'sına lüzûm-ı kavî ve hakîkî görülmüş ve Tuzla İskelesi tüccârı mu'teberânından Seyyid Kudurzâde Mehmed Efendi'nin İskelesi-yi mezbûrda bir mikdâr karşı hintası olduğunu haber alarak nümûnesi celb ile mu'âyene ve beher keyli yigirmi bir buçuk kıyye ve bahâsı dahî otuz beşer guruş olmak ve Lefkoşa'da teslîm olunub esmân-ı bâliğası çekirge akçesinden te'diye olunmak üzere efendi-yi mûmâ-ileyhin vekili Lefkoşa tüccârından Mihâil Lefri ma'rifetiyle kat' olunarak mezkûr hintanın on iki bin yedi yüz bir keyle on yedi buçuk kıyyesi bu cânibe celb ile anbâr-ı mahsûsuna teslîm olunduğı me'mûru cânibinden i'tâ olunan ilm u haberi me'âlinden müstebân olmuş ve ol bâbda vekeyl-i mûmâ-ileyhden alınan bir kıt'a sened dahî hıfz idilmiş olduğundan esmân-ı lâzimesinin çekirge akçesinden tesviye ve i'tâsı lüzûmuna karâr virildi

Fî 1 Zi-l-ka'de 286

Karârname

Limason Kâim-makâmlığı ahâlîsinin me'kûlâtı için beher keyl-i İstanbulîsi otuz üçer guruş fi'ât ile mübây'a olunmuş olan üç bin yüz keyl hintanın esmânı bulunan yüz iki bin üç yüz guruş mazbatanın zikri âtî târihi olan seksen altı senesi kânûn-ı evvelinin on altıncı gününden i'tibâren altmış bir gün kadar İskelesi tüccârından Sâlih Fevzî Ağa'ya veyahut emrine ayda yüzde bir fâizle Tuzla İskelesi'nde edâ olunmak üzere deyn-i sahîhimiz olduğunu mübeyyin işbu mazbata tanzîm ve imlâ ve ağa-yı mûmâ-ileyh yedine i'tâ kılındı

Lefkoşa ahâlîsinin me'kûlâtı için beher keyl-i İstanbulîsi otuz üçer guruş fi'ât ile mübây'a olunmuş olan üç bin yüz keyl hintanın esmânı bulunan yüz iki bin üç yüz guruş mazbatanın zikri âtî târihi olan seksen altı senesi kânûn-ı evvelinin on altıncı gününden i'tibâren altmış bir gün kadar iskelesi tüccârından Sâlih Fevzî Ağa'ya veyahut emrine ayda yüzde bir fâizle Tuzla İskelesinde edâ olunmak üzere deyn-i

sahîhimiz olduğunu mübeyyin işbu mazbata tanzîm ve imlâ ve ağa-yı mûmâ-ileyh yedine i'tâ olundu

Tuzla Kâim-makâmılığı idâre meclisinin işbu mazbatasında Tuzla ve İskele kasabaları dâire-yi belediyesi riyâset ve a'zâlığına ibkâ' ve müceddeden intihâb olunan ma'aş ve muhassalarıyla istihdâmları gösterilen gine ve barutcu ve kolcılarının isim ve şöhretleri beyân olunmuş ve lede'l-mütâla'a icrâat-ı vâkı'a muvâfik-ı hâl ve maslahat bulunmuş olduğundan mûmâ-ileyhimin icrâ'-yı me'mûriyetleri bâbında cevâp tahrîri lüzûmuna karâr virildi

Fî 7 Zi-l ka'de 286

(2-b)

Bâf Kâim-makâmılığı Meclis İdâresi'nin on dört Ramazân 287 târihlü ve yüz otuz bir numrolu vârid olan mazbatasında killet-i matar sebebiyle kazâ-yı mezkûr ahâlîsi geçen sene zer' itdiği tohumunu alamamasından ve bu sene tohum zer'ine mikdâr-ı kâfi zahîreleri bulunmamasından nâşî muhtâç olduklarından yalnız tohumluklarına medâr olmak üzere mukaddemce memleket sandığı sermâyesiyle alınub orada iddihâr olunan beş bin keyl hintanın i'tâsı ve üç bin keyl şâirin dahî Kukla Çiftliği hâsılât ve mahâll-i sâ'ireden tedârikine ve Bâf Kazâ'sı ahâlîsi me'kûlâtınca ilerüde dūçâr-ı zarûret olacaklarından bunların def'-i zarûretleri için dahî başkaca sekiz bin keyl mikdârı hintanın bulundurulmasına müsâ'ade olunması istid'â olunmuş ve icrâ-yı iktizâsına miyânımızda lede't-tezekkür ahâlî-yi merkûmenin dahî fırsathâ-yı sâ'ire-yi ma'lûme misillü def'-i zarûretleri lâzımeden olduğına ve sene-yi sâbıkları misillü tohum zer' itmeleri matlûb ve mültezim bulunduğına mebnî orada mevcûd ve müddehar bulunan hintanın ahâlî-yi merkûmeye tohumluk olarak i'tâsı ve esmânı mahallî emvâlinden tesviye olunmak üzere üç bin keyl şâirin dahî Kukla Çiftliği hâsılâtından ve sâ'ireden râyic-i vaktine tevfiân bi'l-iştirâ ifâsı ve kazâ-yı merkûme ahâlîsinin me'kûlâtca olan müzâyakalarının indifâ'i için seksen yedi senesi mayısında yerine konulmak ve devren buğday alınmak üzere altmış bin guruşunun

ahz ve isti'mâline ve teferru'ât-ı sâ'irenin icrâsına dâir Kâim-makâmlik-ı mezkûra tahrîrât tastîri lüzûmuna karar virildi.

Bi'l-havâle Evkâf Müdiriyyeti'nden olunan derkenâr üzerine mûmâ-ileyhimânın icrâ-yı emr-i intihâblarına ibtidar olundukda mûmâ-ileyh Hâfız Ali Efendi'nin zikr olunan mekteb hâceliğini idâreye liyâkât ve ehliyeti zâhir olmuş ve evlâd-ı merkûmenin vürûdıyla nizâmına tevfkân haklarında imtihan icrâsıyla tebeyyün idecek hâle göre iktizâsı ifâ olunmak ve ol vakte kadar cihât-ı mezkûra dahî ta'dîl olunmamak üzere muhassas olan vazîfeleriyle sâlifü'z-zikr mekteb hâceliğinin mûmâ-ileyh Hafız Ali ve müezzinlik cihetinin dahî el-hâc Ahmed Efendiler kayyumluğun dahî Mollâ Sâlih 'uhdelerine muvakkaten ve dekânin ihâlesi tezekkür ve tensîb olunarak icrâ-yı iktizâsı evkâf-ı müdiriyyet-i behiyyesine sene havâlesi lüzûmuna karar virildi.

1 Zilhicce 287

Magosa Kâim-makâmlığı Hükûmet Konağı'nda kâ'in meclis-i idâre ve de'âvî ve hizmet odalarının döşemeleri fersûdelendiği ve tahrîr-i emlâk vuku'ât kitâbetine tahsîs olunan odanın dahî hiç döşemesi olmadığı cihetle bunların tefrîk ve ıslâhı 'inde'l-keşf bin guruş masrafla vücûda geleceği bu kere gurre-yi cemâziye'l-âhire 287 târîh ve yüz sekiz numrosuyla müverrahan mevrûd mazbatada beyân olunmuş ve masârif-ı merkûme her ne kadar umûr-ı zarûriyeden ise de menâfi'-i hazîne-yi vikâ-ye ve tasarrufât-ı memleketiyeye ri'âyeten yedi yüz elli guruş tecâvüz itdirmeyecek sûretde mezkûr odalarının tefrîş ve ıslâhı ve hıtâmında zeyli mazbatalu defterinin tanzîm ve tesyârı hakkında mezkûr kâim-makâmlığa tahrîrât tastîr olunması lüzûmuna karar virildi.

Cephânenin masârif-ı ta'mîrî

460 divârcı ustası neferen 46 beheri 10 guruş

465 kireç 4600 kıyye

62,5 alçı 500 kıyye

İki 'aded kapunun masârif-ı ta'mîriyesi

84 tahta 7 'aded 18 guruş

30 mertek 5 ‘aded 6 guruş
 100 enser ve sâc ve kilid behâsı
264   050
 1251.5   000 tüccâr yevmiyesi 5 ‘aded 10 guruş
 Kal‘a derûnunda bulunan zâbitân odasının masârif-ı ta‘mîriyesi
 120 divârcı ustası neferen 12 ‘aded 10 guruş
 055 kireç 55 kıyye
 125 alçı 1000 kıyye
 bir kapu ile bir ‘aded pencere masârıfı
 050 tahta 10 ‘aded 50 guruş
 015 enser behâsı
105   040 tüccâr yevmiyesi 4 ‘aded 10 guruş
 405   000
 yekûn1656 guruş

Girinye Kal‘ası derûnunda kâ’in cephâne ile bir bâb zâbita odasının müşrif-i harâb olduğu ve emr-i ta‘mîr ve ıslâha şiddet-i lüzûm derkâr olarak ‘inde'l-keşf bin altı yüz elli altı buçuk guruş masrafla tesviyesi kâbil olacağı Girinye Kâim-makâmı Meclis İdâresi'nin fî 6 zilkâde 287 târihlu ve yüz seksen yedi numrolu vârid olan mazbatasında beyân ve icâbının icrâsı istîzân olunmuş ve bu misillü ta‘mîrât masârıfının devâ'ir-i belediye sandıklarından i'tâ sî nizâmı iktizâsından ise de ora dâire-yi belediyesi vâridatının ‘adem-i mesâ'isi hâlinde masârıf-ı merkûmenin mâl sandığından tesviyesi emrinde icâbının icrâsı bi'lhavâle cânib-i muhâsebe-yi livâdan bâ müzekkere ifâde olunmuş ve mahallî dâire-yi belediyesinin bir gûne hâsılâtı olmadığı ve mahâll-i merkûmenin sür‘at-i ta‘mîr ve ıslâhile mevcûd olan cephânenin muhâfazasınca olan ehemmiyet meydânda bulunduğı cihetle tasarrufât-ı memleketiyyeye ri‘âyetle ta‘mîrât mebhûsenin hemân icrâsına ve hitâmında masârıf-ı vakıâsının mahallî emvâlinde tesviye ve i'tâsına müsâre‘at olunması bâbında mezkûr Kâim-makâmığa tahrîrât-ı mahsus tastîrine lüzûmuna karâr virildi.

Fî 3 Zi-l-ka‘de 287

ve

Fî 30 Kânûn-ı Sâni 286

(3-b)

Limason Kâim-makâmlığı'nın seksen altı senesi duhân 'öşrinin mahallince icrâ kılınan müzâyede-yi 'aleniyesinde bin beş yüz guruş bedel ve Limasonlı Hâcı Nikola kefâletiyle konuvirilen veled-i Hâcı Nikola 'uhdesinde takarrür iderek muvakkaten ihâlesi icrâ kılındığı fi 17 Şa'bân 286 tarîhlü ve yüz on yedi numrosuyla müvezzi'ân meclis idâresinden mevrûd mazbatasının beyân ve îcâbının icrâsı isti'zân olunmuş ve bedel-i mezbûr sene-yi sâbika bedelinden sekiz yüz elli guruş mikdârı dûn görünüyor ise de maktû'ân ihâlesi sûreti emâneten idâresinden haberlü görindiğinden kürsî-yi livâca dahî müzâyedesinin icrâsıyla sâhib-i âhar zuhûr itmediği sûrette mahallince ihâle olunmak üzere iktizâ-yı hâlin icrâsı bi'l-havâle cânib-i muhâsebe-yi livâdan bi't tezkire ifâde kılınmış ve ol bâbda tanzîm ve i'tâ kılınan mezâd pusulası münâdî ma'rifetiyle 'öşr-i mezbûrun buraca müzâyedesine ibtidar olunmuş ise de bir gûne sâhibi zuhûr itmediği misillü ber vech-i meşrûh ihâlesi sûret-i emâneten idâresinden haberlü olacağı anlaşılmiş olduğundan mahallince teşvîkat ve tergîbât-ı lazımenin icrâsı ve takarrub edecek (...) ihâlesi hakkında mezkûr Kâim-makâmlığa tahrîrât izbârı mûcibince cânib-i muhâsebe-yi livâyaya ma'lûmât i'tâsı lüzûmuna karâr virildi

17 Cemâzi-yel-âhir 287

Bâf Kâim-makâmlığı'ndan bi'l-vürûd bu kere manzar-ı tetkîk ve mütâla'adan imrâr olunan mazbatada Hırsoni Nâhiyesi'nde kâ'in Laja nâm memlihada telâtum-i deryâdan taşlar arasında incimâd iden tuzun mikdâr-ı kâfi müstahfızları olduğu hâlde nâhiye-yi mezkûre dâhilinde kâ'in Faslı Karyeli Hüseyin nâm kimesne mahal-i mezkûrdan otuz dört kıyye tuz sirkat eylediği ve bu sirkatinde müstahfızların dahî medhali olmak lâzım geleceği cihetle iktizâsının icrâsı husûsı memliha-yı mezbûre me'mûrîni cânibinden vâki' olan istid'â üzerine sârik-i merkûm Hüseyin'in istintâkına ibtidar olundukda mezkûr-ül mikdâr tuzun ber-vech-i hafî sirkat eylediği ikrâr ile sâbit olarak mu'âmele-yi nizâmiyesi bi'l-icrâ alınan cezâ-yı nakdîsi me'mûr-î mûmâ-ileyh tarafına i'tâ ve müstahfız-ı merkûmundan bu işde medhalleri olduğu rivâyet olunan Mehmed Çavuş ile birâderi Mustafa ve sârik-i merkûm Hüseyin'in berâ-yı terfîkat-ı zabtiye-yi mahsûsaya terfîkan kürsî-yi livâyaya i'zâm ve isrâ olunduğu

beyân ve inbâ olunmuş ve merkûmun dahî vürûd iderek evvel emirde sârik-i merkûm Hüseyin'in istintâkına girişildikde kendüsi hatab getürmek üzere karyesinden çıkub zikr olunan Lâzâ memlihasının civârında odun kat' itmekde olduğu hâlde hayvânı gâib olduğundan taharrî itmek için mezbûr memlihaya 'azîmet itmiş ve orada bulamayub ahşâm karîb olduğundan ve gice ile gözleri görmediğinden girüye 'avdet idemeyerek ol gice orada kalub ferdâsı karyesine 'avdet ideceği hakkında müstahfiz-ı merkûmân Mehmed Çavuş ve Mustafa taraflarına pek çok ricâ itmiş ve orada me'mûrîn-i rüsûmiyenin gayri âdem yatması memnû' olduğundan eğerçi merkûmâna muvâfakat itmemek emelinde bulunmuş ise de şu ma'zeretinden dolayı zarûri ilişik itmeyerek kalmış ve ferdâsı 'ale's-sabâh müstahfiz-ı merkûmândan Mustafa hayvâna râkûben söktürmek üzere memlihanın bir buçuk sâ'at bu'dunda kâ'in bir Mahalle 'azîmet eylediğinden ve diğeri Mehmed Çavuş dahî sâkin oldukları menâbi derûnunda uyumakda olduğunu gördüğünden kendüsi dahi mezkûr memlihadan bir mikdâr tuz toplayub yedinde bulunan sepet derûnuna vaz' itmekde olduğu hâlde 'ale'l-gafle me'mûr Ahmed Efendi gelerek zikr olunan tuzı ahz ve zabt ve kendüsiyle Bâf Kâim-makâmlığı'na irsâl ve isrâ ve ba'de istintâk mu'âmele-yi nizâmiyesini icrâ eyledikleri beyân ve müstahfiz-ı merkûmâ Mehmed Çavuş ve Mustafa'nın dahi başka başka istintâkları îfa olundukda bu bâbda olan ifâdeleri sârik-i merkûm Hüseyin'in takrîrine tavâfuk iderek bu sirkatde merkûmânın medhal ve müşâreketlerine vâter eğerçi bir güne emâre görilememiş ise de bu sirkatin vuku'una merkûmânın umûr-ı me'mûrelerince olan 'adem-i dikkati sebebiyet virdiği cihetle Lefkoşa rüsûmât müdiriyeti ma'rifetiyle mukaddemce 'azl-i tebdîl olundukları haber virildiğinden ve bu ise merkûmân hakkında ceza-yi kâfi olacağı misillü zikr olunan otuz dört kıyye tuzun dahî memlihaca müsâderesi ve mu'âmele-yi nizâmiyesi icrâ olunmuş olmasına nazaran merkûmânın tahliye-yi sebepleri husûsuna karâr virilmiş olmağla terkîm-i mazbataya ibtidar kılındı.

26 Cemâzi-yel- ahir 287

4 Eylül 286

(4-a)

Karar Mazbatası

Kıbrıs Cezîresi'nin geçen seksen beş senesi duhân 'öşrünün nizâmına tevffikan Mahallerince başka başka icrâ kılınan müzâyede-yi 'ayniyelerinde ma'a-hasım Magosa ve Limason Kâim-makâmlıkları ber-mûcib-i bâlâ üç bin dokuz yüz guruş bedelât ' ile talibleri 'uhdelerinde takarrür iderek kat'ıyyeleri icrâ' olunduğı ve Tuzla ve Bâf ve Girinye Kâim-makâmlıkları duhân 'öşrinin bir gûne talibi zuhûr itmediğı cihetle emâneten idâre olunub ber mu'tâd-ı bâlâ bin yüz on dört kıyye iki yüz dirhem olduğı ve mezkûr Tuzla Kâim-makâmlığı duhânının beher kıyyesi onar guruş behâ ile zirâ'ına bey' ve fûrûht olarak me'mûrînin mevcûd bulunduğı Mahalleri meclis idârelerinden mevrûd-ı mezâbit mallarından müstâban olmuş olmağla terkîm-i mazbataya ibtidar kılındı ol bâbda emr ü fermân hazret-i men leh-ül emrindir.

19 Cemâzi-yel-ahir 287

Değirmenlik Kâim-makâmlığı meclis idâresinin işbu mazbatasında meclis-i mezkûr ile kahve odalarının ta'mir ve islâhına lüzûm ve ihtiyâc mesy eylediğı beyân ve 'inde'l-keşf üç yüz otuz yedi buçuk guruş masrafla vücûda geleceğı dermeyân olunmuş ve lede'l-mûtâla'a ta'mîrât-ı mebhûsenin te'hîri ilerüde masârif-ı kesîre vuku'unı müstelzim olacağı anlaşılımış olduğundan lede'l-i mekşûfunı tecâvüz itdirilmemek şartıyla ta'mîrât-ı merkûmenin hemân icrasıyla masârif-ı vâfi'asının mahallî tahsîlâtından tesviyesi hakkında tahrîrât-ı cevâbiye tastîri lüzûmuna karar kılındı.

6 Zilkâde 287

ve

16 Şubat 286

(4-b)

Tuzla Kâim-makâmı'ndan vârid olan mazbatanın sûretidir.

Numro:218

Kıbrıs Ceziresi'nde kıllet-i matarr sebebiyle ekser mezru'ât ve giyâhın karîn-i neşv ü nümâ olamaması cihetiyle cezîre-yi merkûme hâlisinin dûçâr olduğu ihtiyâcât ve zarûretleri diyâr-ı ahardan himâyeye saman celbine hâcet-i mesy itdirmiş ve sûret-i hâl meyâne-i 'acizânemizde lede't-teemmül şimdilik beş yüz bin kıyye samana lüzûm görünmüş olduğundan bunun mübâyâ'a ve irsâl derkâr olan ehliyet ve istikâmet derdini iktizâsınca Tuzla İskelesi tüccâr-ı mu'teberândan Mösyö Bire ma'rifetiyle icrâ olunmak üzere mûmâ-ileyhin Maraş ve Silifke ve Kuşadası Havâlisi'ne i'zâm ve isrâ ve ol bâbda mûmâ-ileyh Kıbrıs Bankası'ndan Beyrut Bankası'na elli bin guruş kabrivido i'tâsına ve mûmâ-ileyhin dahî havâlî-yi mezkûreden pâk ve kurî olmak şartıyla mübâyâ'a ve irsâl ideceği beş yüz bin kıyye samanın Tuzla ve Magosa ve Girinye ve Gümüş Konağı İskeleleri anbarlarına teslîmine kadar beher kıyyesi için ve koyulacak bedel-i masârif nihâyet yigirmi pareya kadar olmak üzere mûmâ-ileyhe me'zûniyet virilmesine bi't-tesbit karar virilmiş olmağla husûsi mezbûr hakkında icâb-ı hâlin icrâsı muvâfık-ı re'y-i rezîn-i ma'âlî karîn-i cenâb-ı mutasarrıfî-yi efhamîleridir bâkî emr ü fermân hazret-i men leh-ül emrindir.

Fî 7 Cemâzi-yel-ahir 287

ve

Fî 22 Ağustos 286

Bende A'zâ Yusuf Âgâh Bende a'zâ Mustafa Bende Müdür-i mâl Vâmık ed-dâî
desat

ed-dâî (...). Bende Kâim-makâm Mehmed Arif

bende a'zâ-yı meclis Mirliva Hristo Ali

bende a'zâ-yı meclis mezbûr ve reis-i meclis-i belediye Arfadiyo

a'zâ-yı meclis mezbûr 'Ali İsmed

bende a'zâ-yı meclis ve deâvi Adem

bende a'zâ Yorgaki Vasili

bende a'zâ İsrahova

a'zâ-yı meclis-i mezbûr Mehmed

a'zâ-yı meclis-i mezbûr

a'zâ-yı meclis-i mezbûr İsrahova

a'zâ-yı meclis-i mezbûr

a'zâ-yı meclis-i belediye

Karârı

Tuzla İskelesi'nde 'akd ve teşkil olunan komisyon-ı mahsûsı müzâkere ve karârı üzerine kaleme alınub bu kere takdîm kılınan işbu mazbata-yı me'mende ihtiyâcât-ı ahâlî için gâyet pâk ve kurı olmak ve ma'a masârıf ve beher kıyyesi yigirmi pârayı tecâvüz itmemek itmemek şartıyla şimdilik tedârik ve iştirâsına lüzûm görinen beş yüz bin kıyye samânın Maraş ve Silifke ve Kuşadası câniblerinden mübâya'asıyla Tuzla ve Magosa ve Girinye ve Gümüş Konağı İskelelerinde istihzar olunan anbârlara teslîmine derkâr olan mu'âfiyet ve istikâmeti cihetle Tuzla İskelesi tüccâr-ı mu'teberânından Mösyö Bire cenablarının intihâb olındığı beyân ve bu yolda mûmâ-ileyhe Kıbrıs Bankas'ından Beyrut Bankası'na elli bin guruş kabrivido i'tâsı lüzûmü der-meyân olunmuş ve bu sûret muhtâcîn-i zirâ'-ı ahâlî hakkında bir nev'i teshîlât dimek olarak icrâsı nezd-i 'âcizânemizde dahî tensîb ve istihsân kılınmış olduğundan ber-vech-i meşrûh iktizâ-yı hâlin icrâsı lüzûmuna karâr virildi.

(5-a)

Karâr Mazbatası

11 Rebî-ül-evvel 287 târîhiyle müverrahan Kıbrıs Rüsûmât Nezâreti'nden vârid olan bir kıt'â tahrîrât-ı me'mende Gilân nâhiyesi rüsûmât kâtibi sâbık Ali-Necan zâde Ahmed Efendi'nin geçen seksen üç senesi müskirât resm-i mîrîsinden olarak 'amilleri Lanyalı Fîlibi Oğlu Yorgi ve Makari oğlu Dimitri ve Mandırakali Nikola oğlu Mihail ve Gilânlı Andon Maço nam Hıristiyânlardan istihsâl idüb defter-i icmâle idhâl itmeyerek yedinde kaldığı Gilân rüsûmât me'mûrî Yusuf efendi tarafından ihbâr ve iddi'â olunan dört yüz altmış sekiz guruş yigirmi sekiz pare hakkında mukaddemce tutulub rüsûmât emânet-i celîlesine takdîm olunan sekiz kıt'a istintak nâme sûretlerinin leffen gönderildiği beyân ve inbâ ve îcâbının icrâsıyla lâzım gelen mazbatasının tanzîm ve i'tâsı husûsı istid'â olunmuş sûret-i mezkûre bâlâda mütâla'a ve tedkîk olundukda bunların hulâsa-yı me'ali zikr olunan dört yüz altmış sekiz pare guruş yigirmi sekiz pâra borçlarının kimlere teslîm olunduğu 'âmil-i merkûmeye Yorgi Dimitri ve Mihâil ve Andoni'den hıyn-i istifsârda me'mûr-i mûmâ-ileyh Yusûf Efendi'nin hasbe'l-musâlaha kurada bulunmasından dolayı vekeyli mûmâ-ileyh Ahmed Efendi tarafına teslîm ve i'tâ eylediklerini dahî virdikleri akçelerin mikdârı her birerlerinin yedlerinde sergi pusulalarına kâtib-i mûmâ-ileyh kalemiyle teslîmât gösterildiği ifâde ve tezkar olduğunu ve sûret-i hâl kâtib-i mûmâ-ileyhden sorıldukda zamân-ı vekâletinde bu gibi rüsûmât istihsâl eylediği akçeyi defter ile berâber avdetinde kâmilen mûmâ-ileyhe teslîm idildiği cihetle zikr olunan deftere mürâca'atla 'âmil-i merkûmenin i'tâ eyledikleri haber virilen akçe dâhil ise aldığını ve dâhil olmadığı sûretde ahz itmediğini beyân ve tezkar eylediği ve li'-ecli'l-mürâca'a zikr olunan defter me'mûr-ı mûmâ-ileyhden talep olundukda nezdinde cevâbı virildiği ve sergilerde olan yazular hakkında kâtib-i mûmâ-ileyhden olunan su'âle me'mûra virdiği ve deftere mürâca'at olunmuş hakkında olan ifâdesini tekrâr ile kitâbet-i mezkûreden hüsn-ü inkisâlinde berâet-i zimmeti me'mûr-ı mûmâ-ileyh Yusuf Efendi tarafından tasdîk olunduğu beyânından 'ibâret olduğu anlaşılmiş ve tarafeyn-i meclise celb ile Lefkoşa rüsûmat müdürü Vahib Efendi hazır olduğu hâlde keyfiyyet-i bi'l-etrâf soruldukda her birerleri sâlifü'z-zikr istintâk nâmelerde olan

ifâdelerini tekrâr itmiş ve virildiği beyân olunan dört yüz altmış sekiz guruşun sûret-i i'tâsı yalnız 'âmil-i merkûmenin ifâdelerinde kalarak kâtib-i mûmâ-ileyh tarafından ahz olduğına dâir zikr olunan istintâk nâmelerin hiç birisinde medâr-ı hükm olur bir güne ser-rişte görilememiş ve sâlifü'l-beyân dört yüz altmış sekiz guruşun ol vechle ahz ve istifâsı ve defter-i icmâle îrâd-ı kayd ve imlâ olunması me'mûr ile mûmâ-ileyhin bir güne hilye ve ihlâslarından neş'et itmeyüb ikisi beyninde tehaddüs iden bir yanlışığa müstenid olması hatır-güzâr-ı 'âcizânemiz bulunmuş ve ma'a-mâfiye meblağ-ı mezbûr her ne kadar ol vakt defter-i icmâle idhâl olunmamış ise de muahharan me'mûr-ı mûmâ-ileyh tarafından tesviye ve ibkâ ile mâl-ı mîrî kayd olduğu haber virilmiş idüğüne mebnî mücerred bu bâbda cereyân iden tahkîkât ve tefkîkâtın beyânı için terkîm-i mazbataya isâr kılındı.

Tobcî 'asâkir-i nizâmeye-i şâhâne Kâim-makâmı izzetlü Hüseyin Bey Efendi tarafından bu bene vürûd iden bir kıt'a takrîr-i me'mende Magosa Kal'asında bulunan 'askere muktezî lahm ta'yînâtının ne sûretle tedârik olunması lâzım geleceğine dâir tarafından olunan istîzâna cevâben bahr-i sefid boğazı muhâfızından vürûd iden tahrîrât-ı 'aliyyede ta'kîbât-ı mezkûreyi te'ahhüd idecek kazâya sermâye i'tâsı ve yahut davar iştirâsıyla 'asâkir-i merkûmenin idâresi mehâzirden sâlim olamayacağından bundan sarf-ı nazarla cânib-i hükûmetten münasib bir kasabın

(5-b)

irâesi ve tayinatı mezkûrenin hüsn-i idâresi irâde ve iş'âr buyurulduğu beyân ve inbâ ve icrâ-yı iktizâsı istid'â olunmuş olmasıyla îfâ-yı muktezâsı meclis-i belediyyeye havâle olunarak Lefkoşa şehrinde bulunan kasâb esnâfı celb ile sûret-i meşrû'a taraflarına beyân ve teklîf olundukda memâlik-i sâ'irede olduğu gibi Kıbrıs cezîresinde ta'niyat-ı lahmiye-yi 'askeriye-yi idâre idebilecek kadar sermâyeli kassâb olmadığından sermâyesiz bunun tamirine kimesne tarafından cesâret olunamadığı ve beheme-hâl idâre-i 'askeriye için esnâf-ı merkûmeye 'ale'l-hesâb sûretile lüzûmî mikdâr akçenin depodan i'tâ sı haseb'il-mevki ve hâl lâzımedem idüğü meclis-i mezkûreden beyân ve ifâde olunmuş ve keyfiyet-i meyâne-yi 'âcizânemizde dahi lede't-tezekkür meclis-i mezkûrun ifâde-yi meşrûhası muvâfık nefsi-i emr olduğuna ve

sinn-i sâbıkıyye gibi depodan peşinen esnâf-ı merkûmeye sermâye i'tâsı ve umûr-ı zârûriyeden bulunduğına mebnî vaktiyle iktizâ idecek kadar celb ve iştirâ olunmak ve ilerüde 'asâkir-i şâhâne bu yüzden dúcâr-ı zarûret olmamak için sâbıkı vechle şimdiden bir nefer-i mu'temed kassâb tedârikû ve kifâyet-i kaviyyeye ve depodan on bin guruş kadar akçenin ikrâz ve i'tâsı lüzûmuna karâr virildi.

İşbu takrîrde i'mâl ve iştirâsı istid'â olunan elbise ve yorganların nizâm ve emsâline tevfikân mübâya'asıyla (...) mevcudiyeye ilbas (...) ve hitâmında masârif-ı vâkı'asının livâ mal sandığından tesviye ve i'tâsı hakkında husûsî mezkûrun cânib-i muhâsebe-yi livâyâ havâlesi lüzûmuna karâr virildi.

Fî 26 Zi-l-hicce 287

ve

Fî Mart 287

11 Ramazân 287 târîh ve yüz doksan üç numrolu Limason Kâim-makâmılgı idâre meclisinden mürûr mazbatada seksen altı senesine mahsûben mülhak kazâ ve nevâhîde husûle gelen üzümün münâdiler ma'rifetiyle kat'-ı fi'âta ibtidar olundukda fi'ât -ı muhtelifiyye ve müte'addide birleşdirilerek lede't-taksîm üzümün beher kıyyesine yigirmi bir pâra isâbet itmiş ise de buna a'sâr mültezimi Hâcî Mustafa Ağa tarafından muvâfakat olunmadığı beyân ve icrâ icâbı istîzân olunmuş ve iktizâsı lede't-teemmül fi'ât-ı mezbûre sâbıkından ve Lefke ve Omorfa Nâhiyeleri fi'ât ından dîn olduğu ve bu da mültezim mûmâ-ileyhin mağdûriyetini müstelzim olacağı anlaşılmış olduğına ve şimdiki hâlde üzüm mahsûlî kalmadığı cihetle ganiyen üzüm i'tâsı çâresine dahî mahal kalmadığına mebnî fi'ât -ı mezbûrun yigirmi üç pareya iblağıyla bu bâbda mültezim ve ahâli beyninde vuku'ı derkâr olan mu'ârazanın men'î hakkında mezkûr Kâim-makâmılgı tahrîrât-ı cevâbiye tastîri lüzûmuna karâr virildi.

Fî 5 Şevvâl 287

(6-a)

Girinye Kâim-makâmılgı idâre ve de'âvî meclislerinin işbu mazbatasında tafsîlatı beyân olunan dakîklerin ekli vücûd-ı insâniyeye muzır olduğı mahallince icrâ kılınan tahrîrden ve bu bâbda berâ-yı tedkîkât-ı me'mûren ol cânibe gönderilen meclis-i temyiz mûharrirlerinden mekremetlü Hüseyin Efendi ile meclis-i idâre livâ a'zâsından rif'atlı Andonalı Taranda Kıyıları ağa ma'rifetiyle ifâ olunan tahkîkâtda tebeyyün eylediğı cihetle zuhûr-ı iş'âra kadar mezkûr dakîklerin bey ve şîrâsı men' idilmek üzere mevzû' olduğı anbarın tahrir idildiğı beyân ve iktizâsının icrâsı istîzân olunmuş ve revş-i iş'âra me'mûr-ı mûmâ-ileyhimânın ifâde-yi şifâhiyelerine nazaran mezkûr dakîklerin semere-yi te'siri olarak tenâvül idenlerin evcâ'-ı batana fey-i ve ile ishâle mübtelâ olarak hastalanub birkaç günler yatarak yine ifâkat bulmuş olmalarına nazaran mazbata-yı mezkûrede mebsût-ı mezbûre Elyasagonun vefâtı dakîk-i mezkûrdan ma'mûl etmeğın te'sîrinden olmadığı derkâr ve bunun eklince olan hastalıklara kabâse-yi mezkûr dakîklerin mazarrâtı bedîhî ve âşikâr bulunmuş olduğına ve bu gibi mazarrâtı müstelzim olan me'kûlâtın bey' ve şîrâsı zâten tamâmen memnû' bulunduğına mebnî ba'de iktizâsı icrâ ve inhâ olununcaya kadar mezkûr dakîklerin bir sâbık anbar mevzû'unda memhûran ifâ ve defn olunması bâbında mezkûr Kâim-makâmılgâ tahrîrât-ı müzekkere ve serî'a tastîri lüzûmuna karâr virildi.

Fî 24 Zi-l-hicce 287

Ashâb-ı ihtiyâcâtın fi'l-cümle def'-i müzâyaka ve zarûretleri esbâb-ı mûcibesinin istihsâl ve istikmâli niyet-i hâlisâ ve hayriyesiyle Tuzla İskelesinde teşekkül itmiş olan komitenin işbu mazbatası hülâsa-yı me'mende itmânı ashâb-ı hayrat ve hamiyet taraflarından i'âne virilmiş ve virilmesi me'mûl bulunmuş olan akçeden müddet-i mu'tedile ve münâsibe zarfında tesviye ve ifâ olunmak ve o makûle ashâb-ı ihtiyâca tevzi' ve i'tâ kılınmak üzere şimdilik taraflarına iki yüz keyl-i istanbulî hınta virilmesi ifâde ve istid'â olunmuş ve bu misillü umûr-ı hayriyenin sür'at-i tervîc ve tesviyesiyle indifâ-ı ihtiyâcâta mübâderet-i cümleye karîzayı zimmet bulunmuş olduğından hınta-yı matlûbenin ihtiyâcât-ı ahâlî için İskelesi-yi mezbûre tüccârından

Mösyö Zeytûneden en sonra beher keyli otuz beş guruş beş pare fî'ât ile mübâya'a olunub orada müddehir bulunan hıntadan virilmesi ve esmân-ı bâliğasının dahî bermûcib-i istid'â mâh zarfında te'diye olunmak üzere mezkûr komite a'zâ-yı mevcûdesinden sened tahviline te'cîl olunması münâsib olacağından heman îcâbının icrâsı için Tuzla Kâim-makâmılgı'na tahrîrât-ı mahsûsa tastîr olunması lüzûmuna bi't-tezekkür karâr virildi

Fî 24 Zi-1-hicce 287

(6-b)

Magosa Kaimmakâmılgı	Tuzla Kaimmakâmılgı	Limason Kaimmakâmılgı
75000 guruş	40000 guruş	20000 guruş
Bâf Kâim-makâmılgı	Değirmenlik Kâim-makâmılgı	Lefkoşa şehri
20000 guruş	60000 guruş	20000 guruş
Girinye Kâim-makâmılgı Hissesi		
15000		
	Yekûn	
	250.000 guruş	

Lefkoşa Hissesi'nin tevzî'i için ta'yin olunan komisyon a'zâları Mud Efendi Hacı Ahmed Efendi Yorgaki Nikolayiri Ağa Niyakovat Engeleri Ağa Marviros Ağa

Kıbrıs Cezîresi muhtâcîn ahâlisine tevzî' ve i'tâ olunmak üzere müteallik buyurılan irâde-yi 'aliyyeye mebnî Aydın vilâyet-i celîlesinden bu kere irsâl olunan iki bin yük elli bin guruşun ahâlî-yi merkûmeye tevzî' ve i'tâsı ve ne sûretle olmak iktizâ ideceğinin tezekkürü zımnında bu kere mütecezzân-ı ahâlîden mürekkeb 'akd ve teşkeyl olunan meclis-i 'umûmîde 'arîza ve 'amik mütâla'a olunan ve tezekkür üzerine her bir Kâim-makâmılgın cesâmetine ve nüfûsı mevcûdesinin mikdârına ve ahâlisinin ihtiyâcına ve mebâliğ-i merkûmenin kemiyetine göre hissesi tefrik

olundukda bâlâda gösterildiği üzere Magosa Kâim-makâmlığı hissesine kırk bin Limason ve bâf Kâim-makâmlıkları hisselerine yigirmişer bin ve Girinye Kâim-makâmlığı hissesine on beş bin ve Değirmenlik Kâim-makâmlığı hissesine altmış bin ve Lefkoşa şehri hissesine yigirmi bin guruş isâbet itmiş ve mezkûr kâim-makâmlıklar ahâlisi hisselerinin mûcib suhnetolmak üzere Mahallerine irsâliyle oralarda her bir kasâbat ve kurânın cesâmeti ve ahâlisinin kesret-i nüfûsı ve ihtiyâcının tahkikle alınacak ma'lûmât üzerine mütecezzân-ı ahâliden ve erbâb-ı vukûf ve ma'lûmattan komisyonlar tertîb ve teşkeyliyle bunlar ma'rifeti ve hey'et-i hükûmet-i mahalliye nezâretiyle mebâliğ-i merkûmenin kemâl-i 'adl ve hakkâniyete ve memleket sandıkları sermâyesinin hîn-i ifrâzında ittihâz ve icrâ olunan usûle tevfikân kefil ve sened ahziyle ihtiyâcı bulunan ahâliye tevzî' ve ikrâz olunması ve Lefkoşa şehri hissesinin dahî komisyon ta'yîn olunan Mûd Mehmed Hâfiz ve Budamiyeli hâcî Ahmed Efendilere Niyakovat Engeliri Yorgaki Nikolayiri ve Marviros ağalar ma'rifeti ve hükûmet nezâreti ile kezâlik usûl-i meşrû'aya tatbiken ikrâz kılınması ve buraca îcâbının icrâ ve her bir Kâim-makâmlık hisse-yi müfrezesinin mahalline irsâl ve isrâsı ve keyfiyyât-ı meşrûhanın derciyle 'umûm Kâim-makâmlıklara muharrerât-ı 'aliyye cenâb-ı mutasarrıflarının şeref-tastîr ve tesyîr buyurılması bâbında emr u fermân hazret-i men leh-ül-emrindir

Fî 27 Zi-l-hicce 287 ve

Fî 8 Mart 287

(7-a)

Kıbrıs Cezîresi 'aded-i ağnâm rûsûmunun seksen yedi senesine mahsûben toptan olarak icrâ kılınan müzâyede-yi 'aleniyyesinde ma'lûmü'l-mikdâr bedel ile teb'a-yı devlet-i 'aliyyeden Yakomi Can ağa 'uhdesinde takarrür iderek bâ-mazbata keyfiyyet-i mâliye nezâret-i celîlesine 'arz ve inbâ ve şeref-zuhûr-ı emr ve irâdeyi seniyyeye ta'lîkân ihâlesi icrâ olunmuş ve mevcûd ağnâmın sene-yi merkûme şehir-i Martının üçüncü gününden i'tibâren cânib-i hükûmetden ve mültezimi cânibinden mu'temed ve muktedir me'mûrlar ta'yînler ta'dâd ve sebt-i defter idilmesi nizâm-ı mukarrerî îcâbında bulunmuş olduğına ve irâdesi zuhûrın ma'âşları mültezim-i

mûmâ-ileyh tarafından tesviye olunmak üzere işbu defterde muharrer kazâ ve nevâhînin bâlalarında esâmileri mestûr olan adamların ehl ve erbâb oldukları haber virildiğine mebnî bunlar maiyetleri beşer yüz gurus ma'âş ile cânib-i hükûmetden bi'l-intihâb kazâ ve nevâhî-yi merkûmeye ta'yîn idilmiş olduklarından kefâlet-i kaviyye ve sened-i münüreye rabtı ve me'mûriyetleri hâvî lâzım gelen Kâim-makâmlıklara tahrîrât-ı mahsûsa tastîri lüzûmuna karâr virildi.

Fî 2Muharrem 288

ve

Fî 12 Mart 287

Kıbrıs Cezîresine müstevlî olan çekirgenin cezîreyi teşrîf-i me'âli redîf-i mutasarrıf efhamileriyle berâber evvel-i emirde kozağının pak ve müneffih olarak yigirmi yedi bin keyleden ziyâde toplandırılması ve canlusunun zuhûrunda dahî vuku' bulan iktâ 'matı mütevâliye-yi hazreti mutasarrıfîlerle aba'd velâ yahsa emâna ve itlâf olunması üzerine memleket beliyeden bütün bütün kurutulmak râddesine gelmiş idi ne çâre ki esnâ-yı islâfda hevâların memnuiyeti çekirgenin meşy ve hareketine mâni' ve bizler önünde pek cüzi olarak biraz çekirgenin bakiyye kalmayub fena olmasına bâ'is olmuş ve bunun dahî muahharan ihtirâ' buyurdıkları usul-ü mü'essire ve tedâbir-i sâibe-i mün 'amileri üzerine kanadlısından dahî otuz iki bin kıyyeden mütecâviz çekirge toplatdırılıub defn idilmiş ise de kanatlı şeyin bir dânesine varıncaya kadar tutulması ihtimâlden ba'id olub şu beliyeden pek cüz'î olarak kalanlar bir iki Mahalle tohum gars itdiği tahkîk olunmuş ve böyle te'hir ve cuzi olarak kalan çekirgenin 'umûm ahâlîye tevzî' ile toplatdırılması emr-i mütaassir ve kırk elli sâ'atlik mesâfeden sened resl iderek gelenler hisse-yi mevzi'asını toplayamayacağını ve işinden gücünden kalarak mağdûr ve ziyâde masraf itmeğe mecbûr olacağı bedihî ve bâhir bulunmuş olduğına gars olunan tohumların mevki'leri mazbût ve ma'lûm bulunduğına mebnî iktizâsı meyanına 'âcizânemizde lede't-tezekkür cezîrede bulunan otuz iki bin nüfûs mevcûde-yi mükelleffiyenin beherinden yigirmi beşer gurus tevzî' ve tahsîl ve eshâb-ı emniyet ve istikâmetden bir komisyon teşkeyl olunarak ve çekirgenin beher kıyyesine bir fi'ât takdîriyle Lefkoşa Şehri

toplatdırılacak tohuma medfen ittihâz itdirilerek teşkil olunacak çekirge komisyon ma'rifeti ve meclis-i idâre nezâretiyle kabz ve defn ile akçesinin i'tâ olunması sûretine karâr virilmiş ve sûret-i meşrû'a nezd-i dekâyık vefd-i cenâb-ı mutasarrıf-ı efhâmîlerinde tasvîb ve tensîb buyrulur ise şu beliyyenin bakiyeyi cüziyesi dahî şu sûretle bî-mennihi teâla bu sene kamilen mahv ve izâle olunacağı bedîhî ve ezher bulunmuş olduğından bunun şimdiden i'lân ve icrâsı bâbında emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî Selhi Rebi'-ül-evvel sene 86

ve

Fî 28 Haziran 85

(7-b)

Mösyö Ziton nâmına olarak bu kere Antalya'dan Tuzla İskelesi'ne vürûd itdiği ve beher keylesi kırk buçuk guruşa alınabileceği Tuzla Kâim-makâmlığı cânibinden 9 Muharrem 288 târîh ve on bir numrolu tahrîrât ile beyân olunan dört bin beşyüz keyl hıntanın me'kûlât-ı ahâlî için zahîreye derkâr olan müzâyakaya mebnî beher kili otuz sekiz ve otuz dokuz guruşa mübâya'a olunmuş ve fî'ât la alınması mümkün olamadığı ve sâhibi tarafından yerüne gönderilmek işlendiği halde nihâyete inhaya kırk guruş fî'ât la iştirâ ve iddihâr olunub hüdangerde ilerüde zahîrece vuku'ı melhûz olan şiddet-i müzâyakanın şimdiden indifa'ı esbâbının istihsâline meyânemizde bi't-tezekkür karâr virilmiş olmağla icrâ-yı icâbı ve bu bâbda mezkûr kâim-makâmlığa tahrîrât -ı cevâbiye tastîrî tensîb olunmuştur.

Fî 11 Muharrem 288

ve

Fî 20 Mart 287

Saydî mâhî rûsûmunun kirası livâca müzâyedesıyla icabının icrası muhâsebeden virilen işbu takrîrde beyân olunmuş ve mûcibince ibtidar olundukda bu gûne tâlibi zuhûr itmediği ve Tuzla İskelesi müzâyedesinde tekarrür iden bedeli dahî sinîn-i sâbika bedelât ve vâridâtına nisbetle pek dûn görünüb bunun maktû'an ihâlesinden ise bir sâbık rûsûmât nezâret-i behiyesi ma'rifetiyle emâneten hüsn-i idâresi her hâlde hayırlu olacağı anlaşılımış olduğundan bu bâbda îcâb-ı hâlin icrâsı için nezâret-i mûmâ-ileyhâya tahrîrât-ı mahsûsa tastiri lüzûmuna karâr virildi

Fî 9 Muharrem sene 288

ve

Fî 18 Mart 287

Kuyu ve tamirinin götürü olarak kuyucıbaşı çark-ı kuyuya virilen hazeriye ücreti 5000 guruş

Kuyuların ağızlarına yakîn olan sîl harklarının ta'mîri masârıfı 30 guruş

Me'mûr Hasan Ağa ma'âşî vâsıl-ı 'an isra-yı Ağustos evveli gâye-i Şubat mâh-7 ve biri 150

1050 guruş

Yekûn 6080 guruş

İşbu istid'âları Arab Ahmed Beşir suyu kuyularına müceddeden hafr ve 'ilâve olunan otuz beş kuyu ve lağımları masârıfıyla sîl harklarının masârıf-ı ta'mîriyesi ve yedi aylık me'mûr ma'âşî olarak vukû' bulan masârıfın mikdârı altı bin seksen guruşa bâliğ olduğu anlaşılımış ve mebâliğ-i mezbûre ıslâhât-ı belediyye hafr olunmuş dimek (silik) bunun çekirge akçesi fazlasından tesviyesi muvâfık-ı maslahat olacağından taraflarından senedât ile meblağ fazlayı mezbûrenin tahrîr ve i'tâsı lüzûmuna karâr virildi.

Fî 1 Muharrem 288

ve

Fî 11 Mart 287

(8-a)

Fukarâya i'tâ olunan akçenin mikdârı

Arab Ahmed Bey Mahallesi 256 guruş

Tahte'l-kal'a Mahallesi 266 guruş

Ayasofya Mahallesi 168 guruş

Mahmûdiye Mahallesi 164 guruş

Yeni Cami Mahallesi 212 guruş

Haydar Bey Mahallesi 33 guruş

Ebu Kavuk Beşe Mahallesi 126 guruş

Harbe ma'lumen ma'lûmât

İbrâhim Bey Mahallesi 246 guruş

'Ömeriye Mahallesi 180 guruş

Hıristiyân Mahalleleriyle tophâne ve Tuşcenane Mahalleleri ve Deniz Genci
fukarâya i'tâsı olunan

946 guruş

yekûn 2597 guruş

Ba‘zı muhtâcîn idâreler için Tuzla İskelesi'nde teşekkül itmiş olan komisyon-ı mahsûs ma‘rifetiyle toplatılıb merkez-i mutasarrıfide bulunan muhtâcîn hisseleri için gönderilen ma‘lûmü'l-mikdâr mebâliğden bâlâda muharrer mahallâtda tavattun bî-kes ve muhtâcîne yed'en iki bin beş yüz doksan yedi guruş i‘tâsı kılındığını tasd'ik ile terkîm-i mazbataya ibraz kılındı

Fî 14 Muharrem 288

ve

Fî 23 Mart 287

Tophâne-yi ‘Âmire'nin seksen altı senesi tahsîsâtına mahsûben Girid Cezîresi kulağında bulunan topcı ‘asker-i nizâmiye-yi şâhâneye bâ emirnâme Kıbrıs Cezîresi emvâlinden i‘tâsı havâle buyurılan beş yüz elli bin guruş Kıbrısdan Girid Cezîresi'ne irsâlinden vuku‘ bulan vapur navlu ve masârif-ı sâ'iresinin

(8-b)

mikdârı ber vech-i bâlâ bin yüz kırk buçuk guruşa bâliğ olduğu me'mûrı mülâzım Gayûr Ağa tarafından bir kîtâ tezkire i‘tâsıyla ifâde olunmuş ve masârif-ı merkûme i‘tidâlle görünmüş olmağla terkîm-i mazbataya ibtidar kılındı

Fî 15 Muharrem 288

ve

Fî 24 Mart 288

Tuzla İskelesi tüccârından Avsturyalı Mösyö Ezmeyani'nin Karadeniz havâlfisi mahsûli olarak bin beş yüz ve Sâlih Fevzî Ağa'nın dahî buna müşâbehet-i cüziyyesi olarak bin keyl-i İstanbulî buğdayları olub numûneleri irsâl olundığı ve bunlar biraz esmer görünüyor ise de behâları ehven olduğundan muhtâcîn ahâlî için alınmak üzere mûmâ-ileyhimâdan ez-minâni buğdayının son cevâb olmak ve teslim

olunmasıyla beraber akçesi temiz ve peşin olarak i'tâ kılınmak üzere beher keylesi otuz iki buçuk ve Sâlih Fevzî Ağa'nın dahî otuz dört guruşa alınabileceği Tuzla Kâim-makâmlığı cânibinden Muharrem 88 târîh ve yigirmi numrolu tahrîrât ile beyân ve iş'âr olunmuş ve mezkûr numûneler dahî bi'l-vürûd görilerek hakîkaten bir mikdârca esmer ise de behâca ehven olduğına ve burada müddahar bulunan sâir buğdaylar ile karışdırıldığı hâlde esmerlikden hiç eser kalmayacağı ve fi'ât ca daha menfaat hâsıl olacağı derkâr bulunduğuna mebnî mezkûr buğdayların hemân iştirâ ve kabz ve teslîmle lâzım gelen kontoratolarının mikdâr-ı keyleri cebn-i mazbatasının tanzîm ve tesyârı bâbında mezkûr kâim-makâmlığa cevâb tastîr ve tesyîr olunması lüzûmuna karâr virildi

Fî 18 Muharrem 88

ve

Fî 26 Mart 287

Limason Kâim-makâmlığı saydi mâhî rüsûmunun seksen yedi senesine mahsûben mahallince icrâ kılınan müzâyedesinde yedi bin yüz guruş bedel ve Limasonlu Yanko İstadrino kefâletiyile Lekodored ve Lamiryano 'uhdesinde takarrur eylediği mezkûr Limason Kâim-makâmlığı meclis idâresinden fi 15 Mart 287 târîhi ve numrosuyla mürakkamen vârid olan mazbatada beyân ve icrâ-yı îcâbı istizân ve bedel-i mezbûr eğerçi sene-yi sâbıkaya mebnî bin beş yüz guruş kadar tecâvüz eylediği kuyûd-u kalemiyyeden müstebân olmuş ise de bunun bir kere de kürsî-yi livâda icrâ-yı müzâyedesiyile talib-i âhar zuhûr itmediği sûrette mültezim-i merkûm 'uhdesine ihâlesi emrinde iktizâ-yı hâlin icrâsı lâzım geleceği bi'l- havâle cânib-i muhâsebeden bâ müzekkere ifâde ve inbât olunmuş ve lede'l-müzâyede buraca bir güne talib zuhûr itmemiş ve bunun maktu'an ihâlesi emâneten idâresinden haberlü olacağı derkâr bulunduğuna mebni rüsûm-ı mezbûrenin mahallince bir kere daha müzâyedesiyile ziyâde bedel ile diğêr talip bulunmadığı hâlde bedel-i mukarrer-i mezkûr ile mezbûr Tehodoro 'uhdesine icrâ-yı ihâlesi bâbında mezkûr kâim-makâmlığa tahrîrât tastîri ve keyfiyetin mâliye nezâret-i celîlesine 'arz ve inhâsı bâbında cânib-i muhâsebeye dahî ma'lûmât i'tâsı lüzûmuna karâr virildi.

Fî 21 Muharrem 88

ve

Fî 3 Mart 287

(9-a)

Karârname-yi Meclis-i İdâre-yi Livâ

Tuzla Kasabası derûnunda tesviye idilmekde olan tarîkde vâki' olub geçende hidem olunan hamâm için bedel-i tazmîn olarak Hacı Tuzlalı İbrâhim'e tarîk-i mezbûr sandığından i'tâ olacak iki bin beş yüz guruş ile kasaba-yı mezbûrede evvelki gibi taşdan olarak diğere bir hamâmın inşâsı mümkün olamayub lede'l-keşf nihâyet altı bin guruşa muhtâc olduğu ve kasaba-yı mezbûrede böyle bir hamâmın vücûdı elzem ve merkûm İbrâhim'in 'adem-i ikrârı emr-i gayr-i mühim bulunmasıyla mebâliğ bedel-i merkûmenin beş bin guruşa iblâğı emrinde iktizâ-yı hâlin icrâsı 13 Muharrem 288 târih ve on sekiz numrosuyla terkîmen Tuzla Kâim-makâmlığı Meclis-i İdâresi'nden mevrûd mazbatada beyân ve bu sûret nezd-i 'âcizânemizde dahî tensîb ve istihlât olunmuş olduğundan zikr olunan bedel-i tazmînin beş bin guruşa iblâğıyla bâ sened makbuz merkûm İbrâhim tarafından i'tâsı bâbında Tuzla Kâim-makâmlığına tahrîrât-ı cevâbiye tastîri lüzûmuna karâr virildi

Fî 26 Muharrem 288

ve

Fî 3 Nisân 287

Mukaddemce Magosa Kâim-makâmlığına vuku' bulan iş'âr üzerine seksen yedi senesi martı ibtidâsında i'tiyâden Magosa Kazâsıyla Karpas Nâhiyesi'ne birer ve Mesâyire Nâhiyesi'ne dahî iki nefer me'mûr ta'yîn ve bunlardan mezkûr Magosa Kazâsı me'mûrı Varoşlyâni veled-i Nikolaya iki yüz elli ve Karpas Nâhiyesi me'mûrı 'Osmân Efendi'ye üç yüz ve Mesâyire Nâhiyesi me'mûrları Ahmed Efendi'ye üç yüz elli ve Melyalı Mihâile dahî üç yüz guruş ma'âş tahsîsi olarak kazâ ve nevâhî-yi merkûmede husûle gelen bakla ve (...) ve emsâli şeyler vâridât-ı 'öşriyyesinin sebt-i defter itdirilmekde olduğu işbu mazbatada beyân ve icâbının icrâsı istîzân olunmak ve ma'âşât-ı mezbûrenin hadd-i i'tidâlde olduğu anlaşılımış

oldığından bunun için ta'yîn olunan me'mûrîn defterine zeyl olunmak üzere mezkûr mazbatanın cânib-i muhâsebeye havâlesi lüzûmuna karâr virildi

Fî 26 Muharrem 88

ve

Fî 3 Nisan 287

(9-b)

Baf Kazası

Hırşokaki Şiri Salih Efendi

Mesâriye Nâhiyesi

Yorgancı Başızâde Hasan Efendi

Değirmenlik Nahiyesi

Kosti Efendi

Tuzla Kazası

Esber ve Karamci Zâim Ağazâde Nûrî Efendi

Karbaşı Nâhiyesi

Enaca Hacı Ahmet Efendi

Lefke Nahiyesi

Vadili Karyeli Ali Efendi

Umurga Nahiyesi

Hofkalı

Dağ Nahiyesi

Dimitri Mikail
Girinye Kazası

İşbu seksen yedi senesi Martı'nın dühûluyle mevsim-i hasâd idrâk itmiş ve geçen seneden berü derkâr olan ihtiyâcât-ı ahâli ber-kemâl bulunmuş olduğundan meamâfih def'-i ihtiyâcât ve zarûriyetlerine idâd olmak üzere bazı kazâlarda hemen arpa dövmeye bed ve mübâşeret olduğu tahkîk ve revâyin olunmuş ve eğerçe bakla ve haslık gibi mahsûlât-ı a'şâriyyenin idare ve defter edilmesi hakkında mukaddemce bazı kazâ ve nevâhiye ikişer nefer ta'yin ve i'zâm olunmuş isede bunlar derece-i kiyafede olamıyacağına ve vâridat-ı merkûmenin telefden vikâyesi ise ehemmi-ümûrûn olarak bâlâda esâmisi muharrer kessân dahi ehl-i erbâb oldukları haber verildiğine mebni sene-i merkûme Şaban'nın onuncu gününde i'tibâren kessân-ı merkûmeye dahi aslına tevfişkân şehri dörder yüz guruş ma'aş tahsîsle o makvele hâsılât-ı oşriyyenin hüsn-ü idare ve sebt-i defter itdirilmesi bâbında isimleri zîrinde muharrer kaza ve nevâhinin mensûb oldukları kâim-makâmlıklara muharrerât-ı mahsûsa tastîri ve merkûmân cânib-i muhâsebede küfelaya rabtıyla senedâtı alınmış olduğundan bu babda icâb-ı tâlibin icrâsı lüzûmuna karar verildi.

Fî 1 Safer 88

ve

Fî 8 Nisan 287

İhâlesi derdest-i icra bulunan Kıbrıs Ceziresi'nin seksen yedi senesi ağnâmının ta'dâdına ta'yîn olunan me'murînin esâmisini mübeyyin defterdir.

Hükûmet-i Seniyye tarafından me'mur ta'yîn olunan Mehmed Efendi

Mesariye Nahiyesi

Me'mûr Hacı Odliseye

Refiki Lüllemi

Diğeri Nikola Zokrafu

Hayta Neferi 4

İktizâsı mikdâr çoban

Karbaşı Nahiyesi

Bu dahi

Mustafa Efendi

Me'mûr Ohanis

Refîki Anastas Hristoki

Diğeri Bavlaki

Hayta Neferi 2

İktizâsı mikdârı çoban

Baf Kazası'yla Kukuta Nahiyesi

Bu dahi

Hacı Halil Efendi

Me'mûr Halil Ağa

Refîki Yolliko

Hayta Neferi 5

İktizâsı mikdârı çoban

Hirsoki Nahiyesi

Bu dahi

Yorgancı Molla Sadık

Me'mûr Ekstoko

Refîki Yaflı Ahmed

Hayta Neferi 2

İktizâsı mikdârı çoban

Limason Kazası'yla Pesfoyi Nahiyesi

Bu dahi

Barutçuzâde Hafız Ahmed Efendi

Me'mûr Ziya Efendi

Refîki Serdarzâde Mehmed Efendi

Hayta Neferi 4 İktizâsı mikdârı çoban

(10-b)

Bu dahi Hüseyin Efendi
 Gilan ve Avadim Nâhiyeleri
 Me'mûr İskeleli Yûsûf Efendi
 Refîki Tartalı Hacı Mihâil
 Diğeri Çelya İmâmı
 Hayta Neferi 4
 İktizâsı mikdâr çoban

Bu dahi Kosti
 Tuzla Kazâsı
 Me'mûr Fettâh Ağa
 Refîki Taharya
 Diğeri Hırsto Nikolaço
 Hayta neferi 4
 Çobanın lüzûmuna verilmediği
 Bu dahi İvhor imâmı Yûsuf Efendi
 Lefke ve Umurga Nâhiyeleri
 Me'mûr Yovanisi ve Franko
 Refîki Nikolaki Paskalidi
 Diğeri Anek Gorasi
 Hayta neferi 4
 İktizâsı mikdâr çoban

Bu dahi Ciğertzâde Hâfız Efendi
 Dağ ve Değirmenlik Kazâları
 Me'mûr Hacı Yorgokolidi
 Ve Halkokli Kosidi Refîki imâmı
 Diğeri Arşidizâde

Hayta neferi 5
İktizâsı mikdâr çoban

Bu dahi Ahmed Reşâdî Efendi
Girine Kazâsı
Me'mûr Luvizo Hıristoki
Refîki Andonacı Hâcî İliyas
Hayta neferi 4
İktizâ mikdârı çoban

(11-a)

Kıbrıs Cezîresi 'âded-i ağnâm rüsûmunun seksen yedi senesine mahsûben tobdan olarak cirâ kılınan müzâyede-yi 'aleniyesinde ma'lûmi'l-mikdâr bedel ile şu'be-yi devlet-i 'aliyyeden Yakomi Çapur Ağa uhdesinde takarrür iderek bâ mazbata keyfiyet mâliye nezâret-i celîlesine 'arz ve inhâ şeref zuhur emr ve irâde-yi seniyye ta'lîkan ihâlesi icrâ olunmak ve mevcûd ağnâmın sene-yi merkûmede şehr-i martının üçüncü gününden i'tibâren cânib-i hükûmetden ve mültezimi cânibinden mu'temed ve muktedir me'mûrlar ta'yîniyle ta'dât ve sebt-i defter idilmesi nizâm-ı mukarreri îcâbından bulunmak olduğına ve irâdesi zuhûrunda ma'âşları mültezim-i mûmâ-ileyh tarafından tesviye olunmak üzere işbu defterde muharrer kazâ ve nevâhînin bâlâlarında esâmîleri mastûr olan adamların ehl ve erbâb oldukları haber virildiğine mebnî bunlar şehrî beşer yüz guruş ma'âşla cânib-i hükûmetden bi'l-intihâb kazâ ve nevâhî-yi merkûmeye ta'yîn edilmiş olduklarından kefâlet-i kavîyyeye ve senedât-ı mu'tebereye rabtı ve me'mûriyetlerini hâvi lazım gelen kâim-mâkamlıklara muharirât mahsûsa tastîri lüzûmuna karâr virildi.

Fî 2 Muharrem 88

ve

Fî 12 Mart 87

Tuzla ve İskele Kasabaları beyinde tesviye-yi inzâm-ı tarîk için hedmine lüzûm görünen hamâm ve hâne bedelâtıyla ma'âş-ı me'mûrîn ve masârifât-ı sâire için ahz kılınan mebâliğin mikdâr ve kemiyetini mübeyyin hulasa defteridir.

Zîrde muharrer masârif için bi'd-def'ât ahz kılınan mebâliğin mikdârı

guruş	pare	
9723	30	mâl sandığından ahz kılınan
guruş	pare	
5200	00	zuhûr iden fazlası olup mâl sandığına teslîm olunan
476	10	
4723	30	
<u>5000</u>	<u>00</u>	
9723	30	hamâm bedeli olup sahibine virilen
<u>29200</u>	<u>00</u>	Kudurzâde Hüseyin Efendi'den havâle buyurılan
38923	30	
		10000
		11300
		<u>7900</u>
		29200

Minhâ Medfû'ât

Seksen altı senesi Şubatı'nın sekizinci gününden on üçüncü gününe kadar altı gün zarfında memhûr bir kıt'a jurnal mûcebince vâki' olan masârîf 963 guruş 20 pare

Sene-yi merkûme Şubatı'nın on beşinci gününden yigirminci gününe değin kezâlik bir kıt 'a jurnal mûcebince vukû' bulan masârîfât 851,5 guruş

Sene-yi merkûme Şubatı'nın yigirmi ikinci gününden yigirmi yedinci gününe değin altı gün zarfında vukû' bulan masârîfât 1064 guruş

Seksen yedi senesi Martı'nın birinci gününden altıncı gününe kadar memhûr bir kıt'a jurnal mûcebince vukû' bulan masârîfât 1172 guruş 10 pare

Seksen altı senesi Şubatı'nın sekizinci gününden seksen yedi senesi Martı'nın sekizinci gününe değin bir kıt'a jurnal mûcebince ma'âş-ı me'mûrîn ve masârîf-ı müteferrika 2494,5 guruş

Hasbe'l-lüzûm hedm olunan dîvâr ve hâne ve mağazaların masârîf-ı inşâiyesi olarak kezâlik bir kıt'a jurnal mûcebince virilen 10000 guruş

(11-b)

Tuzla Kasabası hâricinde vâki' kabristândan İskele Kasabası'na kadar tarîk-ı mezkûrun bir kıt'a jurnal mûcebince düşme ve kaldırma masârîf-ı maktû'ası olarak virilen 15000

Tuzla Kasabası mütemekkinlerinden Andriyano ve Reşniti'nin hedm olunan iki 'adet köşklerinin ber vech-i maktû'a masârîf-ı inşâiyeden olan bin iki yüz guruşdan mûmâ-ileyhe birisini bi'l-kavl virilen üç yüz guruşdan bâkî olub virilen 900 guruş

Âtîyü'l-esâmî kesân-i ziyân bedeli olarak bâ senedât-ı makbûz virilen

guruş

100 Andon Yarankoya virilen

75 İliyaloviye'ye virilen

75 Eleni Şîrâdiya virilen

250

Meclis-i idare-i liva kararıdır me'mur tayin olunduğu cihetle seksen altı senesi şubatının üçüncü gününden seksen yedi senesi martının yirmi ikinci gününe değin ma'aş çakiranem olan

bakıyye

<u>beher yevm</u>	<u>beher yevm</u>	86/Şubat	Yekûn	
			696	06
26 31	26		<u>531</u>	<u>34</u>
24 17	22	87/Mart	1228	00

Tuzla İskelesi'nde kâ'in olub hasebi'l-lüzûm hedm olunan tazmîn bedeli olarak mutasarrıfı kasaba-yı mezbûreli İbrâhim nâm kimesneye Tuzla Kâim-mâkamlığı meclis-i idâresi mücebince meclis-i idâre-yi livâda virilen karâr Andona i'ta olunan

5000

Yekûn

38923 guruş 30 pare

guruş

pare

38923 30 Ber vech-i bâlâ makbûzât

30923 30 Ber beyân-ı bâlâ medfû'ât

00000 00

Tuzla Kasabası hâricinde kâ'in kabristândan bed' ile İskele Kasabası'na kadar nezâret-i 'âcizânem ile tesviye ve inşâ itdirilmiş olan tarîkde müstahdem bulunan me'mûrin ma'âş ve masârif-ı müteferrikasıyla tazmînât bedelinin mikdârı ber mefâd-ı bâlâ otuz sekiz bin dokuz yüz yigirmi guruş otuz pareya bâliğ olmuş ve meblağ-ı mezbûrenin dokuz bin yedi yüz yigirmi üç guruş otuz paresı nakden livâ mâl sandığından ve mâ'adası bulunan yigirmi dokuz bin iki yüz guruş dahî Seyyid Kudûrzâde Mehmed Efendi tarafından havâleten ahz ve istikbâl ve ashâb-ı matlub tarafından îfâ olunarak masârif-ı merkûme yek diğherleriyle karşılaşmış olmağla iktizâsının icrâsı bâbında ve her hâlde emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 10 Nîsan 287

İcrâ-yı iktizâsı için meclis-i livâdan me'mûr Tevfîk Bey

Tesviye ve inşâsı muktezâ-yı irâde-i seniyyeden olub Tuzla Kasabası haricinde kâ'in kabristâna kadar yapılub masârif-ı inşâiyesi komisyon-ı mahsûsdan i'tâ olunan zeylî mazbatalu bir kıt'a defter mücebince tesviye idilmiş olan tarîkin mezkûr kabristândan bed' ile İskele kasabasına değın yevmiye ve maktû'iyet-i vechle vukû' bulan masârif-ı inşâiyesiyle me'mûrîn ma'âşâtını bihasebi'l-lüzûm hedm ve islâh olunmuş olan ve bütün bütün hedm idilen büyütl ve ebniyenin masârif-ı islâhiye ve bedelât-ı tazmîniyesinin mikdârı ber-mantûk-ı bâlâ yalnız otuz sekiz bin dokuz yüz yigirmi üç guruş otuz pareya bâliğ olduğı me'mûrı Rif'atlü Hırsto oğlı Konumberi Ağa tarafından i'tâ olunan işbu defterle başkaca irâten idilen memhûr jurnaller mütâla'asından müstebân olmuş ve masârif-ı merkûmenin bâ irâde-yi seniyye tarîk-i mezkûr için tahsîsi ve ihsân buyurılan üç yüz bin guruşdan tesviyesi îcâb ideceğı derkâr bulunmuş olduğından mebâliğ-i mezbûrenin ol vechle tesviyesi lüzûmuna karâr virildi

Fî Selhi Safer sene 88

ve

Fî 8 Mayıs 287

(12-a)

<u>Amele</u>	<u>Guruş</u>	<u>Pare</u>	
478	2100	00	an 30 Hazîrân ila 4 Temmûz sene minhû
1033.5	3617	10	an 2 Ağustos ila 11 mâh-ı mezbûr minhû
816	2856	00	an 13 Temmuz ila 18 Temmuz
632	2218	00	an 30 Temmuz ila 25 mâh-ı mezbûr
<u>709</u>	<u>2486</u>	<u>20</u>	an 27 Temmuz ila ibtidâ-yı Ağustos
3668.5	13277	30	
0000	4473	35	Bir mâh zarfında vukû‘ bulan ma‘âş ve masârif
1073	4182	20	3 Ağustos sene 86 ila 18 Ağustos sene minhû
1600	3244	10	10 Ağustos sene minhû ila 15 şehr-i mezbûr
2707	12264	20	17 Ağustos sene minhû ila 22 mâh-ı mezbûr
<u>2145.5</u>	<u>9431</u>	<u>20</u>	24 Ağustos sene minhû ila 29 minhû
11094	50874	15	
00000	4832	00	Bir mâh zarfında vukû‘ bulan ma‘âş ve masârif
2165.5	10257	20	31 Ağustos sene minhû ila 5 Eylül sene minhû
1871.5	9043	30	an 7 Eylül sene minhû ila 12 mâh-ı mezbûr
2056	10051	20	an 14 Eylül sene minhû ila 19 mâh-ı mezbûr
<u>2305.5</u>	<u>10630</u>	<u>30</u>	an 21 Eylül sene minhû ila 26 minhû
19492.5	95290	05	
1623	8001	00	28 Eylül sene minhû ila 3 Teşrîn-i evvel sene minhû
0000	3185	00	Bir mâh zarfında vukû‘ bulan masârif ve ma‘âşât
2118	9795	10	5 Teşrîn-i evvel sene minhû ila 10 şehr-i mezbûr
2018.5	9762	10	12 Teşrîn-i evvel sene minhû ila 17 minhû
<u>2030.5</u>	<u>9323</u>	<u>00</u>	19 ila 24
27282.5	135756	25	
1898.5	8910	10	26 ilâ 31 mâh-ı mezbûr

0000	6918	00	Bir mâh zarfında vukû' bulan ma'âş ve masârif
819.5	3821	00	2 Teşrîn-i sâni sene minhû ila 7 mâh-ı mezbûr
000	6323	00	yedi günlük ma'âş ve masârifât
<u>000</u>	<u>23000</u>	<u>00</u>	Yapdırılan iki 'aded kârgir köpri masârifi
30000.5	184725	30	

Yalnız yüz seksen dört bin yedi yüz yigirmi beş guruş otuz beş paredır

Tuzladan Bîrubi Karyesi'ne kadar bu kere inşâ ve ikmâl olunan beş sa'âtlık tarîkin masârif-ı inşâiyesi ber vech-i bâlâ yüz seksen dört bin yedi yüz yigirmi beş guruş otuz beş pareya bâliğ olmuş ve meblağ-ı mezkûr tahsîsatdan tesviye ve i'tâ kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Me'mûr	Mühür	Mühür	Mühür	Baytar
	Emin	Mühendis Mehmet	Baytar Ali	Mühür
	Sıddık	Ali		Ahmed Râğib

(12-b)

İcrayı îcâbı için Meclis-i İdâre'ye gönderildi

Mağusa'dan Tuzla İskelesi'ne kadar inşâsı muktezâ-yı irâde-yi seniyyeden olan Tuzla tarîkinin bakiyesi olup Tuzladan Bîrubi Karyesi'ne değîn inşâ ve ikmâl idilmiş olan beş sa'âtlık mahallin masârif-ı inşâiyesi ber-vech-i bâlâ bir yük seksen dört bin yedi yüz yigirmi beş guruş otuz beş pareya baliğ oldığı komisyon-ı mahsûsdan tanzîm ve i'tâ olunan işbu defter ve irâten kılınan memhûr jurnaller ve koçanlar mütâla'asından müstebân olmuş ve masârif-ı merkûmenin bade-i seniyye-yi muhassas üç yüz bin guruşdan tesviye ve i'tâsı lazım geleceği derkâr bulunmuş olmadığından meblağ-ı masârif-ı merkûmenin ol vechle tesviye-si lüzûmuna karâr virildi.

Fî 4 Safer 88

ve

Fî 8 Mayıs 287

Mösyö Vilhelm Ridel ve şerîki tarafından alafiranga fî 17 Nisan 1871 târihlü vârid olan tahrîrât-ı me'mende vûrûduna intizar olunan sefîne gelüb derûnunda bulunan takrîben altı bin beş yüz keyli Âsitâne hıntanın nümûnesi ahz ve irsâl ve mahzen masârıfının refiki müteşerrî tarafına 'âid olmak ve esman-ı bâliğası teslîm olundukça istifa kılınmak şartıyla behâsının otuz sekiz guruş sefîne kapudaniyla kat' olunduğı beyân ve mezkûr hınta bu vechle kabûl kılındığı hâlde iktizâsının icrâsı için cevâb-ı lazîmesinin sür'ar-i tesyârı der-meyân olunmuş ve me'kûlât-ı ahâli için hıntaya şiddet-i ihtiyâc derkâr bulunmuş olduğundan nümûnesine muvâfik olmak ve mahzen kirâsıyla keyyalisesi bil keyye ile münasafeten tesviye olunmak ve kabz olundukça esmânı çekirge akçesinden te'diye ve ifa kılınmak üzere mezkûr hıntanın heman istirdat ve teslîmi ve vaz' olunacak anbar miftahının Mösyö Lanik cenâblarına teslîmi bâbında Tuzla Kâim-mâkamlığı'na ve bi't-tasarruf mûmâ-ileyh Lanik cenâblarına tahrîrât-ı mahsûsa tastîri lüzûmuna karar virildi.

Fî 2 Safer 288

Fî 9 Nîsân 287

(13-a)

Karar Mazbatası

Mağusa Kâim-mâkamlığı sâyd-i mâhî rûsûmunun seksen yedi senesindeki müzâyedesinin bin yedi yüz on guruş bedel ve Varoşlu Hacı Solmo kefâletiyle Yorgi nâm kimesne 'uhdesinde takarrür iderek ihâle-yi muvakkitesi icrâ olunduğı fî 6 Nîsân 287 târîh ve on altı numrosuyla mahallî meclis idâresinden mevrûd mazbatada beyân ve inbâ ve rûsûm-ı mezbûre bedel-i sâbıkını iki yüz seksen beş guruş tecâvüz eylediğı kayden nemûdar olmuş ise de bir kere dahî nizâmına tevffikan buraca müzâyedesini lâzım geleceğı bi'l-havâle cânib-i muhâsebeden bi'l-müzekkere ifâde ve inhâ olunmuş ve lede'l-müzâyede buraca bir gûne tâlibi zuhûr itmemiş olduğına ve bunun mektû'an ihâlesi emâneten idâresinden hayırlu olacağı derkâr bulunduğına mebnî usûlüne tevffikan rûsûm-ı mezbûrenin mahallince bir kere daha müzâyedesiyile

tâlib-i âhar zuhûr itmediği sûretde ihâlesinin icrâsı bâbında mezkûr kâim-mâkamlığı tahrîrât-ı mahsûsa tastîr ve tesyîri lüzûmuna karar virildi.

Fî 6 Safer 88

ve

Fî 12 Şubat 287

Tuzla Kâim-mâkamlığı'nın Fî 5 Safer 88 târihlü vârid olan tahrîrâtında Mösyö Ezmeyani'den alınan üç yüz altmış dokuz keyli İstanbûlî hintanın beher keyli otuz iki guruş hesâbınca esmânı on bir bin dokuz yüz doksan iki buçuk guruşa bâliğ mezbûrenin mûmâ-ileyhe i'tâsı hakkında iktizâ-yı hâlin icrâsı beyân olunmak ve mezkûr hintanın mikdârı bin beş yüz keyle olduğu ve behâsı dahî otuz iki buçuk guruş kat' olunduğı mezkûr kâim-makâmlıktan akdemce vukû bulan iş'âr üzerine hemân iştirâsına müsâra'at olunmasına fî 18 Muharrem 88 târihinde karar virilecek iktizâsı bâ tahrîrât mahalline iş'âr olunmuş ise de aradan vakd sürûr itmiş ve mezkûr hintanın dahî ekserîsi taraf-ı ahara satmış bulunması cihetle bakiyesinin iştirâ olunub olunmaması hakkında altmış dokuz keyl hintanın kabz ve irsâl olunduğı anlaşılmiş ve şu hâlde esmânı olan sâlifü'z-zikr on bir bin dokuz yüz doksan iki buçuk guruşun çekirge akçesinden tesviye ve i'tâsı lâzım geleceğı derkâr bulunmuş olduğundan hemân iktizâsının icrâsına karar virildi.

Fî 9 Safer 288

ve

Fî 15 Nîsan 287

Tuzla İskelesi tüccârından Sâlih Fevzî Ağa tarafından 22 Safer 88 târihlü vârid olan tahrîrât-ı me'mende bu kere vürûd iden seffinesi beş altı yüz keyl-i İstanbûlî Antalya Buğdayı getürmüş ve bunun ihtiyâcât-ı ahâlîye sarf olunmak üzere iştirâsına rağbet olunduğı hâlde nihâyet otuz sekiz guruş kadar beher keylinin i'tâsına söz virüb nümûnesi tesyâr ve bu bâbda cevaba intizâr olunduğı beyân ve izbâr olunmuş ve me'kûlât-ı ahâlî için hintaya şiddet-i ihtiyâc ber-kemâl bulunmuş olduğundan nihâyet otuz yedi guruş kadar i'tâsına muvâfakat olunur ise esmânı çekirge akçesinden

virilmek üzere kontratosunun bi'l-ahz mezbûr hıntanın ise tekyil ve irsâli bâbında Tuzla Kâim-mâkamlığı'na ve bi't-tasarruf mûmâ ileyh Salih Fevzî Ağa'ya tahrîrât-ı mahsûsa tastîri lüzûmuna karar virildi.

Fî 10 Safer 288 ve Fî

(13-b)

Kararnâme

Baf Kâim-mâkamlığı seyd-i mâhî rûsûmunun seksen yedi senesine mahsûben mahallince icrâ kılınan müzâyedesinde sekiz yüz yigirmi guruş bedel ve Baf Kasabası ahâlisinden Kostanti kefâletiyle Mihail Çabdânî 'uhdesinde takarrür eylediği ve bunun oraca tâlib-i âharı olmadığı ve alınan kefâlet senedi mûcibince rûsûm-ı mezbûrenin merkûm Mihâil 'uhdesine ihâle olunduğu meclis idâresinden mevrûd olan mazbatada beyân ve icrâ-yı îcâbı istîzân olunmuş rûsûm-ı mezbûre bedel-i sâbıkı on guruş kadar tecâvüz itmiş ise de ahvâl ve emsâline tevfiikan buraca dahî müzâyedesıyla iktizâsının icrâsı bi'l-havâle cânib-i muhâsebeden bâ müzekkere ifâde ve inbaya olunmuş ve lede'l-müzâyede bir gûne tâlibi olmadığı ve bunun emânet-i idâresinden ise maktû'an ihâlesi hayırlu olacağı anlaşılımış olmağla hemân ihâlesinin icrâsıyla alınan kefâlet senedinin nizâmı mûcebince meclis-i idâre-yi kazâdan bi't-tasdîk bu tarafa tesyârı bâbında mahallince tahrîrât tastîri ve diğerkleriyle berâber keyfiyetin mâliye nezâret-i celîlesine 'arz ve inhâsı lüzûmuna karar virildi.

Fî 13 Safer 88

ve

Fî 22 Nîsân 287

Limason Kâim-mâkamlığı seyd-i mâhî rûsûmunun 'inde'l-müzâyede yedi bin yüz guruş bedel ile ve Limasonlu Yanko İstadrino kefâletiyle Tegoduru ve Lambriyano 'uhdesinde takarrür eylediği mahallî meclis idâresinden bâ mazbata vukû bulan iş'âr

ve bi'l-havâle cânib-i muhâsebeden alınan ifâde ve ihtâr üzerine rüsûm-i mezkûrenin mahallince bir kere daha ziyâdesiyle tâlib-i âharı zuhûr itmediği suretde Merkûm Tegoduru 'uhdesine icrâ-yı ihâlesine Fî 21 Muharrem 88 târîhinde karar virilmesi üzerine bunun tekrâr müzâyesesi icrâ olundukda diğerk tâlib zuhûr itmediğinden mezkûr'ul-mikdâr bedel ile merkûme ihâle ve sened-i lâzımı dahî ahz ve hıfz olunduğı cevâben vârid olan mazbata-yı me'menden ve sened-i mezbûrun mahalli meclis idâresinden bi't-tasdîk bu cânibe irsâli lâzım geleceğı cânib-i muhâsebeden virilen müzekkereden müstebân olmuş ve mûcebince iktizâsının icrâsı ve keyfiyetin mâliye nezâret-i celîlesine 'arz ve inhâsı ve mezkûr senedin bu cânibe irsâli bâbında mezkûr kâim-mâkamlığı tahrîrât tastîri lüzûmuna karar virildi.

Fî 14 Safer 88

ve

Fî 21 Nîsân 287

Tuzla İskelesi tüccârından Sâlih Fevzî Ağa'da mevcûd olub nümûnesi gönderilen altı yüz keyl hintanın otuz altı buçuk guruş kadar beher keylinin iştirâsı hakkında virilen karar üzerine keyfiyet Tuzla Kâim-mâkamlığı'na bâ tâhrîrât iş'âr olunmuş ise de tahrîrât-ı mezkûrenin vüsûlüne kadar mezkûr hinta satılmış ise de dünki gün yine mûmâ-ileyhe gelen ve nümûnesi gönderilen dört yüz kusûr keyl hintanın pazârlığına girişilerek beher keyli nihâyet otuz beş guruş kadar kararlaştırılmış olduğundan emr-i mübaya'asına ibtidar olunmak üzere iktizâsının icrâsı bu kere fî 14 Safer 88 târîhi ve altmış yedi numrosuyla terkîmen mezkûr kâim-makâmlıktan vürûd iden diğerk tahrîrâtda beyân olunmuş ve mezkûr numune dahi bi'l-vürûd mu'âyene idilmiş olduğundan otuz dört buçuk guruş ihtiyâcât-ı ahâlî için ba'de't-teslîm esmân-ı bâliğasının çekirge akçesinden tesviye ve i'tâsı emrinde iktizâ-yı hâlin icrâsı lüzûmuna karâr virildi.

Fî 16 Safer 88

ve

Fî 25 Nîsân 287

(14-a)

Omorfa Nâhiyesi'nde kâ'in Seriyano Oryo Karyesi balık gölüyle sazlığın seksen yedi senesine mahsûben icrâ kılınan müzâyedesinde bin yedi yüz yetmiş beş guruş bedel ve Omorfeli Hacı Semyo kefâletiyle Baba Nikola 'uhdesinde takarrür eylediği ve muahharan her ne kadar teşvîkât-ı lâzıme icrâ olunmuş ise de daha ziyâde bedel ile tâlib-i âharı zuhûr itmediği Değirmenlik Kâim-mâkamlığı meclis-i idâresinden bâ mazbata beyân ve icrâ-yı icâbı istîzân ve bunun bedel-i sâbıkını yigirmi beş guruş kadar tecâvüz eylediği ve emânet-i idâresinden iltizâm ve ihâlesi hayırlu olacağı bi'l-havâle cânib-i muhâsebeden bâ müzekkere ifâde ve etyân olunmuş ve sûret meclisce dahî tesbît kılınmış olduğundan hemân ihâlesinin icrâsıyla alınacak senedin usûlüne tevfikân meclis-i mezkûrdan bi't-tasdîk bu cânibe tesyârı bâbında mezkûr kâim-makâmılığa tahrîrât-ı mahsûsa tesyârına ve keyfiyetin diğerleriyle beraber mâliye nezâret-i celîlesine 'arz ve inhâsı lüzûmuna karar virildi.

Fî 16 Safer 288

ve

Fî 25 Nîsân

Kıbrıs Cezîresi 'aded-i ağnam rüsûmunun işbu seksen yedi senesine mahsûben icrâ kılınan müzâyedesinde ağnâmın beher re'sinden sâbıkî vechle altmış pare alınmak üzere beş yük muahharan Fî 3 Nîsân 86 târiflu müverrahan mâliye nezâret-i celîlesinden şeref-vârid olan telgrafnâme-yi 'aliyyede beyân buyurıldığı üzere kırkar pare zâmm ile yüz paredan ahz ve tahsîli irâde buyurıldığı hâde sekiz yük otuz üç bin üç yüz otuz dört guruş bedel ile 'uhdesinde takarrür iderek iktizâsı ve ahâlî-yi cezîrenin bu seneki kadar kudretsizliklerinden nâşî nizâm-ı cedîd mücebince bunun îfâsına muktedir olamayacaklarından rüsûm-ı mezbûre tahsîlatının Hazîrân ibtidâsından i'tibâren ve Ağustos gayetinde arkası alınmak üzere bedelât-ı merkûmenin dahî takâsît-ı selâseye rabtı husûsî nezâret-i müşârun ileyhâdan bâ mazbata istîzân olunmuş ise de henüz irâde-yi cevâbiyesi şeref-vürûd itmediği vakt-i takasît dahî hulûl idüb rüsûm-ı mezbûre tahsîlatı biraz daha ta'ahhur eylediği sûretde takasît-ı selâse-yi merkûmenin tesviyesince kendüsi dûçâr-ı meşakkat ve müşkilât olacağı bu kere mültezimi Çayur Ağa tarafından beyân ve inbâ ve rüsûm-ı

mezbûrenin kaçar paredan ahz ve tahsîli lâzım geleceği hakkında tarafına ma'lûmât i'tâsı istid'â olunmuş ve vâfi'an rüsûm-ı mezbûrenin mevsim-i tahsîli pey-der-pey hulûl itmekde olduğu ve bunun zuhûr-ı idâre-yi cevâbiyeye kadar te'cîl ve te'hîri mültezim-i mûmâ ileyh hakkında gadri ve ahâlî-yi merkûmeye dahî sâlabeti müstelzim olacağı misillü ber-mûceb-i telgrafnâme-yi 'âli bunun yüzer paredan tahsîline kıyâm olunmuş olsa mazbata-yı mukaddime-yi merkûmede istid'â olındığı vechle zâmm-ı mezkûrun sene-yi âtiyeye kadar te'hîrine müsâ'ade-yi seniyye erzân buyurıldığı sûretde alınan zâmmın ashâbına istirdâdı düşvâr olacağından bu bâbda şeref-ta'alluk idecek emre göre hareket olunmak üzere rüsûm-ı mezbûrenin ber-sâbık altmış paredan tahsîline meyânemizde bi't-tezekkür karar virildi.

Fî 24 Safer 88

ve

Fî 30 Nîsân 287

(14-b)

İşbu konturatoda muharrer dört kalem erzâkın meclis-i 'âcizânemizde beyne't-tüccâr icra kılınan münakasada pirincinin beher kıyyesi yüz on bir pare sâdenin kezâlik beher kıyyesi on dört guruş ve şekerin altı guruş on beş pare ve bir guruş zeytinin dahî altı guruş otuz pare Fî'âtarla mu'teberân-ı tüccârdan Seyyid Kudurzâde Mehmed Efendi ve İznikcizâde Hasan Ağa 'uhdelerinden takarrür itmiş ve erzâk-ı merkûmenin derûn-ı konturatoda münderic şerâit ve mukâvele vechle i'tâsı kararlaştırılmış olduğunu tasrîhan işbu mahalle şerh virildi temhir kılındı.

Fî 24 Safer 88

ve

Fî 30 Nîsân 287

Karar Mazbatası

Değirmenlik Kâim-mâkamlığı İdâre Meclisi'nin 2 Muharrem 288 târîh ve üç numrosuyla vürûd iden mazbatası me'mende Omorfe Nâhiyesi'nde ve Aya Marina Karyesi sınırı dâhilinde kâ'in Perestorona Deresi'nde Madrogano ve Dıraça namlarında iki ve Baroy Köprüsü civarında yer ki hâlî ve harâb olarak üç 'aded değirmen ocağı bulunub bunlar bilâ-sâhib idüğü 'asker-i zabtiye jurnâl emîni Kemâl Efendi tarafından vukû' bulan ihtiyâr ve deâvi a'zâsından Yakoma Ağa ile kâtib Refik Efendi ma'rifetleriyle olunan keşf ve tahkîk üzerine anlaşarak mahallice icrâ kılınan müzâyedelerinde zikr olunan Madrogano Değirmeni'nin üç bin beş yüz elli guruş bedel ile Baf Karyesi Kiriya ve Yani ve Dıraça Değirmeni'nin bin guruş bedel ile Maniko karyeli Hâcî Tuğlu ve ve Baroy Köprüsü civârında olan değirmen ocağının dahî yüz guruş bedel ile Macru karyesi Harşoni 'uhdelerinde takarrür iderek ziyâdeye tâlibi olmadığı beyân ve îcâbının icrâsı istîzân olunmuş ve bunların buraca dahî müzâyedesine ibtidar olunmuş ise de diğr tâlibi ve âşinâ-yı müzâyedesinde dahî bir güne mâliki zuhûr itmemiş olduğundan ve bu makûle bilâ-sâhib hâlî ve harâb olan emlakın cânib-i mîrî için zabtı nizâm ve emsâli iktizâsından ve bunları hemân bedelât-ı muharrere-yi mezkûreleriyle sâhibleri 'uhdelerine bey' ve temlîki lâzım geleceği der-kâr bulunduğundan ol vechle iktizâlarının icrâ ve senedâtının i'tâsı için merkûmunun bu cânibe i'zâmları bâbında mezkûr kâim-makâmılığa tahrîrât-ı cevâbiye tastîri lüzûmuna karar virildi.

Fî Saferü'l-hayr 88

ve

Fî 4 Mayıs 287

(15-a)

Kararnâme

Fî 3 Rebî-ül-ahire 288 târîh ve kırk beş numro ile terkîmen Mağusa Kâim-mâkamlığı'ndan bi'l-vürûd nazar-ı tedkîk ve mütâla'adan imrâr olunan bir kıt'a tahrîrât-ı hülâsa-yı me'mende geçen sene oralarca derkâr olan bereketsizlikden ve ol

sûretle zirâ'-yı ahâlîce hâsıl olan müzâyaka ve zarûretten nâşî ahâli-yi merkûmenin ekserisi def'-i zarûret maksadıyla bir takım tüccârândan akçe istidânesine ve ba'zıları dahî tohumluk zahîre ahz ve zer'iyile 'akd-i şirkete mecbûr olarak bu sene idrâk idüp harman yerlerine celb ile dökülen hubûbât mahsûlâtının cümlesini eskidiği borçlarına mahsûben tüccârân taraflarından ahz ile tehî dest kalub îfâsı lâzım gelen mal virgü ve bedelât-ı 'askeriyeleri külliyyen açıkda kalub gerek bunun îfâsında ve gerek emr-i ta'yîn ve idârede dûcâr-ı meşakkat ve müşkilât olacaklarından ve mahsûlât-ı merkûme nısfının düyûnât-ı vâfi'alarına i'tâsı ve diğeri nısfının dahî teklîfât-ı mîriyye ve havâyic-ı zarûriyye bedeline karşılık ittihâziyle taraflarına terki hakkında iktizâyı hâlin icrâsı ahâli-yi merkûmenin cümle-i müstediyyatından bulunduğu beyân ve inbâ ve icâbının icrâsı husûsı istid'â olunmuş ve revîş-i ifâde makârin-i sıhhat ise nâreva olduğu gibi tüccârân-ı merkûme matlûbâtının dahî müddet-i medide ta'dîl ve te'cîli ve külliyyen ahâlî-yi merkûme zimmetlerinde birağılması dahî mültezim-i 'âlî olan 'adl ve hakkâniyete münâfi olacağı anlaşılmış ve böyle bir vakt-i te'kîde iki tarafın dahî muhâfazası lâzımeden ve zirâ'-ı ahâlî ise zâten bî vâyı bir takım kesândan 'ibâret olarak bunların mümkün mertebe islâhları umûr-ı mültezimeden bulunduğu mebnî iktizâsı lede't-te'emmül o makûle medyûn olan ahâlînin bu sene husûle gelen zahîrelerinden mükellef oldukları emvâl mertebelerine ve emr ve idârelerine kifâyet idebilecek kadarının bi't-tefrîk taraflarına terkî ve kusûr kısımla kalacak şeyin dahî fi'ât-ı câriyeleriyle dânilerine tevzî' ve taksîmi sûreti muhâfaza-yı matlûbeye kâfi olacağından iktizâsı ol vechle icrâ olunmak ve bu ser-rişte ile tüccârân matlûbâtının tûl müddet sürüncemede birağılmasına meydân virilmemek ve bi'l-akis medyûn olan zirâ'-ı ahâlî hakkında dahî gadr vukû'ı tecvîz olunmamak üzere bu usûle tevfiikan mahallince îfâ-yı muktezâ-yı hâle hasr-ı iktizâyı intizar-ı dikkat kılınmak için mezkûr kâim-makâmılgâ tahrîrât-ı mahsûsa ve telbîat-ı ve sayâ-yı mukteziyye icrâsı lüzûmuna karar virildi.

Fî 21 Rebî-ül-âhire 288

ve

Fî 29 Mayıs 287

Tahrîrât odası ketebesinden rif'atlı Ahmet 'İzzet Efendi tarafından i'tâsı i'tâ olunan bir kıt'a müzekkere-yi me'mende ba'zı mesâlihın tahkîki me'mûriyetle bir nefer uşağı ile berâber Bâf Kâymakamlığı makarrına kadar vukû'-ı 'azîmet da'vetinde virmiş olduğu iki re's bârgîr ücret ile uşağı yevmiyesinin nizâmına tevfikân bi'l-hesâb tarafına i'tâsı ifâde tezkâr ve tecessüs ahvâl zımında istiş'âr ve isti'lâm derece-yi kifâyede olmayarak me'mûr-ı mahsûsı irsâline lüzûm kavi ve hakîkî görüldüğü hâlde o makûle me'mûrlar muazzaf ise yalnız bârgîr ücretinin menzîl ücretine tatbîkân i'tâsı ve bir veya iki nefer uşağına dahî yüzer pardan beş guruşa kadar masârif-ı yevmîye takdîr olunarak tebaa'larının bârgîr ücreti ve yevmiyesi ayrıca ifâ olunması mülkiye me'mûrlarına mevâd-ı mâliye hakkında olan ve tâif-i mahsûsalarını mübeyyin olan ta'mîmâtın dokuzuncı mâddesinde musarrahan mastûr olarak Efendi-yi mûmâ-ileyhe i'tâsı lâzım gelen bârgîr ücûrâtıyla uşak yevmiyesinin meclisce nizâm-ı mezkûr dâiresinde ta'yîn ve tahdîdi îcâb ideceği bi'l-havâle cânib-i muhâsebe-yi mezkûriyeden ifâde ve derkenâr olunmuş ve mûmâ-ileyh ise mezkûr kâim-makâmlık

(15-b)

dâhîlinde zuhûra gelmekte olan ba'zı sirkat maddelerinin tahkîk ve tedkîkine me'mûren gönderilüb ifâ-yı hüsn-i hizmet itmiş ve 'azîmet ve 'avdeti yigirmi dört güne bâliğ olduğu sahabetinde getürdüğü uşak dahî bir neferden 'ibâret bulunduğî anlaşılmiş olduğundan istikrâr eylediği iki re's bârkîr ücretinin ber-minvari muharrer menzîl ücretine tevfikân ve uşağı yevmiyesinin dahî beşer guruşdan bi'l-hesâb i'tâsı münâsib olacağından iktizâsının ol vechle icrâsı lüzûmuna karar virildi.

Fî Rebî-ül-evvel 288

ve

Fî 12 Mayıs 287

Kıbrıs Ceziresi'nde kâ'in 'asker-i zabtiye için i'mâli lâzım gelen çizme ve kaloşların zabtiye mübeşşirîn-i celîlesinden şeref-vârid olan tahrîrât-ı 'aliyye üzerine usûl-ı menâFî'ası bi'l-icrâ çizmenin beher çifti kırk altı buçuk ve kaloşların dahî kezâlik beher çifti otuz bir buçuk guruşda sâhib-i îstid'â kunduracı Hacı Gavril 'uhdesinde

takarrür itmiş ve âsker-i merkûmenin giyecek çizme ve kundurası fevk'al-‘âde fersûdelendiğinden ve istihsâl-i ruhsatla yaptırılması lâzım gelse aradan vakt mürûr ideceği ve ‘asker-i merkûmenin bu cihetle dûcâr-ı zarûret olacakları anlaşıldığından elli üç çift çizme ile iki yüz kırk üç çift kaloşun hemân i‘mâli husûsuna karar virilerek iktizâsı mübeşşirîn-i müşârun ileyhâya ya müftî ‘arz ve iş‘âr olunmuş ve bunların kâmilen merkûm ma‘rifetleriyle i‘mâli ve teslim olunduğı bi'l-havâle tabur meclisinden yazılan mazbata-yı me‘menden müstebân olmuş olmağla mezbûr çizme ve kaloşlar esmânının ber-mûceb-i fî‘ât-ı mezkûre bi'l-hesâb i‘tâsı lüzûmuna karar virildi.

Fî 5 Rebî-ül-evvel 288

ve

Fî 12 Mayıs 287

Kararnâme

Harîr mahsûlünden ‘aynen veya mahalli meclisinin karârına tatbîkan berâyic-i vakt üzere bedelen onda bir ‘öşr istihsâli îfâsı iktizâsından ve buraca mer ‘ıyyül- icrâ olan mevâddan ise de işbu seksen yedi senesinde cezîrenin her tarafında diyâr-ı âhar böcek tohumunun envâ‘-ı hab ile açılıb üç dört nev‘ koza husûle geldiğı ve bunların her birerleri yerlü kozasına ve yek diğerine nisbetle bahâları mütefâvit olub kozanın haliyle bey‘-i harîr mahsûlünden daha ziyâde menfaatli ve ahalice suhûletli olduğı ve harîrin ise sâbıkına nisbetle behâsı pek dûn olduğı cihetlerle ahâlî-yi merkûmenin harîr i‘mâl ve ihrâcından sarf-ı nazar eyledikleri tahkik olunmuş ve şu hâlde

(16-b)

böyle tenevvü‘ olan kazanın Fîyâtında matlûb vechle hadd-i i‘tidâlde bulunamayacağı bedelen ‘öşri istihsâlince dahî me‘kulât olacağı ve bundan dolayı mültezim ve ahâlî beyninde pek çok nizâ‘ vukû‘-ı bedîhi ve âşikâr bulunmuş ve ‘öşr- i mezbûrun sene-yi merkûmeye mahsûben ‘aynen kaza alınmak üzere müzâyedesine

ibtidar olunub takarrür iden bedel ile mültezimi ‘uhdesine ihâlesi icrâ olunmuş olduğundan ‘öşr-i mezbûrun harîrden harîr ve kozadan koza istihsâl olacağı ‘ibâresinin ol bâbda virilecek zabıtnâmeye derci ve keyFîyyet ma‘lûm olmak ve mültezim-i mûmâ- ileyhe mu‘âvenet-i lâzıme îfâ’ kılınmak için mülhak kâim-makâmlıklara tahrîrât-ı mahsûsa tastîri lüzûmuna karar virildi

Fî 11 Rebî-ül-evvel 88 ve Fî

(17-a)

Tuzla Kâim-mâkamlığı'ndan vürûd iden tahrîrâtın sûretidir.

Numro: 129

Limason Kâim-mâkamlığı ahâlîsi me’kûlatıçün mukaddemâ iştirâ olunan iki bin keyl hıntanın esmânına mahsûben Bank nâmına olarak mezkûr kâim-makâmlık cânibinden evvelce poliçe vürûd iden yigirmi sekiz bin guruş ile Yanko Bekridi ma‘rifetiyle dahî banka teslîm olunmak için sonraca havâle olunan yedi bin beş yüz guruşdan mâ‘adâ bu kere dahî yine mûmâ-ileyhe beş bin ve Seyyid Kudurzâde Mehmed Efendi'ye dahî yigirmi bin guruş havâle olunmuş olduğundan bunların cümlesi altmış bin beş yüz guruşa bâliğ olarak banka i‘tâ ve teslîm kılınmış ise de buna bir târîh i‘tibâr olunmak lâzım geldiğinden evvel ve sonra gelen poliçe ve havâlelerin târîhleri lede'l-mikyâs alafıranga şehr-i hazîrânın beşinci gününe tesâdüf itmiş olmasıyla târîh-i mezbûrdan i‘tibâren üç mâh ve vâ‘delü olmak ve yüzde beş fâizi virilmek üzere meblağ-ı mezbûr için istihsâl olunan bir kıt‘a poliçe bu kere leffen takdîm ve isrâ‘ kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i men leh-ül emrindir.

Fî 23 Rebî-ül-evvel 288

ve

Fî 1 Hazîrân 287

Tuzla Kâim-mâkâm-ı Tuzla Mehmed Arif

Emanet belgesi

Osmanlı İmparatorluk Bankası

Larnaka(Kıbrıs) acentesi (şubesi) 5 Haziran 1891

Said Paşa'dan, yıllık %5 faizle, 3 ay vadeli olarak 1500 metal pare² faiziyle yatırımcıya ya da temsilcisine geri ödenmek üzere alınmıştır.

Eğer banka vadesi gelmeden pareyı ödemeye razı olursa, yatırımcı parenın iade edildiği vadeye kadar hiçbir hak talep edemez.

Acenta temsilcisi

(imza)

Bu emanet (yatırım) aşağıdaki şartlara göre yapılmıştır(düzenlenmiştir):

- 1) Eğer yatırımcı yatırımını çekmek isterse vade bitiminden 1 ay önce bankayı uyarmalıdır aksi halde yatırımı 3 aylık vadeyle yenilenir.
- 2) Kendi açısından banka eğer yatırımını muhafaza etmek istemezse bunu yatırımcıya 1 ay önceden bildirir.³

(17-b)

Kezâlik Tuzla Kâim-mâkamlığı'ndan vürûd iden tahrîrâtın sûretidir

Numro:136

Antonaki Ruso'dan mukaddemâ mübâya'a olunan yedi yüz on dokuz keyl altı kıyye hıntanın behâsı olan yigirmi dört bin dörtyüz elli beş guruş otuz beş parenın Saman akçesinden tesviye ve i'tâsı ve ol bâbda mûmâ-ileyhden istihsâl olunan senedin saman muhâsebesinin rü'yetine değin burada hıfz ve tevkivi 25 Ramazan sene 87 târîh ve üç yüz numrosuyla murakkamen şeref-vârid olan emirnâme-yi 'âlî cenâb mutasarrıfîlerinde melfûf bir kıt'a defterde meblağ-ı mezbûrun mu'âmele-yi

² Birim belirtilmemiştir.

³ Fransızca metinden çevrilmiştir.

(18-a)

Limason Kâim-mâkamlığı'ndan vârid olan tahrîrâtın sûretidir.

Banka tarafından alınmış olan akçeye mahsûben virilmiş olan akçenin mikdârı

Guruş

28500 Limason'da mukîm İsveç Konsolosı ve keyli Mösyö Avri'ye

07500 Bekridiye havâle olunarak Yanko Aragoze'ye virilen

20000 Bu kere dahî mûmâ-ileyh Avri'ye virilen ve poliçesi gönderilmiş olan

Kudûrzâde

555000 ma'rifetiyle

Yalnız elli beş bin beş yüz guruş

Numro:79

Limason ahâlisi me'kûlatı için mukaddemâ mübâya'a olunan hinta esmânına mahsûben yigirmi sekiz bin guruşluk poliçe ile muahharan Berkidi'ye havâle olunan yedi bin beş yüz guruşun senedi nâm-ı 'âcizîye iş'âr kılındığına dâir Tuzla Kâim-mâkamlığına iş'âr olundığı ve bu ise emr-i 'âlfî-i cenâb-ı mutasarrıf-ı ekremîlerine olmak lâzım geleceğinin Mösyö Lanık tarafına iş'ârı husûsunu emr 9 Rebî-ül-evvel 288 târîhi ve altmış iki numrosuyla muvaşşahan şeref-sâdır olan irâde-yi eframîlerinde fermân buyrulmuş ve tıbk-ı emr-i irâde-yi 'âlfîleri ni'metleri mücebince mukaddem ve muahhar ve bu kere dahî virilerek poliçesi gönderildiği cem'an elli beş bin beş yüz guruşun emr-i 'âlfîlerine olmak üzere senedinin irsâli bank me'mûrî tarafına bu kere mahsûsan tahrîrât iş'âr ve derhâl irsâl kılındığı beyân muahharında arızayı 'âcizîye ictizâr kılındı ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 16 Rebî-ül-evvel 288

ve

Fî 24 Mayıs 287

Kâimmakâm-ı

Limason Ahmed

Hulûsî

Ebniye-i mîrîyeden Olarak Bâf Kazâsı'nda Mulya Limânı'nda kâ'in iki bâb mağazanın işbu seksen yedi senesine mahsûben icrâ kılınan müzâyedesinde îcâb-ı senevîsi bin beş yüz guruş bedel ile Câbur Ağa 'uhdesinde takarrür eylediği ve bedel-i mezkûrun peşinen i'tâ idileceği fi 30 Mayıs 87 târîh ve kırk numro ile murakkamen Bâf Kâim-mâkamlığı meclis idâresinden mevrûd mazbatada beyân ve bedel-i mezbûrun sene-yi sâbika erdesinde bulunduğî bi'l-havâle cânib-i muhâsebe-yi merkeziyeden bâ müzekkere ifâde ve isbât olunmuş ve lede'l-müzâyede mezkûr mefâzelerde buraca istîcârına âhar tâlib zuhûr itmemiş olduğından masârif-i ta'mîriyesi 'mültezimine(...)

Fî 81 Rebî-ül-âhire 288

ve

Fî 16 Hazîran 287

(18-b)

'âid olmak üzere zikr olunan mefâzelerin mezkûru'l-mikdâr bedel ile hemân îcârı ve bedel-i mezbûrun livâ mâl sandığına tesyârı bâbında mahalline cevâb tastîr ve tesyîr olunması lüzûmuna karâr virildi.

Fî 11 Rebî-ül-âhire 288

ve

Fî 16 Hazîran 287

Seksen altı senesine mahsûben zirâ-ı ahâlîce i'tâsı muktezâ irâde-yi seniyyeden olan tohumluk için Kudurzâde Mehmed Efendi'den iştirâ olunmuş olan ma'lûmu'l-mikyâl yerlü buğdayının takrîb ve tahmînden dûn kalması ve ahâlî-yi merkûme yedlerine virilen koçanlı tezkiyeler mücebince efendi-yi mûmâ-ileyhe i'tâsı havâle olunan buğday alıverilerek noksân kalması ve mevcûd olan Trablus buğdayı dahî ahâlî-yi zirâ' tarafından tahsin ve kabûl kılınması cihetleriyle havâle olunan sâlifü'z-zikr tohumluğun ikmâl-i noksânı için beşyüz altmış dokuz buçuk keyl-i âsitâne hintanın i'tâsı olundığı bâ-tahrîrât efendiyi mûmâ-ileyh tarafından iş'âr ve bunun behâsı yerlü

buğday Fîyâtına mikyas olmayarak daha ehvan olacağı beyân ve izbâr olunması kurbiyeti cihetle ve mezkûr Trâblus buğdayının Kıbrıs zahîresinden farkı olmayacağı derkâr bulunmuş olduğundan zikr olunan hıntanın otuz dört guruş Fîyât ile kabûl kılınması sûretine meyânemizde bi't-tezekkür karar virildi

Hükûmet Konağı dâhilinde meclis temyîz odasının ta'mîrâtına muktezî olan masârıfının ber-mûceb-i zîr keşf defteridir.

(...)	Mantoş 50	(...) 4	'âdî mertek
6	Fî'ât 45	Fîyât 6	13
Fîyât 100	66 guruş 10 pare	behâ 24	Fîyât 6
behâ 150			behâ 65

Kemer tahtası 10	kapı tahtası	Nikoli (...) tahtası
Fîyât 8	aded 10	'aded 190
Behâ 30	Fîyât 3	Fîyât 45
	Behâ 30	behâ 215 guruş 30 pare

alçı yol	mermer	hami	kumaş bağ
(...)	(...)	30	(...)
(...)	baha 16	(...)	(...)
	12	90	

(...)	neccar ustası	duvarcı ustası
(...)	neferen 45	baha 155
(...)	baha	(...)

'amele nefer

behâ 150

(19-a)

Yalnız bin yedi yüz yigirmi guruş.

Hükûmet Konağı dâhilinde kâ'in meclis temyîz odası muhtâc olduğu ta'mîrâtın ma'rifet-i 'âcizânemle keşfîne ibtirâr olundukda ber vech-i bâlâ yalnız bin yedi yüz yigirmi guruş masrafla vücûda geleceği anlaşılmış ve icrâ-yı icâbı her hâlde emr ve irâde-yi 'âliyye-yi cenâb-ı mutasarrıflerine mütevakıf bulunmuş olmağla ol bâbda

Fî 25 Nisân 87	Mîrâr ustası	Mülâzım-ı (...)
	Hacı Andon Hacı	Hasan Hüseyin
	Nikola	

İcrâ-yı iktizâsı için meclis-i idâreye

Meclis-i Temyîz Odası'nın muhtâc olduğu masârıf-ı ta'mîriyenin mikdârı 'inde'l-keşf bin yedi yüz yigirmi guruşdan ibâret olduğu bâlâda muharrer mukarrerâtı mütâla'asından müstebân olmuş ve ta'mîrât-ı mahsûbenin bir an evvel icrâsı lâzımeden bulunmuş olduğundan kemâl metanet ve tasarrufa ri'âyetle heman icrası hitâmında meclis-i mezkûrdan zeylî mazbatalu defterinin tanzîm ve i'tâsı lüzûmuna karar virildi.

Fî 7 Rebî-ül-evvel 288

Değirmenlik Kâim-mâkamlığı dâhilinde kâ'in Temriyâ Karyesi ahâlisinden yânî veled Hırstoğlı tarafından mukaddemâ vâki' olan iddi'â ve cereyân iden muhâkeme üzerine mahallî da'âvî meclisinden virilen mazbata mûcibince meclis-i temyîz-i livâda tedkîkât istinâfîyesi icrâ olunan karye-yi mezbûre sınırında kâ'in olub evvelce bi'l-müzâyede takarrür iden üç bin guruş bedel ile cânib-i mîrîden Hacı Yordi nâm Hıristiyan tefvîz olunan dimatagora dimekle ma'rûf olan tahminen 5-10 tarlanın merkûm yani ile karındaşları Gavril ve Arkipriy'e hasebi'n-nizâm diğerk ma'lûmu'l-hudûd ve vel kıtaat arâzî ile berâber 'âdiyen ve mütesâviyen intikâl idüb bir müddet

müştereken merkûmîn taraflarından tasarruf olunmakta iken merkûm Yâni'nin otuz beş mukaddem diyâr-ı âhara esnâ-yı 'azîmetinde hissesini karındaşı mezbûr Gavril'e i'âde eylediği meşhûd-ı 'âdile ile sâbit olduğundan tarla-yı mezkûrun müşteri merkûm Hacı Yorgi'den bi'l-istirdâd merkûmân Yâni ve Gavril'e teslîmi lüzûmuna hûkm olunduğı 4 Rebî-ül-evvel 288 târîh ve kırk iki numrosuyla murakkamen müdde'î merkûm Yâni tarafına virilüb sûret-i mahrecesi i'tâ olunan mazbata-yı me'menden ve bedel-i mezbûr üç bin guruşun arâzî kalemince mu'âmele-yi mukteziyesi bi'l-icrâ livâ mâl sandığına teslîm kılındığı bi'l-havâle cânib-i muhâsebe-yi merkezîyede olunan dernekârdan müstebân olmuş ve ber-mûceb-i mazbata tarla-yı mezkûrun merkûmâna ve bedel-i mezbûrun dahî Müşteri-yi merkûm Hacı Yorgi'ye reddi lâzım geleceğı derkâr bulunmuş olduğundan iktizâlarının hemân icrâsı lüzumuna karâr virildi.

26 Rebî-ül-evvel 288

ve

Fî 4 Hazîrân 287

(19-b)

Lala Mustafa Paşa Evkâf'ından olub hazîne-yi celîle-yi evkâf-ı hümâyûndan mezbûten idâre olunmakta bulunan Tuzla Kazâsı'nda kâ'in Cenne Çiftliği'nin işbu yedi senesine mahsûben icrâ-yı emr-i müzâyedesine ibtidâr olundukda bir seneliğinin iltizâmına tâlib zuhûr itmeyüb beş senelik olarak ihâle olunduğı hâlde kendüsi tâlib bulunduğı Tuzla İskelesi mu'teberân tüccârından Kudurzâde Mehmed Efendi tarafından ifâde olunduğı beyân ile icâbının icrâsı Kıbrıs Evkâf Müdîriyeti cânibinden dermeyân olunmuş ve iktizâsı lede't-teemmül çiftlik mezbûrun hayli müddet icâre-yi vâhide ile icâr olunmuş ve arâzî-yi mevcûdesinin harâbına sebebiyet virdiğı ve böyle beş senelik olarak ihâle ve icâr olunduğı sûrette iktizâ-yı müddet icârâ değîn mültezim olacak adamın arâzî-yi mezbûre-yi i'mâr ile emr-i zirâ'atına halâsaten ibrâz eyleyeceğı misillü bedel-i iltizâmın dahî tezeyyüd ideceğı anlaşılmış olduğundan bunun ol vechle müzâyedesine lede'l-ibrâz senevîsi sekiz bin guruş bedel ile mûmâ-

ileyh Mehmed Efendi ‘uhdesinde takarrür itmiş ve ber ‘a-yı mezkûr sene-yi sâbika bedelinin bin sekiz yüz guruş kadar tecâvüz itmiş idüğünden çiftlik mezbûrun sene-yi merkûme ibtidâsından i‘tibâren beş senelik olarak mûmâ-ileyh ‘uhdesine ihâle ve îcâr olunması lüzûmuna karâr virildi.

Fî 28 Safer 288

Girne Kâim-mâkamlığı sayd-i mâhî rüsûmunun işbu seksen yedi senesine mahsûben mahallince icrâ kılınan müzâyedesinde üç yüz elli guruş bedel ve Gireneli Vasili kefâletiyle Yani ‘uhdesinde takarrür eylediği mahallî meclis idâresinden mevrûd mazbatada beyân ve inhâ ve bedel-i mezbûrun sene mübâya‘a bedelinden iki yüz yigirmi beş guruş tedennî eylediği bi'l-havâle cânib-i muhâsebe-yi merkeziyeden bi't-tezkire ifâde ve inbâ olunmuş ve bunun buraca dahî müzâyedesine ibrâz olunmuş ise de ziyâdesiyle der‘uhdesine tâlib zuhûr itmemiş olduğına ve bunun Kıbrıs rüsûmat nezâreti ma‘rifetiyle emâneten idâresi ilzâm-ı ihâlesinden hayırlu olacağı anlaşıldığına mebnî îcâbının sür‘at-i icrâsı ve vâridâtının telefde vikâyesi zımnında nezâret-i mûmâ-ileyhâya tahrîrât ve mahalline dahî cevâb tasfîr olunması lüzûmuna karâr virildi.

Fî 11 Rebî-ül-evvel 287

ve

Fî 11 Hazîrân 281

(20-a)

Bâb-ı Ser-‘askerî mektûbî odası ketebesinden olub bâ-irâde-yi seniyye on sene müddetle Kıbrıs'da kal‘a bend bulunan Hüseyin Tahsîn Efendi tarafından i‘tâsı olunan bir kıt‘a müzekkerede dersi‘âdet bank-ı ‘osmânîsinden bir kıt‘a mücebince iki yüz elli ‘aded ‘Osmanlı Lirası olacağı olduğundan bunun ahz ve kabzı ve tarafına îsâli için mezkûr kambiel dîvân-ı hümâyûn mühimme odası halkasından ‘izzetlü Süleymân Nâili Efendi tarafından gönderilmiş ise de selefü'z-zikr kambielden mezkûr liralara kendi yedine itâ olunması ‘ibâresi münderic olduğundan meblâğ-ı

mezkur muma ‘ileyha tarafına itâ olunmadığını beyan ve inbâ ve mûmâ-ileyh Süleyman Nâili Efendi'nin tarafından tevkeyl olunduğunu musaddık bir kıt'a mazbata i'tâsı istid'â olunmuştur mûmâ-ileyh Hasan Tahsîn Efendi bâ-irâde-yi seniyye burada kal'a-bend olarak elyevm ber-hayât olduğına ve meblâğ-ı mezkûrun ahz ve kabzı için mûmâ-ileyh Süleymân Nâili Efendi'ye tevkeyl eylediği meclis-i ‘âcizanemizde beyân ve tazkâr eylediğine mebnî vukû'-ı hâli musaddık işbu mazbata terkîm ve i'tâ olundu.

Fî 25 Rebî-ül-evvel 288

(21-a)

seksen beş senesi teşrîn-i evvelinin on beşinci gününden i'tibâren ihtiyâcât-ı ahâlî için mübâya'a ve sarfına mübâşeret olunan zehâyir mu'âmelâtının me'mûrî 'Osman Efendi'nin zevcinden olunan muhâsebesini mübeyyin defterdir

Yenakova Vencil'den alınan hıntanın mikdârı

Bahâ	keyl	kıyye
98685 guruş	5482,5	18

mezkûr hıntanın sarfıyâtı

bahâ

guruş	pare	keyl	kıyye	
062314	00	2225,5	28	ihtiyâcât-ı ahâlî için sarf olunan
130280	00	3257	40	tohumluk için ahâlî-yi zerrâ'a virilen
003417	30	<u>0093</u>	<u>00</u>	ambar faturası olub beher kıyyesi
196011	00	5575,5	00	yetmiş bir pare ağyâr ile etmekçilere virilen

sarfi'ât

Guruş pare
 196011 30 sarfiyâtın hâsılı
98685 00 bahâ-yı müşterâsı
 97326 30 ticâreti

Kapudan Nikoli'den mübâya'a olunan

Bahâ keyl
 Guruş guruş pare kıyye
 343684 12848 30 26
 Mezkûr hintanın sarfiyâtı

bahâ	rub'	keyl	kıyye	
guruş	guruş	guruş		
354892	3	11271		muhtelif Lefkoşa'da sarf olunan
027963	0	01000	30	Limason'da sarf olunub gayrât-ı masârîf-ı esmân hâsılası
016000	0	00500	32	Magosa'da sarf olunub gayrât-ı masârîf-ı esmân hâsılası
000945	0	00035	27	Tuzla'da sarf olunan
<u>000000</u>	<u>1</u>	<u>00041</u>	<u>00</u>	noksân oldığı me'mûrî tarafından haber virilen
399800	0	12848	00	masarîf

399800 sarfiyâtın hâsılı
343684 bahâ-yı müşterâsı

056116 ticâreti

Kudurzâde Mehmed Gazâdî Efendi'den mübâya'a olunan

Bahâ

Guruş

444563   12701   17,5   35

mezkûr hintanın sarfiyâtı

bahâ

guruş	pare	guruş		
458928	29	272894	muhtelif	etmekçilere virilen
<u>000000</u>	<u>00</u>	<u>000195</u>	<u>00</u>	me'mûrı tarafından gösterilen noksân
458938	29	273089	00	

masarîf

458938	29	sarfiyâtın hâsılı
<u>444563</u>	<u>20</u>	bahâ-yı müşterâsı
014375	09	ticâreti

(21-b)

Mihâil şafallı bâzâr-gândan alınan

Bahâ	kıyye	kıyye
Guruş	guruş	guruş
203061	135374	60

mezkûr hıntanın sarfiyâtı

	bahâ	kıyye			
pare	guruş	pare	guruş	fî'âtı	
35	206094	20	134284	muhtelif	
<u>00</u>	<u>000000</u>	<u> </u>	<u>1090</u>	<u>60</u>	noksanı
30	206094	20	135376	00	

masarîf

pare	guruş	
30	206094	sarfiyâtın hâsılı
<u>00</u>	<u>203061</u>	bahâ-yı müşterâsı
30	003033	ticâreti

Zeytûneden mübâya'a olunan hıntanın mikdârı

bahâ	keyl	pare	Fî'âtı
Guruş	guruş		guruş
85200	2400	20	35
<u>70250</u>	<u>2000</u>	<u>5</u>	<u>35</u>
155450	4400	25	00

buraya gelen

80210

mezkûr hıntanın sûret-i sarfi

Bahâ	kıyye	keyl	Fî'ât	Fî'ât	Burada etmekçilere verilen Def'a etmekçilere verilen Tuzla'da fukara komitesine verilen me'murinin gösterdi ği noksanı
pare	guruş	guruş	guruş	guruş	
05	79421	45383,5	000	70	
18	52047	33579	000	62	
00	21025	000	600	00	
<u>00</u>	<u>000</u>	<u>1248</u>	<u>000</u>	<u>00</u>	
23	152493	80210,5	600	00	

yekûn

pare	guruş	
00	155450	bahâ-yı müşterâsı
<u>23</u>	<u>152493</u>	sarfiyâtın hâsılı
17	2956	zararı

Kapudan ve Yalaston'dan mübâya'a olunan

Bahâ	keyl	kıyye
104855	3143	33,5

mezkûr hintanın sarfiyâtı

bahâ	kıyye	kıyye
guruş		
119196	68112	70

yekûn

119196	sarfiyâtın hâsılı
<u>104855</u>	bahâ-yı müşterâsı
14341	ticâret

(22-a)

İskeleli Sâlih Fevzî Ağa ve Andonâki Rusto'dan mübâya'a olunan

bahâ	keyl	kıyye	
guruş			
102300	3100	33	Sâlih Fevzî Ağa'dan
34000	1000	34	def'a mumâ-ileyhden
13800	400	34	def'a mumâ-ileyh
<u>24455,5</u>	<u>719</u>	<u>34</u>	Andonâki Rusto'dan
174555,5	5219	00	

mezkûr hintanın sarfiyâtı

bahâ	kıyye	Fî'ât	
00	107519	muhtelif	mübaya'ât
<u>181062</u>	<u>103464</u>	<u>00</u>	sarfiyât
	4055		noksânı

yekûn

181062	ber-beyân-ı bâlâ sarfiyât
<u>174000,5</u>	ber-beyân-ı bâlâ mübâya'ât
6506	ticâreti

Andonâki Ezmiyândan mübâya‘a olunan

bahâ	keyl	kıyye
Guruş	bahâ	guruş
11992,5	366	32,5

Minhû üç yüz altmış dokuz keylenin hâsılı

kıyye
guruş
7325

mezkûr hintanın sarfiyâtı

pare	bahâ	kıyye	fi'ât	
guruş	30	12818	7325	70
			yekûn	

30	12818	sarfiyât
<u>20</u>	<u>11992</u>	mübâya‘ât
10	826	ticâreti

yekûn

pare	guruş
19	1756415
<u>20</u>	<u>1536846</u>

yirmi ay on beş gün zarfında mübâya‘a olunan zehâyirin devren hâsıl itdiği mebâliğ ve tüccâr-ı mezbûrenin mübâya‘âtı olarak devren virilen mebâliğ bu müddet zarfında devren alınan zehâyirin hâsıl itdiği temettü ve ticâreti me'mûrının gösterdiği noksânı

pare	guruş	kıyye	keyl	kıyye	pare	guruş	
17	1103	0000	41	rub' 1	30	26	Kapudan Nikola'dan
20	0292	0195	00	0	60	00	mübaya'a olunan hintadan
00	1625	1090	00	0	60	00	Kudurzâde kumpanyası
10	6285	4055	00		62	00	zâhiresi
16	<u>1934</u>	<u>1248</u>	<u>00</u>	—	<u>62</u>	<u>00</u>	Şakalı hintasından
23	11250	6588	41	1	00	00	Salih Ağa hintasından
							Zeytûne hintasından

23   011250

22   200819

(22-b)

mübâya'a olunan duhân için me'mûru ma'rifetiyle vukuu'' bulan ve zîrde ber-vech-i mukarrerât gösterilen mesârifâtı

Nebako ve Evancilidi'nin mikdâr-ı mesârifî

Pâre   Guruş

00   0685   Evancilidi anbarından hükûmet anbarına kadar beher keylesi beşer
İtibarıyla verilen nakliye ücreti

20   0078   Mübâya'a olunan hasır ve kürk bahâları

20   0037   Kileci ve istifci ücreti

00   1771   Mezkûr hintanın mevâzı' olduğu mağazanın mesârif-i ta'mîriyyesi

00   2571

0000

Kapudan Nikola'dan alınan buğdayın mesârif-i vâkı'ası

Pâre	guruş		
35	12354	Tuzla'dan Lefkoşa'ya kadar fi'ât-ı muhallefe ile verilen nakliye ücreti	
00	00300	Kileci'nin ücret-i maktû'ası	
<u>00</u>	<u>0039</u>	Mesârif-i meşrû'esi	
35	12693		
			12693 30
			15264 30

Şakamlı bazâr-gândan alınan hıntanın mesârifâtı

Pâre	guruş		
00	160	Hasır 80 guruş2 aded	
00	050	Mağaza ta'mîri	
<u>00</u>	<u>010</u>	Kürk ve bürke bahâları	
00	220		
			00 220
			35 15484

Kudûr-zâde Mehmed Efendi'den iştirâ' olunan hıntanın vâkı' olan mesârifâtı

Pâre	guruş		
00	240	mübâya'a olunan hasır 120 guruş 2 aded	
<u>00</u>	<u>050</u>	mezkûr hıntanın devri için virilen ücret	
00	290		
			00 290
			35 15774

Tüccâr Belaşur'dan alınan buğdayın vukuu' bulan mesârifî

00	6163	Buğdayın Tuzla'dan Lefkoşa'ya kadar mesârif-i nakliyesi		
	<u>0112</u>	Hamâliyesi		
	<u>6275</u>			
	0000		00	6275
			22049	35

Salih Kuzî Ağa'dan ve Andonaki Ruso'dan mübâya'a olunan hintanın mesârifî

Pâre	guruş			
10	9866	Tuzla Kâim-makâmlığı'nın muharrerâtı mücebince mezkûr buğdaya virilen nakliye		
<u>30</u>	<u>0190</u>	Mezkûr zehâyirin anbara naklinde virilen hamâliye		
00	10057			
			00	10057
			35	32306

Ezmiyabez'den alınan buğdayın mesârif-i vâkı'ası

Pâre	guruş			
35	645	virilen ücret-i nakliye		
<u>05</u>	<u>013</u>	Hamâliye		
<u>35</u>	<u>658</u>			
00	000			
			35	658
			30	32765

Zeytune'den alınan hintanın mesârif-i vâkı'ası

Pâre	guruş			
30	5864	Tuzla'dan Lefkoşa'ya kadar mesârif-i nakliye olarak me'mûru tarafından		

		virilen		
20	167	hamâliyesi		
00	035	hasır 20 aded 80		
<u>00</u>	<u>030</u>	me'mûrunun mesârif-i		
<u>10</u>	<u>6097</u>			
00	0000		10	6087
			00	38863

(23-a)

Nakl-i Yekûn

Pâre guruş

00 38863

00 02355 mezkûr zehâyirin mevzû' oldu mağazada için seksen yedi senesi
haziranı nihâyetine kadar virilen kirası

00 08200 me'mûr Osman Efendi'nin yigirmi ila on beş gün müddet zarfında
istihkâkı olan ma'âş

00 49418

Pâre guruş

22 200819 devr olunan zehâyirin temettü olup lazım gelen

00 049418 balâda muharrer olunduğı üzere zehâyir-i mezkûre mesârifî

22 151401

Geçen seksen altı senesinde parenın matlub-u cihetle adem-i nüzûlünden ve bu sebeble Kıbrıs Cezire'since mahsûlâtın neşv ü nemâ olamamasından dolayı vuku'a gelen ihtiyâcâtın def' ve izâlesi yolunda arıza ve amîk olunan müzekker virilen karâr üzerine evvelce kalâ'-ı hakâniye için cânib-i mirîden mahsûs olan bir yük otuz bin guruşla ve meblağ-ı mezbûrun adem-i vikâsı cihetle mu'ahharen mevcûd olan

çekirge akçesiyle ve fi'ât-ı muhtelifeyle devren iştirâ' ve idhâr olunan hintanın bahâsı izzetlü müfettiş efendi ma'rifetiyle riv'ayet idilen muhâsebe iktizâsınca on beş yük otuz altı bin sekiz yüz kırk altı buçuk guruşa bâliğ olduğu ve bu hintanın me'mûru Osman Efendi tarafından hıyn-i sarfindan on yedi yük yigirmi altı bin dört yüz on beş guruş on dokuz pâreye hâsıl ettiği ve bundan başka kırk bir kile bir rebi' ve altı bin beş yüz seksen sekiz kıyyesi noksan geldiği me'mûr-u mûmâ-ileyh cânibinden ifâde olunan hintanın bahâsı dahi onbir bin iki yüz elli guruş yigirmi üç pâreye reside olduğu ve re'sen ihmâl olan sâlifü'z-zikr on beş yük otuz altı bin sekiz yüz kırk altı buçuk guruş sarfiyât-ı vâkı'adan tenzîl olunan bâkî kalan bir yük seksen dokuz bin beş yüz altmış sekiz guruş otuz dokuz pâre ile noksan gösterilen hintanın bahâsı bulunan mezkûr on bir bin iki yüz elli guruş yigirmi üç pâre birleştirildikde yekûn iki yük sekiz yüz on dokuz guruş yigirmi iki pârenin fazla ittihâz olunması lâzım geleceği ve bundan me'mûr-u ma'âş ve müteferrika mesârifî olarak virilen kırk dokuz bin dört yüz on sekiz guruşun mahsûyla kusûru olan bir yük elli bir bin dörtyüz bir guruş yigirmi pârenin sarf-ı ticâret gösterdiği işbu defter-i mutâla'sından müstebân olmuş ve hintanın müşterây-ı mezkûrenin yalnız beş bin dört yüz kadar keylesi yerlü ve maâdasının diyâr-ı ahare mahsûlü olması ve bu cânibine vürûduna kadar mahmûl olduğu sefâyin içinde nem olmuş ve anbarlarda kuruyub ve bir mikdârının dahi çürüyüb ekle gayri şayân olacak sûretde telef olması cihetle lâ-muhâl mikdâr-ı asliyesine tedenni-i i'râz eyleceği der-kâr ve me'mûr-u mûmâ-ileyhin gösterdiği noksânın işbu telefâtı muâdil olamaması karâ'in-i hâliye ile de

(23-b)

İstidlâl olunacağı bedîhi ve aşikâr olduğundan zikr olunan on bir bin iki yüz elli guruş yigirmi üç pare noksân bedelin sâlifü'z-zikr bir yük elli bir bin dört yüz guruş yigirmi iki pâreden tenzîliyle bâkî kalan bir yük kırk bin yüz elli guruş otuz dokuz pârenin sarf-ı ticâret addedilmesi muvâfık-ı hakkâniyet olacağından ve bu meyânda dâhil olub cânib-i mîriden mahsûs otuz akçe ile Nebako ve Ancilid'in mübâya'a olunan beş bin dört yüz seksen iki buçuk keyle hintanın inde'l-mahsûbe ticâreti görinen elli dört bin sekiz yüz yigirmi beş guruşun hazîne-i hesabına ve mâ'ada kalan Seksen beş bin üçyüz yigirmi beş guruş otuz doku pârenin çekirge akçesine zamm ve ilâve olunmuş

lâzım geleceği cihetle bunları ol-vechle ümerâsı iktizâsına ve me'mûr-u mûmâ-ileyh Osman Efendi'nin hınta-i masdûfe-i mezbûre ittihazından devren olduğu ve nakd ve havâle sûretiyle seneden ekmeççi esnâfıyla sâ'ireden teslim ve irâ'e eylediği meamesârif on yedi yük beşyüz on sekiz guruş bir pâreden başka yigirmi beş bin sekiz yüz doksan yedi guruş ve on sekiz pâre sarf zimmeti görüldüğünü muhâsece icrâ' kılınan tedkîkât ile tebeyyün itmiş ve şu hâle göre meblağ-ı zimmet-i mezkûrenin tamâmen kendüsünden tahsîliyle hakkında terettüb idecek cezây-ı kânûniyenin başkaca tanzîmiyle terettüb ve icrâ'sına karâr virildi.

14 Cemâzi-yel-evvel 288

ve

19 Temmuz 287

(24-a)

Seksen beş senesinde zuhûr iden çekirgenin nüfûs-u meskûnenin yigirmide bir i'tibârîya terettüb olunan bin sekiz yüz nefer adedin bedeline tahsîl kılınan mebâliğin mikdârı

Harsofi Nahiyesi

3195 guruş

Lefke Nahiyesi

18533 guruş

Karbaş Nahiyesi

14072 guruş

Limason Kazası

24324 guruş

Gilan Nahiyesi

12536 guruş

Dağ Nahiyesi

15768 guruş

Baf Kazası

1841 guruş

Mesarba Nahiyesi

40110 guruş

Değirmenlik Nahiyesi

14904 guruş

Tuzla Kazası

35336 guruş

Magosa Kazası

5706 guruş

Girne Kazası

15416 guruş

Yekün

211741 guruş

Seksen altı senesinde zuhûr iden canlı çekirgenin emâte ve itlâfi için nüfûs-u meskûneni beherinden yigirmi beş guruş i'tibârıyla tevzî' olunub tahsîl kılınan

Tuzla Kazası

60000 guruş

Limason Kazası

57413 guruş

Baf Kazası

74802 guruş

Magosa Kazası

21200 guruş

Girne Kazası

58025 guruş

Değirmenlik Nahiyesi

60325 guruş

Dağ Nahiyesi

58075 guruş

Gilan Nahiyesi

51104 guruş

HarsoFî Nahiyesi

38906 guruş

Lekfe Nahiyesi

92800 guruş

Mesarba Nahiyesi

98000 guruş

Karbaş Nahiyesi

40969 guruş

Fazla meblağın seksen altı senesi Kânûn-i evveline kadar on beş aylık (...) alınan fâizi 27619 guruş

İhtiyacât-ı ahâli için sarf olunan zehâyirin hâsıl ettiği kâr ve temettu‘ 75325 guruş

824566 guruş

Yekûn

1036307 guruş

Muhtelef-i masarıfat

Zeyli mazbatalu bir kıt‘a mukkarerât defteri mücebince komisyon ma‘rifeti ve meclis-i idâre ve temyîz nezâretleriyle iştirâ’ ve def olunan küşâddır ki çekirge için verilen 151734 guruş

İştirâ’ kılınan çekirge kozalık mikdârı

Pare	Bahası	Kıyye	Kıyye	
30	32060	3241	050	Kıyyesi on guruş hesâbıyla alınan kozalık
10	04603	0330	065	Kıyyesi yigirmi guruş hesâbıyla iştirâ olunan
20	11221	0280	215	kıyyesi kırk guruş hesâbıyla ahz olunan
00	08900	158	000	kıyyesi elli guruş hesâbıyla mübâya‘a olunan

(24-b)

Seksen altı senesinde zuhûr iden canlı çekirgede istihdâm olunan amele ve me'mûrîn ve nazâr ücreti
102036 guruş

Tohum defni için hafr idilen kuyu masarîfi
916 guruş
İstihdâm olunan kâtib Sami Efendi ile muâyeneçi kumaş
2497 guruş

İsti'mâl olunmak üzere yapıdırılan defâtir bahâsı
52 guruş

Maiyyet-i âli mutasarrıfda çekirge mahallerini keşf ve zikr iden zabtiyenin mesâri-i zârûriyyesini (...) olmak üzere virilen 1100 guruş.

Lefke Müdüri ma'rifetiyle iştirâ' olunan (...) bahâsı olup virilen 159 guruş 15 pare

Çekirge mevki'lerine gönderilen edevâtın ta'yîn mesârîfi 200 guruş

Sandık emîni ma'âşı
Beheri 13 guruş
200 aded
2600 guruş

Çekirge masrafı için tab' olunan koçan ve sâ'irenin batığrafya mesârîfi 131 guruş

Yekün 317215 guruş

Islahat-ı memleket için sarf olunan mebâliğin mikdârı

Balikize ve Perasyo gönderilen kontorato vechle mesârif-i inşâ'ıyyesi 95000 guruş

Tuzla İskelesi'nde bulunan subullarının tathîr ve ta'mîrine virilen 7500 guruş

Evzengöl Köprüsü'nün ta'mîri mesârifî 1406 guruş

Silahdar Suyu membânının ta'mir-i mesârifî 1474 guruş

Berusya Köprüsü'nün mesârif-i ta'mîriyyesi 1220 guruş

Enyamiya Köprüsü'nün mesârif-i ta'mîriyyesi 1994 guruş.

Dumluru Çeşmesi'nin tathîr ve ta'mîriyyesi 754 guruş.

Baki kalan çekirge akçesinin berây-ı edâne banka nakli için verilen hayvân kirası 406 guruş.

Lefkoşa'da vâki' Arab Ahmet Paşa Suyu'nun ta'mîriyle müceddeden istenilen otuz beş aded kapu masrafı 6080 guruş

Silahdar Suyu'nun ta'mîrâtı mesârifî 31427 guruş.

Çekirge edevâtı me'mûru Sami Efendi ma'âşı 1050 guruş

Hınta mübâyâ'ası için bankadan istikrâz olunan mebâliğin güzeştesi 3446 guruş

(25-a)

İsti'mâl olunmak üzere yaptırılan defter bahâsı 22,5 guruş

Mehnusi Mehmet Ali Efendi'nin Temmuza kadar dört aylık ma'âşı 4000 guruş

Yağmur duâsı için mekteb çocuklarına virilen 1488 guruş

Sanduk Emîni Marko Andon ma'âşı

Beheri 15 guruş

200 aded

Bahası 3000 guruş

Vükelâ-yı ahâliye virilen

50000 guruş

Turna Çeşmesi'nin bir kıt'a mazbata mûcebince mesârif-i ta'mîriyesi 3114 guruş

Yekûn 213383 guruş 3 Pare

530598 guruş 12 pare

103630734 Ber-vech-i bâlâ vâridât

0530598 12 Ber-beyân-ı bâlâ merfû'ât

505709 22

Kıbrıs Cezîresi'nde müteveli olan çekirgenin emâte ve itlâfi işlerinde istihdâm olunmak üzere geçen seksen beş senesinde cânib-i ahâliden toplanılan amele ecürâtına virilmek üzere mültezimlerine i'tâ olunan mebâliğden fazla kalub mu'temedîn-i merkûmelerinde bulunan ve ilerüde yine çekirge itlâfına sarf olunmak için mâl sanduğuna olunmuş olan mebâliğin yekûnü iki yük on bir bin yedi yüz kırk

bir guruş on beş pareya ve seksen altı senesinde zuhûr iden canlu çekirgenin emâne ve imhâsı için dahi nüfûs-u mekûnenin beherinden yigirmi beş guruş i'tibâriyle tevzî' ve tahsîl olunan ve gayrâz-ı sarf fazla kalub erbâh olunmak üzere bi'n-nakd virilen akçenin fâizi olarak olunan ve ihtiyâcât-ı ahâli için bu akçe ile mübâyâ'a ve sarf edilerek bu kere defteri başkaca tanzîm olunan hinta ticâretinin mikdârı dahi sekiz yük yigirmi dört bin beş yüz altmış altı guruş on dokuz pare ki mecmû'u onyedi yük otuz altı bin üçyüz yedi guruş otuz dört pâreye bâliğ olduğu ve bunun üç yüz on yedi bin iki yüz on beş guruş komisyon ma'rifeti ve meclis-i idâre ve temyîz-i nezâretlerle iştirâ' ve dikkat olunan kanaldı çekirge ve koza bahâsıyla seksen altı senesinde zuhûr iden canlu çekirgeye istihdâm idilen nezzâr ve me'mûr ve amele ecûrâtına ve mesârif-i müteferrika ve sâ'ireye ve iki yük on üç bin üç bin üçyüz seksen üç guruş on iki pâresi dahi ba'zı ıslâhât ve i'mârât-ı memlekete sarf ve i'tâ olunduğı ve işbu iki kısım mesârifin tezyîdinden sonra mebâliğ-i merkûmeden bermefâd-ı bilâ beş yük beş bin yedi yüz dokuz guruş yigirmi iki pârenin fazla kaldığı izzetlü müfettiş efendi ma'rifetiyle rivâyet olunan muhâsebede tebeyyün itmiş olmağla terkîm-i mazbataya izbâr kılındı.

14 Cemâzi-yel-evvel 287

ve

19 Temmuz 287

(25-b)

Karâr-ı Mazbata

Lala Mustafa Paşa evkâfindan olub hazîne-i celîle-i evkâf-ı hümâyundan mazbûtan idâre olunmakda bulunan Tuzla Kazâsı'nda kâ'in Cenne Çiftliği'nin işbu seksen yedi senesine mahsûben icrâ'-yı emr müzâyedesine ibtidâr olundukda bir seneliğinin iltizâmına tâlib zuhûr için beş senelik olarak ihâle olunduğı hâlde kendüsü tâlib bulunduğı Tuzla İskelesi mu'teberân-ı tüccârdan Kudurzâde Mehmed Efendi tarafından ifâde olunduğı beyânıyla icâbının icrâ'sı Kıbrıs Evkâf Müdiriyeti cânibinden dermiyân olunmuş ve iktizâsı lede'l-teemmül çiftlik-i mezbûrun hayli

müddet icâre-i vâsda ile icâre olunmuş olması arâzi-i mevcûdesinin harâbına sebebiyet vireceği ve böyle beş senelik ihâle ve icâr olındığı suretde iktizâ-yı müddet icâre değin mültezim olacak olmak arâzi-i mezbûreyi i‘mâr ile emr-i zirâat ve halâsete ibtidâr eyleyeceği misüllü bedel-i ilzâmın dahi tezeyyüd ideceği anlaşılmiş olduğundan bunun ol-vechle müzâyedisen lede'l-ibzâr senevisi sekiz bin guruş bedel ile mûmâ-ileyh Mehmet Efendi uhdesine takarrür etmiş ve bedel-i mezbûr sene-i sâbika bedelini sekiz yüz guruşa kadar tecâvüz itmiş idüğünden çiftlik-i mezbûrun sene-i merkûme ibtidâ'sından i‘tibâren beş senelik olarak mûmâ-ileyh uhdesine ihâle ve icâr olunması lüzûman karâr virildi.

28 Safer 288

29 Safer 288 tarihli ve seksen sekiz numrosıyla Tuzla Kâim-makâmı'ndan vürûd iden bir kıt'a tahrîratda Limason Kâim-makâmı'ğı muhtâcîn ahâlisi-çün mukaddemâ bil işтира' (silinmiş) meclis-i idâre-i merkeziye mazbatasıyla bi'n-nakd istifrazı ile virilmiş olan iki keyl-i İstanbulî hintanın bedeli bulunan yetmiş (silinmiş) hususu mezkûr Limason Kâim-makâmı'ndan bâ-tahrîrât beyân ve iş'âr olunmuş isede mezkûr hintanın (silinmiş) ifâ idildiği beyân ve zikr olunan yigirmi sekiz bir guruş hakkında bu vechle muâmele idilmek (silinmiş) zarûriyetden mevkûf kalmakdan ise husûl-ü menfa'at için idâne ve erbâhı sûreti (silinmiş) balyatosunun bu cânibine irsâli bâbında Tuzla ve Limason Kâim-makâmı'larına muharrerât-ı muhassasa tastîri lüzûman karâr virildi.

4 Rebi'ül-evvel 288

ve

Fî 11 Mayıs 287

(26-a)

Karâr-ı Mazbata

Tuzla Kâim-makâmı sâbıkı Muhtar Beğ'in lâ-hakkı Arif Efendi'nin müfettiş efendi ve mahalli meclis-i idâresi ma'rifetiyle rivayet olunan müddet-i idâreleri muhâsebesini nâtik olub bi'l-vürûd icrâ'-yı tedkîkâtı zımında cânib-i muhâsebeye havâle olunan

zeyli mazbûtalı iki kıt'a defter ile ol-bâbda muhâsebe-i merkûmeden virilen iki müzekkere müfettiş efendi hâzır oldukları hâlde meclisce lede'l-mütâla'a bu bâbda olan mûmâ-ileyh Muhtar Beğ'in idâresi muhâsesine dâir olan defterde muharrer olub seksen dört senesi Martı içinde sene-i atıka bakâyası tahsîlatından ve ebniye-i resmiye cezâsı nakdiden nakd-i vechle merkez mâl sandığına teslîm olunduğu Tuzla sandık emini Makro Andon tarafından ifâde olunan üç kalem yedi bin seksen guruşla seksen üç senesi bakâyası mikdârı mahalli ve muhâsebe kuyûdunca farklı görünmesinden ibâret olduğu ve mezkûr müzekkerelerin birinde mezbûr yedi bin seksen guruşun beş bin guruşu merkez sandığına vürûd iderek sehven seksen üç senesi bakâyası tahsîlatı meyânına kayd olındığı ve maâdası olan iki bin seksen guruşun mevkûfu sarf olunduğuna dâir bir günâ kayda zafir-i bâb olamayacağı beyân ve ifâde ve diğlerinin dahi seksen üç senesi bakâyasının mikdârı mahalli kuyûdunca gayr-ı ez hisse-i müste'minan yigirmi üç bin dört yüz kûsûr guruş olduğu hâlde muhâsebe-i merkeziye kuyûdunda on altı bin sekiz yüz kırk dokuz guruş üç pâreden ibâret idüğü anlaşılmiş ve mûmâ-ileyh Marka Andon Efendi meclise celb ile isticvâb oldukda mezkûr yedi bin guruşdan beş bin guruşu teslîm-i sandık olub kûsûr iki bin seksen guruş mevkûf idüğüne ve mezkûr seksen üç sene bakâyası mikdârınca kuyûdeyn beyninde görinen fark ve tefâvüt dahi olsa irsâlâtın tahsîlâtın ziyâde olmasından neş'et itmiş olacağı beyan ve tezekkür itmiş olmasıyla icâbı lede'l-mulâhaza ol-bâbda der-meyân olunan mütâla'âta göre muhâsebe-i merkeziye kuyûduyla mahalli kaydı beyninde fark iden altı bin otuz üç guruş yirmi yedi pare irsâlâtın ziyâde olmasından hâsıl olunması farz olunmuş bu akçenin mûmâ-ileyh Marka Andon'a 'âid olması iktizâ ider ise de mûmâ-ileyh mezkûr altı bin otuz üç guruş yirmi yedi pârenin fazla gönderilmiş oldını te'min idecek sûrette meydana bir hesâb koyamadığı gibi muahharen (silinmiş) yine fazlasını istemem sözünü îrâd etmesine bakınca bu farkın fazla-i eyâlattan hâsıl olmuş bir akçe olmadığı anlaşılub bunun olsa olsa (silinmiş) tahsîlât vuku' buldukca mahalince tenzîlâtın icrâ' olunmasından meydana gelmiş bir fazla olacağı der-kâr olub mâdemki kuyûd-u merkeziye on altı bin sekiz yüz kûsûr guruş üzerinedir fazlanın yine ahâliye terki muvâffık-ı hakkâniyet olur ise de gerek müfettiş-i mûmâ-ileyhin ve gerek emin-i merkûmun ifâdelerine göre seksen üç senesi mürettebatının mahallince kuyûdâtı olmadığı misüllü mürettebat devlet için köylülere i'tâsı usûl-ü câriye icâbından

bulunan mazbata veya âmm' kusurları ekserisi virilmiş ve bu köylüler neznidne zâyi' olmuş olduğu anlaşıldığından şimdi he karyenin fazlası var ise bilmek için mazbata ve kusurları yoklattırılmak lâzım gelse pek çoğu bulunamayarak maksad hâsıl olamayacağı gibi bakâyaya görünen bakâyası sahihadan olub olmadığı köylülere su'âl ile tahkîkâtı yoluna giderse hiç biri borcunu ikrâr itmeyerek bi'l-ahare kuyûd-u merkeziyenin seksen üç senesine mahsûben Tuzla Kazası'ndan istediği on altı bin guruş dahi zâyi' olacağından mezkûr yigirmi üç bin bu kadar guruşun kuyûd-u mahalliye mucebince te'minen tahsîlden başka çaresi olamayacağı bilâ-ittifâk

(26-b)

lüzûmuna sebep olunmuş olmakla bir kıt'a mukarrerât pusûlasıyla tahsîlatının Tuzla Kâim-makâmlığı'na havâlesi ve gerek bunun ve gerek mevkûf-u sandık bulunan sal 'if'ü-zikr iki bin guruşun muhâsebece icrâ'sı muâmele-i kalemiyesinin dahi muhâsebeye havâlesi karârlaştırılmışdır.

30 Cemâzi-yel-evvel 288

Hükûmet Konağı dâhilinde kâ'in Meclis-i Temyîz Odası'nın ta'mîratına nüfûzu olan mesârifin ber-mûceb-i zîr-i keşf defteri

(...)

6 guruş

100 Aded

Bahası 150 guruş

mantoşa

50 guruş

45 Aded

Bahası 56 guruş.

Çıra Mertek

4 guruş

Adedi 6

Bahası 24 guruş.

Adi Mertek

13 guruş

Adedi 5

Bahası 65 guruş

Kemer Tahtası

10 guruş

8 Aded

Bahası 80 guruş.

Kapu Tahtası

10 guruş

3 Aded

Bahası 30 guruş

Nükûs-u Sema Tahtası

19 guruş

45 Aded

Bahası 215 guruş

Elci Yün

105 guruş

50 Aded

Bahası 131 guruş

Mermer

30 guruş

22 Aded

Bahası 16 guruş.

Cam

30 guruş.

3 Aded

Bahası 90 guruş.

Kamış

6 guruş.

50 Kıyye

7 guruş.

Enseri ve sâire

Bahası 150 guruş.

Tüccâr Ustası (...)

45 nefer

10 guruş 30 pare

Bahası 483 guruş.

Dıvarcı Ustası

Neferen 18

Kıymeti beher neferen 4 guruş

Toplam 72 guruş

Amele neferen

75 baha 150

Beher yevmiyesi 2

150 guruş.

Yekün 1720 guruş.

Yalnız bin yedi yüz yigirmi guruşdur.

Hükümet Konağı dâhilinde kâ'in meclis-i temyîz odası muhtâc olduğu ta'mîrâtın muvakkat keşfine ibtidâr olundukda ber-vech-i bâlâ yalnız bin yedi yüz yigirmi guruş masrafla vücûda geldiği anlaşılmış ve icrâ'-yı icâbı her hâlde emr-u idâre-i aliye-i cenâb-ı mutasarrıf-ı ekremin mütevakkıf bulunmuş olmakla ol bâbda

25 Nisan 287

Tüccâr Ustası Hacı Andon ve Hacı Nikola

Mülazım-ı Zaptiye Hasan Hüsnü

İcrâ'-yı iktizâsı için meclis-i idâreye

Meclis-i Temyîz Odası'nın muhtâc olduğu mesârif-i ta'mîriyyenin mikdârı inde'l-keşf bin yedi yüz yigirmi guruşdan ibâret olduğu bâlâda muharrer mikdârâtı mutâla'asından müstebân olması ve ta'mîrât mahbûsenin bir an evvel icrâ'sı lâzımeden bulunmuş olduğundan kemâl-i metânet ve tasdîka riâyetiyle hemen icrâ'sı ve hitâmında meclis-i mezbûrdan zirî mazbûtalı defterinin tanzîm ve i'tâsı lüzûmuna karâr virildi.

7 Rebi-ül-evvel 288

(27-a)

Tuzla Kâim-makâmılığı duhân öşrinin seksen yedi senesinde icrâ' kılınan müzâyedesinde bin guruş bedel ile mülteziminden Hacı Mustafa Ağa uhdesinde takarrür idüb bedel-i mezbûrun peşinen virileceği ve seksen altı senesinde der-kâr olan yağmursuzluk cihetiyle zirâ'-i ahâli hâsîlatından dest-res olamadıklarından öşür

dahi istihsâl kılınmadığı mahalli meclis-i idaresinden 21 Temmuz 287 tarih ve yüz seksen altı numrosuyla vürûd iden mazbatada beyân ve iş‘âr ve mezbûr seksen altı senesinde mezkûr kâim-makâmılgının duhân öşrü hâsıl olduğu ve seksen beş senesinin hâsılat-ı öşriyyesi dahi bin kırk altı guruşdan ibâret olduğu bi'l-havâle cânib-i muhâsebe-i merkeziyeden bâ-tezekkür ifâde ve izbâr olunmuş ve bunun maktû‘ât-ı ihâlesi emânet-i idâresinden haberli olacağı der-kâr bulunmuş olduğundan mahallince bir kere daha müzâyesideyle diğer tâlib-i aharı bulunduğu hâlde mûmâ-ileyh uhdesine ihâle-i katiyyesinin icrâ’sıyla bedel-i mezbûrun mâl sandığına teslîmi iktizâ ideceği mezkûr kâim-makâmılgıya tahrîrât-ı tastîri ve diğeriyle beraber bunun dahi mâliye nezâret-i celîlesine arz ve inhâsı lüzûmuna karâr virildi.

10 Cemâzi-yel-evvel 288

ve

Fî 15 Ağustos 287

Girne Kâim-makâmılgı hayr-i mâhi rûsûmâtının işbu seksen yedi senesine mahsûben mahallince icrâ’ kılınan müzâyesinin üç yüz elli guruş bedel ve Gıneli Vasili kefâletiyle yâni uhdesine takarrür eylediği mahalli meclis-i idâresinden mevrûd ve mazbûta da beyân ve inhâ ve bedel-i mezbûrun sene-i sâbıka bedelinden iki yüz yigirmi beş guruş zimmeti bulunduğu bi'l-havâle cânib-i muhâsebe-i merkeziyeden ifâde ve ibnâ olunmuş ve bunun buraca dahi müzâyesine izbâr olunmuş ise de ziyâdesiyle der-uhdesine tâlib zuhûr itmemiş olduğına ve bunun Kıbrıs Rûsûmât Nezâreti ma‘rifetiyle emâneten idâresi ilzâm ve ihâlesinden haberlü olacağı anlaşıldığına mebni icâbının serî‘an icrâ’sı ve vâridâtının telefden vikâyesi hakkında nezâret-i mûmâ-ileyhaya tahrîrât ve mahalline dahi cevâb tastîr olunması lüzûmuna karâr virildi.

11 Rebi-ül-evvel 288

ve

16 Haziran 287

Magosa Kâim-makâmlığında kâ'in olub mücrimîne mahsus olan hastanenin kapısı muhtâc-ı ta'mîr olduğundan ve emr-i islâhı elli guruş mesârif-i maktû'a ile karârlaştırıldığından ve mahbûs-u mevcûdenin ifsâdına muktezî beş aded hasr ile isti'mâl eyleyecekleri sürgü ve sâ'ir bihâsı olan otuz dört guruş ile birleştirildikde mesârif-i merkûmenin seksen dört guruşa bâliğ olduğundan iktizâsının icrâ'sı 24 Cemaziye'l-evvel 288 tarih ve yüz iki numrolu mahalli meclis-i idâresinden mevrûd mazbatada istidâ olunmuş ve ta'mîrâtı-ı mütehakkıka ümûr-u zarûriyyeden ve sâ'ire-i merkûme dahi mesârifât-ı müte'addeden bulunmuş olduğundan iktizâsının icrâ' ve mesârifât-ı vâkı'asının sened cedveline idhâl ve imlâ olunması bâbında muhtelif tahrîrât tastîri lüzûmuna karâr verildi.

10 Cemâzi-yel-ahire 288

(27-b)

Tuzla Kazası'nda kâ'in Banulkakre Karyesi ahâli-i İslâmdan İbrahim bin Halil ile karye-i mezbûreli diğer dokuz nefer rüfekâsı tarafından virilen arzuhalin hulâsa-i mâilinde bir iki seneden berü karyelerimizde deştiyan bulunan Arnabud Adem kendülerinin darb ve cezâsı nakdi ahz etmek ve mandıralarını ihrâk itmek gibi haklarında muâmele-i cebriye icrâ'sına tasaddi eylediği beyân ve ibnâ ve icâbının icrâ'sı istidâ olunmuş ve sûret-i hâl Tuzla Kâim-makâmlığı'na havâle ile tedkîkât ve muhâkemâne girişdiklerinde mahbûs-u anh olan darb ve cezâsı nakd olunmuş mandıralarının ihrâk idilmesi mâddeleri esassız bir şey olarak fakat ahâli-i karyenin re'y ve ittifakı üzerine ziyân iden hayvânattan davar başına yigirmi ve merkeb ve öküz başına kırk pare aldığı ve şu usûl semeresi ve merkûm ademin hüsn-ü idâresiyle bar yaz vukuu“ bulan zarar ve ziyânın ona kesdirildiği ve mandıra ihrâkı dinilen mâdde bir iki araba çalı ile müdde'-i merkûm hayvânların ahâli-i karye mülkleri üzerine yanmış olduğunun bir küçük şey olarak bunda çobanların hakkı olmadığından umûm ahâlinin re'y ve emriyle mezkûr çalıların ihrâk eylediği ve mezkûr arzuhali virilen mukaddemâ karyeteyni mezkureteynin bağ ve bağce eşcâr ve mevrû'âtına gerek davarlarıyla ve gerek kat'-ı eşcâr suretiyle ba'zı def 'a üç bin ve bazı kere sekiz

on bin guruşluk mikdârı îsâli hasâr idüb mütazarrır olanların zarar ve ziyanlarının tazmine ta‘annüd eylediklerinden dolayı bir kaç mahalinde hapsedilmiş ve bid dikkat münâferetleri inde'l-şerhi naib olmuş olan cevâblar olduğu ve şikâyet-i vâkı‘a merkûm ademin destibân ta‘yîn olundığı zemândan berü karyeteyn-i mezkûrun kâffe-i eşcâr ve mahsûlâtı hüsn-ü muhâfaza itmesinden neş’et eylediği ve merkûm ademin yigirmi gündün mütecâviz orada tefvîz-i müddetde çobanlar fûruht olunub ahâlinin yine bir takım zeytün ve harnub ağaçları kesmek ve davarlarını ekinlerin içine kadar salıvermek gibi hasârâne ictizar eyledikleri ve bu def‘a kesilen ağaçların ashâbı ma‘rifetiyle gönderilen şâkların muâyenesinden anlaşıldığı ve karyeteyn-i mezkûreteyninden külliyyet üzere zeytün ve harub eşcârı ve bağ ve bağçe ve oldukça mevrû‘ât bulunduğundan öyle başı boş hayvânâtın ra‘yine kâfi re‘âya-yı mahsûs olmadığından mezbur çobanların her yaz zarara izbârlarına bâis olan davarlarının karyeteyn-i mezbûr yedinde yedi sekiz yüz kadar ahâliyi bir takım zarar ve ziyânâtan kurtarmak üzere değer-i bahâsıyla kurrây-ı sâire ahâlisine (...) ba‘de'l-izn öyle zarar ve ziyâna sebebiyet viren hayvânâtı olmaları için kendülerine cânib-i hükûmetden tenbîh olunmuş münâsib mütalâ‘a kılındığı ve böyle olmadıkça bu çobanların yüzünden ahâli-i merkûmenin her yaz düçâr olduğu bunca hasârın evvelâ kesdirilmek kâbil olamayacağı 29 Safer 288 tarih ve seksen numrosu ile mürakkemen ve hayvânât-ı mezkûrenin Tuzla Kâim-makâmı meclis-i idâresinden mevrûr mazbata da der-miyân olunmuş ve rûş-u hâl ve mezkûr mazbata mâiline nazaran müdde-i merkûm

çobanlar tarafından îrâd olunan şikâyetin bî-esâs olındığı der-miyân iden hayvânâtın beherinden merkûmun yigirmi ve kırk pare hesâbıyla alındığı akçe destibanlık hizmetine mukâbil olarak karye-i mezkûre umûm ahâlisinin re‘y ve ittifâkına mesned bulunduğu anlaşılmış ve merkûm ademin bu vechle hilâf-ı usûl ve nizâm ziyân iden çobanlardan hod be hod akçe talep ve aharına hakkı ve müdde-i merkûmenin dahi böyle mevrû‘ât ve eşcâra aralarında başı boş hayvân gezdirerek ahâli-i karyeyi izrârda isrârları ber vechle karîn-i cevâz olamayacağından ve bu hâlin istihsâl-i esbâb indifası dahi lâzımeden bulunduğundan iktizâsı lede'l-teemmül beyne'l-ahâli hayvan başına alınmış mikdâr olacağı beyân olunan akçe hükûmetin nizâm ve usûl dâiresinde re‘y ve karârına mebni olmak lâzımeden iken böyle köylünün ittifâkıyla

merkûm ademin cezâ akçe tahsîli tecvîz olunamıyarak bunun külliyyen men'î ve bu misüllü mevrû'ât ve eşcâra îsâl ziyân ve hasâr iden müdde-i merkûmûn ile çobanların dahi hâric-i karyede mahal tedârikiyle ağnâm ve sâir hayvânâtın re'yi ve muhâfaza olunması zımında tağayyürât-ı lâzime icrâ'sı ve ba'de'l-izn mevrû'ât ve eşcâr aralarına hayvan götürdükleri ve sâyık-ı vechle zarar ve ziyâna cür'et eyledikleri hâlde mücerred ve sâire mü'essir olmak ve bir daha ziyân vukuu'na meydân virilmemek üzere ol makvele hayvânâtın hükûmet-i mahalliye ma'rifetiyle tutdurularak bi'l-müzâyede fûruhtla esmân-ı hâsılasından bedel-i ziyân ve cezâsı naks ba'de'l-tefrîk ma'âdasının eshâbına i'tâ ve teslîm olunacağıнын müddeî merkûm ile sâir icâb edenlere i'lân olunması bâbında mezkûr Tuzla Kâim-makâmlığı'na bâ-tahrîrât-ı mahsûsa icrâ'sı teblîğât idilmesi ve merkûm ademin ihrâk ettiği iddiâ olunan mandıra mazbata-ı mahalliyede tafsîl ve beyân olunduğı üzere bir iki araba câlıden mahsûl bir şey olarak bunun zâten değeri olmağla beraber ahzı arâzisi üzerinde yanmış ve kaldırılması umûm köylülerin ittifâk ve karârı icâbından bulunmuş olduğına ve merkûm adem dahi bu halden dolayı yigirmi gün mahbûs kılındığına nazaran merkûmun tahliye-i sebili ve fakat yalnız gönderilen re'y ve ittifakıyla zarar iden hayvândan akçe ahzı ve böyle mandıra (...) vazîfe-i îslâhatı hâricinde bir hareket olduğundan ba'de-mâ kendüsünün karye-i merkûmede bulundurulmasının dahi yazılacak tahrîrâta ilâvesi lüzûmuna karâr verildi.

12 Rebi-ül-evvel 288

(28-a)

Mahrûsa-i Lefkoşa'da Haydar Paşa Mahallesi'nde kâ'in olub etrâf-ı erba'ası Niyazi Efendi ve Hacı Hasan Efendi ve Helvacı Hacı Ali ve Dudu Kadın ve Kirlizâde Ahmed Cevdet Efendi ve tarîk-i âmm ile mahdûd olub câmi-i şerif zukağının beşinci numrosunda mukayyed bulunan ve bir bâb tahtâni harâb oda ile tûlen kırk ve arzen onbeş zirâ havluyu müştemil olan hâne mahalle-i mezbur sâkinlerinden Hacı Hasan Çavuş'un mülk-i harimi olduğu halde mûmâ-ileyhin bundan elli altı sene mukaddem irtihâli vukuu'uyla hâne-i mezbûrun irsen sulbî oğlu Ahmed Efendi ile sulbiyesi Aişe Hatun'a intikâl eylediğı ve müehhiran mezbûre Aişe Hatun'un dahi müteveffıye olub

arsa-i mezbûrede olan hissesi dahi oğlu mezbûr Ahmed Efendi'ye intikâl eylediği ve mûmâ-ileyh Ahmet Efendi peder ve vâlidesi ber-hayât olduğu hâlde ölmesinden mukaddem cezirede karâr idüb Rumeli havâlisinde kâ'in Gümülcine'de tevattun iderek

(28-b)

yigirmi yedi sene evvel bilâ-veled vefât iderek hâne-i mezbûrun hasbe'l-şer' ve n-nizâm beytü'l-mâl-i müslimine âid olduğu bu kere mahalle-i mezbûre muhtâr ve ihtiyâr meclisi cânibinden i'tâ olunan merbût şehâdetnâme mutâla'asından ve inde'l-müzâyede hâne-i mezbûrun dahi rağbât-ı nâsı inkitâ'ından sonra bin iki yüz guruş bedel ile talebe-i ulûmdan Niyazi Efendi uhdesine takarrür eylediği ol-bâbda olan pusûlasından müstebân olunmuş ve şu hâlde hane-i mezbûrun diğer tâlib olmadığı anlaşılmış olduğundan lâzım glene sened-i şer'îyyesinin i'tâsı için mahkeme-i şer'îyyeye havâlesi lüzûmuna karâr virildi.

4 Cemâzi-yel-evvel 288

ve

7 Ağustos 287

Tahrîrât odasının mefrûşat-ı mevcûdesi ferşude olub tecdîde muhtâc olduğu tahrîrât müdürîyetinden bâ-müzekkere ifâde ve ibnâ ve icâbının icrâ'sı istid'â' olunmuş ve mefrûşat-ı merkûmenin fenâ halde fersûdelendiği dört yüz guruş masrafla tahrîri kâbil olacağı inde'l-keşf anlaşılmış ve bu ise ümûr-u zarûriyeden bulunmuş olmağla iktizâsının icrâ'sı lüzûman karâr virildi.

18 Cemazi-yel-evvel 288

ve

24 Temmuz 287

Baf Kâim-makâmlığı duhân öşrünün işbu seksen yedi senesine mahsûben mahallince icrâ' kılınan müzâyedesinde mültezimden Çapur Ağa kefil ve iki bin guruş bedel ile uhdesinde takarrür eylediği 15 Haziran 287 tarih ve kırk yedi numrosuyla

mahallinden mevrûd meclis-i idâre zabtiyesinde beyân ve iş'âr ve bedel-i mezbûr sabıkı bir misli daha tecâvüz eylediği lede'l-havâle cânib-i muhâsebe-i merkeziyeden bâ-tezekkür ifâde ve izbâr olunmuş ve öşr-i mezbûrun buraca dahi müzâyedesine ibzâr olunmuş ise bir gûna tâlibi zuhûr itmediği misüllü emâneten idâresinden maktû'an ihâlesi hayırlı olacağı anlaşılmış olduğundan bunun bir kere daha mahallince icrâ'sı müzâyedesiyile ahar tâlibi olmadığı hâlde mezkûre'l-mikdâr bedel ile merkûm cuveydan uhdesine ihâle olacağı kefâlet senedinin usûlü vechle meclis-i idâre-i kazâdan bi't-tasdîk bu tarafa üserası bâbında mezkûr kâim-makâmılığa tahrîrât ve diğerleriyle berâber mâliye nezâret-i celîlesine mazbata tanzîmi lüzûmına karâr virildi.

9 Cemâzi-yel-evvel 288

ve

3 Ağustos 287

(29-a)

Karâr-ı Mazbata

Girne Kazası dâhilinde kain olup Tursenpa'ya merbût olan Aya Beraskuy nâm manastırın râhibi manastır-ı mezkûr idâresinde bulunan arâzi ve eşcârın öşürden muâf ve müstesnâ olduğu iddiâ ile öşür it'âsında tereddüd ve muhâlifet itmekde olduğu kazâ-i mezkûr a'sâr mültezimi tarafından beyân ve ibnâ ve icrâ' icâbı husûsu istid'â' olunmak ve geçen seksen altı senesi a'sâr mültezimiyle râhib-i mûmâ-ileyh meyânelerinde yine bu gibi münâzaa vukuu'a gelüb mezbûr manastır Tursenpa merbûtanından olduğu cihetle arâzi ve eşcâr-ı kadîmesi öşürden müstesnâ ise de sûret-i istisnâniyenin sonradan olup ilâve olunan arâzi ve eşcâra şümûlü olmayacağı der-kâr bulunmuş olmasıyla kadîm olan ve sonradan olup ilâve olunan tarla ve eşcârın tefrîk ve teczîri ol-vakt kazâ-i mezbûr kâim-makâmılığına havâle olunmuşdu ol-bâbda icrâ' olunan tahkîkatı mütezammın mezkûr kâim-makâmılıktan gelen tahrîrâtta sâlifü'z-zikr manastırın idâresinde bulunan arâzi ve eşcârdan fakat dört kıt'a yigirmi beş dönüm tarla ile derûnunda bulunan eşcârın mu'ahharen olup ilâve olunduğu ve maâda arâzi ve eşcârın kâdim bulunduğu beyân ve iş'âr olunması cihetle sonradan olup ilâve olunan mezkûr dört kıt'a yigirmi beş dönüm arâzi ve eşcâr-ı ma'lûmeden

öşür alunub mâada arâzi ve eşcâr-ı kadîmeden öşür alınmasına karâr verilerek bir kıt'a karâr-nâme tanzîm ve râhib-i mûmâ-ileyh yedine i'tâ olunmuş olduğundan mezkûr karâr-nâme mücebince hareket olunması lüzûmu mûmâ-ileyhe ifâde olundukda olvakt olunan tahkîkat mücebince icrâ' olunması cihetle ba'zı fesâd ve karışıklığı ve mezkûr manastırın idâresinde bulunan arâzi ve eşcârın bir mikdârı kadîm ise de ekserisi sonradan alınub ilâve olunduğı derkâr olunduğundan bu bâbda tahkîkât-ı cedîde ve lâyika icrâ'sı olunmuş olduğına ve bu vechle tedkîkat-ı mukteziye icrâ'sına lüzûm görüldüğüne mebni meclis-i idâre a'zâsından ref'atlı Andonoki Taranda Felindi Ağa ile meclis-i temyîz mümeyyizlerinden mekremetlü Hasan Efendi me'mûr ta'yîn olunub mahalline irsâl ve tesbâr ve kazâ-i mezkûr meclis-i idâresi a'zâsından birkaç zât hâzır olduğı hâlde tahkîkât-ı mahkeme icrâ'sı kâim-makâmlığa havâle ve iş'âr olunması ve icrâ'-yı iktizâsıyla mûmâ-ileyhe bu tarafa avdetlerinde 28 Cemâzi-yel-evvel 288 tarih ve yüz yedi numrolu ve bâlâsı defterlü bir kıt'ası manastır-ı mezkûrun kadîmeden olan ve mu'ahharen alınub ilâve olunan arâzisi mikdârını ilâve olunanlarınkiler ve kangı târihlerle iştirâ' olunduğı ve bir kıt'a dahi seksen yedi senesi mevrû'ât-ı sayfiyesi kemiyetini mübeyyin berâberlerinde iki kıt'a mazbata götürmüş olduklarından bunlar mütâlâa olundukda mezbûr manastırın kemer kapısı piş-gâhında kâ'in şehîr ve Lalbata Yolu denilen iki tarikin yukarısında bulunan arâzi ve eşcâr ve manastır-ı mezkûr emlak-ı kadîme mevkûfesinden olarak mine'l-kadîm öşürden muâf olunduğı ve aşağısında olan tarla ve ağaçlar cümlesi mu'ahharen ma'lûme'l-esâmi ahâlidenden alunub ilâve olunduğı dahi bundan iki sene mukaddemine değin öşür alına geldiğı kurâ-yı mütecâvire ahâlisinden şu kadar tefrîk kessânı ihbâr ve şehâdetleriyle tebeyyün ittiğı anlaşılmış ve mukaddemki tahkîkât ile bunun etrâfına tahkîkât-ı beyine fark-ı külli görünmüş olduğına ve mültezim-i mûmâ-ileyhin ifâdesine ve rûş-u hâle nazaran mukaddemâ mahallince olunan tahkîkat sûret-i mahkemede icrâ' olunduğı anlaşıldığına mebni mukaddemce yazılan karâr-nâme ikmâl olunmak ve tahkîkât-ı ahare mücebince hareket

(29-b)

kılınmak lâzım gelerek keyfîyet râhib-i mûmâ-ileyhe beyân ve manastır-ı mezkûrun kemer kapusu piş-gâhında kâ'in ve şehir ve Lalbata harkı denilen yolları aşağısında bulunan ve mu'ahharen olunub ilâve olunduğı tahakkuk iden arâzi ve eşcâr mahsûlâtı öşrünün virilmesi lâzım geleceğı ifâde ve ebyân olundıkda kendüsü mezkûr manastırın râhibi ise de emir olan Sırafım Akandi burada bulunduğundan keyfîyetin mûmâ-ileyh tarafına iş'âr olacağı emre üzerine hareket ibzâr eyleyeceğı ifâde itmiş ve bunun ol vechle istifâr ve istidâlin bir gûna mahdûd görünmüş olmasıyla icâbının icrâ'sına olunması hakkında râhib-i mûmâ-ileyhe beyân-ı keyfîyet olunmuş ve mu'ahharen ilâve olunduğı tahakkuk iden o makvele arâzi ve eşcâr ve mahsûlun taksîr olunması için mültezim-i mûmâ-ileyh dahi me'zûniyet i'tâsı ve mezkûr Girne Kâim-makâmılgı'na berây-ı ma'lûmât tahrîrât tasdîkine karâr virildi.

7 Cemâzi-yel-ahir 288

Meclis-i Askeriye'nin işbu mazbatasında Magosa ve Girne Kal'âsına müddet-i muhasebe ile irsal ve izam olunan istida olunan işhas-ı mahbusenin her bâr mütecâsir oldukları fenalıklar icabınca tehzib-i ahlak ve terbiye edinceye kadar bunların bir müddet zikr olunan kalalarda tahvil-i mahbusları münasib ve emsalinin terhibi muceb ise de Magosa Kal'âsı derununda bunların muhafazasına kâfi mahbes olmadığı misüllü zabtiye katibinin (...) ve merkumenin dahi Fîrarlarını müstehil idecek pek çok açık yeri bulunduğu ve Girne Kal'âsı nda bulunan topcu asâkiri ise on beş neferi muhafazasına kâfi olamayacağı inde'l-tahkik nümudar olmuş ve derun-u mazbatada muharrer elli nefer istihsali miyanında en esna ve iştirası beş on neferden ibaret olacağı der-kar bulunmuş olduğundan bir tarafa savuşamayacak suretle emr-i muhafazaları hakkında tağayyürat-ı lazime ve muhadime icrâ'sı hakkında eşhas-ı merkûmeden olub bu misüllü kazacada tekerürü yakaları maruf olan on neferinin mezkûr Girne Kal'âsı'na nakl ve habs olmaları ve taht-ı muhafaza-i kuyuya aldırılması emr-i ehline dahi kala-i mezkûrede bulunan topcu asâkir-i nizâmiye-i şahâne zabitan ve neferatına havale ile biraber yine muhafazasına bakmak üzere bir

iki nefer zabtiyenin dahi Girne Kâim-makâmılgı'na tayin edilmesi münasib olacağından iktizasının icrâ'sı lüzûmuna karâr verildi.

25 Cemâzi-yel-evvel 288

(30-a)

Karâr-ı Mazbata

Baf Kâim-makâmılgı duhân öşrünün işbu seksen yedi senesine mahsûben mahallince icrâ' kılınan müzâyedesinde mültezimden Çabur Ağa kefâleti ve iki bin guruş bedel ile Cubdan uhdesinde takarrür eylediği 15 Haziran 288 tarih ve kırk yedi numrosuyla mahallinden mevrûd meclis-i idâre mazbatasında beyân ve iş'âr ve yedi mezbûru sabıkı bir misli daha tecâvüz eylediği bi'l-havâle cânib-i muhâsibe-i merkeziyeden bâ-müzekker ifâde izbâr olunmuş ve öşr-ü mezkûrun buraca dahi müzâyedesine ibzâr olunmuş ise de bir gûna tâlibi zuhûr itmediği misüllü emâne-i idâresinden mütala'ân ihâlesi hayırlı olacağı anlaşılmiş olduğundan bunun bir kere daha mahallince icrâ'y-ı müzâyedesıyla ahar tâlibi olmadığı halde mezkûre'l-mikdâr bedel ile merkûm Cubdan uhdesine ihâlesinin icrâ' ve alacak kefâlet senedinin usûlü vechle meclis-i idare-i kazadan bi't-tasdik bu tarafa üserası babında mezkûr kâim-makâmılgâ tahrirat ve diğerleriyle beraber maliye nezaret-i celilesine mazbata tanzîmi lüzûmuna karâr verildi.

29 Cemâzi-yel-evvel 288

ve

3 Ağustos 287

Kıbrıs Ceziresi Kal'âları'nda bulunan topcu asâkir-i nizâmiye-i şahâne bin başısı refatlı Arif Ağa tarafından virilen bir kıta müzekker mailinde cezire-i merkûmede müstahdem asâkir-i zabtiye hastanesinin geçen seksen altı senesi şubatı gâyesine değin alay hastanesiyle me'kûlâtına hazır olunan ber-mûceb-i defter bin dört yüz elli dokuz guruşun masraf defterlerince tenzilâtı bi'l-âhare nakd makâmında olarak mevcûd sandık gösterildiği beyân ve ibnâ ve meblağ-ı mezbûrun bi't-tesvîye i'tâsı

husûsu istid'â' olunması iktizâsı asâkir-i zabtiye tabur meclisinden lede'l-istikâr o makvale hastaneni asâkiri hastanelerinde vuku' bulan me'kûlât masraflarının livâ mâl sandığından i'tâsı lâzım geleceği asâkir zabtiye ta'limât-ı umûmiyyesinin altıncı maddesinde mestûr olduğu bâ-mazbata ifâde edilmiş olduğundan meblağ-ı mesârif ve merkûmenin bâ-sened makbûz sandık-ı mezbûrdan tesvîye ve i'tâsı lâzım geleceği der-kâr bulunmuş olmağla iktizâsını ol-vechle icrâ'sı lüzûmuna karâr virildi.

2 Cemâzi-yel-evvel 288

Limason Kâim-makâmı'lığı'nın seksen yedi senesi duhân öşrünün mahalli müzâyedesinde iki bin guruş bedel ve Limasonlu Lukayri kefâletiyle Fethi Efendi uhdesine takarrür eylediği 16 Haziran 287 tarih ve yüz seksen sekiz numrosuyla murakkamen Limason İdâre Meclisi'nden vürûd iden mazbatada beyân ve iş'âr ve öşr-ü mezbûr eğerçe sâbıkın iki yüz elli guruş tecâvüz itmiş ise de bunun bir kere de buraca icrâ'y-ı müzâyedesini lâzım geleceği bi'l-havâle cânib-i muhâsebe-i merkeziyeden bâ-müzekkere ifâde ve izbâr olunmuş ve lede'l-müzâyede buraca tâlib zuhûr itmemiş olduğundan mahallince tekrâr müzâyede

(30-b)

ve teşvîkât icrâ'sıyla diğer tâlib bulunmadığı hâlde mûmâ-ileyh uhdesine ihâlesine icrâ' ve lâzım gelen dey-i tahvîlin bi'l-ahz usûlü vechle meclis-i irâde-i kazâdan tasdikle bu tarafa üserâsı bâbında mezbûr kâim-makâmı'lığa tahrîrât tastîri ve diğer böyle berâber mâliye nezâreti-i celîlesine mazbata tanzîmi lüzûmuna karâr verildi.

Fî- 25 Cemâzi-yel-evvel- 288

Magosa Kâim-makâmı'lığı'nın seksen yedi senesi duhân öşrünün mahallince icrâ' kılınan müzâyedesinin bin sekiz yüz guruş bedel ve Magosa'da Latif Ağa kefâletine Lefkoşalı Hacı İbrahim Efendi uhdesinde karâr eylediği ve bedel-i mezbûrun sene-i mezbûre Ağustos gâyesinde def'aten te'diye ve ibkâ olunacağı Magosa Kâim-makâmı'lığı Meclis-i İdâresi'nden 30 Haziran 288 tarih ve seksen bir numrosuyla

murakkamen vârid olan mazbatada ifâde ve ibnâ ve öşr-i mezbûrun sâbıkını üç yüz yetmiş ben guruş tecâvüz eylediği bi'l-havâle cânib-i muhâsebe-i merkeziyeden bi'l-müzâkere iş'âr ve inhâ olunmuş ve bunun buraca müzâyedesine ibzâr olundukda bir güne tâlibi zuhûr etmediği gibi emâneten idâresinden maktû'an ilzâm ve ihâlesi hayırlı olacağı anlaşılmış olduğundan mahallince bir kere daha müzâyedesiyile tâlib-i ahari olmadığı hâlde hemen ihâlesinin icrâ' ve lâzım gelen kefalet senedinin bi'l-ahz usulü vechle meclis-i idâreden tasdikle bu cânibi üserası ve diğerleriyle beraber bunun dahi mazbata maliye nezâret-i celilesine arz ve inhası lüzûmuna karâr verildi

28 Cemâzi-yel-evvel 288

ve

22 Ağustos 287

Mahrûsa-i Lefkoşa Daire-i Belediye'si riyâsetinden i'tâ olunan bir kıt'a takrîr mâilinde mahrûsa-i mezbûre mezbahanelerinde kesilen kuzu ve oğlağın beherinden daire-i mezkûre için on pare resm ahzı karâr-ı sabık iktizâsından olub rûz-ı mevsim cihetiyle mezbûrun diğer büyük davarı misilli yirmişer paredan ahzı hakkında iktizâsı hâlin icrâ'sı istid'â' olunmuş ve mevsimin mürûru ve kuzu oğlaktan eser kalmaması cihetiyle yine yine mevsimi hulûlüne değin o makvele hayvânatın yirmişer pare resm ahzı muvâfık-ı maslahat göstermiş olduğundan iktizâsının ol-vechle icrâ'sı zımında riyâset-i mûmâ-ileyheye ma'lumat i'tâsı lüzûmuna karâr verildi.

Fî 25 Cemâzi-yel-evvel 88

ve

Fî 19 Temmuz 87

(31-a)

İşbu istid'âd' Arab Ahmed Beşe Suyu Kuyuları'na müceddeden hazır ve ilâve olunan otuz beş aded kuyu ve lağımları masarifiyle sel harklarının mesârif-i ta'mîriyyesi ve yedi aylık me'mur ma'âş olarak vukû' bulan mesârifin mikdârı altı bin seksen guruşa baliğ olduğu anlaşılmış ve mebâliğ-i mezbûre ıslahat-ı belediyeye sarf olunmuş demek olub bunun çekirge akçesi fazlasından tesviyesi muvâfık-ı maslahat

olacağından taraflarından sened ahzıyla mebâliğ-i fazla-i mezkûreden tesviye i'tâsı lüzûmuna karâr verildi.

Fî 1 Receb 288

ve

Fî 11 Haziran 287

İşbu defterde muharrer kura ahâlisinin derece-i iktidâr ve ihtiyâcları emsâllerine muvâfık olduğu mazbata zeyliye me'alinden münfehim olmuş ve seksen altı senesi vergilerinden gayr-ı ez tahsil baki kalan yirmi sekiz bin guruşun bermuceb-i istid'â' sene-i atiyeye kadar imhali muvâfık-ı maslahat olunmuş olduğundan muamele-i kuyudiyesinin hemen icrâ'sı ve ol-vechle mebâliğ-i mezbûrenin sene-i atiyeye kadar imhâli zımında Değirmenlik Kâim-makâmı'na tahrîrât-ı cevâbiye tastîri lüzûmuna karâr verildi.

9 Şevvâl 287

(31-b)

Burçak	Şair	Hinta	
Keyl-i	Keyl-i	Keyl-i	Kudurzâde Mehmet Efendi ve
İstanbuli	İstanbuli	İstanbuli	Hacı Mustafa Ağa ile Çapur
2000	2000	35000	Ağa'ların takriben Nebakava ve
300	8000	3000	Ancilidi Ağa'nın tahminen
400	7000	5000	Hacı Savi Ağa'nın takriben
2700	42000	43000	

Makâm-ı Âli-i Hazret-i Mutasarrıf Efendi'ye

Kıbrıs Cezîresi'nin sâl-ı sâbıkda der-kâr olan killet-i matar mahsûlâtca feyz ve berekât görülememesinden ahâlisinin muhtâc-ı iânet oldukları arz ve istirhâm

olunarak ol-bâbda şeref-telik buyrulan emr u irade-i seniyye üzerine bu kere meclis-i umumi akd ve teşkil buyrulmuş ve keyfiyet mevki-i müzakereye konularak eshab-ı ziraata i'tası mukarrer olan tohumluk hinta ve şair ve burçak yerli mahsûlât olub olmaması cây-i dikkat idüğünden evvelemirde burası nazar-ı mütala'âya alındıkda diyâr-ı ahar mahsûlünden celb ve tedârik olunacak tohumluk zehâyirin câizle cezîre-i mezbûre arzına tevâfuk idememesinden nâşi maazallah mevrû'âtın neşv ü nemâ bulamaması gibi muhâzirden sâlim olamayacağından her hâlde tâife-i zirâ'ın öteden berü me'lûf oldukları vechle zikr olunan tohumluğun mücerreb olan yerli mahsûlâtın tedârik ve i'tası bu misillü mehâlik ve muhâvizden selâmeti mûcib olacağı bedihâtdan bulunmuş olduğuna ve şimdiki hâlde cezîre-i merkûmenin aşar-ı husûlünden olmak üzere mültezimîn yedlerinde mevcûd zahire bulunduğundan anlardan mübâya'â ve tesviyesi bi't-tensîb mültezimin-i mûmâ-ileyhden ve Tuzla İskelesi tüccâr-ı mu'teberatından Kudurzâde Mehmed Efendi ve Hacı Mustafa Ağa ile Cabur Ağa ve Lefkoşa tüccâr-ı mu'teberatından Nebakova ve Encilidi ve Hacı Savi Ağalar muhasebe olarak mûma-ileyhim efendi ile Hacı Mustafa Ağa ve Cabur Ağalar Tuzla ve Limason İskeleleri'yle Lefkoşa Kasabası'nda mevcûd ve medhar tahmînen otuz iki binden otuz beş bin keyl-i İstanbuli mikdârı hinta ve tarîben otuz beş binden otuz yedi bin keyl mikdârı şair ve fakat Limason ile Tuzla İskelesi'nde iki bin keyl-i İstanbuli kadar burçakları ve mûma-ileyh Nebakova ve Encildi Ağa'nın dahi Girne Kasabası'yla Lefke Sahili'nde ve nefsi-i Umurfe ve Evricü Karyeleri'nde der-anbar üç bin keyl-i İstanbuli hinta ve sekiz bin kil şair ve üçyüz kil burçağı ve kezalik mûmâ-ileyh hacı Savi Lefkoşa ve Magosa Kasabaları'yla Lefkonuk ve Kumu Karyeleri'nin dört yeniden beş bin keyl-i İstanbuli mikdârı hinta ve altı yeniden yedi bin keyle kadar şair ve dört yüz kil burçağı mevcûd idüğüne dair bahs ve müzakere edilerek ve hinta ile şairin nûmuneleri celb ile tobralar içinde ba'de'l-muayene bazarlığa girişilerek görülen numuneye muvâfık olmak şartıyla nihayetü'l-emr hintanın beher keyl-i İstanbulisi kırk ve şairin kezalik yigirmi ve burçağı otuz sekiz guruşa ahz ve mübâya'âsı karârlaştırılmış idüğüne mebni bu hesabca şimdilik mültezimin-i mûma-ileyhim yedlerinden takrîben mevcûd olan zehâyir kırk üç bin keyl-i asitane hinta ve elli iki bin keyl-i İstanbuli şair ve kezalik iki bin yedi yüz kil ve burçakdan ibaret olduğu anlaşılmiş olmağla şimdiden zikr olunan numuneler tarafeynden mühr altına altına alınarak ol-vechle mübâya'âsı ve bunlardan başka

noksan olan tohumluğun dahi ikmâl ve tesviyesi husûsları himem-i âliye'-i cenab-ı mutasarrıf-ı fehimaneye nota-i mevâddan bulunmuş olmağla ol-bâbda emru fermân hazret-i men leh-ül-emrindir.

Fî 4 Şaban 2887

(32-a)

Girne Kâim-makâmı'ğının seksen yedi senesi duhân öşrünün mahâlince icrâ' edilen müzâyedesinde peşinen verilmek üzere dört yüz guruş bedel ile Ebkaruş Karyeli Hacı Yorgi uhdesinde nefer eylediği 19 Haziran 87 tarih ve yüz yedi numrosuyla murakkamen Girne Kâim-makâmı'ğı meclis-i idâresinden mürûr mazbatada beyân ve iş'ar ve öşr-ü mezbûrun seksen altı senesi hâsılâtına dair vürûd eden defterde elli dört kıyye kadar öşr husûle geldiği ve bunun bir mikdârı aynen ve birazı dahi on guruş Fîy'at ile bedelen istihsal kılınmakla bulunduğu cihetle mezkûr seksen yedi senedi öşrünün dört yüz guruş bedel ile maktu'an ihâle veyahud emâneten idâresi hakkında iktizây-ı hâlin icrâ'sı re'y-i meclise mütevekkıf idüğü bi'l-havale cânib-i muhasebe-i merkeziyyeden bâ-müzekkere ifâde ve ihbâr olunmuş ve iktizâsı lede'l-teemmül öşr-ü mezbûrun ber-vechi emane ve edası hâsılâtı kadar mesârif vukû'u istilzâm eyleyeceği der-kâr ve maktu'an ihâlesi sureti her hâlde hayırlı olacağı bedihi ve aşikar bulunmuş olduğundan mahallince bir kere daha müzâyede ve teşvikat ve zer'ıyyât mümkün icrâ'sıyla ahar talebi bulunmadığı hâlde bedel-i mezkûr ile merkûm Hacı Yorgi uhdesine ihâlesinin icrâ' ve bedelinin bi'l-istihsal beytü'l-mâl sandığına üserası bâbında mahalline tahrîrat tastîri ve diğerleriyle beraber Maliye Nezâret-i Celilesi'ne mazbatasının tanzîm ve takdîmi lüzûmuna karâr verildi.

Fî 25 Cemâzi-yel-evvel 88

ve

Fî 19 Ağustos 87

Girne Kazası'nda kâ'in olub, Dorsinya'ya merbut bulunan Aya Beraskoy Manastırı dahi manastır-ı mezkûr idâresinde bulunan arâzi öşürden mu'âf olmadığından bahisle öşr i'tâsında muhalefet itmekde olduğundan iktizâsının icrâ'sı kazay-ı mezkûr

mültezimi tarafından istid'â' olmuş ve manastır-ı mezbûr idâresinde bulunan arâzi ve isticâr mevkufe-i kadîmesiyle sonradan olub ilave olunan arâzi ve isticârın bi-taraf erbab-ı vukûf ma'rifetiyle bi't-tahkîk zahire ihrâcî ve lâzım gelen mazbata defterinin tanzîm ve tesyîri hakkında Dorsinya Manastırı'nda baş piskoposluğu Erkümandiri Hurmetlü HaraFîm Efendi tarafından verilen 'arz-u hâl ve kâim-makâmıhına vukû' bulan iş'âr üzerine bu bâbda mahallince icrâ' idilen tahkîkatta ve on dokuz nefer kesân taraflarından verilen şehâdet-nâmede manastır-ı mezbûr idâresinden bulunan arâzi ve isti'câr meyânında müdahale olub sonradan malumü'l-esami kesândan dört kıt'a yigirmi beş dönüm arâzi ile derûnlarında mefrûş zeytün ve harub ve sair eşcârın iştirâ olundığı ve bunların mine'l-kadîm öşür i'tâsıyla mükellef oldukları ve maâdasının dahi arâzi-i mevkûfe-i kadîmeden bulunduğı cevâben izbâr olmakdan nâşi arâzi-i mevkufe-i kadîmenin ba-irade-i seniyye öşürden mu'âf olması cihetle mu'âfîn-i kadîmenin ibkası ve sonradan alınan salifü'z-zikr yigirmi beş dönüm tarla ile derûnunda mefrûş bulunan bulunan eşcârın zaten avarıza bağılu arâzi-i emiriyeden bulunması cihetle o makvele arâzi ve eşcârın kemâ-Fî's-sâbık aşar-ı şer'iyeye i'tâsıyla mükellef bulunması lâzım geleceğinden iktizâsının ol-vechle icrâ'sına müsâra'at olması bâbında mahalline tahrîrât tasatturu lüzûmuna ol-vakit karâr verildiğı meclis ceridesinde mukayyed bulunmuş ise de mültezim-i mûma-ileyh sonradan olub ilave olunan arâzinin yigirmi beş dönüm olmayub, pek çok ziyâde olduğunu iddi'â ve kürsî-i livâdan bu yolda icrâ'y-ı tahkîkat-ı sahîha edilmesini istid'â' eylemesiyle sâlifü'z-zikr yigirmi beş dönüm tarladan başka sondan daha alınmış ve ketm edilmiş tarla var ise

(32-b)

mahalli meclisiyle arayup ve bu yolda icrâ'y-ı tahkîkat-ı kafiye etmek üzere meclis-i idâre-i merkeziye i'tâsından Rif'atlı Tarandakıl Ağa ile meclis-i temyiz mümeyyizlerinden Hüseyin Efendi'nin memur tayin olması yine miyanemizde bi't-tezekkür karar verildi.

Fî 20 Cemâzi-yel-evvel 88

ve

24 Temmuz 87

Girne Kâim-makâmlığı Daire-i Belediye Meclisi'nin ümur-u tahrîriye ve hesabiyesini idâre ve riv'ayet idecek kimesne olmadığı ve meclis-i mezkûr reisiyle azalarının okuyup yazmak bilmedikleri vechle bunun için şehri münasib mikdâr ma'âşla bir nefer-i kânînin tedârik ve istihdamına lüzûm görüldüğü Fî- 11 Rebi'-ül-evvel 88 tarih ve doksan yedi numro ile mezkûr Girne Kâim-makâmlığı'ndan mevrud tahrîrâtta beyân ve ibna ve icabının icrâ'sı istid'â' olunmuşdur rûş-ı istid'â' muvâfık hâl ve maslahat bulunmuş olduğundan meclis-i mezkûrun eğerçe vâridâtı bu vechle ma'âşlu kâtib istihdamına müsâid olduğu hâlde şehri elli gurus ma'âş ile bir nefer kâtibin tedârik ve istihdamıyla ma'âş-ı mahsusunu vâridâtından tesviye bâbında mezkûr kâim-makâmlığa tahrîrât-ı cevâbiye tastîri lüzûmuna karâr verildi. Fî 25

Cemâzi-yel-evvel 88

ve

Fî 19 Temmuz 87

Mesarye Nahiyesi Kurası'ndan Meratoğunu ve Sucular ve Nayağ ve Peraspo ve Perka Karyeleri ahâlisi câniblerinden bu kere i'tâ olunan 'arz-u hâl-i mâilinde sâye-i hazret-i şahânedede mukaddema Kanlı Dere'ye müceddeden inşâ'sına muvaffak olunan bendin pek çok semere-i naFîası iktizân olunduğu ve bir iki seneden berü mecrâsı tathîr olmadığı cihetle mezkûr derenin bazı yerleri dolmuş olduğu ve tathîri inde'l-keşf otuz bin gurus masrafa muhtâc idüğü ve şu senelerde vukû'a gelen ta'mîrsizlikten kendileri bi-küllûye ve düçar-ı ve müzayaka olarak şimdilerde meblağ-ı mezbûrun tedârikine muvaffak olamayacakları ve mevsim-i şita dahi takürrüb idüb yarânın nüzulünden mukaddem mezkûr derenin hemen tathîrine ibtidâr olunmak ve mahsûle dest-resi oldukları zaman ma'â güzeşte tesviye ve ifa kılınmak üzere zikr olunan otuz bin gurusun tarafeyne i'tâ ve edânesi emrine iktizây-ı hâlin icrâ'sı kurây-ı merkûme ahâlisi taraflarından ifâde ve istid'â' olunmak ve vakia-i mezkûr tarla inşâ' olunmasından dolayı kurây-ı mezbûre ahâlisinin on beş bin Kıbrısî Dönümü mütecaviz tarlaların cari olan dere suyundan saki olunub sayFî ve şitaiyenin çok mahsûl yetiştirilerek ahâli-i merkûme bir dereceye kadar menfaat görmüş ve bu cihetlede müterettib zimmetleri olan dua 'ay-ı mûrurî-i eyyam-ı ömr ve ikbal-i mülukaneye bir kat daha hasr-ı zeban mesârifat eyledikleri meşhûd ve basirâ-i yakin

olarak bu suret-i bais misillü niyet olmuşdur yağmursuzlukdan ahâli-i merkûmeye irat eylediği fakr ve müzayeka mesârifat-ı merkûmenin şu günlerde tesviyesine adem-i muvaffakiyetlerini ve iâne-i matlubenin te'hir ve hatta istifâde-i sabıkadan mahrumiyetlerini intac idüb bu suret-i metlub mültezim-i 'âmmı olan emr-i ziraat ve felahının bilahere tedennisini istilzâm eyleyeceği ve bu ise karîn-i cevaz olamıyarak mukaddema çekirge masrafı için ahâli-i cezâreden toplanmış ve gayr-ı ez sarf mevcûd bulunmuş olan beş yüz kusur bin guruşun zaten her bir teşebbüs-ü vakıa'ya ifrağan kazalar memleket sandıklarına tevzi' ve teslimiyle bu gibi muhtâcîn-i ahâliye edanesi suret-i mansur olub iktizâsı der-desti istizan bulunduğu cihetle ba'dema bu bâbda şeref-vürûd idecek irade-i cevâbiye göre kurâ-yı mezkûrenin merbut odluları Magosa Kâim-makâmlığı husûsuna mahsub icrâ' olunmak üzere zikr olunan otuz bin guruşun yüz de sekiz faiz zammı ve ahâli-i merkûmenin kefalet-i müteselsileye rabtı ile yevm-i tarihten i'tibar on bir mah müddet te'cilen çekirge akçesinden i'tâ ve edanesi suret-i meyanemizde tezekkür ve teşebbüs olunmuş olmağla iktizâsının icrâ'sı lüzûmuna karâr verildi. Fî 16 Receb 88 ve Fî 18 Eylül 87

(33-a)

Mahrûsa-ı Lefkoşa'da kâ'in Kutub Bâba Şeyhi Hacı Hasan Efendi tarafından i'tâ olunan bir kıt'a müzekkere-i me'mende mahrûsa-i mezbûre ahâlisinden olub elli üç sene mukaddem diyâr-ı ahare azimetle vefat iden bâbuşcu Hacı Hasan'ın bir gûna vâris-i ma'rûfu olmadığı hâlde Hayrerbena Mahallesi'nde vâki' olub tasarrufunda bulunan bir bâb hânesi cânib-i beytül-mâle âid olarak şimdiye kadar mektûm olduğu ve kendisi tarafından bi'l-ihbâr inde'l-müzâyede bin iki yüz guruş bedel ile tâlibine fûrûht olunarak meblağ-ı mezbûr mâl sandığına alındığı cihetle nizâmen tarafına âid olan ihbâriyenin i'tâsı husûsu istid'â' olunmuş ve bu gibi mektûm olan emlâk ve arâziyi ihbâr iden ve zâhire çıkaranlara humusu mikdârı ihbâriye i'tâsı nizâmı iktizâsından olduğu ve hâne-i mezbûrun bedel-i mikdâi olan bin iki yüz guruşun Fî 19 Ağustos 287 târihinde teslîm-i sandık olundığı bi'l-havâle cânib-i muhâsebe-i merkeziyeden ifâde ve der-kenâr edilmiş olduğundan nizâm ve emsâline tevfiân bi'l-

hesâb zıkr olunan ihbâriyenin bâ-sened-i makbûz mûmâ-ileyhe i'tâsı-çün işbu müzekkerenin tekrâr muhâsebeye havâlesi lüzûmuna karâr verildi.

Fî 8 Receb 288

ve

Fî 10 Eylül 287

(33-b)

Tevsî'i intikâlâta mukâbil bâ-irâde-i seniyye ahzı mukarrer olan bir buçuk öşürden ve evkâf-ı mazbûta arâzisi müstesnâ olduğu ve Labta ve Karave Karyeleri'nde kâ'in olub icâre-i vahidelü bulunan arâzi-i mevkûfe bu kabilden bulunduğu hâlde geçen seksen üç ve dört ve beş senelerinde alınub istirdâdı mu'ahharen irâde buyrılan meblağ-ı ma'lûme hakkında mukaddemce bâ-tezkere olunan suâl üzerine yazılan cevâb-nâmede mezkûr seksen üç ve dört senelerinde alınan on sekiz bin beş yüz guruş eshâbına red ve i'tâ olunmak üzere evkâf müdürliğine teslim olunduğu ve evkâf müdür-i sâbıkı Mehmed Beğ'in ifâdesine nazaran mevcûd sandık bulunduğu beyân ve iş'âr olunmuş isede bu bâbda icrâ' olunan tahkîkât ve alınan ma'lûmât üzerine mîr-i mûmâ-ileyhin ifâde-i mücerredesine kanâat itmek vazîfeyi noksân bırakmak demek olacağından bu bâbda meclisce icrâ'y-ı tedkîkâtla hâsıl olacak hükm ve karârı mütezammin mazbatasının tanzîm ve tesyîri Fî 24 Muharrem 88 tarih ve otuz altı numrolu tezkire ile izzetlü müfettiş efendi tarafından beyân ve iş'âr olunmuş olmasıyla evvel emirde keyfiyet cânib-i muhâsebeden soruldukda arâzi-i mevkûfe-i mezkûrenin nısf-ı öşrü seksen üç senesinde emâneten idâre olunub on iki bin beş yüz otuz altı guruş hâsıl olduğu seksen dört senesinde rüb'u öşrü altı bin guruş bedel ile maktû'an ihâle olunarak işbu iki senelik on sekiz bin beş yüz otuz altı guruş vâridât kayd olunub mu'ehharen istirdâdı hakkında Cezayir Bahr-i Sefid Vilâyeti Celîlesi'nden şeref-vârid olan tahrîrât-ı aliye üzerine eshâb-ı arâziye red ve i'tâ olunmak için Fî 4 Ağustos 87 tarihinde bir kıt'a makbûz senedi ahzıyla mâl sandığından evkâf müdürü sâbık Mehmed Beğ'e i'tâ kılındığı ve seksen beş senesinde beş bin guruş bedel ile ihâle olunmuş ise de tahrîrât-ı aliye-i mezkûrenin vürûdiyle bunların nısf-ı rüb'u öşürden müstesnâ olduğu anlaşıldığından bedeline müdâhele olunmayub mîr-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle mültezimden ihaz ve istîfâ olunduğu beyân ve hikâye olunmuş ve mûmâ-ileyh Mehmed Beğ meclise celb ile kifâyet-i meşrûha

tarafından lede's-suâl muhâsebenin ifâdesi vechle mâl sandığından ve mültezimden yigirmi üç bin beşyüz otuz altı guruş makbûz olunduğı ve arâzi-i mezkûre eshâbının seksen beş ve altı senelerinin icâresinden evkâf sandığından virecekleri bulunduğundan her birlerinin alacak ve virecekleri tahkîk ve talep olunmak ve bedel-i icâreden borclu bulunanların alacakları ve borcluya mahsûb olunub borcu olmıyan husûları taraflarına red ve i'tâ kılınmak üzere meblağ-ı mezkûr nezdinde mevkûf idüğünü ifâde eylemiş ve bu akçe mâl sandığından ve mültezimden altmış bir seneye karîb-i müddet olub şimdiye değıl tahkîkat-ı lâzıme icrâ' ve meblağ-ı mezkûrun tesviye ve i'tâsı lâzım gelürken bu ana kadar bu suretin icrâ' olunmaması sebebi mîr-i mûmâ-ileyhden tekrâr soruldukta ihlâs-ı vakit demediğı cevâbını virdüğüne mebni iktizâsı lede't-te'emmül mebâliğ-i merkûmenin istirdâdı irâde tahtında olduğı ve mâl sandığıyla mültezimden inişli bir seneye vardığı hâlde henüz istirdâdı yoluna gidilmeyüb nezdinde tevkîf itmiş ve mukaddemce soruldukda muvaffak-ı sandık olduğı haber virmesi lâyıksız olarak hakkında mûceb-i mes'ûliyet ise de madem ki makbûz senedi virilmeyerek gerek mâl sandığından ve gerek mültezimden ahzı alenen vukû' bulmuş ve bu bâbda meclisin dahi ma'lûmatı bulunmuşdur. Buna mektûm nazarıyla bakılamıyacağı ve te'ehhûran vâkı'a dahi mîr-i mûmâ-ileyhin ifâdesine nazaran kendü tesâmüh ve tekâsülünden neş'et itmiş olacağı mülâhazadan gayr-i ba'ait bulunmuş idüğünden sâlifü'z-zikr yigirmi üç bin beş yüz otuz altı guruşun hemen mîr-i mûmâ-ileyhden tahsîliyle eshâbına i'tâsı lüzûmuna karâr virildi.

Fî 12 Cemâzi-yel-evvel 88

ve

Fî 18 Temmuz

(34-a)

Hânı mezbûrun derkar olan harabeti cihetiyle haliyle ibkâsı ilerüde isticbârına tâlib zuhûr itmeyerek hâli kalmasını intâc iyleyeceğine ve bu ise tecvîz ve kabûl olunamıyacağına mebni ta'mîrât-ı mebhusenin takarruru masrafla vücûda

geleceğinin ‘azâdan rif’atlı Taranda Fîlidi ve Hacı Kiryako Ağalar ma‘rifetleriyle bi’l-keşf defterinin tanzîm ve i‘tâsı husûsuna karâr virildi.

Fî 20 Cemâzi-yel-evvel 88

ve

Fî 25 Temmuz 87

Birinci Bend

Bu bâbda mahalli hükûmetimizde icrâ’y-ı tedkîkat olunarak bulundurulabilen kozadan aynen onda bir öşür alınması bulundurulmayub da tüccâra bey‘ ve fûrûht olındığı inde’t-tahkîk teybîn idecek mikdârın cinsine göre Fîy‘at-ı ‘âdile takdîriyle bedelen istîfâ ettirilmesi ve mektûm olduğu teybîn idecek mikdâr için dahi cüz’en iki kat öşür alınub bir katının hükûmet için zabtiyle diğerkatının mültezime virilmesi

İkinci Bend

Râhib-i mûmâ-ileyhin işbu hareketi sahih ise bir vechle tecvîz olunamayacağından hükûmetce bu bâbda icrâ’y-ı tahkîkât olunarak öşür alınmadığı teybîn idüb râhib-i mûmâ-ileyhin yedinde bulunan koza veya harîrden ‘aynen öşür alınması ve eğerçerâhib-i mûmâ-ileyhe almış olacağı koza veya harîri elden çıkarub ahire bey‘ ve fûrûht itmiş ise tahakku idecek mikdârâtın meclisce tensîb olunacak fi’âtı râhibden bedelen alınub mültezime virilmesi ve bu mikdâr için râhib ile medyûnların beytlerindeki hariri başkaca görmeleri

Üçüncü Madde

Birinci ve ikinci mâtde de hükmü câri olduğundan nizâmsız görüldüğü meclisce tezekkür olunmuşdur.

(34-b)

Beşinci Ordûy-u Hümâyûn'un ikinci alâyının Girid Cezîresi'nde bulunan birinci ve üçüncü taburunun seksen altı senesi tahsîsâtları için Kıbrıs Cezîresi ahvâlinde havâle olunan dört yük yetmiş dokuz bin beş yüz seksen sekiz guruş otuz pârenin Girid Cezîresi'ne nakl ve îsâlinde ma‘rifetle vukû‘ bulan bendiye ve mekkare ve mağûna ücretiyle vapur nevli ve iki mâh müddet ikâmetinde istikrâ’ olunan bir bâb

odanın mefâşe merbût bir kıt'a defterin nâtik olduğu vechle üçbin altı yüz seksen guruş on pâreye bâliğ olduğu mebâliğ-i mezbûrenin ahz ve kabza me'mûr yüz başı Şerif Ağa'nın ifâde-i vâkı'asından anlaşılmiş olduğundan berây-ı tasdîk işbu tanzîm ve imlâ ve yed-i mûmâ-ileyh i'tâ kılındı.

Fî 28 Cemâzi-yel-evvel 88

Kıbrıs Cezîresi sekenelerinden ve Ermeni Milleti nisvânından Merinos Binti Sahak nâm hâtun tarafından i'tâ olunan 'arz-u hâl-i mâ' ilinde Silifke mülhakâtından Gülnar Kazası'nda kâ'in olub ebeveyninden mevrûs olarak mâlik olduğu emlâk ve 'akâr ve nûkûd ve zimmâtın idâresine bakmak üzere bundan akdem bâ-huccet-i şer'iyeye tarafından tevkil eylediği oğlu Manuk Agobyan'ın vukû'-u vefâtına ve diğer oğlu Kigorak Agobya'nın tarafından vekâlet ve me'zûniyetli olmıyarak emlâk ve sâire-i merkûmeye vaz'-ı yedle telef ve izâ'a itmek olduğu istimâ' eylemesine mebni bunların ahz ve kabzına millet-i merkûme mu'tebânından diğer oğlu Marviros Ağa'yı vekâlet-i mutlaka-i sahîha ile tarafından tevkil eylediği beyân ve inbâ ve tasdîki hâvi bir kıt'a mazbata i'tâsı istid'â' olunmuş ve mezbûre celble sûret-i hâl bi'z-zât kendüsünden dahi istifâr olundukda ifâdât-ı meşrûhasını tekrâr eylemiş olmağla tasdîkan terkîm-i mazbataya ibtidâr kılındı

Fî 25 Cemâzi-yel-evvel 88

Amasya ahâlisinden olub bâ-fermân-ı âli Kıbrıs'da ikâmete mesmûr olan Hacı Sahil Ağa bir kıt'a 'arz-u hâl i'tâ iderek ve kendü dahi bi'z-zat meclise gelerek memleketince vukû' bulacak kâffe-i ümûr ve husûsâtın riv'ayet ve tesviyesine Amasyalı olub bu tarafda bulunan Eyyüb Efendi'yi tarafından tevkil eylediğini beyân ve inbâ ve vekâletini müşar mûmâ-ileyh yedine bir kıt'a mazbata i'tâsı husûsunu istid'â' eylemiş ve mûmâ-ileyh Eyyüb Efendi dahi kezâlik meclise azîmetle vekâlet-i mezkûreyi kabûl itmiş olduğundan vukû-u hâli musaddık işbu mazbata terkîm ve imlâ ve mûmâ-ileyh yedine i'tâ olundu

Fî 25 Rebi'-ul-Ahir 88

(35-a)

Lefkoşa'dan Yebruyu Karyesi'ne kadar mukaddemâ inşâ' olunmuş olan tarîkin nâ-tamâm olan mahallerinin mesârif-i ikmâliyesi bâlây-ı defterde tevârih-i muhtelifle ile hafta bi-hefte tarîk-i mezkûr ameliyâtında istihdâm olunmuş olan amele ücretinin mikdârı yigirmi dört bin üç yüz on üç buçuk ve emr-i inşâ'ata muktezî barut ve kireç ve sâire bahâsı alât ve edevât ta'mîratı ile nazar ve mühendisi ve me'murîn ma'âşları dahi altı bin yedi yüz doksan yedi guruş on pâre ki cem'an otuz bir bin yüz on guruş otuz pâreye bâliğ olduğu nâzır ve me'murîn-i mûmâ-ileyhim câniblerinden memhûren i'tâ olunan işbu defter mutâla'asından ve ol bâbda nâzır-ı mûmâ-ileyh nezdinde mahfûz olub irâ'e olunan jurnaller-i mâ'ilinde müstebân olmuş ve meblağ-ı ma'âş ve mesârif-i merkûmenin bâ-irâde-i seniyye tarîk-i mezkûr için tahsîs ve ihsân buyrılan üç yüz bin guruşdan tesviyesi icâb ideceği der-kâr bulunmuş olduğundan meblağ-ı mezbûrenin ol vechle tesviyesi lüzûmuna karâr virildi.

Der-âliy'de kâ'in Eğri Kapu'da Ayvaz Mahallesi sâkinelerinden müteveffî Gemi Hocası Hacı Süleyman Efendi'nin kerîmesi olub el-yevm Kıbrıs Cezîresi'nde vâki' İbrahim Paşa Mahallesi'nde topçı asker nizâmiye-i hazreti şâhâne Çıracı Mehmet Efendi'nin hânesinde mütemekkin Emine Hanım tarafından i'tâ olunan 'arz-u hâlde bâ-berât-ı âlî muhasses olan gayr-ı ez sūdüsü kırk iki guruş ma'âş mâliye hazîne-i celîlesinden alınmak üzere kendüsünün ber-hayât olub el-hâlet-i hezihi ere varmadığını mübeyyin bir kıt'a mazbata i'tâsı istid'â' eylemiş ve tahakkuk-u mâddeye lede'l-ibtirâr mûmâ-ileyha hakîkaten eniştesi mûmâ-ileyh Mehmet Efendi'nin hânesinde bulunarak ber-hayât idüğü ve henüz ere varmadığı mahalle-i mezkûre imâm ve muhtârı tarafından i'tâ olunan şehâdet-nâmeden anlaşılmış olduğundan mûmâ-ileyhin ber-minvâl-i muharrer hayâtta olub henüz ere varmadığı tasdîkan işbu mazbata tanzîm ve i'tâ kılındı.

(35/1b)

Karâr-nâme

Limason Kazâsı Mâl Müdîri Besim ve Tahrîrât Kâtibi Emin Efendiler'in ba'zı uygunsuz hâl ve hareketleri olduğı bu kere sahîhan haber alınmış ve misillü me'mûrîn saltanat-ı seniyyenin bi-hakkın îfây-ı vazîfe-i me'mûrîn iderek bu güna mugâyir-i usûl hâl ve harekette bulunmamaları ol bâbda mü'essis olan nizâm-ı âli iktizâsından olduğına ve mûmâ-ileyhin ise istihbâr olunan uygunsuzluklarından dolayı mukaddemâ me'mûriyetlerinde bekâsı gayr-i câiz bulunduğına binâ'en bunların azl ve tebdîlileriyle yerlerine erbâb-ı istikâbetiyeden diğerlerinin ta'yîni hakkında bunun cânib-i muhâsebe-i livâ ile ve defter-i hakâni me'mûrlarıyla havâlesi lüzûmana karâr virildi.

(35/b)⁴

Dört yük on yedi bin yüz elli altı guruşun vapur navlu 2189 guruş 10 pare
 Meblağ-ı merkûmenin vâz'ı için mübâya'a olunan tobra bahâsı 12 guruş 72 bahâ 6
 adedi
 Meblağ-ı merkûmenin bendi için iştirâ' olunan ip bahâsı 24 kıyye 5 pare 134 bahâ
 Mezkûr tobraların bendiye ücreti 12 guruş 4 adedi 48 bahâ
 Kınnab ve yaftalar için virilen 7 guruş
 Meblağ-ı merkûmenin hamâliyesi 19 guruş
 Meblağ-ı merkûmenin Tuzla İskelesi'ne naklinde virilen bargir ücreti 17 re's bargir
 beheri 12 guruş bahası 204 guruş
 İskeleden vapura naklinde mauna ücreti 70 guruş
 Mesârif-i kırtâsiye ile postaya virilen mektûb ücreti 12 guruş.
 Temür çenberli olarak i'mâl itdirilen iki aded sandık bahası 16 guruş
 Hân ve hâne kirâsı 94 guruş
 Yekûn 2868 guruş.

---

⁴ Metinde 36 olarak numaralandırılmıştır.

Girid Vilâyet-i Celîlesi için Kıbrıs Cezîresi emvâlinden muhavvel bulunan ma'lûmu'l-mikdâr meblağdan Sure Tersanesi inşâ'asına sarf olunmak üzere i'tâsı havâle buyrılan dört yük on yedi bin yüz elli altı guruşun Girid Cezîresi'ne nakl ve îsâlinde vukû' bulan vapur navlu ve mesârif-i sâirenin mikdârı ber-vech-i bâlâ iki bin sekiz yüz altmış sekiz guruşa bâliğ olduğu me'mûrları Mehmed Hayali ve Mehmet ve Efendiler taraflarından bir kıt'a müzekkere i'tâsıyla ifâde olunmuş ve mesârif-i merkûme hadd-i i'tidâlde görünmüş olmağla terkîm-i mazbataya ibtidâr kılındı.

Fî Cemâzi-yel-ahir 288

(38-a)

Karâr-nâme

Mağrib ve Avâkir muhâcirlerinden Aydın Vilayet-i celîlesinde bulunan yüz altı neferden 'ibâret yigirmi sekiz familyanın me'lûf oldukları hâl suâl ve atâletden vikâyeleri hakkında müctemian iskân olunmak üzere bu cânibe i'zâmları tensîb buyrıldığı pâye-i âliyesiyle bunların sâir muhâcirîn için câri olan usûle tevfikân hâklarında muâmele olunmuş 21 Rebî'-ül-ahir 88 târih ve altmış yedi numrosıyla mürakkamen makâm-ı vâlây-ı sadâret-uzmâdan emr u fermân ve muhâcirîn-i merkûmeden yetmiş neferinin bu kere i'zâm buyrıldığı vilâyet-i müşârü'n-ileyhden 20 Recebisine târihlü ve beş yüz on numrolu olarak şeref-vârid olan tahrîrat-ı aliyyede îrâd ve ayân buyrulmuş ve muhâcirîn-i merkûme dahi Tuzla İskelesi'ne vürûd iderek ber-mûceb-i emr u iş'âr-ı âli hâklarında muâmele-i iskâniyenin icrâ'sı müzâkeresine ibtidâr oldukda cezîre-i merkûmenin bir tarafında bunların idâresine kâfî arâzi-i hâliyenin fiktân-ı vücûdu cihetiyle müctemi'an iskânları kâbil olamayacağından ve olursa bile kemâ-fî's-sâbık hâl-i atâlet ve sekâfdan kurtulamıyarak bi'l-âhare perişan olacaklarından ve müteferrikan iskân ve ivaları her hâlde haklarında mûceb-i menfa'at olacağı münâsib mutâla'a olduğundan ve zaten muhâcirîn-i merkûme dahi on sekiz kamiyâdan 'ibâret bulduklarından bunlardan dört kamiyânın Tuzla Kazası'na ve üçünün Magosa Kâim-makâmı dâhilinde kâ'in Mesarya ve beşinin Karpas Nâhiyeleri'ne ve altısının dahi Değirmenlik Kazası'na i'zâm ve irsâlleri ile münâsib olan İslâm köylerinde iâne-i ahâli ile ve memleket olamadığı hâlde ol karyelerde karib ve civâr olan köyler ahâli-i müslimesi muâventeleriyle lâzım gelen

on sekiz bâb hânenin kış girmeden evvelâ hemen inşâ' ve ikmâliyle muhâcirîn-i merkûmenin bir saât evvel iskân ve ivaları sûretine karâr virileceği muhâcirîn-i merkûme ol vechle kazâ ve nevâhi-i mezbûreye sevk ve isrâ ve ol bâbda yazılan muharrerâta zikr olunan hânelerin inşâsından sonra bunlara muktezî olan çift ve tohumluk gibi şeylerin ba'de-eziyn vukû' bulacak iş'âra göre tehiye-i i'tâsı dahi tevcîh ve inbâ olunmuşdu muhâcirîn-i merkûmenin şimdiye kadar mahallerine vâsıl olmuş olacaklarından bunları kazâ ve nevâhi-i merkûmede ayru ayru köylere gönderilemeyüb cümlesinin nüfûs-u müslimece kesreti ve câmii olan köylerde hânelerinin minvâl-i muharrer üzere îâneten ahâli ile hemen inşâ'sı ve irâdelerine kâfî arâzînin dahi arâzî-i hâliye-i emirîyyeden olarak tefrîk ve tahsîsi ve çift öküzleriyle tohumluk ve zahire ve araba ve vâridât-ı zer'iiyelerinin bir taraftan tehiye ve i'tâsı hakkında muhâcirîn hakkında olan nizâm-nâmeden üç nüshasının bi'l-âhere Tuzla ve Magosa ve Değirmenlik Kâim-makâmı'na irsâli ve ba'de eziyn dûçar-ı sefâlet olmamak üzere mahsûle dest-res oluncaya kadar beherine yevmiye yarımşar kıyye dakîk virilmesi ve bunlar zâten üryan ve bi'l-vücûh merhamet-i şâyân olduklarından bazı erbâb-ı hamiyet ve riv'ayet taraflarından bâ tesvik elbise ve yorgan misüllü şeylerin tedârik ve i'tâ ve iksâ muhâfızları emrinde takayyudat ve muâvenât-ı kâmile den icrâ'sı sûretlerinin dahi ol-bâbda yazılacak olan muharrerâta derc ve tastîri icâb ideceğinden iktizâsının ol vechle icrâ'sı leffine karâr virildi.

Fî 10 Şaban 288

(38-b)

Kalâ-i hakâniye için hazîne-i celîleden mahsûs olub mâl sandığında mevkûf bulunan bir yük otuz bin guruşla beher sene tebdilen hınta iştirâ idhar ve bürülce usûl-ü mesbûka-i câriyeden olarak meblağ-ı mezbûr ile geçen sene alunub sarf idilmiş olan beş bin dörtyüz seksen iki buçuk keyl-i âsitane hıntanın mukaddemce me'mûrîn-i mahsûsa ile bu cânibe gelmiş olan Besim Efendi'nin ma'rifetiyle riv'ayet olunan muhâsebe iktizâsınca elli dört bin sekiz yüz yigirmi beş guruş nef' ve ticâreti görünerek bunun zammıyla meblağ-ı mezbûr bir yük seksen dört bin sekiz yüz beş guruşa bâliğ olacağından ve eyyâm-ı şitâ takarrüb idüb ilerüde merkez-i livâ olan Lefkoşa ahal-i meskûnesinin me'kûlâtınca hıntaya şiddet-i ihtiyâc ile muhtâc

olacakları derkâr idüğünden meblağ-ı mezbûr ile ber sâbık-ı fi'at-ı mu'tadla ile hinta iştirâsı ve ahâli-i merkûmenin ihtiyâcdan kurtarilmaları esbâbının istihsâline müsâra'at olunması yolunda cereyân iden müzâkere üzerine bu işin kürsi-i livâ dâire-i belediyesi nezâreti altına idhâliyle mübâyea olunacak hintanın mübâyâ'a ve sandıkca bi'l-müzekkere virecekleri karârı mübeyyin dâire-i mezkûrdan tanzîm olacak mazbatanın meclis-i idârece ba'del-mütâla'a ve't-tasdîk iktizâsının icrâ'sı için bu husûsun dâire-i mezkûreye havâlesi lüzûmuna karâr virildi.

Fî 10 Şaban 288

ve

Fî 12 Teşrin-i Evvel 287

Limason Kâim-makâmlığı meclis-i idâresinden 14 Receb 288 tarih ve iki yüz üç numrosuyla bi'l-vürûd mütâla'a olunan mazbatada seksen yedi senesine mahsûben husûle gelen üzüm öşrünün beher kıyyesine nizâmına ve râyic-i dikkate tevffikan on sekiz buçuk pare fi'at takdîr olunduğı ve ol bâbda tutulan müvâzene pusulasında leffen gönderildiğı beyân üzümün şimdiki hâlde derûn-u kasabada kıyyesi yigirmi üç pâreye satılmakda olduğı hâlde fi'atının bu vechle dört katı olunması tarafına gadri mü'eddi olacağı mültezimi cânibinden i'tirâzen dermiyân olunmuş ve görinen lüzûm üzerine işbu fi'at maddesinin ber-vech-i tedkîk tahkîkiyle hadd-i i'tidâle îsâline müsâraat olunmak üzere meclis-i idâre-i merkeziye 'azâsından rif'atlı Taranda Fîlindi Ağa ile meclis-i temyiz-i mümeyyizlerinden fütüvvetlü İzzet Efendi'nin me'mûren kâim-makâmlık-ı mezkûre i'zâmı mesbûk olan karâr-ı vâki' iktizâsından olarak icâbı ol vechle icrâ' ve mûmâ-ileyh dahi mukaddemce me'mûr ol tarafa i'zâm ve isrâ olunmuşdu mültezim-i mûmâ-ileyh tarafından bu kere leffi i'tâ olunan 'arz-u hâl-i me'mende mûmâ-ileyhanın bu bâbda icrâ' itturdıkları tahkîkat üzerine virdikleri re'y mahallince tasdîk olmadığı bu işe bir bir feyz virilmeyerek avdet ittikleri ve şu hâlin bekâsı bi'l-vücûh ma'zûriyetini müstelzim olacağı îrâd ve inbâ olunmuş

(39-a)

ve me'mûru mûmâ-ileyha celb ile tedkîki mâdde olundukta evvelce takdîr buyrılan on sekiz buçuk pârenin derece-i i'tidâlde olmadığı ve fi'ât-ı carice tutılan müvâzene pusulasının tanzîmi haddede tüccârdan ba'zıları dûn-u bahâ ile bi'l-iştirâ diyâr-ı ahare gönderdiği üzüm fi'atının hasbe'l-sehv mükerreren mezkûr pusulaya idhâl olunmasından dolayı fi'atının aşağı düşdüğü ve üzümün derûn-u pazarda olan fi'at-ı câriyesi dahi yigirmi üç pârede olduğu haber virilmiş ve rûş-u hâle ve icrâ' idilen tahkîkata göre mukaddema takdîr olunan fi'atının me'mûr-u mûmâ-ileyha tarafından îrâd olunan sehve mebni olamadığı anlaşılmış olduğuna ve bu gibi şeylerde iltizâm-ı hakkâniyet vazîfe-i me'mûr bulunduğuna mebnî bu bâbda ne ahâliye ve nede mültezim-i mûmâ-ileyhe özür olunmamak üzere usûlü bî-terâfî ve kemâl-i adl ve hakkâniyete tevfikân fi'ât-ı mukaddere-i mezkûrenin tekrâr meclisce bi'l-müzâkere hadd-i nisâb ve i'tidâle iblâğ ve îsâl olunması lâzım gelen iktizâsının ol vechle icrâ'sı bâbında mezkûr kâim-makâmılığına tahrîrat-ı mahsûsa tastîr lüzûmuna bi't-tezkire karâr virildi.

Fî 12 Şaban 88

ve

14 Teşrin-i evvel 288

Asker zabtiye hesâb emini Osman Efendi'nin me'kûlat-ı ahâli için alınub ma'rifetiyle sarf olunan buğday hesâbından yigirmi beş bin sekiz yüz kusur guruş zimmeti tebeyyün bunun kendüsünden tahsîli lâzım geleceği gibi buna icrâ'-ı eserden dolayı mûmâ-ileyh cezâ tertîbi îcâb eder ise de meblağ-ı zimmet-i mezkûrenin emvâl-i miriye adâddan ma'dûd olmayub çekirge akçesinden mevkûf-u sandık bulunan akçeden olmasıyla bu bâbda efendi-i mûmâ-ileyh hakkında ne mutâla'a olunmak lâzım geleceği bilinemediğinden burası ba'de bâb-ı 'âliyeden bi'l-istîzân olunacak emre göre icrâ' olunmak üzere mûmâ-ileyh yevm-i tarihten i'tibâren gurre siyle birine bu işde derkâr olan liyâkat ve ehliyeti ve mesbûk olan hüsn-ü hizmeti cihetle meclis-i temyîz ketebesinden Mehmed Naim Efendi'nin ta'yîni

husûsu meyânemizde tezekkür ve tensîb olunmuş olmağla iktizâsının icrâ'sı lüzûmuna karâr virildi.

Fî 13 Şaban 288

ve

Fî 15

Birkaç mâhdan berü buraca (...) meretebe ba'zı boğaz hastalığı zuhûr iderek giriftâr olan etfâlin ekserisi ve sabî cümlesi telef olmakda bulunmuş ve etibbây-ı mevcûdeden mürekkeb bir komisyon teşkeyliyle bunun istihsâl-i esbâb indifâiyesi yolunda ba'zı müzâkerinin icrâ'sına lüzûm-u kavî ve hakîki görünmüş olduğına ve karantina hekîmin derkâr olan sadâkati ve bu işin umûr-u mehıyyeden ma'dûd olması cihetiyle karantina me'mûru efendi ile hekîm-i mûmâ-ileyhin dahi bu komisyonda bulundurulması lâzimededen bulunduğuna mebni hekîm-i mûmâ-ileyhe bi'l-istihsâb bu tarafa azimet itmeleri ve bir gûna mevâki' zuhûruyla kendüsü gelemedikleri hâlde yalnız hekîm-i mûmâ-ileyhin gönderilmesi bâbında müdür-i mûmâ-ileyhe tahrîrat-ı mahsûsa tastîri ve bunların vürûduyla berâber

(39-b)

burada bulunan etibbânın celb ve hamiyetle ba'de'l-müzâkere virecekleri raportun meclisce mutâla'a ve virilecek karâra göre iktizâsının icrâ'sı lüzûmu bi't-tezekkür tensîb olunmuşdur.

11 Şaban 288

Limason Kâim-makâmlığı dâhilinde kâ'in Odım Nahiyesi müdürü bulunan Ali Atıf Bey'in bu kere bâ-varaka-i memhûre istifâsı vuku'una mebni yerine bu gibi müdürlikde derkâr olan hüsn-ü hizmeti cihetiyle Mehmet Ali Ağa'nın ta'yîni husûsu meyânımızda tezekkür ve tensîb olunmuş olduğundan icrâ'-yı asâlet-i me'mûriyeti husûsunun bâb-ı âliden istizânı lüzûmuna karâr virildi.

12 Şaban 288

ve

Fî 14 Teşrin-i Evvel 288

1 Cemâzi-yel-evvel 88 tarih ve elli dört numrosuyla murakkamen Değirmenlik Kâim-makâmı'ndan bi'l-vürûd mütâla'a olunan bir kıt'a tahrîrât-ı me'mende Omorfe Nahiyesi'nde kâ'in olub bilâ-sâhib hâli ve mektûm olduğu asker zabtiye jurnal emini Kamil Efendi tarafından ihbâr olunan üç aded değirmenlik ocaklarının bi'l-müzâyede takarrür iden dört bin altı yüz elli guruş bedelât ile tâlibleri uhdelerine ihâleleri başka başka icrâ' ve bedelâtı istifâ olunduğı beyân ve iş'âr ve bu bâbda muhbirine i'tâsı lâzım gelen dokuz yüz otuz guruş hakkında teveccühle muâmele idilmek lâzım geleceğı istizân ve işfar olunmuş ve vâridât-ı oşriyye ve emvâl-i sâire mektûmâtının zâhire çıkaran ve haber virenlere tebeyyün idecek mektûmât humsunun i'tâsı nizâmı iktizâsından olduğu bi'l-havâle cânib-i muhâsebe-i merkeziyeden der-kenâr idilmesi ve şu hâle göre zikr olunan dokuz yüz otuz guruş ihbâriyenin bâ-sened-i makbûz muhbir-i mûmâ-ileyhe i'tâsı nizâmı ve inbâsından bulunmuş olmağla meblağ-ı mezbûrun ber-mûceb-i der-kenâr mûmâ-ileyhe i'tâsı bâbında mezkûr kâim-makâmı'ğa tahrîrat tastîri ve bu bâbda cânib-i muhâsebe-i livâya dahi ma'lûmât i'tâsı lüzûman bâ-tezekkür karâr virildi.

Fî 17 Şaban 288

ve

Fî 19 Teşrin-i Evvel 287

(40-a)

Tuzla ve Magosa ve Değirmenlik Kâim-makâmı'kları dâhilinde kâ'in ba'zı kurâ ve zirâ ahâlisi taraflarından i'tâ olunan 'arz-u hâllerde geçen sene bâ-irâde-i seniyye makbûzan i'tâ ve ihsân buyrılan tohumluk zehâyiri zer' etmişler ise de karyelerince killet-i nüzûl-u bârândan dolayı ber sâbık-ı mahsûlâta ve dest-resti olamadıklarından zarûret-i vâkı'aları ber katdan daha mezdâd olduğu ve şu aralık tohum tedârikine muvaffak olamıyarak bunun için taraf-ı devletden îaneyeye muhtâc ve bu sene tohumsuz kaldıkları hâlde bi'l-külliyeye perişân olacakları beyân ve inbâ ve bu bâbda tedâbir lâzıme icrâ'sıyla taraflarına birer mikdâr tohumluk zahîre i'tâsı istid'â' olunmuş ve vâkı'n zikr olunan kâim-makâmı'ların şâmil olduğu karârdan ba'zılarında geçen sene mahsûlâtın neşv ü nemâ olmadığı ve ahâli-i meskûnenin pek çoğu fevku'l-gâye zarûrete mübtelâ oldukları ve muktezî olan tohumlukları tedârik ve i'tâ olunmadığı sûrette bi'l-külliyeye perişân olacakları ve bundan dolayı emr-i zirâat ve

felâhına da sekene-i irât ideceği inde't-tahkîk nümûdâr olmuş ve şu hâlin vukû' karib-i cevâz olamayacağı der-kâr bulunmuş olduğına ve bu bâbda hazîne-i celîleye bâd olmaksızın zikr olunan ihtiyâcâtın mea-mâfih istihsâl-i esbâb-ı indifâiyyesi ise hasbe'l-vakt-i lâzimededen bulunduğuna mebni iktizâsı meyânemizde lede'l-tezekkür mukaddemâ çekirge itlâfı mesârifî olarak nüfûs-u meskûne-i cezîreden toplanmış ve gayr-ı ez zarf-ı mûceb bulunmuş olan büyük kusur bin guruş çekirge akçesi zaten ve esâsen ahâli-i merkûmeden alınmış ve bakayasının bu gibi ehemmi ümûrdan olan ıslâhât ve ihtiyâcâta sarfı münâsib ve her kazâ ve nevâhide bulunan zirâ-i ahâlinin derece-i ihtiyâclarına göre mebâliğ-i merkûmenin sûret-i münâsibede tevzî' ve taksîm ve zikr olunan kâim-makâmliklarda kâ'in menâfi-i umûmiye sandığına teslîm edilerek ahâli-i merkûmeden çift ve çubuğu olub en ziyâde tohumluğa muhtâc olanlarına yüzde sekiz fâiz ve kefâlet mes'elesi ile nakden idâne olunması sûreti o makvele muhtâcinin maa'-mâ-fih ihtiyâcât-ı vâkı'alarını dâfi' olacağı karâin-i hâliye ve tahkîkât-ı vâkı'a ile istidlâl olunmuş ve bunun ol vechle icrâ'sı yani mebâliğ-i mezbûreden seksen bin guruşun Tuzla ve yüz yigirmi bin guruşun Magosa ve iki yük elli bin guruşun Değirmenlik ve elli bin guruş dahi Girne Kâim-makâmlikları dâhilinde kâ'in olub ber-vech-i muharrer geçen sene mahsûle dest-resi olamiyan kurâ ahâlisinin en ziyâde muhtâc olanlarına virilmek üzere tevzî' ve taksîm olunması tensîb olunmuş olduğundan mebâliğ-i merkûmenin hemen ol-vechle tertîb ve mahalline irsâl ve tesyîriyle zikr olunan kâim-makâmliklar menâfi-i umûmiye sandıkları vâsıtası ve mahalleri mecâlis-i idâre ve adliye nezâretleriyle minvâl-i muharrer üzere yüzde sekiz fâiz ve kefâlet mes'elesi ile bir sene te'cilen ahâli-i merkûmeye edâne olunması hâlen ve istinafen mazbutiyet-i müstelzim olacağından iktizâsının ol-vechle icrâ' olunması ve ol bâbda alacak senedâtın zikr olunan sandıklarda hınta olarak lâzım gelen ziri mazbatalu defterlerinin bi't-tanzîm bu tarafa gönderilmesi bu akçeden zinhâr ve zinhâr zî-kudret olan kimselere ve çift ve tarlası bulunmayan kessân virilecek sûretde tağayyürât-ı lâzime ve dikkat idilmesi yolunda mezkûr kâim-makâmliklar muharrerât-ı mahsûsa ve mu'addele ile vesâyâ ve teblîgât-ı lâzime icrâ'sı ve şu kadar ki Magosa Kâim-makâmliği dâhilinde bulunan Karbaş Nahiyesi ahâlisinde geçen sene mahsûllerinden feyz ve bereket olduğu ve bi-nisbe ahâlisinin o makvele ihtiyâcdan vâreste bulunduğu tahkîk ve revâyin olunmuş olduğundan nâhiye-i mezbûrenin bu tertibden istisnası lâzım geleceği gibi Mesarya

Nahiyesi'nin Perfe ve Perasyu ve sâir-i ma'lûme'l-ism kurâ ahâlisi dere tathîri masrafınca bir mikdâr akçeye ihtiyaç eylemeleri üzerine zikr olunan çekirge akçesinin otuz bin guruş gelecek Ağustos gâyesine değin bir sene te'cîlen nâ-sened mukaddemce kurây-ı mezbûre ahâlisine edâne olındığı cihetle mezbûr otuz bin guruşun sâlifü'z-zikr bir yük yigirmi bin guruşdan nâhiye-i mezbûr hissesine isâbet idecek akçeden mahsûb lâzım geleceğinin dahi Magosa Kâim-makâmığa yazdırılacak tahrîrâta derc ve tastîri icâb ideceğinden iktizâlarının ol-vechle icrâ'sı lüzûmuna karâr virildi.

16 Şaban 288

(40-b)

Karârname-i Meclis-i İdâre

Girne Kâim-makâmığı Sandık Emîni Mustafa Efendi'nin mukaddemâ riv'ayet olunan muhâsebe iktizâsınca tebeyyün iden zimmet-i haberiyesinin kendüsünden tahsîl lâzım-gelerek mevcûd akçesi olmadığı serriştesiyle te'diye-i deyninde muktedâ eylediği cihetle nizâmına tevfikân emlâk-ı mevcûdesinden deynine kifâyet idecek mikdârının bi'l-müzâyede fûruhtla meblağ-ı zimmet-i mezkurenin tesvîyesi müzâkere-i vâkı'a-i mesbûka icâbından olarak iktizâsı icrâ ve mûmâ-ileyhin But Karyesi'nde bulunan ma'lûme'l-hudûd ve'l-kıtâ'at bahçelerinin emr-i müzâyedesini ifâ olunmak ve şimdiki hâlde zikr olunan nükûd idecek bedelâtıyla sâhiblerine ihâhe olunacağından bunların bir kere daha mahallince müzâyedesıyla şu birkaç gün zarfında ziyâde bedel ile tâlibi zuhur eylediği hâlde iktizâsına bakmak üzere o makvâle tâliblerin kürsi-i livâyâya i'zâmı ve bulunmadığı suretde keyfiyetin bâ-mazbata iş'ârı bâbında mezkûr kâim-makâmığa tahrîrât-ı mahsûsa tastîri lüzûmuna bâ-tezekkür karâr virildi.

Fi 18 Şaban 288

Mahrûsa-i Lefkoşa Ahâlisi'nden Haralmivandır ve Niko tarafından virilen arzuhal mâ'ilinde Baf Kâim-makâmığı vâridât-ı öşriyyesinin geçen seksen beş senesi mültezimi bulunan Hristoğlu Lukayri'ye vâkı' olan kefâleten ve gayr-ı ez tesvîye

bâki kalan elli iki bin kusur guruş bedelâttan dolayı birkaç mâhdan berü kendüleri mahbûs bulunduğunu beyân ve ibnâ taşrada bulunan alacaklarının istihsâliyle te'diye-i deyn itmek için tarafına bir müddet daha mehil i'tası istid'â' olunmuş ve meblağ-ı mezbûr emvâl mîrîden olarak tûl-i müddet sürüncemede kalmış olamayacağı der-kâr isede bunun def'aten tesvîyesine dahi merkûmun muvaffak olamayacağı ve Baf Kâim-makâmlığı havâlisi ahâlisi zimmetlerinde bir çok matlûbân ve zeâmâtı olduğu inde'l-tahkîk anlaşılmiş olduğundan zikr olunan matlûbâtının tahsîli hakkında bir nefer mübâşir ta'yîni ve mültezim-i mûmâ-ileyh Lukayri'nin bunlara terkîfi ile zeamât-ı mezbûreden vuku' bulacak tahsilatın peyder pey merkez livâ mâl sandığına tafsîl ittirilmesi bâbında mezkûr Baf Kâim-makâmlığı'na hitâben bir kıt'a tahrîrât tastîri ve böyle şeylerde meşhûd olan gayreti cihetle asker zabtiye çavuşlarından Abdülmuttalib Ağa'nın mübâşir ta'yîn olunması husûsuna bi't-tezekkür karâr virildi. Fi 18 Şaban 288

(41-a)

Karâr

Hukûmet Konağı'nın sakaflarına muktezi olan tozlu toprak bahâsıyla mahbushanelerin mesârif-i ta'mîriyyesine ve ba'zı koğuşlarda müceddeden açtırılan demir parmaklı pencerelerin mesârif-i nşâiyyesi ma'rifetiyle vuku' bulan mesârifin yekün dokuzyüz kırk üç guruş yigirmi beş pâraya bâliğ olduğu mezkûr habsâneler müdürü Hacı Mercan Ağa tarafından i'ta olunan bâlâsı defter lü bir kıt' sonra da beyân olunmuş ve mesârif-i merkûmenin vuku'-u umûr-u zarûriyyeden bulunmuş olduğundan meblağ-ı mezburun mesarif kaydiyle mezkur emval-i zayiattan ba-sened makbuz tesviye ve i'tası lüzumuna karar verildi.

27 Şaban 288

ve

Fi 3 Teşrin-i evvel 28

An-İskele-i Kıbrıs

Kal‘â-i Magosa

8 saat

An-Magosa

Kal‘a-i Girne

6 Saat

An-Girne

Kal‘a-i Limason

24 Saat

An-Limason

Kal‘a-i Tuzla

14 Saat

Yekün 64 saat

Kıbrıs Ceziresi dâhilinde kâ’in olub esamisi balâda muharrer olan iskelelerin berren yekdiğerine olan ba‘d mesafeleri zirlerinde gösterildiği vechle olub mecmu‘u bi’l-hesab altmış dört saatden ve Tuzla İskelesi’nden bahren Rodos Ceziresi’ne varınca olan mesafele dahi üçyüz yirmi yediden ibaret bulunmuş olmakla tasdikan terkim-i mazbataya ibraz kılındı.

19 Şaban 88

ve

21 Teşrin-i evvel 287

On beş yük seksen iki bin sekiz yüz kırk dört guruşun vapur navlu olarak verilen 8227 guruş

Meblağ-ı merkumenin vaz 'ı için imal edilen tobra 43 aded beheri 5.5 guruş 290 guruş.

Tobraların cüzü için alınan urgan 97 kıyye beheri 6 guruş 572 guruş.

Meblağ-ı mezburenin mevzu olduğu tobraların teberru'ıyye ücreti olarak verilen 204 guruş.

İskeleden vapura naklinde verilen mauna ücreti 286 guruş.

Meblağ-ı merkumenin Lefkoşa ve Tuzla verilen hamaliye ücreti olarak verilen 129 guruş.

Kannab ve yaftalar için virilen 48 guruş.

Lefkoşa'da isticâr idilen hane ve Tuzla'da istihsar olunan hane kirası olub virilen 595 guruş.

Mesarif-i lüzumiyesiyle bu seneye virilen mektubların ücreti 196 guruş.

Meblağ-ı mezburenin hıfzı için demir olarak imal edilen iki aded sandık 171 guruş.

(41-b)

Deve Mekkaresi

9 res

Beheri 9

81 guruş

Ester Mekkaresi

97 res

Beheri 32 guruş.

1176 guruş

Yekün 11976 guruş

Girid Vilayet-i Celilesi için Kıbrıs Ceziresi emvalinden mahvel bulunan ma'lume'l-mikdar mebalığden i'ta olunan ve bu kere dahi irsal kılınan on beş yük seksen iki bin sekiz yüz kırk dört guruşun cezire-i merkumeye nakl ve isalinde vuku' bulan vapur navlu ve mesarif-i sa'iresinin mikdarı ber muta'at dokuz yüz yetmiş altı buçuk guruşa baliğ olduğu ve bunu mutasarrıf tarafından bir kıt'a mazbata i'tası memuru Mehmet Hayati Efendi tarafından virilen müzekkerede beyan ve ifade olunmuş ve mesarif-i merkume hatt-ı itidalde görünmüş olmağla terkim-i mazbataya izar kılındı 5 Ramazan 288 ve 6 Teşrin-i sâni 287

7 Ramazan 88 tarih ve iki yüz doksan numrosuyla merkumen Tuzla Kâim-makamlığı'ndan mevrûd nazar-ı tedkik ve mutalaadan emr olunan tahrîrat mâilinde mahkeme-i ticâret re'isi Cabbar Efendi uhdesinde bulunan Fransa Konsolatos tercümanlığından istifa eyleyeceği ve ol bâbda konsolatos-u mezkûr cânibinden lâzım gelen tahrîrat-ı resmîyeyi hükûmete götürüb tercümanlık kaydı terfîn itdireceğine hayli vakitden berü söz virilmiş ise şimdiye kadar mûmâ-ileyhin istifası vuku'una dâir öyle bir tahriratının adem-i vürûdu mûmâ-ileyhin tercümânlığını terk itmekde mesrûr olduğu anlaşıldığı beyân ve Kıbrıs Rûsûmât Nezâreti tahrîrat baş kâtibi olub el-yevm açıkda bulunan Asım Efendi rûsûmât-ı mezkûreye tâlibi düğünden iktizâsının icrâ'sı husûsu dermiyân olunmuş ve mahmiyyet-i düvel-i ecnebiyede bulunanların hubb-i intizâm hizmet-i devlet-i 'âliyyede istihdâmı gayr-i câiz ve reîs-i mûmâ-ileyh Cabbar Efendi zâten teb'a-yı devlet-i 'âliyeden ecnebi himâyesine dehâleti muvakkat demek ise de şimdiye kadar der-kâr olan tereddüdü sıfat-ı mezkûreye ba'de izin dahi terk idemeyeceğine delil-i vâzih bulunmuş olduğundan rûsûmat-ı mezkûrede bekası olamayacağı bedihi ve bariz bulunmuş ve mûmâ-ileyh Asım Efendi'nin dirâyet ve ehliyeti nizâmâne ve fevk ve ma'lûmat

derkâr olduğına ve riyâset-i mezkûreyi hüsn-ü idâreye muktedir şimdilik diğer ehil ve erbâb bir kimesne bulunamadığına mebni işbu seksen yedi senesi Teşrîn-i sâninin on beşinci gününden i'tibâren mûmâ-ileyh Cebbaz Efendi'nin azliyle yerine mûmâ-ileyh mûmâ-ileyh Asım Efendi'nin ta'yîni meyânemizde tezekkür ve tensîb olunmuş olduğından iktizâsının ol-vechle icrâsı ve keyfiyetinin ticâret nezâret-i celîlesinden arz ve inhâsı lüzûmuna karâr virildi.

Fi 11 Ramazan 288

(42-a)

Kararnâme-i Meclis-i İdare

Fi 7 Ramazan 88 tarih ve iki yüz doksan iki numrosuyla mürakkemen Tuzla Kâim-makamlığı meclis idâresinden tevarüd iden mazbatada def'-i ihtiyâcât-ı ahâli için geçen seksen altı senesinde Mersin'den saman celb itmek üzere mutasarrıf-ı sâbık saâdetlü Said Bey Hazretlerinin bankada bulunan çekirge akçesinden İngilizli Mösyö Berir'in ahz eylediği iki bin guruşdan zimmeti görinen iki yüz kırk yedi buçuk guruşun kâim-makamlık-ı mezkur menâfi-i umûmiye sandığına devran-ı havâle olduğı cihetle mûmâ-ileyh celbiyle meblağ-ı mezbûr taleb oldıkda şimdiki halde bu akçenin te'diyesine vakti müsâid olmadığından deyn-i mezkûresine mukâbil ba'zı mahallerde olan alacağının havâlesine mübâderet itmiş ise de komisyon-u mahsûs cânibinden muvafakat olunmayub meblağ-ı mezbûrun bâ-nakden i'tası veyahud kefil edâsına lâzım geleceği cevâbın i'ta üzere eshâb-ı emlâkdan Fransızlu Mösyö Aleksendira Laiyer kefil gösterdiği komisyon mezbûru te'mîn eyleyeceği cevâben ibrâz olduğı beyân ve eğerçe mûmâ-ileyh Alaksendiro i'ta-yı kefâlet idecek olur ise kabûl olunub olunması istizân olunmuş ve revîş-i iş'âra göre mûmâ-ileyh Berir'in sûret-i ahzla tesviye-i deyn idemeyiceği anlaşılmış olduğından ve mademki meblağ-ı mezbûrun şu sûretten başka çâre-i istihlâsı olmadığı ve irâeh olunacak kefilin dahi ifâ-yı deyne iktidârı olduğı hâlde gelecek sene Ağustos'a kadar güzeştesinin zammı ve muâmele-i mukteziyesinin icrâsıyla ahzı ve şu kadar ki kefil-i mûmâ-ileyh teb'a-yı ecnebiyeden bulunduğı cihetle sened-i mezkûrun komisyonua tasdik itdirilmesi

lâzım geleceğine mebni iktizâlarının ol-vechle icrâsı bâbında mezkûr kâim-makâmlığa tahrîrât-ı mahsûsa tastîri lüzûmuna bâ-tezekkür karâr virildi.

Fi 15 Ramazan 88

ve

16 Teşrin-i sâni 287

7 Ramazan 88 tarih ve iki yüz yetmiş numrosuyla mürakkemen Limason Kâim-makâmlığı meclis idâresinden bi'l-vürûd mütâlaa olunan mazbata mâilinde seksen yedi senesine mahsûben husûle gelen üzüm öşrü hakkında bu kere icrâ idilen tedkîkat üzerine öşr-ü mezbûrun râyic-i mahalliye tevfiķan beher kıyyesinden yigirmi bir pare fi'ât takdîr olunduğu beyân ve fi'ât-ı mukarrere-i mezbûre esnâfin şuna buna satış muvâzenesinde zuhûr idüb öşrün bu hesâb üzere virilmesi lâzım geleceği hâlde mazbata-i müteferriâ-i mezbûreyi henüz temhîr taraflarından tahtimine şitâ 'ap olunacağı kâim-makâmlık-ı mezkûrun 9 Ramazan 88 tarihlü ve iki yüz seksen iki numrolu tahrîratında dermiyân olunmuş ve ektizâsı mütâla'a ve tezekkür ve emsâli kazalar râyicleriyle tatbîk olundukta fi'ât-ı mukarrere-i mezbûreden bir pâresinin daha tenzîli sûreti gerek makâm ve gerek ahalice bir gûna mahzûr ve muzırrat olmayacağı mutâlaa olunduğından öşr-ü mezbûrun hemen yigirmişer pâre üzerine adliye mazbatasının ol-vechle tanzîm ve tesyîri bâbında mezkûr kâim-makâmlığa tahrîrat-ı cevâb tastîri lüzûman karâr virildi.

Fi 19 Ramazan 288

ve

19 Teşrin-i sani 287

(42-b)

27 Şaban 288 tarih ve iki yüz yigirmi altı numrosuyla mürakkemen Girne Kâim-makâmlığından vürûd iden bir kıt'a tahrîrât ile melfûfû bulunan istizakname mâilinde Berta Karyeli Foko veled Hacı Vasilin'in mağazasında ecnebi barutu fûruht itmekte olduğu istihbâr olunarak mağaza ve hanesinin taharrisine lehe'l-ibrâz beş buçuk kıyye mikdarı barut ve bulunduğu ve mezbûr barut bu mikdar olmayub bir fiçi dokuz kıyye olmak üzere bir buçuk sene mukaddem karye-i mezbûreli Bartelmu'dan iştirâ iderek üç buçuk kıyyesini sandığı esnâ-yı istizakda merkum Foko tarafından

ifâde ve icbâr ve bu seret-i merkum Bartelmu tarafından bi't-tasdîk kendüsü dahi ismini bilmediği bir adamdan alındığı tezkar olmuş olduğu beyân ve mezkûr barut ile merkûmanın kürsü-yi livâya irsâl ve i'zâm olundukları dermiyân olunmuş ve mezkûr istizakname lede'l-mütâla'a merkûmânın işbu barut ahz ve i'tasında ikiside zî-medhal oldukları anlaşılmiş olduğundan aynen vürûd iden mezbûr beş buçuk kıyye barutun nizâmnâme-i mahsûsanın on altıncı madde-i zeyliyesi talebince bi'l-müsâdere tobcu asker-i nizâmeye-i şahâne Binbaşî Rif'atlü Arif Ağa'ya teslîmle senedinin ahzı ve sarf ve istihlâk olunan sâlifü'z-zikr üç buçuk kıyyenin beher kıyyesi yigirmi guruş hesabınca fi'ât-ı miriyyesi olmak lâzım gelmiş üç buçuk ve mevcûd ve müstehlik olan dokuz kıyye barutun dahi cezâsı nükûs olmak icâb iden üç yüz yetmiş sekiz guruş ki cem'an dört yüz elli bir buçuk guruşun merkûmân Foko ve Bartelmu'dan bi't-tahsîl cezâsı nakdi-i mezbûrun ihsârîyesi olmak üzere yüz yirmi altı guruşun bâ-sened makbûz mecrine virilüb senedi bu tarafa gönderilmek için mezkûr kâim-makâmlığa tahrîrât-ı cevâbiye tastîri ve kusur üçyüz yigirmi beş guruşun dahi bu mal sandığına teslîm ittirilmesi lüzûmuna karâr virildi.

Fi 20 Ramazan 88

ve

26 Teşrin-i sani 287

Merkez livâ-i belediye meclisinden i'ta olunan mazbata mâilinde zebhiye rüsûmunun seksen yedi senesi Eylü'lü ibtidâsından seksen sekiz senesi gâye-i ağustosuna kadar bir sene-i kâmile zabt itmek üzere icrâ kılınma müzâyedesine yedi bin üç yüz guruş bedel ve biraderi Ahmed Ağa taahhüdüyle Tazı Oğlu Mehmed Ağa uhdesinde takarrür eylediği beyân ve icâbının icrâsı istizân olunmuş ve bedel-i mezbûr idâre-i müzayaka bedelâtını tecâvüz eylediği ve bunun maktu'ân ihâlesi sûreti emâneten idâresinden hayırlı olacağı anlaşılmiş olduğundan emsâl-i sevâbıka fi'ât-ı idâre ve estihsâl olunmak üzere bedel-i mezbûr ile merkûm uhdesine ihâlesinin icrâ ve zabıt-nânesinin i'tasıyla olacak sened-i resmiyenin belediye sandığında hıfz olunması lüzûmuna karâr virildi.

Fi 26 Ramazan 88

ve

Fi 27 Teşrin-i sani 287

Merkez Liva-ı Daire-i Belediyesi'nin hizmet-i kitabetinde bulunan Mahmud Efendi'nin mahsus olan yüz yigirmi beş guruş maaşla derece-i kifaye olması vekalet-i mûmâ-ileyhe aid olan mesalihin tekessür itmesi cihetle meblağ-ı mezbur üzerine yigirmi beş guruşun daha zammıyla yüz elli guruşa iblağı hususu i'ta kılınan bir kıt'a mazbata mâilinden müsteban olması ve sevabık ve emsaline teşebbüsle daire-i mezkure varidatı oldukça tekerrü iderek zamm-ı mezkure müsaid görünmüş olduğundan meblağ-ı maaş-ı mezburun ber-muceb-i mazbata seksen yedi senesi Eylül'ün ibtidasından itibaren yüz elli guruş hesabıyla varidat-ı merkumeden tesviye ve ifası münasib olacağından iktizası icrası lüzumuna karar virildi.

26 Ramazan 288

ve

27 Teşrin-i sani 287

(43-a)

Baf Kazası'nda ka'in yukarı ve aşağı Cüyüba Karyeleri ahali tarafından virilen arzuhal-i mailinde öşr hurublarının mültezim anbarına hıyn-i nakl ve isalinde miri kantarıyla vezn olunarak taraflarından resm-i kantar ve istihsal eylemekte ve suret tarafralarına özrü müeddi olmakda olduğu beyan ve ibna ve icanibın icrası istida olunmakdan naşi keyfiyet Limason Kâim-makamlığından lede-l-istilam fi 6 Ramazan 88 tarih ve üçyüz yetmiş dört numrosuyla mürakkamen ve cevaben bi-l-vürud mütâla'a olunan tahriratda öşr-ü mezburun hıyn-i vürudunda miri kantarıyla vezn olunub beher kantar için ber-muceb-i tasarrufa resm-i kantar i'tası icab iderse de bunun kangı tarafından virilmesi lazım geleceği istizân olunmuş iktizası canib-i muhasebe-i merkeziyeden lede-l-işfar-ı miri kantarıyla vezn olunan kaffe-i eşyadan tearrüfe-i cedidesine tevkian resm istihsali lazımeden ve nizam-ı cedid mucubince o makvele aşar-ı hasılanın ka'in oldukları karyelerde ittihaz olunacak mültezim anbarına teslim olunub bundan dolayı eshab-ı mahsul haklarında bir güne tekalifat icra ittirilmesi der-kar ise de sal-i hal aşar-ı sabıkını ve teamül-ü kadimeye tevfiikan ihale olundığı cihetle ücret-i nakliye hakkında maliye nezaret-i celilesinden olunan istizane cevaben ve fi 28 Cemazi-yel-evvel 88 tarih ve altmış iki numrosuyla mürakkamen şeref-varid olan emirname-i aliyyede aşar muamelâtının bu senelik

teamül-ü kadime katiiyen icrası tabiat-ı maslahat icabından bulunduğı emr ve iş'ar buyrıldığından mezkur kantar resminin kangı taraftan ahzı lazım geleceğinin meclis-i idare-i merkeziyece tezekkürü lazım geleceği umûr-u vazihadan bulunduğı ba-der-kenar ifade olunmuş ve muhasebenin işbu der-kenarı nakl-i aşar maddesine müstenid olarak kantar resmine şümûlü olamayacağı gibi renç beanın o makûle hurub-u aşarını bir takım ve taab'ü meşakkat çekerek dâmin sarf eyleyerek mültezim anbarına nakl itdirdikten başka kendü kîlesinden kantar-ı resmi te'emmülüyle akçe virilmesi muvâfik-ı mu'addelet ve hakkâniyet olamayacağından resm-i mezbûrun mültezim tarafından tesvîyesi lâzım geleceği der-kâr idüğünden bundan dolayı eshâb-ı mahsûle rencide ittirmek resm-i mezbûrun mültezimîn-i merkûme câniblerinden istihsâl ettirilmesi ve birde tüccâranın ba'zı ahâleden iştirâ itmekte oldukları sandukların beher kantarında su paresı nâmıyla ahâli merkûmeden mugâyir-i nizâm-ı âli olarak ele geldikleri yerlerde hurûbun ba'de-izin aldırılması husûs-u makâm-ı âli ma'rifetiyle mukaddemâ mezbûr Limason ve Tuzla Kâim-makâmlığı'na bâ-muharrer-i mahsûsa tavsîye ve iş'âr olunmuş ve bir aralık men' idilmişken memnûiyin-i sâbıka ahkâmının te'kîd-i temâmi icrâsı bâbında mezkûr Limason ve Tuzla Kâim-makâmlığı'na hitâben muharrerât-ı mahsûsa tastîri lüzûman karâr virildi.

21 Ramazan 88

(43-b)

Amele

30 Nefer

Beheri 4

Bahası 120 guruş.

Divarcı Ustası

10 Nefer

Beheri 10

Bahası 100 guruş

Mertek

4 Aded

Beheri 5

Bahası 20 guruş.

Toprak Yük

50 aded

Beheri 20

Bahası 25 guruş

Kamış

2 res

Bahası 12 guruş

Mermer

30 aded

Beheri 1

Bahası 30 guruş

Pencereler için tahta

20 baha

adedi 2

Bahası 40 guruş

Kapu için tahta

6 baha

Beheri 2

Bahası 12 guruş

Saman

10 çuval

Beheri 3

Bahası 30 guruş

Çarsu (...) ağaç

10 aded

Beheri 1,5

Bahası 15 guruş

Neccar Boyası

10 baha

Bahası 10 guruş

Ve Enser ve sâ'ire

Bahası 6 guruş

Yekün 510 guruş

Harsafi Nahiyesi Hükûmet Konağı'nın muhtâc-ı ta'mîr ve ıslâh olduğu ve inde'l-keşf ber muta'ad-ı bâlâ beşyüz on guruş ile ikmâl ve icrâsı kâbil olacağı nâhiye-i mezbûrenin merbût olduğu Baf Kâim-makâmlığı meclis-i idâresinden 22 Şaban 288 tarihi ile bilâ-numro vârid olan mazbatasında beyân ve ibnâ icrâsı icâbı olunmuş ve iktizâsı cânib-i muhâbe-i merkeziyeden lede'l-istikâr seksen yedi senesi havâzine-i umûmiyyesinin biricin kısmında birinci bâb-ı mesârifî meyânında o makvele ebniye-i inşâat ve ta'mîrât yalnız üç bin guruş me'zûniyet i'ta olındığı ve bunda kâim-makâmlık-ı mezkûr dâhilinde bulunan hükûmet konakları ta'mîrâtına yalnız yedi buçu guruş hisse isâbet idüb mukaddemce mahalline gönderilen müvâzene defterine kayd olundığı ifâde ve der-kenâr olunmuş ve rûş-ı hâle nazaran ta'mîrât-ı mahbûsenin icrâsı mâliye nezâret-i celîlesinden istizâna muvaffak olacağı anlaşılmış olduğına ve bu sûretin icrâsı ve idâresinin istihsâli dikkate muhtâc olup şitânın hulûlü cihetiyle bunun te'hîri ilerüde mesârif-i kebîre vuku'-u istilzâm eyleyeceği gibi bu

makvele ta'mîrât cezârenin belediye sandıklarından tesviyesi mukaddemâ şeref-vârid olub sûret-i mahrecesi idâre kılınan evâmirde musarrahen münderic bulunduğına mebni ta'mîrât-ı mahsûbenin keşfini tecâvüz itdirelecek ve sû-i isti'mâline düşürülecek sûretde bi'l-âhere mesârif-i merkûmenin mahalli belediye sandığından tesviye ve i'tası ve mazbatasının bu tarafa tesyîr-i bâbında mezkûr kâim-makâmlığa tahrîrât-ı cevâbiye tasfîri lüzûman bi't-tezekkür karâr virildi.

24 Ramazan 288

ve

25 Teşrin-i evvel 287

Toprak Yük

100 aded

Beheri 20

Bahası 50 guruş

Saman çuvalı

6 baha

Beheri 5

Bahası 30

Dört aded pencere için mermer

42 baha

Beheri 2,5

Bahası 105 guruş

Nerdiban için tahta

10 baha

Beheri 4

Bahası 40 guruş

(...)

275

Beheri 3

Bahası 82 guruş

Tel mihı

1 kıyye

Bahası 5 guruş

Duvarcı Ustası

13 Nefer

Beheri 12

Bahası 156 guruş

Amele

31 Nefer

Beheri 6

Bahası 186 guruş

Tahta Ustası

5 Nefer

Beheri 12

Bahası 60 guruş

Kiremit

Bahası 10 guruş

Kireç

500 Kıyye

Beheri 5

75 guruş

Taş yük

5 Aded

Beheri 1

Bahası 50 guruş

Limason Karantina-hânesi'nin ekser mahalleri meşref-i harâb olarak ta'mîr ve ıslâha lüzûm görüldüğü Kıbrıs Karantina Müdüriyeti'nden vuku' bulan inhâ üzerine lede'l-keşf ta'mîrât-ı mahsûbenin ber mu'tâd-ı bâlâ sekiz yüz seksen iki buçuk guruş ile ikmâl ve ıslâhı kâbil olacağı 19 Ramazan 288 tarih ve üç yüz dört numrosuyla murakkamen Limason Kâim-makâmı Meclis-i İdâresi'nden mürûr-u keşf mazbatasında beyân ve icâbının icrâsı istizân olunmuş ve lede'l-mutâlaa mebâliğ-i mezbûrenin livâ mâl sandığından sarfı ol bâbda mâliye nezâret-i celîlesinden istizân ve buda dikkate muhtâc bulunmuş olduğına ve bu misüllü ta'mîrât-ı cüz'iyeye mesârifinin belediye sandıklarından tesviyesi nizâmı iktizâsından ve mahalli belediye sandığı vâridâtının mesârif-i merkûmeyi tesviyeye müsâid olacağı vâzihadan bulunduğuna mebni her hâlde tasarrufât-ı (...) sür'atiyle bir gün sût-i isti'mâlât vuku'a görülmek üzere ta'mîrât-ı mahbûsenin hemen icrâsıyla mesârifât-ı vâkı'asının belediye sandığından tesviye ve i'ta ve hitâmında zeyli mazbatalu defterinin bu tarafa irsâl ve üserâsı bâbında mezkûr kâim-makâmığa tahrîrât-ı cevâbiye tastîri lüzûman karâr virildi.

26 Ramazan 88

ve

27 Teşrin-i sâni 287

(44-a)

Mahbûsin-i mücrime ve mevcudiyeye lüzumu halinde emsal ve nizâmı iktizâsından olan aba ve elbise ve ayakkabılarının uryan bulunduğuna mebni bunların şimdiden tedârik ve i'tasıyla iksâsı lüzumu bu kere asker zabtıye tabur ağalığından i'tâ olunan bir kıt'a takrir ile istid'a olunmuş ise de şu aralık buraca abanın mikdar-ı vücudu ve diyar-ı âhardan tedarik ve celbine vakdin müsâid olamaması cihetleriyle zikr olunan abalara muâdil mücrimin-i merkumenin muhtac olanlarına birer burğuş ile birer

takım elbise ve birer çift ayakkabının ikmâl ve iksâs mesârif-i vâkı‘alarından dolayı hazinece matlûb ve mültezim olan menfaat ve mücrimin-i merkumenin dahi def-i ihtiyaçlarına da suhûlet hâsıl olacağından bunların hemen ve ser’ian icrâ-yı iktizasının husûsunun cânib-i muhasebe-i müzekkereye ve zabıtaya havalesi lüzumuna bâ-tezkere karar verildi.

Fi 28 Ramazan 88

ve

29 Teşrin-i sâni 287

Mahbûsîn-i mevcûdenin ikâmelerince lüzûmu derkâr olub mukaddemce keşfi bi'l-ahere icrâ-yı iktizâsı 8 Ramazan 88 tarihiyle müverrehan bâ-mazbata bâb-ı ‘âliyeden itizân olunan koğuşların hitâm bulunduğu ve mesârif-i ta‘mîriyesi ber mutaad-ı bâlâ yalnız altı bin üçyüz yigirmi bir guruş on beş pâreye bâliğ olduğu cânib-i zabıtan ve ebniye me‘mûru tarafından mahsûr ve musaddık i‘ta olunan musaddık defteri mutâla‘asından müstebân olmuş ve bu bâbda olan ehemmiyet iktizasınca ta‘mîrât-ı mahbûsenin icrâsına bed’en ve mübâşeret ittirdiği mazbata-yı müteferria mezkûre de arz ve beyân kılınmış olduğundan irâde-i cevâbiyesi şerf-zuhûrunda mahsûb icrâ olunmak üzere mebâliğ-i merkûmenin bâ-sened makbûz-u livâ-i mâl sandığından tesviye ve i‘tası lüzûmuna bâ-tezekkür karar virildi.

14 Şevval 288

ve

15 Kânûn-i evvel 288

(44-b)

15 Şevval 288 tarihiyle müverrehan Kürsî-i Livâ Belediye Meclisi Riyâseti'nden i‘ta kılınan bir kıt‘a müzekkere de meclis-i mezkûrun kitâbet ve sandık emâneti hizmetlerinde müstahdem olub mukaddemce infisâl itmiş olan Mustafa Efendi'nin 4 Ağustos 287 tarihinde riv’ayet ve tanzîm olunan muhâsebe defteri iktizasınca belediye vâridâtından tebeyyün iden iki bin iki yüz yetmiş guruş zimmetinin tahsîli husûsu istid‘â’ olunmakdan nâşi mûmâ-ileyh Mustafa Efendi celble isticvâb

olundukda mebâliğ-i mezbûrun zimmeti olmadığı ve bunun bu vechle zimmet gösterilmesi kitâbet ve emânet-i mezkûre maiyetinden sonra tarafına ma'âş tahsîs olunmasıyla zikr olunan kitâbet ve sandık emânetine seksen dört senesi mayıs ibtidâsından i'tibâren ta'yîn olunub zamân insfîsâli bulunan seksen yedi senedi gâye-i hazirana kadar otuz yedi mâh hizmeti sebkât etmesiyle bu müddet istihkâkı olub belediye sandığından me'mûru bulunan on dört bin sekiz yüz guruş ma'âşın bin iki yüz guruş hıyn-i riv'ayet-i muhâsebede kabûl olunmayarak ma'âş-ı mezkûrun târih-i tahsîsi mezkûr seksen dört senesi Ağustos ibtidâsından i'tibâr olunub Mayıs ve Haziran ve Temmuz aylıklarının açıkda bırağıldığından ve bin guruş dahi mezkûr seksen dört senesi Martı ibtidâ'sından Haziranı gâyesine değin diğêr dört aylığın dahi bilâ-sebebe ikişer yüz ellîşer guruşunun kat'ıyla yüz ellîşer guruş hesâbınca mahsûb edilmesinden ilerü geldiği ve bunların bu vechle icrâsı vücûhla ma'zûriyetini istilzâm eyleyeceği ifâde ve ebyân ve berây-ı mutâla'a-ı mezkûr buyrulduğunun irâ'e olunması taleb olundukda zâyî' olduğu dermiyân olunmasına ve mutasarrıf-ı sâbık-ı müşâr-i ileyh hazretlerinin buraya muvâseletleri zikr olunan seksen dört senesi temmuzu evâsıtında vukû'bulması ve mûmâ-ileyhin dahi i'tizâr vâhiye serdiyle mezkûr buyrulduyu irâ'eden imtinâ' etmesi ma'âş-ı mezkûrun sene-i merkûme Ağustos ibtidâsından i'tibâren tahsîs buyrulmuş olmasını istilzâm eyleyeceği kırâ'et-i hâliye akid ile müştemil bulunduğına mebni târih-i tahsîsin mezbûr Ağustos mâhi ibtidâsından ad ve i'tibâr olunmasınca tasdîkden başka bir şey denilemiyeceği misüllü bu vechle mikdârı ta'yîn ve tahsîs olunmuş bir ma'âşında sahibi irzâ idilmeksizin tenkîh ve tenzîli yoluna gidilmesi muvâfık adl ve mukâbin olamıyacağı derkâr bulunmuş olduğundan kendüsünce târih-i tahsîs ittihâzıyla istihsâl eylediği sâlifü'z-zikr Mayıs ve Haziran ve Temmuz aylıkları olan bin iki yüz guruşun mûmâ-ileyhden bilâ-istirdâd sandık-ı mezkûra teslîmi ve ber-minvâl-i muharrer ikiyüz altmışar guruş hesâbınca ma'âş-ı mezkûresinden kat' idilen dört aylık bin guruşun dahi masraf kaydıyla icrây-ı mahsûbu münâsib olacağından iktizâlarının ol-vechle icrâsı lüzûmuna bâ-tezekkür karâr virildi.

Fi 21 Eylül 288

ve

22 Kânûn-i evvel 287

Merkûmânın karyelerinde kimesneleri olub olmadığının ve ta'ayyün idecek kudretleri bulunub bulunmadığının Limason Kâim-makâmılığı'ndan isti'lâm olundu.

Katl maddesinden dolayı Envireli Mehmed ve Refîki Enyalı Keleş târih-i hasleri 4 Teşrîn-i evvel 287

Bunun karyesi taayyün olunup kimesnesi ve ta'yîne iktidârı bulunub bulunmadığının Değirmenlik Kâim-makâmılığı'ndan isti'lâm olundu.

Hayvân sirkati maddesinden dolayı İncirlili Kostandi târih-i habs Fi 27 Şaban 288 nefer 1

Tuzla Kâim-makâmılığı'ndan isti'lâm olundu.

Davar sirkatinden dolayı Ercüzlü Hasan bin Mehmed'in târih-i habsi 28 Şaban 88 nefer 1

Merkûmun Lefkoşeli olduklarından kimesneleri olub olmadığı ve ta'yîne iktidârları bulunub bulunmadığının cânib-i livadan tahkik ve ifâde olundu.

Hacı Savi'nin sirkat maddesinden dolayı Lefkoşalı Yani ve Oğlu Çirkako ve Mustafa bin Hüseyin'in târih-i habsleri 10 Ramazan 288 nefer 3

Bu dahi

Sirkat maddesinden dolayı Lefkoşalı Hasan bin Osman târih-i habsi 15 Ramazan 88 Nefer 1

Mezbûrun dahi Tuzla Kâim-makâmılığı'ndan isti'lâm olundu.

Sirkat maddesinden dolayı Tuzla Kâim-makâmıığı'ndan gönderilen Ayanana Karyeli Hasan bin Hüseyin ve Refiki Deli Ahmed bin Mustafa târih-i habsleri 28 Şaban 288 nefer 2

Bu dahi

Sirkat maddesinden Sevad Karyeli Luko veled Andon târih-i habsi 28 Şaban 288 Nefer 1

Bu dahi

Cebren katl-i şeni' icrâ'sına icbâr iden Aya Dotrokayalı Kamil bin Şerif ve ref'iki Köfineli Mehmet Emin bin Necib ve diğeri İbrahim bin Mehmed Ali târih-i habsleri 28 Ramazan 288 Nefer 3

(45-a)

Magosa Kâim-makâmıığı'ndan isti'lâm olunmuş

İzâle-i bıkır maddesinden dolayı Magosa Kâim-makâmıığı'ndan gönderilen Kanarus Karyeli Sirli ve Nikola ve Makro'nun târih-i habsleri 22 Ağustos 87 Nefer 3

Girne Kâim-makâmıığı'ndan isti'lâm olundu

Haremeynin kâtili denilen Kanlı Karyeli Selmancık târihi-i habsi 1 Ağustos 87 1 Nefer

Bu dahi

Sirkat maddesinden Arab Karyeli Hüseyin bin Hasan ve Niyacı veled Andon târih-i habsleri 15 Şaban 88 2 Nefer

Limason Kâim-makâmıığı'ndan isti'lâm olunmuş

İnek sirkati maddesinden dolayı Gunda Karyeli Mahmud bin Ali târih-i habsi

20 Ramazan 88 Nefer 1

Bu dahi

Davar sirkati maddesinden Bahta Karyeli Osman bin Mahmud ve Hasan Hüseyin'in târih-i habsleri 20 Ramazan 288 Nefer 2

Bu dahi

Davar sirkati maddesinden dolayı Arcüzlü Beraşko veled Toğlu târih-i habsi

20 Ramazan 288 Nefer 1

Limason Kâim-makâmı'ndan isti'lâm

Darb maddesinden dolayı Limason Kâim-makâmı'ndan gönderilen Andicoz Kako veled Yorgi'nin târih-i habsi

29 Ramazan 288

Bu dahi

Davar sirkati maddesinden dolayı Guna Karyeli Neyaci veled Yorgi ve Abdullah bin İbrahim târih-i habsleri

20 Ramazan 288 Nefer 2

Yekün 27 Nefer

Bâlâda isimleri muharrer yigirmi yedi nefer mahbûsînin henüz müddetleri tahdîd olunmamış ise de merkûmların gelüb giden kimseleri olmadığından aç ve bî-'ilâc yatmakta buldukları cihetle işbu seksen yedi senesi Kânûn-i evveli ibtidâsından i'tibâren merkûmûn dahi ta'yîn virilmesi hakkında iktizây-ı mâlik icrâsı mütevakkıf re'y-i 'âli hazret-i mutasarrıf akçeleri bulunmuş olmağla ol bâbda ve her hâlde emr u fermân hazret-i men leh-ül emrindir.

5 Şevval 288

A'zây-ı tabûr

Es-Seyyid Ali

Bâ-tezekkür iktizâsı i'lâm olunmak üzere meclis-i temyîz hukûk ve cinâyete Merkûmun taht-ı istintakda olduklarından ve gelüb gidenler olmadığı tabur ağalığı tarafından haber virilmekde bulunduğu istintakları hitâmında müsterih oldukları tenbîh idildiği hâlde zâten virileceği ve tebriye-i zimmet idilecek olanlarının iclerinde bî- kudretleri tahakkuk idenlerine de hitâm-ı maddeye değin ta'yînât virilmesi emsâli iktizâsından bulunduğu cihetle istintakları tekâmil olup minhüm olanların cezâları tahdîd ve minhüm olmayubda tahliye-i sebîl idilinceye değin ol vechle tesviye idilmek üzere merkûmun yigirmi nefer kessâna ta'yîn virilmesinde baş olamayacağından i'tası husûsunun iktizâs idenlere emir buyrulması bâbında emr u fermân hazret-i men leh-ül emrindir.

8 Şevval 88

Meclis-i İdâreye

Bâlâ-yı defterde esâmisi muharrer olup henüz istintakları ikmâl olunmayan yigirmi yedi nefer kessanın adem-i iktidârlarından ve gelüb kendileri olmadığı cihetle maraz-ı cü'a mübtela olduklarından bahisle nizâm ve emsâline tevfiқан ve seksen yedi senesi Kânûn-i evveli ibtidâsından i'tibâren bunlara da ta'yînât i'tası münâsib zâbitadan ifâde ve ihbâr ve ta'yînât-ı mezkûrenin i'tasında baş olamayacağından iktizâsının icrâsı bi'l-havâle meclis-i temyîz-i livâdan beyân ve tezkâr olunmuş ve merkûmunun hakîkaten bî-kudret oldukları ve ta'yînât virilmediği hâlde açlıktan perişan ve telef olacakları inde'l-tahkîk gudâr olmuş olmağla ibtidâ-yı şehir-i mezkûrun i'tibâren hükmleri icrâ oluncaya değin ta'yînât-ı mezkûrenin i'ta ve esmânının habshaneler masrafına idhâlen tesviye ve ifâ ittidirilmesi lüzûmuna bâ-tezekkür karar virildi.

22 Şevval 88

ve

27 Kânûn-i evvel 87

(45-b)

Ayastere Çiftliği mutasarrıfları tarafından i'ta olunan bir kıt'a arz-u hâlde Lefkoşa şehri hâricinde kâ'in Kanlı Dere'nin şitâen cereyân iden suyundan çiftlik-i mezbûr ile bir Perka Karyesi arâzisinin mine'l-kadîm hakk-ı surbi olduğu hâlde Dağ ve Değirmenlik Nâhiyeleri'ne tâbi Lekatce ve Deftere ve Ebmoluf Karyeleri'yle sâ'ir bunlara civâr olan sâ'ir kuradan ahâlisi mezkûr dereden muhdes olarak ba'zı şefeler ve harklar küşâd ve mâ-i mezbûru ahz ve iğtisâb eyledikleri ve mezkûr derenin Mesarya Nahiyesi'nde kâin olan mahalleri zimmeti dahi geçenlerde vuku' bulan tathîrde aşağıya düşürüldüğünden bu sene-i mübârekede çiftlik-i mezbûr ile karye-i merkûme arâzisi susuz kaldıkları beyân ve ibnâ ve icrây-ı icâbı istid'â' olunmuş ve bu bâbda tahkîkât-ı lâzime bu sene lede'l-ibzâr lehü'l-hamd ve'l-menne şu günlerde mütemâdiyen bârânın kesret-i nüzûlünden mezkûr derenin pek çok su getirerek herkes mevrû'ât-ı mevcûdesini kemâ-yenbaği iskâ ile ihtiyâcât-ı vâkı'anın def'i eyledikleri ve şimdiki hâlde mezkûr dere suyunun adem-i lüzûmu cihetiyle bahre câri olduğu istihbâr olunmuş olduğuna ve mezbûr suyun bu vechle hebâ olmasından ise çiftlik-i mezbûr ile kuradan-i merkûme arâzisi dahi iskâsı hem eshâbının ve hemde vâridât-ı öşriyyeden dolayı hazine-i celîlenin muktezâsı istilzâm eyleyeceği derkâr bulunduğuna mebni ba'de-izin bir güna taleb ve da'vâ vuku'unda muhâkemeler icrâ olunmak üzere sâlifü'z-zikr suyun çiftlik ve karye-i merkûme arâzisine icrâ ve iskâsı esbâbının istihsâli zımında meclis-i temyîz mümeyyizlerinden Hristokaki Ağa'nın me'mûren mahalline i'zâm ve irsâli lüzûmuna bâ-tezekkür karâr virildi.

23 Şevval 288

ve

24 Kânûn-i evvel 287

Hükûmet Konağı derûnunda bulunan mahbûsin kadem-hanelerinin divar-ı münhedim olduğu ve kapuları dahi fersûdeleştiği ve lede'l-keşf ber-mûcib-i bâlâ dörtyüz altmış buçuk gurus mesârifeye muhtâc olacağı bu kere cânib-i zâbitadan bâ-takrîr ifâde olunmuş ve bunların ta'mîr ve islâhı umûr-u zarûriyyeden bulunmuş olduğundan

bunun usûl-ü tasdîkaya riâyetiyle hemen icrâ ve hitamından mesârif-i vâkı'asının kürsiy-i livây-ı belediye sandığından tesviye ve i'tası lüzûmuna karâr virildi.

28 Şevval 288

ve

28 Kânûn-i evvel 287

Hükûmet Konağı'nın ittisâlinde bulunan ve cinâyet-i cesime eshâbından mü'ebbedlerin ikmâl-i müddet mahkûmiyetlerine pek çok kalmış olanlara mahsûs olan habshanenin iki bâb kuş pencerenin konağı mezbûr avlusuna nâzır olan ve mezkûr pencerelere habshane-i mezkûre idhâli memnû' olan eşyânın mahbûs yedlerinde geçmesince taş ve eşyânın hemen vâreste olunamayacağı derkâr bulunmak mülâbesiyle mezkûr pencelerle kapusu önüne birer parmaklık inşâsına lüzûm ve hakîkati görüldüğü ve bunun icrâsı lede'l-keşf bir ber-mefâd-ı bâlâ üçyüz kırk dört guruş mesârifeye muhtâc olacağı bâ-takrîr cânib-i zâbitadan ifâde olunmuş ve bu husus şâyân-ı i'tinâ-ı mevâddan olduğundan bunun kemâl-i tasarruf reânıyla hemen icrâsına ve hitâmında mesârif-i vâkı'asının kürsiy-i belediye sandığından tesviye ve i'tası lüzûmuna karâr virildi.

28 Şevval 288

ve

29 Kânûn-i evvel 287

(46-a)

Guruş

0500 Seksen dört senesinde gayr-ı ez tesviye-i baki kalan

3000 Seksen altı senesinde gayr-ı ez îfâ kusur görünen

3500 Meblağ-ı mezbûrun sûret-i tesviyesi

Lefkoşa Şehri Belediye Sandığı'ndan 450 guruş.

Tuzla Belediye Sandığı'ndan 1000 guruş.

Baf Belediye Sandığı'ndan 500 guruş.

Limason Belediye Sandığı'ndan 750 guruş

Girne Belediye Sandığı'ndan 400 guruş.

Magosa Belediye Sandığı'ndan 400guruş.

Yekûn 3500 guruş

Kıbrıs Ceziresi'nin Cezayir Bahr-i Sefid vilâyet-i celîlesine müddet-i merbûtiyeti olan seksen dört ve seksen altı seneleri içinde nizâmına tevfiķan merkez vilâyetde akd ve teşķil olunan meclis-i umûmiye bulunmak üzere cezîre-i mezkûreden bi'l-intihâb i'zâm olunan altı nefer a'zânın harcirahları olarak sittîn-i merkûmine mahsûben ta'vîzan livâ mâl sandığından virilmiş olan yigirmi dört bin guruşun etrafdan tesviyesi lâzım geleceği hakkında bâ-ma'rûzât-ı mahsûsa vilâyet-i müşârû'n-ileyhden vâkı' olan istizân üzerine mezkûr seksen dört senesinde a'zây-ı mûmâ-ileyhin dört neferine i'ta olunan on altı bin guruşun eshâb-ı servet ve hamiyet câniblerinden ve mahkeme olamaz ise belediye sandıklarından tesviye ve ifâ ittirilmesi 7 Şevval 85 tarih ve iki yüz seksen yedi numrosuyla mürakkemen ve cevâben şeref-vârid olan tahrîrât-ı aliyede ve seksen altı senesi virilen sekiz bin guruştan beş bin guruşun livâ mâl sandığından i'tası dahi 4 Şevval 87 tarihiyle müverrehan mâliye nezâreti celîlesinin vilâyet-i müşârû'n-ileyden meb'ûs sûret-i tahrîrât-ı aliyesinin irâde ve iş'âr buyrulmakdan nâşi ve mezkûr seksen dört senesi i'ta olunan on altı bin guruşun on beşbin guru 27 Şevval 85 tarihlü tanzîm olunan bir kıt'a karâr-nâme mûcebince cezire-i merkûme ehl-i servet ve hamiyeti câniblerinden bi'tevzi' i'ta ve seksen altı senesinde veriline Sâlif-üz-zikr bin guruşun beş bin guruşu dahi livâ mâl sandığından tesviye ve mahsûb idülüb kusûr üç bin guruşun henüz tesviye olunamayarak açıkda bulunduğı kuyûd-ı kalemiyeden müstebân ve bunun hâliyle bekâsı sabbü'l-vakt ve'l-hâl erbâb-ı servet ve hamiyet tahmîli idemiyeceği gibi belediye sandıklarından başka mahal-ı tesviyesi olmadığı inde'l-tedkîk nemâyân olmuş olduğına ve meblağ-ı mezbûr dört yüz elli guruş Lefkoşa Şehri ve bin guruş Tuzla ve yedi yüz elli guruşun Limason ve beş yüz guruşun Baf ve dört yüz guruşun dahi Girne ve Magosa Kâim-makâmları Belediye Sandıkları'na taksîmen tesviyesi sühûleti ve teyî'i mesâhı müstelzim olacağı anlaşıldığına mebni bunun ol-vechle icrâsına ve ol-bâbda kürsi-i liva-i belediye riyâsetiyle mezkûr kâim-makâmlıklara muharrerât-ı mahsûsa tesyîriyle meblağ-ı merkumenin bi't-taleb sandıkca olan açığın kapatılmasına müsâreat olunması lüzûmuna karâr virildi.

27 Şevval 88

ve

28 Kânûn-i Evvel 287

(46-b)

Suriye Vilâyeti celîlesinden bu cânibe def' olunan yigirmi eş nefer kessânın buraca geçinecek bir iş bulamamalarından dolayı hamâllık itmek ve bu yüzden kesb-i nafaka idememek üzere Tuzla İskelesi'ne i'zâmlarına mübâderet olunması istid'â'sına buldukları bu kere cânib-i zâbitadan i'ta olunan takrîr-i mâilinde ve merkumundan ba'zılarının nehâren ekmekçi dükkânlarında bir mikdâr ekmek ahz ve gasba cür'et ve ba'zı zukâklar arasında keşt ve gezar ile şunun bunun hânelerine rihlet etmekte iken tutulub hükûmet konağına celb oldukları ifâdât-ı vâkı'adan müstebân olmuş ve merkûmenin eşkiyâdan oldukları cihetle bu tarafa tard olundıkları vilâyet-i müşârü'n-ileyhden mevrûd-ı tahrîrât-ı aliyyede beyân ve iş'âr buyrılmış olduğına ve şekâvet-ı vâkı'aları ise bu cânibe vürûduyla beraber tezâhür itmekte olarak bunların başı boş şurada burada gezdirilmesi ilerüde sadâ-ı mûcib bir takım fenâlığa cür'etlerini mensûb olarak bunun vuku'u bir vechle karin-i cevâz olamayacağı derkâr bulunduğuna mebni şekâvet-i muhavvezenin ba'de'-izn i'tâsına meydân virilmek üzere merkûmunun bu günden i'tibâren hükûmet konağında tevkîflerine ve cezâyere gasb ve muvâsaletleriyle beraber mütecâsir oldukları fezâhatin derciyle keyfiyetin bâb-ı 'âli cânib-i mer'iyete arz ve inhâsına ve bu bâbda vilâyet-i müşârü'n-ileyhe dahi ma'lûmât i'tâsına derkâr olan fakr u zarûretleri cihetle nizâm ve emsâline tevfikân işbu seksen yedi senesi şehri Kânûn-i evveli'nin yigirmi dokuz gününden

bed'en ile merkûmun üçer yüz dirhem ekmek ta'yîni i'ta olunmak üzere cânib-i zâbitaya ta'yînât icrâsı lüzûmuna karâr virildi.

29 Şevval 288

ve

30 Kânûn-i evvel 287

Derûn-u arz-u hâlde muharrer uygunsuzlukların izâlesi garûb-u şemsde ya'ni sâat on iki râddelerinde kâffe dekâkîn ve mağazaların ve çarşu içinde olan kahve-hâne ve meyhânelerin ve sâat üçde çarşunun gayrinde ya'ni mahallât aralarında olan kahve-hâne ve gazinoların kapadılması ve giceleri dışarı çıkmamak şartıyla meyhânelerde

yalnız kuradan gelen yerlü ahâlinin müsâferet etmesi câiz olabilüb bunlardan mâada gerek gazino ve gerek kahve-hânelerde ve hamâmlarda adem bulundurulması ve gicelerik sâ'at ikiden sonra fenersiz olarak zükûr ve inâs ferd ve adsın çarşu ve pazarlarda ve zukâklar aralarında fenersiz gezdirilmesi husûslarının taht-ı memnû'una olarak işbu memnû'iyenin münâdiler ma'rifeti ve mecmû' nâs olan mahallere evrâk-ı mahsûsa tasnîsiyle neşr ve i'lân olunması cânib-i zâbitandan ve askeri tarafından tertîbi mu'tâd olan kol me'mûr ve takımlarının beher akşam vaktiyle ta'yîn ve tahsîsi tabur ağalığı tarafından icrây-ı vesâya ve teblîğât itdirilmesi hâsıl olacağından iktizâlarının ol-vechle icrâsı lüzûmuna karâr virildi.

6 Şevval 288

(47-a)

Ayaletre Çiftliği Mutasarrıfları cânibiden mukaddemâ i'ta olunan bir kıt'a arz-u hâlde çiftlik-i mezbûr ile Perka Karyesi arâzinin Kanlı Dere'den cereyân iden sûret-i hakk şerileri olduğu hâlde Dağ ve Değirmenlik Nahiyelerine tâbi' Tefsice ve Deftere ve Elbemolof Karyeleriyle sâ'ir bunlara karîb ve civâr olan kuradan ahâlisi mezkûreden muhdes olarak ba'zı şefeler ve harklar küşâdıyla mâ-i mezbûru ahz ve iğtisâb eylediklerinden ve mezkûr derenin Mesarya Nahiyesi'nde kâ'in olan ba'zı mahallerinin esnâ-yı tathîrde zimmeti aşağı düşürüldüğünden ve bu sene-i mübârekede arâzileri susuz cihetle bu bâbda iktizâ-yı hâlin icrâsı istid'â' olunmuş ve bunun sıhhat ve hakîkatinin anlaşılması ise bu makvele da'vaya rec' olan mahkemeye havâlesiyle muhâkemeler icrâsına mütevakkıf olub ancak mezkûr derenin getirdüğü suların adem-i ihtiyâc sebebiyle bahre câri olduğu inde't-tahkîk anlaşılub mâ-i mezkûrun bu vechle hebâ olmasından ise çiftlik-i mezbûr ve kuradan arâzisinin sakî menâfi-i adîde ve hazîneye müstelzim olacağı mutâlea kılınmış olduğundan ba'de-izin bu bâbda bir güne taleb ve da'vâ vukû' bulur ise iktizâsı icrâ olunmak üzere mâ-i mezkûrun arâzi-i merkûmeye icrâ'sı hakkında meclis-i temyîz mümeyyizlerinden Hristokaki Ağa'nın me'mûren mahalline i'zâmı sebkât iden müzâkere ve karâr iktizâsından olarak icâbı ol-vechle icrâ olunmuş ve işbu merbûti arz-u hâller mâilinde gerek çiftlik-i mezbûr ve gerekse karye-i merkûme arâzisinin mine'l-kadîm mâ-i mezkûrda hakk-ı şirbleri olmadığından başka dere suyunun bend vaz'ıyla kat'

itdirilmesine bir çok muzırrat olduğu irâd ve ibnâ ve bunun istihsâli esbâb-ı indifâiyyesi istida olunmasına nazaran bu matlubu hâl ve tesviyesi mahalli mezburun muayene ve tahkikat-ı icabiyyesinin ifâsından sonra lazım gelenler ve muhakeme icrasına tevakkuf edeceğinden tarafeynin hemen celb ve ihzârıyla bu husûslar meclis-i temyîz-i livâya havalisi lüzûmuna karâr virildi.

8 Zi-l-ka‘de 1288

ve

7 Kânûn-i sâni 287

İtalya Devleti'nin Tuzla İskelesi'nde kâ'in konsolosluğunda müstahdem Mösyö Rikarud Kulucu cânibleri tarafından 10 Kânûn-i sâni 1872 tarihiyle bi'l-vürûd tercümesi mutâlaa olunan işbu tahrîrâtta Baf Kazası'nda bâ-ruhsat-nâme adamı ma‘rifetiyle icrâ-yı hafriyâta mübâderet idüb bulunan altunların tarafına âid olduğundan irsâli lâzım geleceği beyân olunmuş ol-bâbda ruhtası hâvi mûmâ-ileyhe virilen emir-nâmenin iki sene müddeti olduğu ve 23 Ramazan 287 tarihiyle müverrah olarak seksen sekiz senesi şehr-i Ramazan'ın yigirmi üçünde müddet-i mezkûrenin mukteziye olduğu tahrîrât kaleminden olunan der-kenâr ve mezkûr altunların dahi 27 Ramazan 88 tarihinde harf ve ihrâc eylediği bâ-mazbata Baf Kâim-makâmı'ndan ifâde ve iş‘âr olunmuş ve şu hâlde mezbûr altunların iktizâ-yı müddet-i ruhsatnâmeden sonra hafri ve ihrâc olındığı ve bilâ-ruhsat icrâ'-yı hafriyâta tasaddi itdikleri bulacakları meskûkât ve sâirenin cânib-i mirîden zabtı lâzım geleceği der-kâr bulunmuş olduğundan bu bâbda mukaddemce sebkât iden müzâkere üzerine mevâdd-ı meşrûhanın derciyle mûmâ-ileyh cevâb i‘tası ve mezkûr altunların dahi bâb-ı ‘âliye takdîm kılınması sûretiyle karâr virileceği anlaşılmiş ve mezkûr altunlar dahi takdîm kılınması cihetiyle mûmâ-ileyh bundan başka bir söz îrâdına mahal kalmamış olduğundan bunun için der-sa‘âdete mürâcaat itmesi lâzım geleceğinden bahisle tahrîrât mevrûde-i mezkûresine cevâb tastîri lüzûmuna karâr virildi.

11 Zi-l-ka‘de 188

ve

11 Kânûn-i sâni 287

(47-b)

Omorfe Karyesi'nde kâ'in manastırda maktûlen vefât iden keşişin kâtilleri denilerek li-ecli't-tedkîk celb olunan karye-i mezbûreli Hacı Vavli ve Yorgaki ile Beraşku Karyeli Tayti Delsemon ve karındaşı Yorgi 5 Nefer

Sarlık maddesinden dolayı Gilan Kazası'nda kâ'in Golonlu Karyeli olub berâ-yı istintâk celb olunan Antolu veled Hacı Mihail ve Kirbako veled Hacı Yorgi 2 Nefer

Karye-i mezbûr ahâlisinden olub sirkat maddesiyle getirülen Cerbeko veled Hacı Kiryako 1 Nefer

Bâlâda esâmisi muharrer olub berâ-yı istintâk taht-ı muhâkeme ve tevkîfde bulunan sekiz nefer ademin gelüb gidenleri ve infâk idecek kimseleri olmadığı cihetle maraz-ı (...) mübtelâ olduklarından emsâline tevfiikan cânib-i mirîden bunlara da ekmek ta'yîni i'tası lâzım geleceği bâ-takrîr-i cânib-i zâbitadan ifâde ve ihtâr ve merkûmun beş neferi Baba Ladretdiyo nâm râbini kâtilleri olduğu ve üç neferin de bölük ağası Hacı Halil Ağa tarafından sıhhiyyeleri bi't-tahkîk gönderildiği ve evrâk-ı mevcûde mâillerine nazaran merkûmunun harekât-ı vâkı'aları hükm giyecek derecede bulunduğu cihetle usûlü emsâline tevfiikan bunlara ta'yînât i'tasında baş olamayacağı bi'l-havale mecliz-i temyîz-i hukûkdan der-kenâr olunmuş ve şu hâlde kessân-ı merkûmenin bî-kudret ve muhtâc-ı i'ânet oldukları anlaşılmiş olduğundan işbu seksen yedi senesi şehr-i Kânûn-i sânisinin sekizinci gününden i'tibâren merkûmun emsâli misüllü mahûsîn ta'yînâtına tevfiikan beher gün ekmek ta'yîni i'tasıyla bahâsında habshâneler masrafına idhâl ve imlâ ve mâl sandığından i'tasıyla tesrî'-i tedkîkât ve istintâklarının icrâ'sı ve tehemmünü tebeyyün idenlerin tecdîd-i cezâları ve berâ'eti zimmeti tahakkuk idenleri dahi tahlîye sebepleriyle böyle beyhûde yere ta'kîbât i'tasından dolayı masraf vuku'una meydân virilmemesinin istihsâli hakkında icâb-ı hâlin icrâsı lüzûmuna karâr virildi.

8 Zi-l-ka'de l 288

ve

7 Kânûn-i sâni 287

Kıbrıs Ceziresi evkâf muhâsebeciliği cânibinden bu kere i'ta oluna müzekkere mâilinde evkâf-ı mazbata hayratından olub Lefkoşa'da kâin Ömeriye Cami'i Şerifi sakafının kiremitleri bulunmayub ta'mîre muhtâc olduğu ve inde'l-keşf mesârif-i ta'mîriyesi ben dokuz yüz altmış guruş tahmîn idildiği beyân ve ibnâ ve bu bâbda icâb-ı hâlin icrâsı husûsu istid'â' olunmuş ve rûş-ı hâle ve olunan tahkîkâta göre ta'mîrât-ı mahbûsenin te'hîr-i icrâsı câmi'-i şerif-i mezbûrun inhidâmı ve bi'l-âhere ilerüde mesârif-i kesire vuku'unu istilzâm eyleyeceği anlaşılmış olduğına ve bunun vuku'u ise tecvîz olunamayacağı gibi mesârif-i mekşûfe-i mezbûre dahi me'zûniyyet dâhilinde bulunduğuna mebni tasarrufât-ı memleketiye riâyetle beraber ta'mîrât-ı mezkûrenin hemen icrâ ve vâki' olacak mesârifin dahi evkâf sandığından bi't-tesviye i'tası lüzûmuna karâr virildi.

10 Zi-l-ka'de

ve

10 Kânûn-i sâni

(48-a)

İşbu seksen sekiz senesi şehr-i Şaban-ı Şerifi'nin onuncu gününden i'tibâren sene-i merkûme Zi-l-ka'desinin on birinci gününe değin üç mâh zarfında meclis-i idâreye havâle ve sebkât iden müzâkere üzerine icâbâtı icrâ ve müfredâtı mufassalen işbu cerîdeye terkîm ve imlâ olunan karâr-nâmelerin mikdârı otuz yedi kıt'adan ibâret bulunmuş olduğu tasdîkan şerh ve temhîr kılındı.

14 Zi-l-ka'de 288

ve

14 Kânûn-i sâni 287

Bedestenin mesârif-i ta'mîriyesi-i mekşûfesi

Guruş

3000 Divarlar için muktezî olan alçı 1000 kıyye beher bini 30 guruş

300 Kireç 3000 kıyye ve pare

040 Taş nakliyesi

500 Divarcı ustası 5 nefer beheri 10 guruş

350 Amele 100 nefer beheri 3,5 guruş

1495 Kapan-ı dakîkin ve ittisâlinde kâ'in nalbant dükkânıyla diğêr dükkânın mesârif-i mekşûfesi

Guruş

90 Alçı 3000 kıyye Beheri 30 guruş
 80 Kiremit 1000 aded
 20 sakakları için mancınık mesâri fi 12 aded
 20 Tüccâr ustası 2 nefer
 230

Yekün 1820 guruş

Lala Mustafa Paşa'nın evkâf-ı mazbûtası müskafatından mahrûsa-i Lefkoşa'da kâ'in bedesten ile ittisalinde bulunan nalbant ve sâ'ir dükkânların muhtâc-ı ta'mîr ve ıslâh oldukları ve inde'l-keşf ber-mu'tâd-ı bâlâ bin sekiz yüz yigirmi guruş masrafla icrâ'sı kâbil olacağı Kıbrıs evkâf muhâsebeciliği cânibinden bâ-tezkere beyân ve icrây-ı icâbı istizân olunmuş ve mesârif-i merkûmenin (...) icrâsı hadd-i me'zûniyet dâhilinde olduğu anlaşılmiş olduğundan teferruât-ı mümkinîyeye riâyetle beraber ta'mîrât-ı mahbûsenin hemen icrâ ve ba'dehû iktizâsı ifâ olunmak üzere vuku' bulacak mesâri fi nın mikdârını mübeyyin lâzım gelen defterinin tanzîm ve tesyîri için bunun mezkûr muhâsebeciliğe havâle ve üserâsı lüzûmuna karâr virildi.

21 Zi-l-ka'de 88

ve

21 Kânûn-i sâni 87

(48-b)

Lefkoşa'dan Tuzla İskelesi'ne kadar tesviye olunan muktezâ-yı idâre-i seniyyeden olan tarîkin nâ-tamâm kalan ba'zı mahalleri sâye-i ömr-ü envâye cânibi-i pâdişâhide eğerçe geçen sene karîn-i hüsn-ü hitâm olmuş ise de buna zuhûra gelen kesret-i bârândan dolayı ekser mahalleri yırtılıb ta'mîre muhtâc olduğu gibi kazâdan kazâya olan yolların ekserisi dahi ber-hâli muhtırada olub bunun imkân müsâid olduğu mertebede ve ta'lîmât-ı mahsûsasında münderic olduğu üzere tanzîm ve derûn-u cezîrede bulunan ba'zı yollarla bataklıkların dahi tesviyesiyle merbût ve mültezim

olan asâr-ı me'mûriyyenin hıyn-i husûle isâli derece-i vücûbda ve bunların icrâatca bir mühendisinin vücûdu dahi elzemiyette görünmüş ve öyle bir mühendisin Der-saâdet'den celbi ise şimdi bin beş yüz -iki bin guruş ma'âş i'tasına mutasarrıf olarak hâl-i hâzır hâzine iktizâsınca bunun makrûn-u müsâde-i seniyye olmayacağı derkâr bulunmuş olduğına ve bir müddetden berü bu cânibe gelerek tevattun ve te'ehhül etmiş ve ılm-ı hendesece mahâret-i kâmileli bulunmuş olan Macarlı Mehmet Ali Efendi'ye cezîrede kâ'in ve dâir-i belediye hendekleri vâridâtından şimdi beş yüz guruş ma'âş tahsîsiyle mûmâ-ileyhin bu işlerde istihdâmı hâlinde matlûb-u hâsıl olacağı der-kâr bulunduğuna mebni işbu seksen yedi senesi Kânun-i sânisinin on beşinci gününden i'tibâren mûmâ-ileyhin hemen cezîre mühendisliğine ta'yîn ve mahsûs olan beş yüz guruş ma'âşından iki yüz yigirmi beş guruşunun Tuzla ve yüz elli guruşunun Limason ve yigirmi guruş hesabınca yetmiş beş guruşun Magosa ve Girne ve Baf Kâim-makâmlıklarında mezkûrun beher mâh bu cânibe irsâli iktizâ ideceğinin bâ-muharrerât-ı mahsûsa mezkûr kâim-makâmlıklara tavsiyesi lüzûmuna karâr verildi.

21 Zi-l-ka'de 288

ve

21 Kânû-isâni 287

Beyrut ahâlisinden olub töhmet vâkı'asından dolayı mahbûs bulunan Bulis Hevri tarafından i'ta olunan arz-u hâlde kendüsünün derkâr olan fakr u zarûriyyesi ve garîbü'l-diyâr olub gelüb gideni olmaması cihetle emsâline tevfiikan tarafına ekmek ta'yîni i'tası istid'â' olunmuş ve lede'l-havâle ve merkûmun adem-i iktidârı cânib-i zâbitadan ve ta'yînât i'tasında baş olamayacağı dahi meclis-i temyîz-i livâdan ifâde ve der-kenâr idilmiş ve şu hâle göre merkûmun bî-iktidâr olduğu anlaşmış olduğına ve bu gibi adem-i ikdidârı tahakkuk iden mahbûsîne yevmi üç yüz dirhem ekmek ta'yîni i'tası nizâm ve emsâli iktizâsından bulunduğuna mebni işbu seksen yedi senesi şehr-i Kânûn-i sânisinin ikinci gününden i'tibâren ve emsâline tevfiikan merkûma dahi yevmi üç yüz dirhem ekmek i'ta ve habshaneler masrafına idha ve imlâ olunması husûsunun cânib-i zâbitaya havâlesi lüzûmuna karâr virildi.

21 Zi-l-kâ'de

ve

21 Kânûn-i sâni 87

Asâkir-i zabtiye taburu meclisinden bâlâsı defterlü i'ta olunan merbût bir kıt'a mazbata mâ'ilinde Biga Sancağı'nda zuhûr iden çekirgenin emâte ve itlâfı için burada mevcûd olan çekirge bez tuzaklarından iki yüz takımının Cezayir Bahr-i Sefid vilâyet-i celîlesine irsâli hakkında dâhiliye nezâreti celîlesinden bâ-tahrîrât vâki' olan emr ve iş'âr ve makâm-ı mutasarrıfiden vukûbulan emr üzerine ba'zı kurâda bulunan bez tuzak ve sâ'ir edevât-ı itlâfiyenin merkez livâ ile Tuzla İskeleyi'ne hıyn-i nakilde vuku'a gelen ve mezbûr iskeleden vapura îsâlinde virilen bargir ve mağun ücretiyle mesârif-i sâ'iresinin yekûnü bin dokuz yüz seksen altı guruşa bâliğ olub meblağ-ı mezkûrun asâkir-i merkûme düyûnundan sarf ve i'ta kılındığı cihetle yerine konulmak üzere bunun livâ mâl sandığından tesviye ve i'tası husûsusunu ifâde

(49-a)

ve izbâr ve edevât-ı merkûmenin livâ-ı mezkûre sūr'at-i irsâli 19 Safer 88 tarihi ve yigirmi üç numrosu ile murakkamen nezâret-i müşârün-ileyhden şeref vârid olan tahrîrâtda ve iş'ar buyurduğu ve meblağ-ı mezbûrun mesârif-i fevka'l-âdeden ma'zûr olarak mesârif-i müteferrikadan tesviyesi lâzım gelür ise de adem-i müsâ'adesi cihetle bunun şimdilik mal sandığından tesviyesiyle keyfiyetin hazine-i celîleye arz ve irâ'esi icâb ideceği bi'l-havâle cânib-i muhâsebe-i merkeziyeden der-kenâr olunmuş ve mezkûr der-kenâr-ı mâiline nazaran mesârif-i merkûmenin vuku'-u emre mahsûsa müstenid bulunmuş olduğundan bunun hemen mâl sandığından bi't-tesviye vuku'âtının nezâret-i celîle-i mâliyyeye arz ve inhâsı lâzım geleceği der-kâr bulunmuş olduğundan iktizâsının ol-vechle icrâsı nizâmına karâr virildi.

4 Safer 88 ve 2 Şubat 87

10 Safer 88 tarihiyle ve dört yüz on yedi numrosuyla mürakkemen Tuzla Kâim-makâmı'ndan mevrûd işbi tahrîrâtda karantina-hâne suyunun mecrâsı için mukaddemâ Mösyö Landken mübâya'a olunan temür boruların mecrây-ı mezkûre gayr-ı ez vaz'ı yüz otuz yedi adedi fazla kaldığı ve li-ecli'l-hıfz kal'a-i şahâne vürûduna nakl ittirülüb ol-bâbda mülâzemetden bir kalem ilm ü haber alındığı ve heybet-i kadîmesi iktizâsınca mecrây-ı mezbûrda bulunan sekiz on kadar taşdan

ma'mûl terazüleri dahi şimdiki hâlde lüzûm kaldığı ve mukaddemâ ta'mîrât-ı mahbûse için hazerine lüzûm görünen iki bin guruş mülgâ müdürlüğü ma'rifetiyle borular için livâ ve idâre mâl sandıklarından bâ-sened ahz olunan akçeden hazer olunub vefâ virmediği cihetle bu işde müstahdem usta ve amele gündeliklerinin bir mikdârı el-yevm açıkda bulunduğî beyân ve sâlifü'z-zikr boru ve terazü taşlarının veyahud ba'de-izin-i mezkûr buyruluraka Magosa'ya gönderilmek üzere kemâ-kân kal'a-i mezbûrda tevfiğiyle yalnız terazi ve taşların satılub mezkûr gündeliklerin tesviyesi husûsu istizân olunmuşdur mezkûr borular şimdiki hâlde fûrûht olunmuş ise ilerüde Magosa kal'asına cereyân iden su mecrâlarına vaz' olunmak üzere bunlara lüzûm kûy ve hakîkati görüneceğine ve emr-i tedârîki dahi hayli vakte muhtâc bulunduğına mebni ber-vech-i muharrer mezbûr boruların kıymet-i hakîkisiyle Magosa Kâim-makâmlığı'na şimdiden nakl ve îsâl ve esmânının mahalli belediye sandığından bâ-tesviye hemân bu tarafa îsâl ve sâlifü'z-zikr terazü taşlarının bâ-ma'rifet-i meclis bi'l-müzâyede değer bahâsıyla fûrûht olunub esmânı hâsılasından mârû'l-beyân gündeliklerin tesviyesi ve fazlasının dahi livâ mâl sandığına irsâl olunmak münâsib olacağından vech-i meşrûh üzere iktizâlarının icrâ'sı hakkında mezkûr Tuzla ve Magosa Kâim-makâmlıklarına muharrerât-ı mahsûsa tastîri lüzûmuna karâr virildi.

17 Zi-l-hicce 288

ve

14 Şubat 87

(49-b)

Yukarı suhda iki tarafı Molla Mehmed Bağları ve bir tarafı Hacı Mehmed Ağa ve bir tarafı yol çiftlik bağçesi tahmînen mülk 3 dönüm

Derûnunda mülk zeytün 4 sâk

Mülk turunç 2 sâk

Sekiz sehim i'tibâriyle yedi sehim hissesi

Mülk Dut Ağacı 20

Mülk

Ve beriri günde altmış yedi riv'ayet mâi câri havzıyla

Derûnunda iki sâk turunç ağacının dörtde bir hissesi

Ve yine mahal-i mezkûrda Abdi Paşa Vakfı iki tarafı Molla Mehmet Bağları ve bir tarafı Şerife Hatun Bağçesi ve bir tarafı yol tahmînen nısf dönüm

Ayasla Bağçesi bir tarafı Hacı İbrahim Ağa evlâdları Hacı Mehmet Ağa ve Ahmet ve Yusuf Efendiler bağçeleri ve bir tarafı Halil Dayı evlâdları bağçeleri ve iki tarafı Bali Mustafa Efendi bağçesi tahmînen mülk 1 dönüm

Derûnunda bir virâne ve iki sâk zeytün ve on iki sâk dut ve iki sâk turunç ve iki sâk incir

Kanlı Husan civâr-ı virânın önü ve altı bir tarafı vakf-ı hâkk ve bir tarafı Hüseyin Ağa ve Mehmet ve bir tarafı Molla Mehmet bağları bağçeleriyle bir tarafı Bali Mustafa Efendi diğer bağçesi tahmînen mülk 2 dönüm

Ve yine mahal-i mezkûre Molla Mehmet Bağları ve bir tarafı Bali Mustafa Efendi tahmînen bir dönüm mülk bağçe

Ve yine mahal-i mezkûrda üç taraftan Molla Mehmet Bağları ve bir taraftan mezkûr bir dönüm mülk bağçe tahmînen nısf dönüm icâret vakf bağçe ve beher yedi gönde altmış yedi sa'ât mâ-i câri hark ve havzıyla

Mezkûr bir dönüm bağçe derûnunda dut 15 sâk ve yine beherinize nevmî olarak üç cârilik mâ-i câri

Dut ağacı cem'an 67 sâk

İncir ağacı cem'an 2 sâk

Zeytün ağacı cem'an 6 sâk

Turunç 4 sâk

Bedeli 15000 guruş

Vahir Yaka tarlası etrâf-ı erba'ası Hacı Mihail Tarlası ve yol ve Hacı Anton'un vakf tarlası 1,5 dönüm

Derûnunda zeytün eşcârı 13 sâk

Bedeli 2010 guruş

Osman Ağa Bağçesi etrâf-ı erba'ası Ahmed ve Hacı Mülk Mustafa Efendi Tarlaları ve Hacı Ömer Bağçesi ve vakıf hark 1 dönüm mülk

İncir Ağacı 2 sâk

Ekşi Ağaç 2 sâk

Sekiz günde bir gün terazü harkından mâ-i câri

Ve yine sekiz günde bir sâat nevmî suyundan mâ-i câri

Bedeli 4010

Yekün 21020

Girne Kâim-makâmlığı sandık emîni sâbık Mustafa Efendi'nin riv'ayet olunan muhâsebesinde yigirmi beş bin dokuz yüz yetmiş üç guruş yigirmi üç pare zimmet-i mirisi teybîn idiği mukaddemâ mahallinden mevrûd zeyli mazbata livâ muhâsebe defterinde gösterilmiş ve aradan şimdiye kadar iki sene müddet tecâvüz ittiğine ve nizâmın müsâade olduğu derecede kendüsüne mehil verildiği hâlde tesviye i'tası çaresine bamiş kendüsünün temerrüdünden neş'et idiği anlaşılması ve emvâl-i yevmiyyenin böyle tûl-i müddet pesmânde-i akde-i te'hîr eylemesi ilerüde mes'ûliyeti re'y eyleyeceği der-kâr bulunmuş olduğına ve mûmâ-ileyhin mezkûr

sandık emânetine hıyn-i ta'kîbinde kefâlet-i kaviyeye rabt olunduğı gibi Labat Kayası'nda dahi bir mikdâr emlâk ve akârı olduğı istihbâr kılındığına mebni emlâk-ı merkûmenin nizâmına tevfiķan bi'l-müzâyede takarrür idecek bedel ile fûrûhtuyla zimmet-i mezkûrenin tesviyesi vefâ virmediğı takdirde

(50-a)

üst tarafının küfelâsından tahsîli zımnında mukaddemâ meyânımızde sebkat iden müzâkere ve virilen karâr ve iktizâsının icrâsı bâbında mahalline vâki' olan iş'âr üzerine kâim-makâmlik-ı mezkûr idâre meclisinden vârid olan iki kıt'a mazbata-i cevâbiye mâ'illerine ve melfûf ve memhûr şehâdetnâme ve murâd pusulaları mü'eddâlarına nazaran mûmâ-ileyhin karye-i merkûmede kâ'in munsarıf olduğı arâzi-i emîriyye ve vakfiye ve mâ-i cârisiyle eşcâr-ı (...) başka başka nizâmı vechle müzâyede-i 'âliyyeleri icrâ ve her dürlü teşvîkât ve terğîbât-ı lâzime ifâ olundukda inkitâ'-ı ze'ıyyâtdan sonra müfredâtı bâlâda muharrer emlâk ve arâzi ve eşcâr ve (...) yigirmi bir bin yigirmi guruş bedel ile Lefkoşa tüccârından Mihail Şekalli bazar-gân uhdesinde takarrür idildiğı ve bedel-i mezkûr şimdiki hâlde bunların kıymet-i hakîkiyeleri olarak daha ziyâdeye tâlib-i ahar zuhûr itmediğı anlaşılmiş ve mebâliğ-i merkûmenin tesviye olunacağına dâir kûy-u kefil irâ'e ittiğı hâlde otuz bir gün daha mehîl virilebileceğı mûmâ-ileyh Mustafa Efendi'nin meclis-i celîleye keyfiyet kendüsüne tebliğ ve tefhîm olunmuş ise de kefil irâ'e idemeyeceğı sûret-i kat'ıyyede cevâb virmiş olduğundan ve şu hâlde emlâk ve arâzi-i merkûmenin nizâmına tevfiķan ma'rifet-i hükûmetle bey' ve fûrûht zimmet-i mezkûrenin kapadılmasından başka çare olamayacağından ve zikr olunan emlâk ve arâziden vakf ve mülk olanları ve sarf-ı arâzi-i hayriyeden bunları mahallince tefrîk ve başka başka kıymet-i âdile ve hakîkiyeleri tahsîs idildiğinden bunların ber-minvâl-i muharrer bedel-i mukarrerleri ile bazâr-gân-ı mûmâ-ileyh uhdesine bey' ve ferâğının icrâsı virilen müzekkerelerinin bi'l-istihsâl mûmâ-ileyh Mustafa Efendi'nin zimmet-i müzekkeresine mahsûb tutulmak üzere livâ mâl sandığına teslim olunması iktizâsından ve huccet-i şer'iyelerinin mûmâ-ileyh Şekalli bazâr-gâna virilmek üzere keyfiyetin ve faziletli hâkim efendi izzetli muhâsebeci beğle evkâf-ı muhâbeciliğine havâlesi ve arazi-i emiriyeye için dahi lâzım gelen ma'rifet ilm ü haberlerin tanzîm ve

irsâli zımında Girne Kâim-makâmılgı'na tahrîrât-ı mahsûsa tastîr olunması lüzûmuna karâr virildi.

19 Zi-l-hicce 88

ve 16 Şubat 87

Tuzla Kâim-makâmılgı Me'mûrları

Ma'âşât

Guruş

1000 Nâzır Sokradi Leviz ve Mayru

0300 Kâtib Hasan Basri Efendi

1800 Kolcu Nefer 6 /300 mahallinde ve nâzır ma'rifetiyle ta'yîn olacağı

3100

Magosa Kâim-makâmılgı Me'mûrları

Ma'âşât/guruş

1000 Nâzır Hacı Halil Efendi

0600 Muharrir tahtü'l-kal'a İmamzâde Yusuf Efendi

0600 Diğeri Minâre Karyesi İmâmı Emin Efendi

0600 Diğeri Lefkoşalı Bağçecizâde Mustafa Şevki Efendi

5400 Kolcu neferi 18 / 300 mahallinde meclis ve nâzır ma'rifetiyle ta'yîn olacağı

7200

Girne Kâim-makâmılgı Me'mûrları

Ma'âşât/guruş

1000 Nâzır Muğberzâde Mustafa Efendi

0300 Kâtib Vasfî Efendi

1800 Kolcu nefer 6 / 300

3100 Limason Kâim-makâmılgı Me'mûrları

Ma'âşât/guruş

- 1000 Nâzır Hacı Mihail Yorkiyar
 0600 Muharrer Ömeriye Mü'ezzini Molla Hüseyin
 0600 Diğeri açıkdan
 0600 Bu dahi
 5400 Kolcu neferi 18/300 mahallinde meclis ve nâzır ma'rifetiyle ta'yîn olacağı

(50-b)

Baf Kâim-makâmlığı Me'mûrları

Ma'âşât/ Guruş

- 1000 Nâzır Mülâzım Mısdık Ağa
 0400 Kâtib Hasan Hamid Efendi
 1200 Muharrer nefer 2/600 Mahallinden intihâb ve ta'yîn olacağı
 4800 Kolcu neferi 16 / 300 Mahallinde nâzır ve meclis ma'rifetiyle ta'yîn olacağı
 7400

Değirmenlik Kâim-makâmlığı Me'mûrları

Ma'âşât/ Guruş

- 1000 Nâzır Tüccâr Şükrü Efendi
 0600 Muharrer Kırpas müdîri İbrahim Efendizâde Mehmed Efendi
 0600 Diğeri Barutcuzade Hafız Efendi
 0600 Diğeri Hacı Abdullah Efendi
 0600 Diğeri Bahtuyzâde Fedayi Efendi
 7500 Kolcu nefer 25/300 mahallinde meclis ve nâzır ma'rifetiyle ta'yîn olacağı
 Yekün 40900

Fi 2 Zi-l-ka'de 288 tarihi ve yüz otuz altı numrosuyla mürakkamen mâliye nezâret-i celîlesinden şeref-vürûd tahrîrât-ı aliyyede Kıbrıs Cezire'sinde mevcûd olan ağnâm ve keçinin beher re'sinden alınacak altmış pâre üzerine seksen sekiz senesinden i'tibâren kırk pâre zammıyla yüz pâre alınması müteallık şeref-vürûd buyrılan idâre-i seniyye-i cânib-i pâdişahi iktizâları celîlinden oldığı beyân ve iş'âr ve sene-i merkûmeye mahsûben emâneten hüsn-ü idâresine vakt ve zemâniyle bed'en ve mübâşeret olunub emr-i ta'dâd ve tahsîli ve taklîl-i mesârifâtı husûsunda her dürlü takayyüdât ve ikdâmât-ı lâzimenin icrâsı idâre ve izbâr buyrulşu ve iktizâsı meyânemizde lede'l-tezekkür bunun için cezire-i merkûmenin hâvi olduğu altı kâim-makâmıların her birine emr-i ta'dât ve tahsîlatın nihâyet üç mâh zarfında arkası alınmak ve yem ve yiyecekleri kendi tarafına âid olmak üzere ve bâlâda muharrer olduğu vechle bir nefer i'tibârıyla altı nefer nâzır ve bulunacakları kâim-makâmıların derece-i vüs'at ve cessâmına göre yalnız emr-i ta'dâd bir mâh zarfında icrâ' ve ikmâl kılınmak şartıyla ma'iyetlerine on iki nefer muharrer ve üç nefer kâtib ve sülûsân dokuz nefer kolcu ta'yîni ve zikr olunan nâzırların beherine biner ve muharrirlere altışar yüz ve ketebe-i mûmâ-ileyhimden Baf Kâim-makâmılarına ta'yîn olunan ve Hasan Hamid Efendi'ye dörtyüz ve Tuzla ve Girne Kâim-makâmılarına gönderilen Hasan Basri ve Vasfî Efendilere üçer yüz gurusu ma'âş ve kolcılara dahi on gurusu yevmiye tahsisi derkâr olan suhûlete mebni mezkûr kolcılarının mahalleri meclis ve nezzâr-ı mûmâ-ileyhim ma'rifetiyle mahallerine bi'l-intihâb ta'yîn ve istihdâmı ve emr-ü ta'dâd ve tahsîlâtının arkası alındıktan sonra ma'âşât-ı merkûmenin ağnâm-ı rüsûma tahsîlâtından tesviyesi nizâmı iktizâsından ise de me'mûrîn ve ketebe-i mûmâ-ileyhin der-kâr olan zarûret hâlleri cihetiyle ol-vakte kadar te'hîr ve intizâra vakitleri müsâade olmayacağından ilerüde mahsûbu icrâ olunmak üzere nezzâr ve ketebe-i mûmâ-ileyhim makbûz senedi ahzıyla ale'l-hesâb olarak liva mâl sandığından münâsib mikdâr akçenin ve ol-bâbda sûret-i hareketlerini nezâret-i müşârün-ileyhden irsâl buyrılan ta'lîmât ve defâtir ve evrâk-ı sâirenin yedlerine i'ta-ı mahal-i me'mûrlarına i'zâm olındı ve ta'lîmât-ı mezkûre-i i'tasın tevfiik-i hareketle vâridât-ı hazinenin telef ve sirkadan muhâfazasına ve bu vesîle ile hilâf-ı nizâm ve irâde-i seniyye bir gün hâl ve hareket vuku'a getirilmesi esbâbının istiklerine mezid i'tinâ ve dikkat olunması bâbında mezkûr kâim-makâmınlara muharrerât-ı umûmiye tastîri ve ale'l-hesâb olarak virilecek akçenin

dahi muâmele-i lâzimesinin icrâ' ve i'ta için keyfiyetin muhâsebe-i merkeziyeye havâlesi lüzûmuna karâr virildi.

22 Zi-l-hicce 288

ve

19 Şubat 287

(51-a)

Karâr-nâme

Lefkoşalı Bakkal Mehmed Ağa'nın dükkânında hafiyen barut satmakta olduğu me'mûru tarafından ifâde ve ihbâr olunmuş ve zâbitan ma'rifetiyle dükkân-ı mezbûr taharri olundıkta üçyüz elli dirhem mikdârı kaba barut bulunub götürülmeyerek bunu nereden bulduğu merkûmdan soruldukda mezkûr barutun otuz dirhem mikdarı müteveffî pederinden kendüsüne intikâl iden eşya meyânında zuhûr eylediği misüllü kusuru dahi dükkânından ismini ve karyesini bilmediği bir adama satıldığı yarım kıyye leblebi ve elli dirhem sabun bahâsı olan bu ziyâde mestuniye mukâbil dirhem virildiği beyân ve her ne kadar evvel adamın irâ'esi için merkûm hakkında virilmiş ise de gösterileceği der-miyân olunmuş ve şu hâlde mezkûr barutun bâ'ini merkûm olduğu anlaşılması olduğundan barut nizâm-nâmesi zeylinin on altıncı ve on yedinci maddelerine tevfikân zabt ve müsâderesiyle bâ-sened-i makbûz kal'a-i şahâneye teslim olunmuş ve fi'at-ı miriyyesi olan on buçuk guruş hesâbınca üç yüz elli dirhem barutun iki kat cezâsı takdîs olan on sekiz guruş on beş pârenin merkûm Mehmet Ağa'dan bi't-tahsîl bunun sülûsü altı guruş beş pârenin me'mûr-u mûmâ-ileyhe ve on sekiz guruş ve on pârenin dahi vâridât kayd olunmak üzere livâ mâl sanıldığına teslim ve i'tası lâzım geleceği derkâr bulunmuş olduğundan iktizâsının ol-vechle icrâ'sı lüzûmuna karâr virildi.

22 Zi-l-hicce

ve

20 Şubat 87

Magosa Kâim-makâmı Meclis-i İdâresi'nden fi 5 Cemâzi-yel-ahire 88 tarihi ve yüz on üç numrosuyla murakkemen vârid olan mazbatada kâim-makâm-ı mezkûr zabtiyelerinden Mustafa ma'rifetiyle Lefkok Karyesi mütemekkinlerinden Loka veled Yorgi nâm Hristiyan'ın yedinde ve bir dağarcık derûnunda barut olduğu görülüb tutularak hükûmet-i mahalliyeye götürüldüğü ve inde'l-muâyene ince barut olduğu ve üç kıyye yüz dirhemden ibâret bulunduğu anlaşılaraq lüzûmu vechle müsâderesi icrâ' ve kal'a-i şahâneye teslîm ve i'ta olunmuş olduğu beyân ve iş'âr ve icrâ'-yı icâsı zımnında merkûm Luka dahi kürsi-i livâyâya i'zâm ve habbâr olındığından nâşi istintâkına ibzâr olundıkda mezkûr barut nefsü'l-emirde mezkûr Lefkok Karyesi'nde bulunan karındaşına götürmek üzere Salandıra Manastırı râhibi Ahantolus tarafından kendüsüne tevdi' ve i'ta olındığı beyân ve tezkâr ve bu sûreti râhib-i merkûm külliye inkâr ittiğine ve isbattan dahi izhâr-ı acz itmesiyle bunun nakli bi'l-ahare bâyi'-i merkûm Luko olmak iktizâ ideceği der-kâr bulunduğuna mebni barut nizâm-nâme-i zeyliyesinde on altıncı ve on yedinci maddelerine tevfi'kan zikr olunan barutun zabt ve müsâderesi ve fi'ât-ı miriyyesi olan yigirmi bir guruş hesâbınca sâlifü'z-zikr üç kıyye yüz dirhem barutun iki kat cezâyı takdîs olmak lâzım gelen yüz otuz dört buçuk guruşun

(51-b)

Merkûm Loka'dan bi't-tahsîl bunun sülûsü bulunan kırk dört guruş otuz üç pârenin mecz-i merkûm Mustafa'ya ve seksen dokuz guruş otuz yedi pâresinin dahi vâridât kayd olunmak üzere livâ mâl sandığına teslîm ve i'tası lâzım geleceği der-kâr bulunmuş olduğundan iktizâsının ol-vechle icrâsı lüzûmuna karâr virildi.

27 Zi-l-hicce 88

ve

24 Şubat 87

Kıbrıs Ceziresi arâzi yoklama me'mûru Kamil Efendi tarafından virilen işbu müzekkere de usûl-u yoklamanın icrâsına bed'en ve mübâşeret itmek için bi'l-intihâb terfîk olunan dört nefer yoklama ketebesiyile kazâlara azimet ideceğinden bahisle mesârif-i vâkı'a-i zâtiyelerine sarf idilmek ve mu'ahharen husûle gelecek

vâridât alacakları ondalığa mahsûbi ifâ olunmak üzere livâ mâl sandığından tevfiikan taraflarına üç bin guruş i'ta istid'â' olunmuş ve sûret-i istid'â' ol-bâbda defter-hâne-i hâkâni nezâret-i celîlesinden şeref-vârid olan tahrîrât-ı aliye hikmete ve hâl ve maslahata muvâfik olarak i'tasın bir güne bâ'is olmayacağı der-kâr bulunmuş olduğundan meblağ-ı mezbûrun bâ-senedât-ı makbûza tevfiikan me'mûr-u mûmâ-ileyh taraflarına i'tası lüzûmuna meyânemizde karâr virildi.

29 Zi-l-hicce 88

ve

26 Şubat 87

(52-b)

Seksen dokuz senesi Muharrem'inden i'tibâren Meclis-i İdâre-i Merkeziye'den tanzîm olunan karâr-nâmeler

Meclis-i İdâre-i Livâ A'zâlığına intihâb olunan
Tüccâr başı izzetlü Hacı Mehmed Efendi 6 re'y

Menteşzâde Hüseyin Efendi 5 re'y

Hristokaki Hacı Gavril 5 re'y

Hristo oğlu Severi 5 aded

Meclis-i Temyîze

Hoca Asım Efendi 5 re'y

Adem Efendi 5 aded

Kudurzâde Mehmet Ratib Efendi 6 aded

Hacı Sadık Efendi 4 aded

Antonaki Taranda Filidi 6 aded

Hacı Anastas Mumcı 4 aded

Seksen sekiz sene-i şemsiyesi martı ibtidâsından i'tibâren vilâyet nizânâmesinden tevfikân merkez livâ idâre ve temyîz-i hukûk a'zâ ve mümeyyizlerinin nısfı hakkında icrâ kılınan intihâb a'za ve mümeyyiz-i mûmâ-ileyhin üç misline müsâvi olmak üzere mukaddemce hamiyet-i âcizânemizde müddet-i mukteziye olmuş olan a'zâ ve mümeyyizlerle mu'teberân-ı İslâm ve Hristiyandan tefrîk olunub usûlü vechle intihâba çıkarılan on beş nefer zevâtdan en ziyâde re'y kazananlar ile ekallinde bulunanların tekrar hamiyet-i âcizânemizde emr-i tedkîk ibtidârla o makvale re'ylere ekallinde olan beş neferi ifrâz ve kusur on neferi meclis-i mezkûre ta'yîn olunacakların iki misline muâdil olmak üzere meyâne-i âcizânemizde intihâbları icrâ ve bir sülüsünün tefrîkiyle diğere bir sülüsünün me'mûriyetleri icrâ olunmak üzere bâb-ı 'âli cânib-i mîrisine arz ve inhâsı lüzûmuna karâr virildi.

8 Mart 89

ve

6 Mart 88

(53-a)

Değirmenlik Kâim-makâmı'nda vuku' bulan mesârifin mikdârı

Pâre Guruş

30	154	Keresteci Cakaku'dan alınan kereste mikdârı
10	057	Demirci Hacı Kostantiden alınan demir bahâsı
20	167	Alçı 6250 kıyye
	057	Usta yevmiyesi eyyam 7
	081	Dülger yevmiyesi eyyam 10
	076	Amele eyyam 38
	20	593
30	14	Eğere bahâsı
20	13	Kankara
04		Kapu zenbereği
25		Kilid
10	57	

42	Kapı Tahtası
57	Vatarya 23 aded
17	Menteşe 17 aded
08	Nikosima tahta 8 aded
15	Mertek 3 aded
06	Mermer 12 aded
30	08 tel mihı
30	154

Değirmenlik Kâim-makâmı'ğının ba'zı mahalli ta'mîrâtı mesârifi ber-vech-i bala yalnız beş yüz doksan üç buçuk guruşa bâliğ olub meblağ-ı mezbûrun eshâbları taraflarına i'ta olunması hakkında iktizây-ı hâllin icrâ'sı bâbında ve her hâlde emr olunan hazret-i men-lehü'l-emrindir.

21 Şubat 87

Ağay-ı Bölük Süvâri el-Hâc Burhan

Muhâsebeye

Kâim-makâmı'ğ-ı mezkûr dâiresinin ba'zı mahalleri ta'mîrâtı bi'l-ahare mesârifi vâkı'ası beş yüz doksan üç buçuk guruşa bâliğ olduğı işbu pusula mâli'nden anlaşılmuş ve bu misüllü ta'mîrât-ı mesârifin belediye hasılâtından tesviyesi nizâmı iktizâsından bulunmuş olmağla icrâ'-yı iktizâsı menût-ı re'y-i 'âli-i mutasarrıflarıdır ol-bâbda emr u fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

10 Muharrem 89

ve

8 Mart 88

Belediye Sandığı'na (...) olunmaksızın bir sûret-i tesviyesi bulunmak üzere meclis-i idâreye

Meblağ-ı mezbûrun sûret-i ahzla mahal-i tesviyesi olmadığı ve kâim-makâmı'ğ-ı mezkûr odasında bulunan döşeme minder ve yasdıkları atik yün ile memlû olub

mürûr-u zaman cihetiyle güvelenmiş ve gittikce kanapezir olub isti'mâle gayr-i sâlih olacağı emsâli vilâyetiyle ma'lûm bulunmuş olduğına ve şu günlerde o makvele yünlerin iştirâ'sına tâlib bulunduğu anlaşıldığına mebni bunların müşterisi taharrî olarak pazarlığı kat'la fûrûht olunmak ve esmân-ı bâliğası belediye sandığına bi'l-ahz mezkûr odanın kadife ile tefrîş ve mesârifât-ı ta'mîriyye-i mahbûse dahi andan tesviye kalmak üzere bunun belediye meclisine havâlesi lüzûmuna karâr virildi.

11 Muharrem 289

ve

9 Mart 88

BİBLİYOGRAFYA

Ahmet Rasim. (1968). Osmanlı Tarihi (Hazırlayan: İsmet Parmaksızoğlu). Ankara:

MEB.

Akbayar, N. (2003). Osmanlı Yer Adları Sözlüğü. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt

Yayınları.

Alasya, H. F. (1964). Kıbrıs tarihi ve Kıbrısta Türk Eserleri. Ankara: Türk Kültürünü

Araştırma Enstitüsü.

Ateşin, H. M. (1996). Kıbrıs'ta İslami Kimlik Davası. İstanbul: Marifet Yayınları.

Atun, A. (2003). “Medeniyetler Mozaigi Kıbrıs Adası'nın M. S. 160 Yılından

Günümüze Deniz ve Kara Haritalarında Yer Alan Coğrafi İsimleri”. II.

Güzelyurt Tarih Buluşması Sempozyumu. Lefke Avrupa Üniversitesi

Yayınları. s.90–91.

Çevikel, N. (2000). Kıbrıs Eyaleti Yönetim- Kilise- Ayan ve Halk (1750–1800).

KKTC: Doğu Akdeniz Üniversitesi Basımevi.

Devellioğlu, F. (2001). Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat. Ankara: Aydın

Kitabevi Yayınları.

Gazioğlu, A.C. (2000). Kıbrısta Türkler (1570–1878). Lefkoşa: Kıbrıs Araştırma ve

Yayın Merkezi.

İlgürel, M. (1992). “Kanuni'den Sonra Osmanlılar”. Doğuştan Günümüze Büyük

İslam Tarihi. İstanbul: Çağ Yayınları.

s. 386–388.

(BOA). (2000). Osmanlı İdaresinde Kıbrıs (Nüfus Arazi Dağılımı ve Türk Vakıfları).

Ankara: Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları.

Peçevi İbrahim Efendi. (1981–1982). Peçevi Tarihi. Hazırlayan: Bekir Sıtkı Baykal.

Ankara : Kùltür Bakanlığı Yayınları.

Şemseddin Sami. (1998). Kamûs-ı Türkî. İstanbul: Alfa Yayınları.

Serter, V.Z. (1974). Kıbrıs Tarihi. Lefkoşa: Halkın Sesi Limited Şirketi.

EKLER

Ek-1: Kıbrıs Mutasarrıflığı 30 Numaralı Defter varak 2.

